

**Vlada Crne Gore
Kabinet Predsjednika
Kancelarija za evropske integracije**

P R E D L O G
Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji
2020 – 2022.

Podgorica, februar 2020.

SADRŽAJ

U V O D	7
1. Sloboda kretanja robe.....	9
UVOD	9
1. PLANOVI I POTREBE	10
2. ADMINISTRATIVNI OKVIR	22
2. Sloboda kretanja radnika	29
UVOD	29
1. PLANOVI I POTREBE	30
2. ADMINISTRATIVNI OKVIR	31
3. Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga.....	32
UVOD	32
1. PLANOVI I POTREBE	34
2. ADMINISTRATIVNI OKVIR	34
4. Sloboda kretanja kapitala	37
UVOD	37
1. PLANOVI I POTREBE	38
2. ADMINISTRATIVNI OKVIR	39
5. Javne nabavke	40
UVOD	40
1. PLANOVI I POTREBE	41
2. ADMINISTRATIVNI OKVIR	42
6. Privredno pravo	44
UVOD	44
1. PLANOVI I POTREBE	45
7. Pravo intelektualne svojine	46
UVOD	46
1. PLANOVI I POTREBE	47
2. ADMINISTRATIVNI OKVIR	47
8. Konkurencija	52

UVOD	52
1. PLANOVI I POTREBE	53
2. ADMINISTRATIVNI OKVIR	53
9. Finansijske usluge	55
UVOD	55
1. PLANOVI I POTREBE	56
10. Informatičko društvo i mediji	59
UVOD	59
1. PLANOVI I POTREBE	60
11. Poljoprivreda i ruralni razvoj	61
UVOD	61
1. PLANOVI I POTREBE	62
2. ADMINISTRATIVNI OKVIR	64
12. Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor	66
UVOD	66
1. PLANOVI I POTREBE	67
2. ADMINISTRATIVNI OKVIR	71
13. Ribarstvo	73
UVOD	73
1. PLANOVI I POTREBE	74
2. ADMINISTRATIVNI OKVIR	76
14. Saobraćajna politika	78
UVOD	78
1. PLANOVI I POTREBE	79
2. ADMINISTRATIVNI OKVIR	83
15. Energetika	85
UVOD	85
1. PLANOVI I POTREBE	86
2. ADMINISTRATIVNI OKVIR	87
16. Porezi	91
UVOD	91
1. PLANOVI I POTREBE	92

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR	92
17. Ekonomska i monetarna unija	94
UVOD	94
1. PLANOVI I POTREBE	95
2. ADMINISTRATIVNI OKVIR	95
18. Statistika.....	99
UVOD	99
1. PLANOVI I POTREBE	100
2. ADMINISTRATIVNI OKVIR	121
19. Socijalna politika i zapošljavanje	123
UVOD	123
1. PLANOVI I POTREBE	124
2. ADMINISTRATIVNI OKVIR	126
20. Preduzetništvo i industrijska politika	128
UVOD	128
1. PLANOVI I POTREBE	129
2. ADMINISTRATIVNI OKVIR	130
21. Trans-evropske mreže	132
UVOD	132
1. PLANOVI I POTREBE	134
2. ADMINISTRATIVNI OKVIR	135
22. Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata	136
UVOD	136
1. PLANOVI I POTREBE	137
23. Pravosuđe i temeljna prava.....	138
UVOD	138
1. PLANOVI I POTREBE	139
2. ADMINISTRATIVNI OKVIR	140
24. Pravda, sloboda i bezbjednost.....	143
UVOD	143
1. PLANOVI I POTREBE	144
2. ADMINISTRATIVNI OKVIR	146

25. Nauka i istraživanje.....	148
UVOD	148
1. PLANOVI I POTREBE	149
26: Obrazovanje i kultura	150
UVOD	150
1. PLANOVI I POTREBE	151
2. ADMINISTRATIVNI OKVIR	152
27. Životna sredina i klimatske promjene	153
UVOD	153
1. PLANOVI I POTREBE	156
2. ADMINISTRATIVNI OKVIR	160
28. Zaštita potrošača i zdravlja	166
UVOD	166
1. PLANOVI I POTREBE	167
2. ADMINISTRATIVNI OKVIR	168
29. Carinska unija.....	170
UVOD	170
1. PLANOVI I POTREBE	171
2. ADMINISTRATIVNI OKVIR	173
30. Vanjski odnosi	176
UVOD	176
1. PLANOVI I POTREBE	177
2. ADMINISTRATIVNI OKVIR	178
31. Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika.....	181
UVOD	181
1. PLANOVI I POTREBE	182
2. ADMINISTRATIVNI OKVIR	183
32. Finansijski nadzor	184
UVOD	184
1. PLANOVI I POTREBE	185
2. ADMINISTRATIVNI OKVIR	186
33. Finansijske i budžetske odredbe.....	191

UVOD	191
1. PLANOVI I POTREBE	192
Aneks 1. Pretpristupna podrška IPA II.....	193
Aneks 2. Pregled mjerila za zatvaranje pregovaračkih poglavlja	209
Aneks 3. UN agenda 2030, EU agenda i sektori IPA II	218
Akronimi.....	219
OZNAKE ZA DOKUMENTE UN I DRUGIH MEĐUNARODNIH ORGANIZACIJA.....	222
OZNAKE ZA DOKUMENTE SAVJETA EVROPE (Council of Europe, CoE).....	222

U V O D

Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (PPCG) je strateški dokument koji obuhvata 33 pregovaračka poglavlja u tabelarnom prikazu. Kako se pravna tekovina Evropske unije konstantno mijenja i razvija, a imajući u vidu dinamiku pregovaračkog procesa, Program pristupanja se na godišnjem nivou prilagođava promjenama u okviru procesa razvoja prava EU. U skladu s tim, pristupljeno je izradi PPCG-a za period 2020 – 2022, kako bi ovaj dokument uskladio sa novom pravnom tekovinom EU, ali i dinamikom donošenja nacionalnih zakonodavnih i strategijskih dokumenata, odnosno planiranim zapošljavanjima.

I Struktura dokumenta

PPCG je kroz pregovaračka poglavlja strukturiran na sljedeći način: uvod u poglavlje, planovi i potrebe (strateški i zakonodavni okvir) daljeg usklađivanja s pravnom tekovinom EU, kao i administrativni kapaciteti.

UVOD U POGLAVLJE - obuhvata kratak opis poglavlja s najvažnijim karakteristikama, uključujući i podjelu na potpoglavlja, gdje je to relevantno, kao i osvrt na trenutno stanje u pregovaračkom procesu za to poglavlje ili na eventualne izazove u procesu koji su pred nama.

STRATEŠKI OKVIR - obuhvata planirane mjere i aktivnosti koje proces pristupanja predviđa u domenu usvajanja strategija, akcionih planova i programa, a koje se odnose na sposobnost Crne Gore da preuzme obaveze koje proističu iz članstva u EU, uz odgovarajuće rokove za realizaciju.

ZAKONODAVNI OKVIR - takođe obuhvata planirane aktivnosti u oblasti usvajanja novih propisa, a u kontekstu obaveza procesa pristupanja u oblasti harmonizacije zakonodavstva, posebno imajući u vidu novu pravnu tekovinu koju treba prenijeti u nacionalni pravni sistem, uz navođenje EU propisa sa kojima se usklađuju, stepena usklađenosti i rokova za realizaciju.

ADMINISTRATIVNI OKVIR - se odnosi na potrebe angažovanja službenika na poslovima od značaja za proces evropskih integracija Crne Gore, prije svega, preraspodjelom posla, mobilnošću unutar javne uprave, kao i kroz potrebu novog zapošljavanja.

Dokument prate tri aneksa - Pretpristupna podrška IPA II, Pregled mjerila za zatvaranje pregovaračkih poglavlja i UN agenda 2030, EU agenda i sektori IPA II.

II Statistički prikaz

Programom pristupanja Crne Gore EU 2020–2022. planirano je donošenje 491 propisa, od čega 97 zakona, 278 podzakonskih akata i 116 strateških dokumenata.

Za 2020. godinu planirano je donošenje 48 zakona i 178 podzakonskih akata, odnosno 56 strateških dokumenata.

Plan jačanja administrativnih kapaciteta obuhvata zbirno podatke preraspodjele posla, mobilnosti unutar organa javne uprave, kao i nova zapošljavanja. Po tom osnovu planirano je ukupno angažovanje 442 službenika, od čega 267 u 2020. godini.

1. Sloboda kretanja robe

UVOD

Sloboda kretanja robe je jedna od četiri osnovne slobode na jedinstvenom tržištu Evropske unije. Sloboda kretanja robe podrazumijeva uklanjanje svih tehničkih barijera u trgovini među državama članicama Evropske unije. U tom smislu Crna Gora, kao država kandidat za punopravno članstvo u EU mora ukloniti sve prepreke koje mogu narušiti njenu punu integraciju u jedinstveno tržište, uz obezbjeđenje visokog nivoa zaštite bezbjednosti, života i zdravlja ljudi, zaštite životinja i biljaka, zaštite životne sredine i zaštite potrošača. Uspostavljanje sistema infrastrukture kvaliteta u skladu s najboljom evropskom praksom i usaglašavanje crnogorskog tehničkog zakonodavstva sa zahtjevima Evropske unije, predstavljaju najvažnije zadatke Crne Gore u okviru poglavlja 1 - Sloboda kretanja robe.

Poglavlje 1 - Sloboda kretanja robe je otvoreno 20. juna 2017. na Međuvladinoj konferenciji u Luksemburgu.

Poglavlje 1 je podijeljeno u 4 potpoglavlja:

1. Opšti principi,
2. Horizontalne mjere [Ocjena usaglašenosti, Standardizacija, Metrologija, Akreditacija, Tržišni nadzor],
3. Vertikalne mjere [Novi pristup, Stari pristup] i
4. Proceduralne mjere.

Institucije koje se bave slobodom kretanja robe u Crnoj Gori su: Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo kulture, Uprava za inspekcijske poslove, Uprava carina, Zavod za metrologiju, Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, Akreditaciono tijelo Crne Gore, Institut za standardizaciju Crne Gore, Agencija za lijekove i medicinska sredstva, Agencija za zaštitu prirode i životne sredine, Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Centar za ekotoksikološka ispitivanja i Fond za zdravstveno osiguranje.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Horizontalne mjere						
1.	MEK	Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti	2020/IV	2021/I	32008D0768 [P] 32008R0765 [P]	
2.	MEK	Zakon o standardizaciji	2020/II	2020/III	32012R1025 [P]	
3.	MEK	Zakon o računanju vremena	2021/I	2021/II	32000L0084 [P]	
4.	MEK	Uredba o izmjeni Uredbe o zakonskim mjernim jedinicama	2020/III	2020/III	32019L1258 [P]	
5.	MEK	Zakon o nadzoru proizvoda na tržištu	2021/IV	2022/I	32019R1020 [P] 32019R0515 [P]	
A.1) Novi pristup						
6.	MRT	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o građevinskim proizvodima	2020/IV	2020/IV	32019R1188 [P] 32019R1342 [P]	
7.	MEK	Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti ventilacionih jedinica	2020/II	2020/II	32014R1254 [P] 32017R0254 [P] 32017R1369 [P]	
8.	MEK	Pravilnik o zahtjevima za eko dizajn pećnica, ringli i aspiratora u domaćinstvima	2020/II	2020/II	32009L0125 [P] 32014R0066 [P] 32016R2282 [P]	
9.	MEK	Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti pećnica, ringli i aspiratora u domaćinstvima	2020/II	2020/II	32017R1369 [P] 32014R0065 [P] 32017R0254 [P]	
10.	MEK	Pravilnik o zahtjevima za eko dizajn profesionalnih rashladnih ormara, zamrzivača, kondenzacionih uređaja i procesnih rashladnih uređaja	2020/IV	2020/IV	32009L0125 [P] 32015R1095 [P]	
11.	MEK	Pravilnik o zahtjevima za eko dizajn uređaja za zagrijavanje vazduha, uređaja za hlađenje, visokotemperaturnih procesnih rashladnih uređaja i ventilatorskih konvektora	2020/IV	2020/IV	32009L0125 [P] 32016R2281 [P]	
12.	MEK	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o obaveznom označavanju energetske efikasnosti proizvoda koji utiču na potrošnju energije	2020/IV	2020/IV	32017R1369 [P] 32017R1369 [P]	
13.	MEK	Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti uređaja za lokalno zagrijavanje prostora	2021/II	2021/II	32017R1369 [P] 32015R1186 [P]	
14.	MEK	Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti kotlova na kruta goriva i kompleta koji uključuju dodatne grijače, regulatore temperature i solarne uređaje	2021/II	2021/II	32017R1369 [P] 32015R1187 [P]	
15.	MEK	Pravilnik o zahtjevima eko dizajna servera i proizvoda za skladištenje podataka	2021/IV	2021/IV	32009L0125 [P] 32019R0424 [P]	

16.	MZD	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o bezbjednosti igračaka	2021/IV	2021/IV	32009L0048 [D] 32015L2115 [D] 32015L2116 [D] 32015L2117 [D] 32017L0738 [D] 32017L0774 [D]	
17.	MEK	Pravilnik o opremi lične zaštite	2020/III	2021/I	32016R0425 [P]	
18.	MEK	Pravilnik o tehničkim zahtjevima za opremu i zaštitne sisteme koji se upotrebljavaju u potencijalno eksplozivnim sredinama	2020/III	2020/III	32014L0034 [P]	
A.2) Stari pristup						
19.	MRT	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o bližem sadržaju Izvještaja o bezbjednosti hemikalije	2020/I	2020/I	32018R1881 [P]	
20.	MRT	Pravilnik o izmjenama i dopunama Liste klasifikovanih supstanci	2020/II	2020/II	32017R0776 [P] 32018R0669 [P] 32018R1480 [P]	
21.	MRT	Pravilnik o kriterijumima za identifikaciju supstance kao persistente, bioakumulativne, toksične i veoma perzistentne i bioakumulativne	2020/II	2020/II	32011R0253 [P]	
22.	MRT	Pravilnik o izmjenama i dopunama Lista opasnih hemikalija i proizvoda čiji je izvoz zabranjen	2020/III	2020/III	32018R0172 [P]	
23.	MRT	Pravilnik o bližem sadržaju dosijea i registra hemikalija	2020/III	2020/III	32018R1881 [P]	
24.	MRT	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o zabranjenim odnosno dozvoljenim načinima upotrebe, proizvodnje i stavljanja na tržište hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu	2020/IV	2020/IV	32019R0957 [P]	
25.	MRT	Pravilnik izmjenama i dopunama Pravilnika o bližem sadržaju prethodnog obavještanja za izvoz hemikalija	2020/IV	2020/IV	32018R0172 [P]	
26.	MRT	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o listi supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost	2021/I	2021/I	32019R1194 [P]	
27.	MRT	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu klasifikacije, pakovanja i označavanja hemikalije u skladu sa globalno harmonizovanim sistemom UN	2021/IV	2021/IV	32019R052 [P]	
28.	MZD	Zakon o kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci	2020/III	2021/II	32002R1232 [D] 32002R0988 [D] 32001R1116 [D] 32000R1610 [D] 31992R0900 [D] 32004R0273 [D] 32011R0225 [D] 32005R0111 [D] 32009R0219 [D] 32013R1258 [D]	

					32013R1259 [D] 32015R1011 [D] 32015R1013 [D] 32016R1443 [D]	
29.	MSP	Zakon o homologaciji motornih vozila	2021/IV	2022/I	32018R0858 [D] 32007L0046 [D] 32013R0168 [D] 32013R0167 [D] 32016R1628 [D]	
30.	MSP	Pravilnik o homologaciji tipa motornih i priključnih vozila	2022/IV	2022/IV	32018R0858 [D]	
31.	MSP	Pravilnik o homologaciji motornih vozila na dva ili tri točka	2021/IV	2021/IV	32013R0168 [D]	
32.	MSP	Pravilnika o homologaciji traktora	2021/IV	2021/IV	32013R0167 [D]	
33.	MSP	Pravilnik o emisijama iz vandrumskih pokretnih mašina	2021/IV	2021/IV	32016R1628 [D]	
34.	MSP	Tehnička knjiga o homologaciji motornih i priključnih vozila, motornih vozila na dva ili tri točka, traktora i vandrumskih pokretnih mašina	2021/IV	2021/IV	31970L0157 [P] 31970L0220 [P] 31970L0221 [P] 31970L0311 [P] 31970L0387 [P] 31970L0388 [P] 31971L0320 [P] 31972L0245 [P] 31972L0306 [P] 31973L0350 [P] 31974L0060 [P] 31974L0061 [P] 31974L0297 [P] 31974L0408 [P] 31974L0483 [P] 31975L0443 [P] 31976L0114 [P] 31976L0115 [P] 31976L0756 [P] 31976L0757 [P] 31976L0758 [P] 31976L0759 [P] 31976L0760 [P] 31976L0761 [P] 31976L0762 [P] 31977L0389 [P] 31977L0538 [P] 31977L0539 [P]	

						31977L0540 [P] 31977L0541 [P] 31978L0316 [P] 31978L0318 [P] 31978L0507 [P] 31978L0549 [P] 31978L0632 [P] 31978L0932 [P] 31979L0488 [P] 31980L1268 [P] 31980L1269 [P] 31982L0318 [P] 31988L0077 [P] 31988L0195 [P] 31989L0227 [P] 31989L0491 [P] 31989L0516 [P] 31989L0517 [P] 31989L0518 [P] 31990L0628 [P] 31990L0629 [P] 31991L0226 [P] 31991L0422 [P] 31991L0441 [P] 31991L0542 [P] 31991L0662 [P] 31991L0663 [P] 31991L0671 [P] 31992L0021 [P] 31992L0022 [P] 31992L0023 [P] 31992L0024 [P] 31992L0062 [P] 31992L0097 [P] 31992L0114 [P] 31993L0030 [P] 31993L0059 [P] 31993L0091 [P] 31993L0093 [P] 31993L0116 [P] 31994L0012 [P] 31994L0020 [P]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						31994L0053 [P] 31994L0068 [P] 31994L0078 [P] 31995L0048 [P] 31995L0054 [P] 31995L0056 [P] 31996L0001 [P] 31996L0020 [P] 31996L0027 [P] 31996L0036 [P] 31996L0037 [P] 31996L0038 [P] 31996L0044 [P] 31996L0064 [P] 31996L0069 [P] 31996L0079 [P] 31997L0019 [P] 31997L0020 [P] 31997L0021 [P] 31997L0027 [P] 31997L0028 [P] 31997L0029 [P] 31997L0030 [P] 31997L0031 [P] 31997L0032 [P] 31997L0039 [P] 31997L0068 [P] 31998L0012 [P] 31998L0069 [P] 31998L0077 [P] 31998L0090 [P] 31998L0091 [P] 31999L0007 [P] 31999L0014 [P] 31999L0015 [P] 31999L0016 [P] 31999L0017 [P] 31999L0018 [P] 31999L0096 [P] 31999L0098 [P] 31999L0099 [P] 31999L0100 [P]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						31999L0101 [P] 31999L0102 [P] 32000L0003 [P] 32000L0004 [P] 32000L0008 [P] 32000L0025 [P] 32000L0040 [P] 32001L0001 [P] 32001L0027 [P] 32001L0031 [P] 32001L0043 [P] 32001L0063 [P] 32001L0085 [P] 32001L0092 [P] 32001L0100 [P] 32002L0078 [P] 32002L0080 [P] 32002L0088 [P] 32003L0019 [P] 32003L0097 [P] 32004L0011 [P] 32004L0026 [P] 32004L0086 [P] 32004L0104 [P] 32005L0011 [P] 32005L0027 [P] 32005L0039 [P] 32005L0049 [P] 32005L0055 [P] 32005L0064 [P] 32005L0078 [P] 32005L0083 [P] 32006L0020 [P] 32006L0028 [P] 32006L0040 [P] 32006L0051 [P] 32007L0015 [P] 32007L0034 [P] 32007L0035 [P] 32007L0046 [P] 32007R0706 [P] 32007R0715 [P]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						32008L0002 [P] 32008L0074 [P] 32008L0089 [P] 32008R0692 [P] 32008R1060 [P] 32009L0001 [P] 32009L0019 [P] 32009L0059 [P] 32009L0062 [P] 32009L0063 [P] 32009L0064 [P] 32009L0066 [P] 32009L0067 [P] 32009R0078 [P] 32009R0079 [P] 32009L0080 [P] 32009L0139 [P] 32009L0144 [P] 32009R0385 [P] 32009R0595 [P] 32009R0631 [P] 32009R0661 [P] 32010L0019 [P] 32010L0026 [P] 32010R0371 [P] 32011L0088 [P] 32011R0183 [P] 32011R0459 [P] 32011R0510 [P] 32011R0566 [P] 32011R0582 [P] 32011R0678 [P] 32012L0046 [P] 32012R0064 [P] 32012R0065 [P] 32012R0459 [P] 32012R1229 [P] 32012R1230 [P] 32013R0143 [P] 32013R0167 [P] 32013R0168 [P] 32013R0171 [P]	
--	--	--	--	--	--	--	--

					32013R0195 [P] 32013R0519 [P] 32014L0037 [P] 32014L0043 [P] 32014R0133 [P] 32014R0136 [P] 32014R0214 [P] 32014R0404 [P] 32014R0540 [P] 32014R1171 [P] 32015R0045 [P] 32015R0166 [P] 42015X0618(01) [P] 32015R0758 [P] 32016R1628 [P] 32017R1151 [P] 32017R1154 [P] 32017R1347 [P] 32017R2400 [P] 32018R0858 [P] 32018R1832 [P]	
B) Proceduralne mjere						
35.	MEK	Zakon o kontroli izvoza roba dvostruke namjene	2020/I	2020/III	52016PC0616 [P] 32009R0428 [D] 32011R1232 [D] 32003E0468 [D] 32008E0944 [D] 32000E0401 [D]	
36.	MUP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o oružju	2020/IV	2021/I	31991L0477 [P] 32008L0051 [P] 32017L0853 [P] 32015R2403 [P] 32018R0337 [P]	
37.	MZD	Pravilnik o bližim uslovima i dokumentaciji potrebnoj za odobravanje i sprovođenje kliničkih ispitivanja lijekova za upotrebu u humanoj medicini	2022/I	2022/II	32005L0028 [D] 32001L0020 [D] 32009R0596 [D]	
38.	MZD	Pravilnik o načinu i uslovima oglašavanja lijekova	2022/III	2022/IV	32004L0027 [D] 32001L0083 [D]	
39.	MZD	Smjernice Dobre kliničke prakse	2022/I	2022/II	32005L0028 [D] 32001L0020 [D]	

40.	MZD	Pravilnik o bližem sastavu, načinu rada i odlučivanja etičkog odbora za klinička ispitivanja lijekova u humanoj medicini	2021/III	2022/IV	32001L0020 [D]	
41.	MZD	Smjernice o sadržaju dokumentacije potrebne za dobijanje mišljenja etičkog odbora za klinička ispitivanja lijekova u humanoj medicini	2021/III	2022/IV	32001L0020 [D]	
42.	MZD	Pravilnik o bližim uslovima za utvrđivanje ispunjenosti uslova i sadržaj dozvole za proizvodnju ili uvoz lijeka koji se klinički ispituje	2022/I	2022/II	32005L0028 [D] 32001L0020 [D] 32009R0596 [D]	
43.	MZD	Smjernice o prikupljanju, procjeni i izvještavanju o neželjenim dejstvima/događajima u toku sprovođenja kliničkog ispitivanja lijeka u humanoj medicini	2022/III	2022/IV	52011XC0611 [01] [D]	
44.	MZD	Pravilnik o obrascu i sadržini recepta, kriterijumima za klasifikaciju lijekova, kao i načinu propisivanja i izdavanja lijekova za humane lijekove	2021/III	2022/IV	32001L0083 [D] 32006L0130 [D]	
45.	MZD	Uredba o kriterijumima za formiranje maksimalnih cijena lijekova	2021/III	2022/IV	31989L0105 [D]	
46.	MZD	Pravilnik o bližim uslovima za izdavanje dozvole za stavljanje lijeka u promet	2022/III	2022/IV	32009L0120 [D] 32007R1394 [D] 32009L0053 [D] 32008R1234 [D] 32003L0063 [D] 32001L0082 [D] 32001L0083 [D]	
47.	MZD	Pravilnik o bližim uslovima i načinu utvrđivanja ispunjenosti uslova za obavljanje proizvodnje lijekova	2022/III	2022/IV	32001L0083 [D] 31991L0412 [D] 32003L0094 [D]	
48.	MZD	Pravilnik o sadržaju i načinu obilježavanja spoljnog i unutrašnjeg pakovanja lijeka i sadržaju uputstva za humane lijekove	2022/II	2022/III	32013R0198 [D] 32001L0083 [D] 32016R0161 [D]	
49.	MZD	Smjernice Dobre proizvođačke prakse	2022/III	2022/III		
50.	MZD	Pravilnik o bližim uslovima i načinu utvrđivanja ispunjenosti uslova za obavljanje prometa lijekova za humanu upotrebu na veliko	2022/III	2022/IV	32001L0083 [D]	
51.	MZD	Smjernice Dobre distributivne prakse	2022/III	2022/IV	52013XC1123 [01] [D]	
52.	MZD	Pravilnik o načinu prikupljanja podataka i načinu prijavljivanja i praćenja neželjenih dejstava lijekova za upotrebu u humanoj medicini	2022/III	2022/IV	32012R1027 [D] 32012L0026 [D] 32010R1235 [D] 31995R0540 [D] 32010L0084 [D] 32001L0083 [D]	
53.	MZD	Pravilnik o naprednim terapijama	2022/III	2022/IV	32007R1394 [D] 32009L0120 [D]	

54.	MPR	Pravilnik o uslovima u pogledu prostora, kadra i opreme, kao i drugim potrebnim uslovima za izradu galenskih lijekova u galenskoj laboratoriji veterinarske ustanove	2022/III	2022/IV	32001L0082 [P] 32004L0028 [P] 32009L0009 [P]	
55.	MPR	Spisak galenskih veterinarskih lijekova	2022/III	2022/IV	32001L0082 [P] 32004L0028 [P] 32009L0009 [P]	
56.	MPR	Pravilnik o obrascu i sadržini recepta, kriterijumima za klasifikaciju veterinarskih lijekova, kao i načinu izdavanja i propisivanja veterinarskih lijekova	2021/I	2021/III	32001L0082 [P] 32004L0028 [P] 32009L0009 [P]	
57.	MPR	Pravilnik o bližem sadržaju farmakološko-toksikološkog ispitivanja veterinarskog lijeka, kao i dokumentacije za izvođenje postupka farmakološko-toksikološkog ispitivanja veterinarskog lijeka	2022/III	2022/IV	32001L0082 [P] 32004L0028 [P] 32009L0009 [P]	
58.	MPR	Pravilnik o bližim uslovima i načinu kliničkog ispitivanja veterinarskih lijekova, postupku i sadržaju dokumentacije za odobrenje kliničkog ispitivanja veterinarskog lijeka	2021/II	2021/III	32001L0082 [P] 32004L0028 [P] 32009L0009 [P]	
59.	MPR	Pravilnik o sadržaju i načinu obilježavanja spoljnog i unutrašnjeg pakovanja veterinarskog lijeka, sadržaju uputstva za lijek, kao i vrsti veterinarskih lijekova koji moraju da sadrže sigurnosnu oznaku	2021/II	2021/III	32001L0082 [P] 32004L0028 [P] 32009L0009 [P]	
60.	MPR	Pravilnik o načinu prikupljanja podataka i načinu prijavljivanja i praćenja neželjenih dejstava lijekova za upotrebu u veterinarskoj medicini	2021/II	2021/III	32001L0082 [P] 32004L0028 [P] 32009L0009 [P]	
61.	MPR	Pravilnik o bližim uslovima i načinu utvrđivanja ispunjenosti uslova za obavljanje prometa lijekova za veterinarsku upotrebu na veliko i sadržaju dozvole za promet veterinarskih lijekova na veliko	2021/I	2022/II	32001L0082 [P] 32004L0028 [P] 32009L0009 [P]	
62.	MPR	Pravilnik o uslovima u pogledu prostora, opreme i kadra za obavljanje prometa veterinarskih lijekova na malo	2022/II	2022/III	32001L0082 [P] 32004L0028 [P] 32009L0009 [P]	
63.	MZD	Pravilnik o razvrstavanju i upisu u registar medicinskih sredstava i IVD	2022/II	2022/III	32012R0722 [D] 32011L0100 [D] 32005L0050 [D] 32003L0012 [D] 32001L0104 [D] 32000L0070 [D] 32007L0047 [D] 31998L0079 [D] 31990L0385 [D] 31993L0042 [D] 32017R0745 [D] 32017R0746 [D]	

64.	MZD	Pravilnik o vigilanci i post-marketingškom praćenju medicinskih sredstava i IVD u prometu	2022/II	2022/III	32012R0722 [D] 32011L0100 [D] 32005L0050 [D] 32003L0012 [D] 32001L0104 [D] 32000L0070 [D] 32007L0047 [D] 31998L0079 [D] 31990L0385 [D] 31993L0042 [D] 32017R0745 [D] 32017R0746 [D]	
65.	MZD	Pravilnik o oglašavanju medicinskih sredstava i IVD	2022/III	2022/IV	32012R0722 [D] 32011L0100 [D] 32005L0050 [D] 32003L0012 [D] 32001L0104 [D] 32000L0070 [D] 32007L0047 [D] 31998L0079 [D] 31990L0385 [D] 31993L0042 [D] 32017R0745 [D] 32017R0746 [D]	
66.	MZD	Pravilnik o obilježavanju medicinskih sredstava i IVD	2022/III	2022/IV	32012R0722 [D] 32011L0100 [D] 32005L0050 [D] 32003L0012 [D] 32001L0104 [D] 32000L0070 [D] 32007L0047 [D] 31998L0079 [D] 31990L0385 [D] 31993L0042 [D] 32017R0745 [D] 32017R0746 [D] 32012R0207 [R]	
67.	MZD	Pravilnik o kliničkim ispitivanjima medicinskih sredstava i IVD	2022/III	2022/IV	32012R0722 [D] 32011L0100 [D] 32005L0050 [D] 32003L0012 [D] 32001L0104 [D]	

					32000L0070 [D] 32007L0047 [D] 31998L0079 [D] 31990L0385 [D] 31993L0042 [D] 32017R0745 [D] 32017R0746 [D] 32012R0207 [D]	
68.	MZD	Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra proizvođača medicinskih sredstava	2022/III	2022/IV	32012R0722 [D] 32011L0100 [D] 32005L0050 [D] 32003L0012 [D] 32001L0104 [D] 32000L0070 [D] 32007L0047 [D] 31998L0079 [D] 31990L0385 [D] 31993L0042 [D] 32017R0745 [D] 32017R0746 [D]	
69.	MZD	Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra veleprodaja medicinskih sredstava	2022/III	2022/IV	32017R0745 [R] 32017R0746 [R]	
70.	MZD	Pravilnik o utvrđivanju Liste zabranjenih supstanci, kao i zabranjenih supstanci razvrstanih kao CMR supstance kategorije 2 i uslova njihovog korišćenja u kozmetičkim proizvodima	2020/III	2020/IV	32009R1223 [P] 32013R0483 [P] 32013R0658 [P] 32013R1197 [P] 32014R0358 [P] 32014R0866 [P] 32014R1003 [P] 32014R1004 [P] 32015R1190 [P] 32015R1298 [P] 32016R0314 [P] 32016R0621 [P] 32016R0622 [P] 32016R1120 [P] 32016R1121 [P] 32016R1143 [P] 32016R1198 [P] 32017R0237 [P] 32017R0238 [P] 32017R1224 [P]	

					32017R1410 [P] 32017R1413 [P] 32017R2228 [P] 32018R0885 [P] 32018R0978 [P] 32018R1847 [P] 32009R1223 [D]	
71.	MZD	Pravilnik o označavanju i sadržini podataka koje je potrebno navesti na upakovanim kozmetičkim proizvodima, kozmetičkim proizvodima koji se pakuju na mjestu prodaje na zahtjev kupca ili koji su prepakovani za neposrednu prodaju	2020/III	2020/IV	32009R1223 [D]	
72.	MZD	Pravilnik o provjeri bezbjednosti i usklađenosti, uzorkovanju, načinu, vrsti, obimu i metodama analiza bezbjednosti i sastava kozmetičkih proizvoda, kao i sadržini izvještaja o procjeni bezbjednosti i usklađenosti kozmetičkih proizvoda	2020/IV	2021/I	32009R1223 [D] 31980L1335 [P] 31982L0434 [P] 31983L0514 [P] 31985L0490 [P] 31993L0073 [P] 31995L0032 [P] 31996L0045 [P] 32019R0831 [P] 32019R0681 [P] 32019R0680 [P] 32019R0698 [P]	
73.	MEK	Pravilnik o obrascima zahtjeva i dozvola za izvoz roba dvostruke namjene, pružanje brokerskih usluga i tehničke pomoći	2020/II	2020/II	32009R0428 [P]	
74.	MEK	Uredba o notifikaciji tehničkih propisa, propisa o uslugama informacionog društva i postupaka ocjene usaglašenosti	2021/II	2021/III	32015L1535 [P]	

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR

MJERILO: Crna Gora pokazuje da ima odgovarajuće administrativne kapacitete za adekvatnu primjenu zakonodavstva u svim horizontalnim oblastima koje utiču na slobodu kretanja robe (regulatorna, standardizacija, akreditacija, metrologija, ocjena usaglašenosti i tržišni nadzor), kao i zakonodavstva za proizvode Novog, Globalnog i Starog pristupa do dana pristupanja.

Dokumenti koji naglašavaju potrebe administrativnih kapaciteta: Izvještaj EK 2011 – 2019; Pregovaračka pozicija; Izvještaj o skriningu.

2.1. NOVE INSTITUCIJE

Nije planirano.

2.2. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI ¹							
Neophodni kadrovi za sprovođenje pravne tekovine							
Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
MEK – Direkcija za infrastrukturu kvaliteta	Propisi iz oblasti infrastrukture kvaliteta (Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti i dr.)	Poslovi koji se odnose na: kontinuirano praćenje sudske prakse i predmeta Suda pravde EU, crnogorskog pravnog sistema, davanje savjeta o pravilnoj primjeni pravila EU o slobodnom kretanju robe koji se odnose na čl. 34-36 UFEU itd.	Fakultet iz oblasti društvenih nauka – pravo, ekonomija ili organizacione nauke	DA	1		
ISME	Zakon o standardizaciji	Donošenje standarda, stručno-operativni, informaciono-dokumentacioni	VSS u obimu 240 CSPK-a (VII-1 nivo kvalifikacije obrazovanja), elektrotehnika	DA	1		
		Normativno-pravni, studijsko-analitički i informaciono-dokumentacioni poslovi	VSS u obimu 240 CSPK-a (VII-1 nivo kvalifikacije obrazovanja), pravo	DA		1	
AKC	Zakon o akreditaciji	Savjetnik u Odjeljenju za akreditaciju sertifikacionih tijela – Pregleda pristigle prijave za akreditaciju sa aspekta urednosti, blagovremenosti i kompletnosti; Priprema obavještenja i akta koja se odnose na postupak akreditacije, izdavanje, produženje, suspenziju i ukidanje akreditacije; Vodi i ažurira registre TOU; Učestvuje u pripremi propisa u oblastima akreditacije; Pregleda sa aspekta urednosti, blagovremenosti i kompletnosti i vodi evidenciju o pristiglim prijavama kandidata za ocjenjivače; Priprema i vodi evidencije o toku i postupku njihove dalje kandidature; Priprema obavještenja o izboru i praćenju kandidata, odnosno o njihovom stavljanju na listu kandidata i imenovanih ocjenjivača; Priprema	Visoko obrazovanje u obimu od 240 kredita CSPK-a (VII-1 nivo kvalifikacije obrazovanja u oblasti tehničko tehnoloških nauka/društveno humanističkih nauka/ biomedicinskih nauka i zdravstva, prirodnih nauka, biotehničkih nauka), posjedovanje stručnih znanja, sposobnosti i iskustava iz oblasti akreditacije sertifikacionih tijela ili srodnih djelatnosti, sa poznavanjem rada na računaru, znanje engleskog jezika	DA		1	

¹ Administrativni kapaciteti za oblast hemikalija i biocida, koji su važni za poglavlje 1, planirani su u okviru Poglavlja 27 – Životna sredina i klimatske promjene. Dodatno, administrativni kapaciteti za Upravu za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove za sektor veterine i fitosanitarni sektor su planirani kroz Poglavlje 12 – Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor.

		akta za rad nadležnih stručnih komisija, pri čemu obavlja dužnost sekretara u tim komisijama; Vodi zapisnike sa sastanaka komisija; Obavlja druge poslove po nalogu rukovodioca Službe i Odjeljenja.					
		Poslovni sekretar – Obavlja poslove od zajedničkog i opšteg interesa za rad i unutrašnje poslovanje Akreditacionog tijela: administrativno-tehnički poslovi neophodni za obavljanje funkcije direktora, Upravnog odbora, ostalih organa i tijela ATCG, Službe za akreditaciju ATCG; poslovi izrade pojedinačnih akata koji se odnose na prava, dužnosti i odgovornosti u vezi sa radnim odnosom; poslovi izrade odluka, rješenja i naloga u vezi sa službenim putovanjima; poslovi planiranja i realizacije nabavke opreme i potrošnog materijala; poslovi izrade analitičkih, informativnih i drugih materijale u okviru propisane metodologije; poslovi vođenja službene evidencije i izdavanja uvjerenja, potvrda i drugih akata o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija; drugi administrativno-tehnički poslovi iz djelatnosti ATCG po nalogu direktora.	Visoko obrazovanje u obimu od 240 kredita CSPK-a (VII-1 nivo kvalifikacije obrazovanja (pravo, ekonomija), znanje engleskog jezika i obučenost za rad na računaru	DA	1		
ZM	Zakon o metrologiji	Poslovi prijema i arhiviranja dokumenata, kao i ostali pomoćni poslovi iz domena opštih poslova	SSS	DA	1		
		Pomoćni poslovi iz oblasti ispitivanja i žigosanja predmeta od dragocjenih metala	SSS	DA	1		
	Zakon o kontroli predmeta od dragocjenih metala	Poslovi iz oblasti sistema kvaliteta, studija, elaborata, istraživačko razvojnih projekata, pripreme nacрта propisa i ostali poslovi iz tih oblasti.	VSS (inženjer ili društvene nauke - pravo)	DA		1	
		Najsloženiji poslovi iz oblasti metrologije jonizujućih zračenja, radiaktivnosti, dozimetrije i zaštite životne sredine,	VSS (inženjer - fizičar)	DA	1		

		ostvarivanje, održavanje i unapređenje državnih etalona, kao i ostali poslovi iz ove oblasti					
		Najsloženiji poslovi koji se odnose na ovjeravanje mjerila, kao i ostali poslovi iz oblasti metrologije i sistema kvaliteta	VSS (inženjer)	DA (odlaza k u penziju - mjesto upražnjeno)		1	
		Najsloženiji poslovi koji se odnose na ovjeravanje mjerila, uspostavljanje i održavanje računarske mreže, baze podataka, elektronskog upravljanja, kao i ostali poslovi iz oblasti metrologije i sistema kvaliteta.	VSS (inženjer)	DA (odlaza k u penziju - mjesto upražnjeno)		1	
UIP	Zakoni za svih pet inspekcija: - Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti; - Zakon o nadzoru proizvoda na tržištu; kao i još za: Termoenergetsku: Zakon o energetici i tehnički propisi (pravilnici) o zahtjevima za proizvode;	Odsjek za termoenergetsku inspekciju, Termoenergetski/a inspektor/ka III	VSS VII-1 nivo kvalifikacije obrazovanja - Fakultet iz oblasti Tehničko-tehnoloških nauka - Mašinstvo	DA		1	
		Odsjek za inspekciju za elektronske komunikacije poštansku djelatnost i usluge informacionog društva, Inspektor/ka III za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost	VSS VII-1 nivo kvalifikacije obrazovanja - Fakultet iz oblasti Tehničko-tehnoloških nauka	DA		1	
		Odsjek za metrološku inspekciju, Metrološki/a inspektor/ka III	VSS VII-1 nivo kvalifikacije obrazovanja - Fakultet iz oblasti Tehničko-tehnoloških nauka; Fakultet iz oblasti Prirodnih nauka	DA		1	
		Odsjek za sanitarnu inspekciju, Sanitarni inspektor/ka III	VII-1 nivo kvalifikacije obrazovanja - Fakultet iz oblasti Medicinskih nauka; Fakultet iz oblasti Prirodnih nauka - Biološke nauke - Biologija i Hemijske nauke	DA		2	

	<p>Inspekciju za EKPD: Pravilnik o radioopremi; Metrološku inspekcija: Zakon o metrologiji, Zakon o kontroli predmeta od dragocjenih metala i tehnički propisi (pravilnici) o zahtjevima za proizvode; Za sanitarnu: Nadzor nad zakonima o hemikalijama, biocidnim proizvodima, igračkama i kozmetičkim proizvodima; za Zdravstvenu: Nadzor nad Zakonom o medicinskim sredstvima i Zakonom o lijekovima</p>	<p>Odsjek za zdravstvenu inspekciju: Zdravstveni inspektor/ka III</p>	<p>VII-1 nivo kvalifikacije obrazovanja – Fakultet iz oblasti Medicinskih nauka - Farmacija</p>	<p>DA</p>	<p>1</p>		
--	---	---	---	-----------	----------	--	--

MZD	<p>Priprema velikog broja propisa za sprovođenje Zakona o lijekovima i Zakona o medicinskim sredstvima</p> <p>Zakon o kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci i propisa za njegovo sprovođenje</p> <p>Priprema obimnih propisa za sprovođenje Zakona o kozmetičkim proizvodima</p>	Ekspertski poslovi u okvirima nadležnosti (normativno-pravni poslovi i prenošenje propisa EU u domaće zakonodavstvo)	<p><u>Samostalni svjetnik I</u> VII -1 nivo obrazovanja, (pravni fakultet)</p>	NE	1		
	<p><u>Samostalni svjetnik III</u> VII -1 nivo obrazovanja, (pravni fakultet)</p>		DA	1			
CALIMS	Zakon o lijekovima i propisi za njegovo sprovođenje; Zakon o medicinskim sredstvima i propisi za njegovo sprovođenje	Ekspertski poslovi u okvirima nadležnosti	VSS – medicinskog usmjerenja (medicina, farmacija)	DA	2	2	3
MRT - Direktorat za građevinarstvo	Zakon o građevinskim proizvodima	Priprema tehničkih propisa iz nadležnosti direktorata	Visoko obrazovanje u obimu od 240 kredita CSPK-a (VII-1 nivo kvalifikacije obrazovanja u	DA	1		

			oblasti društvenih nauka - Pravo)				
MSP - Direktorat za drumski saobraćaj	Zakon o bezbjednosti saobraćaja na putevima i Pravilnik o tehničkim zahtjevima za vozila koja se uvoze ili prvi put stavljaju na tržište u Crnoj Gori	Preuzimanje i sprovođenje propisa iz oblasti homologacije/tržišni nadzor vozila na tržištu, kao i inspekcijski nadzor vozila u upotrebi	Administracija/Inspektor	DA	1		
MSP; MSP-UPS, MSP-LU	Zakon o sigurnosti pomorske plovidbe; Zakon o jahtama; Zakon o moru; Zakon o zaštiti mora od zagađenja; Uredba o čamcima.	Učestvovanje u izmjenama i dopunama pomenutih zakona, izradi pravilnika o tehničkom nadzoru plovnih objekata, praženja međunarodnih propisa i usaglašavanje istih u donošenju Zakona, Pravilnika i Uputstava. Primjena poslova vezanih za flagstate inspekciju (inspekcijska kontrola brodova pod crnogorskom zastavom).	Visoko obrazovanje u obimu od 240 kredita CSPK-a (VII-1 nivo kvalifikacije obrazovanja u oblasti društvenih nauka - Pravo)	DA	2		

2. Sloboda kretanja radnika

UVOD

Sloboda kretanja radnika, kao jedan od temeljnih principa Evropske unije i jedno od četiri slobode unutrašnjeg tržišta, obuhvata pitanja vezana za pristup tržištu rada, EURES, koordinaciju sistema socijalne sigurnosti i Evropsku karticu zdravstvenog osiguranja. U skladu s pravnom tekovinom EU, radnik koji se seli u drugu državu članicu EU ima određena prava kao što su pravo na rad bez radne dozvole (osim radnika iz novih država članica koje su obuhvaćene prelaznim periodom), jednakost postupanja u zapošljavanju kao s državljanima članice u kojoj se rad obavlja, pravo na jednaku socijalnu sigurnost kakvu imaju i državljani članice u kojoj se radnik zapošljava, pravo članova porodice da se pridruže radniku i da primaju porodičnu naknadu, potpuna koordinacija sistema socijalne sigurnosti (pravo na penziju i doprinosi za socijalnu sigurnost) i uzajamno priznavanje kvalifikacija. Cilj navedenih prava je i podsticanje mobilnosti radne snage između država članica EU, što je važan faktor ostvarivanja unutrašnjeg tržišta.

Pregovaračko poglavlje 2 - Sloboda kretanja radnika obuhvata podoblasti: pristup tržištu rada, EURES, koordinacija sistema socijalne sigurnosti i Evropska kartica zdravstvenog osiguranja.

Poglavlje 2 – Sloboda kretanja radnika je otvoreno 11. decembra 2017. na Međuvladinoj konferenciji u Briselu.

Koordinator za ovo poglavlje je Ministarstvo rada i socijalnog staranja, dok su u rad poglavlja uključene i sljedeće institucije: Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo javne uprave, Kancelarija za evropske integracije, Zavod za zapošljavanje Crne Gore, Uprava policije, Fond za zdravstveno osiguranje, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja, Uprava za statistiku, Centar za stručno obrazovanje, Univerzitet Crne Gore, Savez sindikata, Unija slobodnih sindikata, Privredna komora, Unija poslodavaca, Montenegro biznis alijansa i Uprava za inspekcijske poslove.

Uredbom 2019/1149 Evropskog parlamenta i Savjeta od 20. juna 2019. o osnivanju Evropskog nadzornog tijela za rad, izmjenu uredaba (EZ) br. 883/2004, br. 492/2011 i (EU) 2016/589 i stavljanja izvan snage Odluke (EU) 2016/344 EURES-a predviđeno je osnivanje nadzornog tijela za rad EURES-a koje bi trebalo da izvršava svoje aktivnosti u područjima mobilnosti radne snage u Uniji i koordinaciji sistema socijalne sigurnosti, uključujući slobodu kretanja radnika, upućivanje radnika i mobilne usluge.

1. PLANOWI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Pristup tržištu rada						
1.	MRS	Nacionalna strategija zapošljavanja 2021-2024. godina, s Akcionim planom zapošljavanja za 2021.	2020/IV	2021-2024		
2.	MRS	Akcionni plan zapošljavanja za 2022.	2021/IV	2022		
3.	MRS	Akcionni plan zapošljavanja za 2023.	2022/IV	2023		
4.	MUP	Strategija o migracijama i reintegraciji povratnika u Crnoj Gori, za period 2021-2025. godine, sa Okvirnim akcionim planom 2021-2025. godine i Akcionim planom za 2021. godinu	2020/IV	2021-2025		
5.	MUP	Akcionni plan za sprovođenje Strategije za integrisano upravljanje migracijama u Crnoj Gori za period 2017-2020. godina, za 2020. godinu	2020/I	2020		
6.	MUP	Akcionni plan za sprovođenje Strategije o migracijama i reintegraciji povratnika za period 2021-2025, za 2022.	2022/I	2022		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Pristup tržištu rada						
1.	MRS	Zakon o zaštiti zaposlenih građana Crne Gore koji se upućuju na rad u inostranstvo	2020/III	2020/IV	31996L0071 [P] 32018L0957 [P]	
2.	MRS	Odluka o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2021. godinu	2020/IV	2021/I		
3.	MRS	Odluka o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2022. godinu	2021/IV	2022/I		
4.	MRS	Odluka o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2023. godinu	2022/IV	2023/I		
B) Koordinacija sistema socijalne sigurnosti						
5.	MZD	Pravilnik o bližim uslovima i načinu i postupku ostvarivanja prekogranične zdravstvene zaštite	2022/III	2022/IV	32011L0024 [P]	

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR

Mjerilo vezano za administrativne kapacitete: DA

Crna Gora treba da pokaže da ima adekvatne strukture i kapacitete za pravilno sprovođenje pravne tekovine u dijelu slobode kretanja radnika do pristupanja Evropskoj uniji

Planirano na osnovu Pregovaračke pozicije za poglavlje 2 (usvojena 10. VII 2015.)

2.1. NOVE INSTITUCIJE

Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
MRSS ZZZCG	Osnivanje Nadzornog tijela za EURES na nacionalnom nivou Regulativa 32019R1149 je usvojena od strane EK u junu 2019. kojom je predviđeno osnivanje Evropskog nadzornog tijela za rad EURES-a	Evropsko nadzorno tijelo za rad EURES-a (Nadzorno tijelo) na nivou EU izvršava svoje aktivnosti u područjima mobilnosti radne snage u Uniji i koordinira sistemom socijalne sigurnosti, uključujući slobodu kretanja radnika, upućivanje radnika i mobilne usluge. Države članice treba da imaju svoje Nadzorno tijelo koje će obavljati ove poslove na nacionalnom nivou i saradivati sa Evropskim nadzornim tijelom.					II kvartal

2.2. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI

Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
MRS	Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju	Koordinacija sistema socijalne sigurnosti Sprovođenje i zaključivanje međunarodnih ugovora	- Diplomirani pravnik	DA	1		
FOND PIO	Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju	Koordinacija sistema socijalne sigurnosti	- dva samostalna referenta - jedan samostalni savjetnik III za sprovođenje osiguranja	DA	3		
FZO	Zakon o zdravstvenom osiguranju	Koordinacija sistema socijalne sigurnosti	- Samostalni savjetnik III za međunarodno zdravstveno osiguranje - diplomirani pravnik -	DA	2	2	2

3. Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga

UVOD

Sloboda pružanja usluga jedna je od četiri osnovne slobode koje omogućavaju funkcionisanje jedinstvenog tržišta Evropske unije, uz slobodu kretanja robe, ljudi i kapitala. U okviru ovog pregovaračkog poglavlja razmatra se zakonodavni okvir koji omogućava slobodno pružanje usluga, uz pravo osnivanja preduzeća. Poglavlje se sastoji od tri oblasti:

- Međusobno priznavanje stručnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija;
- Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga;
- Poštanska djelatnost.

Pregovaračko poglavlje otvoreno je 11. decembra 2017. na Međuvladinoj konferenciji u Briselu. Vlada Crne Gore je 6. juna 2019. donijela Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 3 - Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga.

U skladu sa zahtjevima Direktive 2013/55 o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija, donijet je Zakon o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija („Sl. list CG”, broj 56/18), Odluka o utvrđivanju Liste regulisanih profesija („Sl. list CG”, br. 80/2018) i usklađeni su studijski programi (doktor medicine, doktor stomatologije, farmaceut, medicinska sestra, arhitekta), čijim završetkom se stiču kvalifikacije za obavljanje regulisane profesije u Crnoj Gori.

U oblasti slobode pružanja usluga donijet je Zakon o uslugama („Sl. list CG”, br. 71/17). Usklađivanje sektorskog zakonodavstva sa Direktivom 2006/123/EZ o uslugama vrši se na način predviđen Akcionom planom za transponovanje Direktive o uslugama na unutrašnjem tržištu za period 2015-2018. U vezi usaglašavanja budućeg zakonodavstva, zaključkom Vlade br. 022-27/2018-1 od 21. juna 2018. zaduženi su nadležni resori da prilikom donošenja propisa koji regulišu uslužne djelatnosti uzmu u obzir obaveze koje proizilaze iz Direktive o uslugama i o istom izvijeste Ministarstvo ekonomije koje je pripremlilo i dostavilo smjernice po ovom pitanju 19. jula 2018. U cilju punog usklađivanja sa Direktivom o uslugama, potrebno je donijeti Uredbu o jedinstvenoj kontakt tački za usluge u IV kvartalu 2020, dok Zakon o uslugama sadrži i pravni osnov za donošenje podzakonskog akata kojim će se definisati način saradnje i razmjene informacija sa državama EEP, a naročito saradnje u vezi sa nadzorom nad pružanjem usluga, preduzimanjem mjera upozorenja i način rada Ministarstva kada je u pitanju IMI sistem. Predviđeno je da oba pravna akta budu donijeta u okviru projekata koji će se realizovati kroz IPA 2016 sredstva za JKT, odnosno IPA 2020 za IMI sistem.

U cilju potpunog usklađivanja s Direktivom o 2005/36 o priznavanju stručnih kvalifikacija i izmjenama Direktive 2013/55, Crna Gora je u obavezi da do dana pristupanja EU osnuje Komoru medicinskih sestara, babica i tehničara. S tim u vezi, Crna Gora je, u cilju unapređenja uslova za obavljanje ovih profesija, zaštite njihovih profesionalnih interesa, unapređenja profesionalne zdravstvene etike i učešća u unapređenju kvaliteta zdravstvene zaštite, odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Sl. list CG“, br. 3/16, 39/16 i 2/17) predvidjela osnivanje Ljekarske komore Crne Gore, Stomatološke komore Crne Gore, Farmaceutске komore Crne Gore, a u skladu s članom 120 ovog zakona, osnovana je i Komora fizioterapeuta. Osnivanje Komore medicinskih sestara, babica i tehničara definisano je članom 20 Zakona o zdravstvenoj njezi pacijenata („Sl. list CG“, broj 25/10).

Osnivanje pomenutih komora predviđeno je i strategijskim dokumentom Crne Gore Strukturne reforme u zdravstvenom sistemu sa Akcionim planom za period 2015-2017.

Institucionalni okvir: Ministarstvo pravde, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo finansija, Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo kulture, Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo javne uprave, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo nauke, Ministarstvo sporta i mladih, Kancelarija za evropske integracije, Privredna komora Crne Gore, Inženjerska komora, Advokatska komora, Ljekarska komora, Uprava za inspeksijske poslove, Agencija za zaštitu prirode i životne sredine, Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i Regulatorna agencija za energetiku.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No	Ostali dokumenti
A) Poštanske usluge						
1.	MEK	Akcioni plan Strategije razvoja poštanske djelatnosti za 2021-2022. godinu	2021/I	2021-2022		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadlež. inst.	Naziv pravnog akta	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina (stepen usklađenosti)	
					Celex No	Ostalo
A) Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga						
1.	MEK	Uredba o jedinstvenoj kontakt tački za usluge	2020/IV	2020/IV	32006L0123 [P]	
2.	MRS	Pravilnik o sadržaju o obrascu EU potvrde	2020/III	Danom pristupanja	32005L0036 [P] 32013L0055 [P]	
B) Međusobno priznavanje stručnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija						
3.	MZD	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj njezi	2021/III	2021/IV	32013L0055 [D]	

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR							
MJERILO: NE							
Dokumenti koji naglašavaju potrebe administrativnih kapaciteta: pregovaračka pozicija.							
2.1. NOVE INSTITUCIJE							
Da - Komora medicinskih sestara i babica							
Inst.				PUOS	2020	2021	2022
Komora medicinskih sestara i babica					x		
2.2. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI							
Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
MEK	Akcioni plan za transponovanje Direktive o uslugama	Zaduženi za praćenje i koordinaciju implementacije i usklađivanja pravnog sistema	Visoko obrazovanje u obimu od 240 (CSPK) kredita - VII-1 nivo kvalifikacije obrazovanja -	NE	3		

	na unutrašnjem tržištu, Zakon o uslugama, Uredba o jedinstvenoj kontakt tački za usluge	sa pravnom tekovinom EU u području slobode pružanja usluga; koordiniranje informisanja nadležnih tijela državne uprave o stepenu usklađenosti zakonodavstva u području slobode pružanja usluga; učestvovanje u radu radnih grupa za implementaciju propisa o uslugama na unutrašnjem tržištu; koordiniranje razvoja elektronske Jedinственe kontakt tačke za usluge; saradnja sa drugim tijelima državne uprave, te jedinicama lokalne samouprave, institucijama i organizacijama u ovom dijelu	Društvene nauke - Pravo ili Ekonomija, Tehničko-tehnološke nauke, poznavanje engleskog jezika			
2.3. POTREBA JAČANJA INFRASTRUKTURE						
Inst.	Naziv akta	Opis infrastrukture/ tehničke podrške	2020	2021	2022	
MEK u koordinaciji s resornim institucijama	Akcioni plan za transponovanje Direktive o uslugama na unutrašnjem tržištu, Zakon o uslugama, Uredba o jedinstvenoj kontakt tački za usluge Akcioni plan za transponovanje Direktive o uslugama na unutrašnjem tržištu, Zakon o uslugama, Zakon o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za	Jedinstvena kontakt tačka (JKT) - portal elektronske uprave na kojem pravna lica i preduzetnici mogu da pristupe informacijama o postupcima i zahtjevima za pristup ili pružanje usluga, kao i završe sve formalnosti u vezi sa poslovnim nastanjivanjem, kao i formalnosti u vezi sa prekograničnim pružanjem usluga Informacioni sistem unutrašnjeg tržišta (IMI sistem) - sistem za administrativnu saradnju i elektronsku razmjenu informacija između nadležnih organa država EEP u području usluga, e-trgovine, profesionalnih kvalifikacija, raspoređenih radnika i prava pacijenata	x			

	obavljanje regulisanih profesija, Uredba o jedinstvenoj kontakt tački za usluge				
--	---	--	--	--	--

4. Sloboda kretanja kapitala

UVOD

Sloboda kretanja kapitala je jedan od osnovnih principa jedinstvenog tržišta Evropske unije, i jedina od četiri slobode koja prelazi granice Evropske unije. Osnovna načela jedinstvenog tržišta su načelo nediskriminacije i načelo uzajamnog priznavanja. Načelo nediskriminacije proizilazi iz Poglavlja II, člana 18 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije (UFEU), koji zabranjuje svaku diskriminaciju na osnovu državljanstva, odnosno različit tretman u jednakim okolnostima. Temelji unutrašnjeg tržišta postavljeni su odredbama člana 26 Poglavlje III, naslov 1, Ugovora o funkcionisanju Evropske unije koji definiše jedinstveno tržište EU kao „prostor bez unutrašnjih granica na kome je slobodan promet robe, kretanje lica, usluga i kapitala.“

Slobodno kretanje kapitala omogućava protok sredstava unutar EU, olakšava prekograničnu trgovinu, doprinosi mobilnosti radnika, olakšava prikupljanje kapitala potrebnog za započinjanje poslovanja i rast privrednih subjekata, kao i funkcionisanje integrisanog, otvorenog i efikasnog unutrašnjeg tržišta, što je od interesa za sve građane Evropske unije.

Ovo pregovaračko poglavlje propisuje pravila slobodnog kretanja kapitala među državama članicama Unije. Ona obuhvataju zabranu svih restrikcija u kretanjima kapitala i plaćanjima, kako unutar država članica EU, tako i između država članica i trećih država. Pritom, postoje određeni izuzeci koji su, prvenstveno, vezani za poreze, sprečavanje pranja novca, finansiranje terorizma i sl. Ovo poglavlje pravne tekovine sadrži i pravila za prekogranična ulaganja u sektor finansijskih usluga i prava vlasništva nad nekretninama izvan nacionalnih okvira, a unutar EU. U ovom poglavlju pregovara se u oblastima kretanja kapitala, nekretnina, poljoprivrednog zemljišta, finansijskog tržišta i finansijskog kriminala.

Sloboda kretanja kapitala obuhvata tri temeljna područja:

- 1) slobodu kretanja kapitala i plaćanja,
- 2) usluge platnog prometa i
- 3) sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

Institucionalni okvir: Ministarstvo finansija, Centralna Banka Crne Gore, Uprava Policije (Sektor za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, Komisija za tržište kapitala, Agencija za nadzor osiguranja, Kancelarija za evropske integracije.

Poglavlje je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji, 24. juna 2014.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Politike						
1.	MUP	Nacionalna procjena rizika od pranja novca i finansiranja terorizma	2020/II		32015L0849 [D] 32018L0843 [D]	
1.1. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Opšti principi						
1.	MIF	Zakon o osiguranju	2021/IV	Danom pristupanja	32009L0138 [D] 32016L0097 [D] 32011L0089 [P] 32014L0051 [P] 32018L0843 [P]	
B) Horizontalne mjere						
2.	MIF	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o platnom prometu	2020/IV	Danom pristupanja	32015L2366 [P] 32018R0389 [P] 32009R0924 [D] 32012R0260 [D] 32014R0248 [D]	
3.	MIF	Zakon o uporedivosti naknada povezanih sa računom za plaćanje potrošača, prebacivanju računa za plaćanje potrošača i računom za plaćanje sa osnovnim uslugama	2020/IV	2021/IV	32014L0092 [P] 32018R0032 [P] 32018R0033 [P] 32018R0034 [P]	
4.	MIF	Zakon o međubankarskim naknadama i posebnim pravilima poslovanja u vezi sa platnim karticama	2020/IV	2022/IV	32015R0751 [P] 32018R0072 [D]	
C) Sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma						
5.	UP	Pravilnik o indikatorima za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija	2020/IV	2020/IV	32018L0843 [D]	
6.	UP	Pravilnik o smjernicama za izradu analize i faktorima rizika radi sprječavanja pranja novca i finansiranja	2020/IV	2020/IV	32018L0843 [D]	
7.	UP	Pravilnik o indikatorima za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija	2020/IV	2020/IV		
8.	UP	Pravilnik o načinu rada ovlaštenog lica, načinu sprovođenja unutrašnje kontrole, čuvanju i zaštiti podataka, načinu vođenja evidencija i osposobljavanju zaposlenih	2020/IV	2020/IV	32018L0843 [D]	

9.	UP	Pravilnik o sadržaju i vrsti podataka o uplatiocu koji prate elektronski prenos novčanih sredstava, o obavezama pružaoca usluga platnog prometa ili prenosa novca i o izuzecima od obaveze prikupljanja podataka pri prenosu novčanih sredstava	2020/IV	2020/IV	32018L0843 [D]	
10.	UP	Pravilnik o načinu vođenja registra stvarnih vlasnika, prikupljanju, unosu i rokovima unosa i ažuriranju podataka koji se vode u registru i načinu pristupa tim podacima	2020/IV	2020/IV	32018L0843 [D]	
11.	UP	Smjernice o izradi analize rizika radi sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma	2020/IV	2020/IV	32018L0843 [D]	

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR							
Dokumenti koji naglašavaju potrebe administrativnih kapaciteta: Izvještaj EK 2011 – 2019; Pregovaračka pozicija; Izvještaj o skriningu.							
2.1. NOVE INSTITUCIJE							
Nije planirano.							
2.2. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI							
Neophodni kadrovi za sprovođenje pravne tekovine							
Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
ANO	Zakon o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma	Sprovođenje nadležnosti definisanih Zakonom	Nadzor tržišta osiguranja, IT	DA	2		
UP	Zakon o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma	Sprovođenje nadležnosti definisanih Zakonom		NE	6		

5. Javne nabavke

UVOD

Javne nabavke u Evropskoj uniji obuhvataju skup djelovanja naručilaca iz država članica Evropske unije radi nabavke robe, pružanja usluga ili izvođenja radova. Naručioci podrazumijevaju javne naručioce, kao što su državne institucije, gradovi, opštine i sektorske naručioce koji obavljaju djelatnosti vodosnabdijevanja, snabdjevanja energijom, obezbjeđivanja saobraćajnih i poštanskih usluga.

Cilj evropskog zakonodavstva u ovoj oblasti je da se davaocima usluga, isporučiocima roba i izvođačima radova obezbijedi mogućnost nadmetanja na javnim tenderima u državama članicama Evropske unije. Cilj je, sa jedne strane, jačanje ekonomskog razvoja i efikasnosti, ali i davanje punog smisla jedinstvenom tržištu Evropske unije. Institucije uspostavljene u tu svrhu treba da obezbijede poštovanje zakonodavnog okvira na svim nivoima i osiguraju efikasan sistem pravne zaštite u postupcima javnih nabavki, koji se, između ostalog, zasniva na pravu podnošenja žalbe. Naručioci usluga su dužni da postupak javnih nabavki sprovode uz puno poštovanje principa transparentnosti. Projekti javno-privatnog partnerstva su projekti koji imaju za cilj zadovoljenje neke javne potrebe, odnosno projekti koji za cilj imaju pružanje javne usluge iz nadležnosti javne vlasti.

Zakonodavni okvir uređuje: načela javnih nabavki; postupke nabavke koji djeluju u sektorima vodoprivrede, energetike, saobraćaja i poštanskog saobraćaja; koordinaciju postupaka za dodjelu ugovora o javnim nabavkama radova, ugovora o javnoj nabavki robe i ugovora o javnim nabavkama usluga; postupak zaštite prava u postupku javne nabavke, "koncesije i javno privatno partnerstvo", elektronske javne nabavke; jedinstveni rječnik javnih nabavki (CPV); održive javne nabavke i postupke nabavke u oblasti odbrane i bezbjednosti.

Institucionalni okvir: Ministarstvo finansija, Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo javne uprave, Državna komisija za kontrolu postupaka javnih nabavki i Uprava za inspekcijske poslove.

Poglavlje je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji, 18. decembra 2013.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Horizontalne mjere						
1.	MIF	Strategija za unapređenje politike javnih nabavki i javno-privatnog partnerstva za period 2021-2024. godine, s Akcionim planom za 2021. godinu	2020/IV	2021-2024		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Horizontalne mjere						
1.	MIF	Uredba o planiranju i sprovođenju centralizovanih javnih nabavki	2020/I	2020/III	32014L0024 [P] 32015R2170 [P] 32017R2365 [P] 32019R1828 [P] 32014L0025 [P] 32015R2171 [P] 32017R2364 [P] 32019R1829 [P] 32003R2151 [P]	
2.	MVP	Uredba o nabavkama za potrebe diplomatsko - konzularnih predstavništava i vojno - diplomatskih predstavnika Crne Gore u inostranstvu	2020/II	2020/III	32014L0024 [P] 32015R2170 [P] 32017R2365 [P] 32019R1828 [P] 32014L0025 [P] 32015R2171 [P] 32017R2364 [P] 32019R1829 [P] 32003R2151 [P]	
3.	MOD	Uredba o javnim nabavkama u oblasti odbrane i bezbjednosti	2020/IV	2021/I		
4.	MIF	Pravilnik o sadržaju i obrascima u postupku javnih nabavki, evidencije postupaka javnih nabavki i statističkom izvještavanju	2020/II	2020/III	32014L0024 [P] 32014L0025 [P] 32019R1780 [P] 32016R0007 [P] 32017D0168 [P] 32017D1358 [P] 32016D1765 [P]	

5.	MIF	Pravilnik o bližim kriterijumima za obrazovanje komisije za otvaranje i vrednovanje ponuda	2020/II	2020/III	32014L0024 [P] 32014L0025 [P] 32011D1004 (01) [P]	
6.	MIF	Pravilnik o programu i načinu polaganja stručnog ispita za rad na poslovima javnih nabavki, načinu obrazovanja i sastavu komisije za polaganje stručnog ispita	2020/II	2020/III	32014L0024 [P] 32014L0025 [P] 32017H1805 [P]	
7.	MIF	Pravilnik o metodologiji analize rizika u javnim nabavkama	2020/II	2020/III	32014L0024 [P] 32014L0025 [P]	
8.	MIF	Pravilnik o metodologiji iskazivanja parametara u odgovarajući broj bodova, načinu ocjene i rangiranju ponuda	2020/II	2020/III	32014L0024 [P] 32014L0025 [P]	
9.	MIF	Pravilnik o metodologiji iskazivanja procijenjene vrijednosti javne nabavke	2020/II	2020/III	32014L0024 [P] 32015R2170 [P] 32017R2365 [P] 32019R1828 [P] 32015R2171 [P] 32014L0025 [P] 32015R2171 [P] 32017R2364 [P] 32019R1829 [P] 22014A0307(01) [P] 32017D0168 [P] 32017D1358 [P] 32016D1765 [P]	
10.	MIF	Pravilnik o načinu utvrđivanja računске greške u ponudi	2020/II	2020/III	32014L0024 [P] 32015R2170 [P] 32017R2365 [P] 32019R1828 [P] 32014L0025 [P] 32015R2171 [P] 32017R2364 [P] 32019R1829 [P]	
11.	MIF	Uputstvo o uslovima poslovanja i korišćenja elektronskog sistema javnih nabavki	2020/II	2020/III	32014L0055 [P] 32016L2102 [P]	

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR

MJERILO: Crna Gora Crna Gora treba da uspostavi adekvatne administrativne i institucionalne kapacitete na svim nivoima i preduzima mjere da osigura odgovarajuće sprovođenje i implementaciju nacionalnih zakona u ovoj oblasti blagovremeno prije ulaska. To uključuje, naročito: a) sprovođenje Strategije Crne Gore za razvoj sistema javnih nabavki i akcionog plana za njenu implementaciju, da poboljša svoje administrativne kapacitete, uključujući odgovarajuće obuke na svim nivoima za svim

zainteresovanim stranama; b) pripremu praktičnih instrumenata za implementaciju i praćenje (uključujući administrativna pravila, uputstva, priručnike i standardna ugovorna dokumenta); c) jačanje kontrolnih mehanizama, koji su neophodni da se osigura puno znanje i pouzdanost sistema, uključujući pažljivo praćenje i poboljšanu transparentnost faze realizacije javnih ugovora, na osnovu sistemske procjene rizika sa određivanja prioriteta kontrole u ranjivim sektorima i procedurama; d) efektivno funkcionisanje pravne pomoći, uključujući oblasti koncesija, javnog privatnog partnerstva i javnih nabavki za potrebe odbrane; e) mjere/radnje vezane za prevenciju i borbu protiv korupcije i sukoba interesa u oblasti javnih nabavki na centralnom i lokalnom nivou.

Dokumenti koji naglašavaju potrebe administrativnih kapaciteta: Izvještaj EK 2011 – 2019; Pregovaračka pozicija; Izvještaj o skriningu.

2.1. NOVE INSTITUCIJE

Nije planirano.

2.2. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI

Neophodni kadrovi za sprovođenje pravne tekovine

Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
MIF	Zakon o javnim nabavkama	Sprovođenje nadležnosti definisanih Zakonom - obavljanje poslova u oblasti javnih nabavki i u oblasti javno - privatnog partnerstva	Samostalni savjetnik I - Fakultet iz oblasti društvenih nauka (pravo)	DA	2		
DKKPJN	Zakon o javnim nabavkama	Sprovođenje nadležnosti definisanih Zakonom	Samostalni savjetnik I - Fakultet iz oblasti društvenih nauka (pravo)	DA	1		

6. Privredno pravo

UVOD

Privredno pravo odnosi se na osnivanje, funkcionisanje i kontrolu finansijskog poslovanja privrednih društava u državama članicama Evropske unije. Obuhvata dva dijela: pravo privrednih društava u užem smislu, te računovodstvo i reviziju.

Tekovina prava privrednih društava EU obuhvata pravila o osnivanju, registraciji, podjeli akcionarskih društava, domaćim i prekograničnim spajanjima, preuzimanju akcionarskih društava, pravima akcionara, zahtjevima u pogledu kapitala, zahtjevima za transparentnošću poslovanja, preporuke o politici naknada za direktore kotiranih akcionarskih društava, te preporuke o ulozi nezavisnih direktora i članova nadzornog odbora kotiranih društava, kao i komisija odbora ovih društava. Pravo privrednih društava u užem smislu obuhvata i pravila sadržana u Uredbi o Statutu Evropske kompanije i Uredbi o Evropskom ekonomskom interesnom udruženju.

Područje računovodstva i revizije uključuje uspostavljanje sistema provjere kvaliteta rada revizorske struke i djelotvornog sistema javnog nadzora nad njenim radom uopšte, sistema javnog objavljivanja godišnjih finansijskih izvještaja, kao i uspostavljanje i dosljednu primjenu međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja. Ovaj segment ostvariće i direktan uticaj na strukturu organa pojedinih vrsta društava kapitala u Crnoj Gori, kroz obavezu uvođenja odbora za reviziju, organa zaduženog za sprovođenje interne kontrole finansijskog poslovanja.

Institucije nadležne za donošenje i primjenu zakonodavstva iz ove oblasti su: Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo finansija, Privredni sud Crne Gore, Poreska uprava, Privredna komora Crne Gore, Agencija za nadzor osiguranja, Komisija za tržište kapitala i Institut računovođa i revizora Crne Gore.

Poglavlje 6 – Privredno pravo je otvoreno 18. decembra 2013. na Međuvladinoj konferenciji koja je održana u Briselu.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošen je	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
1.	MEK	Uputstvo o radu CRPS i obrascima za upis	2020/II	2020/II	32012L0017 [P]	
2.	MIF	Zakon o računovodstvu	2020/IV	2021/I	32013L0034 [P] 32014L0095 [P] 32019R0402 [P] 32019R0237 [P]	

7. Pravo intelektualne svojine

UVOD

Pravna tekovina Evropske unije u oblasti pravo intelektualne svojine obuhvata pitanje autorskog i srodnih prava, prava industrijske svojine i odredbe o njihovom sprovođenju.

Autorsko i srodna prava štite djela iz oblasti književnosti, nauke i umjetnosti, dok se pod industrijskom svojinom podrazumijevaju prava na patent, žig, industrijski dizajn, geografske oznake i topografije poluprovodnika.

Zaštita prava intelektualne svojine obuhvata: administrativnu zaštitu; građanskopravnu zaštitu; krivičnopravnu zaštitu i prekršajnu zaštitu.

Institucije nadležne za rad u ovom poglavlju su: Ministarstvo ekonomije, Uprava policije, Uprava carina, Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, Uprava za inspekcijske poslove, sudski organi i Državno tužilaštvo. U Crnoj Gori je uspostavljen zakonodavni okvir za sprovođenje prava intelektualne svojine u posebnim zakonima koji uređuju intelektualnu svojinu.

Crna Gora je 31. marta 2014. na međuvladinoj konferenciji u Briselu otvorila 7. poglavlje - Pravo intelektualne svojine. Tom prilikom, EU je predstavila završna mjerila koja je neophodno ispuniti u cilju zatvaranja poglavlja. Završna mjerila, kojih ima četiri, se odnose na usklađivanje zakonodavstva s pravnom tekovinom EU, kao i jačanje administrativnih kapaciteta institucija koje se bave sprovođenjem, uz obezbjeđivanje adekvatne evidencije o sprovođenju i sudskoj praksi.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Intelektualna svojina						
1.	MEK	Nacionalna strategija intelektualne svojine za period 2021-2024	2021/I	2021-2024		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Autorsko i srodna prava						
1.	MEK	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima	2021/III	2022/I	32017L1564 [P]	
2.	MEK	Zakon o zaštiti neobjavljenih znanja i iskustava i poslovnih informacija (poslovne tajne) od nezakonitog pribavljanja, korišćenja i otkrivanja	2021/IV	2022/II	32016L0943 [P]	
B) Žig						
3.	MEK	Zakon o žigu	2022/I	2022/III	32015L2436 [P]	
C) Patenti						
4.	MEK	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o patentima	2021/III	2022/I	32019R0933 [P]	

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR							
2.1. NOVE INSTITUCIJE							
Nije planirano.							
2.2. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI							
Neophodni kadrovi za sprovođenje pravne tekovine							
Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
MEK	Zakoni iz oblasti intelektualne svojine	<u>Samostalni savjetnik I</u> - Izrada nacrti i predloga zakona i drugih propisa iz oblasti autorskog i srodnih prava i optičkih diskova i prilagođavanja	Visoko obrazovanje u obimu od 240 kredita CSPK-a	DA	2		

		<p>nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU i međunarodnim ugovorima u ovoj oblasti; učešće u pripremi analize stanja u ovoj oblasti; davanje mišljenja o propisima oblasti autorskog i srodnih prava i optičkih diskova; notifikaciju propisa iz oblasti autorskog i srodnih prava i optičkih diskova u skladu sa WTO/TRIPS sporazumom</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obavlja poslove koji se odnose na: vođenje upravnog postupka za registraciju žiga i postupka u vezi sa promjenama u prijavi žiga; međunarodnu registraciju žiga prema Madridskom aranžmanu i Protokolu o međunarodnom registrovanju žigova; pripremu podataka za objavu prijava žigova i priznatih žigova u službenom glasilu; komunikaciju sa Međunarodnim biroom WIPO-a u vezi sa međunarodnom registracijom žigova, a po potrebi i u vezi sa drugim pitanjima; slanje obavještenja o odbijanju zaštite Međunarodnom birou WIPO-a; prosljeđivanje zahtjeva za međunarodnu registraciju žigova Međunarodnom birou WIPO-a; davanje stručnih pravnih mišljenja, objašnjenja i informacija podnosiocima prijava, nosiocima prava i korisnicima zaštićenih prava; izradu osnova za vođenje pregovora i za zaključenje međunarodnih ugovora iz oblasti žigova; pripremu predloga za donošenje novih odnosno izmjenu važećih propisa iz oblasti žigova; učestvovanje u pripremi strateških dokumenata iz oblasti intelektualne svojine, u dijelu koji se odnosi na žigove; učestvovanje u aktivnostima vezanim za proces pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji; 					
--	--	--	--	--	--	--	--

		<p>učestvovanje u promociji i unaprjeđenju primjene žigova u odgovarajućim segmentima javnosti i podizanje opšteg znanja o žigovima; promovisanje saradnje sa svim zainteresovanim stranama, posebno sa Privrednom komorom, fakultetima, malim i srednjim preduzećima; saradnju sa preduzećima radi primjene žiga u poslovanju tih preduzeća; obavlja i druge poslove po nalogu pretpostavljenog.</p>					
MEK	Zakoni iz oblasti intelektualne svojine	<p><u>Samostalni savjetnik III</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Priprema stručnih osnova za izradu propisa iz oblasti intelektualne svojine i prilagođavanje nacionalnog zakonodasvtva sa zakonodavstvom EU i međunaordnim ugovorima u ovoj oblasti; saradnju sa nacionalnim institucijama koje se bave sprovođenjem prava intelektualne svojine; pružanje informacija zainteresovanim subjektima o pitanjima iz oblasti intelektualne svojine; učestvovanje u aktivnostima vezanim za proces pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji; - Obavlja poslove koji se odnose na: vođenje upravnog postupka za registraciju žiga i postupka u vezi sa promjenama u prijavi žiga; međunarodnu registraciju žiga prema Madridskom aranžmanu i Protokolu o međunarodnom registrovanju žigova; pripremu podataka za objavu prijava žigova i priznatih žigova u službenom glasilu; komunikaciju sa Međunarodnim biroom WIPO-a u vezi sa međunarodnom registracijom žigova, a po potrebi i u vezi sa drugim pitanjima; slanje obavještenja o odbijanju zaštite Međunarodnom birou WIPO-a; prosljeđivanje zahtjeva za 	Visoko obrazovanje u obimu od 240 kredita CSPK-a	DA	2		

		<p>međunarodnu registraciju žigova Međunarodnom birou WIPO-a; učestvovanje u promociji i unaprjeđenju primjene žigova u odgovarajućim segmentima javnosti i podizanje opšteg znanja o žigovima; promovisanje saradnje sa svim zainteresovanim stranama, posebno sa Privrednom komorom, fakultetima, malim i srednjim preduzećima; saradnju sa preduzećima radi primjene žiga u poslovanju tih preduzeća; obavlja i druge poslove po nalogu pretpostavljenog.</p>					
MEK	Zakoni iz oblasti intelektualne svojine	<p><u>Šef Odsjeka za autorsko i srodna prava</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Obavlja poslove koji se odnose na: koordiniranje i usmjeravanje rada izvršilaca i vršenje najstroženijih poslova iz nadležnosti Odsjeka; vođenje i donošenje rješenja u upravnom postupku iz nadležnosti Odsjeka; izdavanje i oduzimanje dozvola za obavljanje djelatnosti kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava; nadzor nad radom organizacija za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava; donošenje privremenih tarifa; praćenje primjene propisa iz oblasti autorskog i srodnih prava i optičkih diskova i iniciranje njihovog poboljšanja u kontekstu crnogorskih potreba i posebnosti; izradu osnova za vođenje pregovora i za zaključenje međunarodnih ugovora iz oblasti autorskog i srodnih prava; pripremu predloga za donošenje novih odnosno izmjenu važećih propisa iz oblasti autorskog i srodnih prava i optičkih diskova; učestvovanje u pripremi strateških dokumenata iz oblasti 	Visoko obrazovanje u obimu od 240 kredita CSPK-a	DA	1		

		<p>intelektualne svojine, u dijelu koji se odnosi na autorsko i srodnih prava i optičke diskove; pripremu informacija, analiza i predloga u vezi sa saradnjom sa WIPO, WTO i EUIPO i regionalnim i nacionalnim zavodima i drugim institucijama iz oblasti intelektualne svojine, u dijelu koji se odnosi na autorsko i srodna prava i optičke diskove; učestvovanje u aktivnostima vezanim za proces pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji; učestvovanje u promociji i unaprjeđenju primjene autorskog i srodnih prava u odgovarajućim segmentima javnosti i podizanje opšteg znanja o navedenim pravima i njihovom značaju; promovisanje saradnje sa svim zainteresovanim stranama, posebno sa Privrednom komorom, fakultetima, malim i srednjim preduzećima; saradnju sa preduzećima radi primjene autorskog i srodnih prava u poslovanju tih preduzeća; organizaciju seminara i radionica iz oblasti autorskog i srodnih prava, obavlja i druge poslove po nalogu pretpostavljenog.</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--

8. Konkurencija

UVOD

Pravila koja se odnose na zaštitu konkurencije predstavljaju osnov na kojem je formirana tržišna privreda jedne zemlje. Poznato je da u procesu pristupanja Evropskoj uniji politika konkurencije zauzima jedno od najznačajnijih mjesta, jer njeno efikasno sprovođenje doprinosi unapređenju ekonomije, razvoju i rastu broja privrednih društava, unapređenju ulaganja u istraživanje i razvoj novih proizvoda, privlačenju novih investicija i povećanju proizvodnje i izvoza.

Pravna tekovina Evropske unije u oblasti zaštite konkurencije se dijeli na politiku konkurencije i državnu pomoć. To podrazumijeva pravila i procedure za suzbijanje povreda pravila ponašanja učesnika na tržištu (restriktivne sporazume između preduzeća, zloupotrebu dominantnog položaja i praćenje koncentracije učesnika na tržištu), kao i postupak dodjele i kontrole namjenskog korišćenja državne pomoći, radi zaštite konkurencije.

U narednom periodu najveća pažnja će biti posvećena jačanju administrativnih kapaciteta nadležne institucije za politiku konkurencije i kontrolu državne pomoći – Agencije za zaštitu konkurencije, kako bi se obezbijedio odgovarajući bilans ostvarenih rezultata i u potpunosti omogućili jednaki i fer uslovi svim učesnicima na crnogorskom tržištu.

Pored Agencije za zaštitu konkurencije, nadležne institucije u ovoj oblasti su: Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo finansija, nadležni sudovi, Državno tužilaštvo, kao i svi davaoci državne pomoći i Državna revizorska institucija.

1. PLANOV I POTREBE						
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Konkurencija						
1.	MEK	Zakon o postupcima za naknadu štete zbog povreda konkurencije na tržištu	2020/IV	2021/III	32014L0104 [P]	
B) Državna pomoć						
2.	MIF	Uredba o načinu vođenja evidencije o državnoj pomoći	2020/III	2020/III		
3.	MIF	Pravilnik o sadržaju godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći	2020/II	2020/II		
4.	MIF	Pravilnik o dopunama Pravilnika o listi pravila o dodjeli državne pomoći	2020/III	2020/III	32015R2282 [D] 32017R1084 [D] 32016R2338 [D] 32013R1407 [D]	
5.	MIF	Pravilnik o metodi i načinu obračuna referentne i diskontne stope	2020/I	2020/I		
6.	MIF	Odluka o regionalnoj mapi pomoći u Crnoj Gori	2020/IV	2021/I		

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR							
2.1. INSTITUCIJE							
Nije planirano							
2.2. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI							
Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
MEK	Zakon o zaštiti konkurencije	Učešće u pripremi stručnih osnova za izradu propisa iz oblasti zaštite konkurencije, saradnju sa nacionalnom institucijom za zaštitu konkurencije	Visoko obrazovanje u obimu 180 CSPK, VI nivo kvalifikacije, Fakultet iz oblasti Društvenih nauka - Pravo ili Ekonomija	DA	1		
		Predlaganje politike zaštite i razvoja konkurencije, praćenje sprovođenja politike zaštite i razvoja konkurencije, pripremu stručnih osnova za izradu propisa iz nadležnosti zaštite konkurencije	Visoko obrazovanje u obimu 240 CSPK, VII nivo kvalifikacije, Fakultet iz oblasti Društvenih nauka - Pravo ili Ekonomija	DA		1	
AZK	Zakon o izmjenama i dopunama	1. Sektor za utvrđivanje zabranjenih sporazuma, zloupotrebe dominantnog položaja, procjenu koncentracija, pojedinačnih izuzeća i sektorskih analiza	Visoko obrazovanje u obimu od 240 CSPK kredita, VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja -	DA Pravilnikom je predviđeno četrdeset pet	10		

	Zakona o zaštiti konkurencije	1.1 Odsjek za utvrđivanje zabranjenih sporazuma; 1.2 Odsjek za utvrđivanje zloupotrebe dominantnog položaja; 1.3 Odsjek za procjenu koncentracija i pojedinačnih izuzeća; 1.4 Odsjek za sektorske analize 2. Sektor za kontrolu državne pomoći 2.1. Odsjek za utvrđivanje usklađenosti državne pomoći; 2.2. Odsjek za neposrednu kontrolu. 3. Služba za opšte poslove i finansije	pravo, ekonomija, tehničko tehnološki fakultet i SSS	(45) izvršilaca u AZK (Savjet Agencije, Direktor, Zamjenik direktora, Pomoćnik za oblast konkurencije, Pomoćnik za državnu pomoć, zaposleni koji rade na poslovima zaštite konkurencije i državne pomoći, kao i opšta služba)			
--	-------------------------------	--	--	---	--	--	--

9. Finansijske usluge

UVOD

Poglavlje Finansijske usluge odnosi se na usklađenost propisa u oblasti bankarstva, osiguranja i reosiguranja, penzijskih fondova pod pokroviteljstvom poslodavca, tržišta kapitala i infrastrukture finansijskih tržišta, s pravnom tekovinom EU, ali i na njeno efikasno sprovođenje od strane nadležnih supervizorskih institucija, što za krajnji cilj ima podsticanje i očuvanje finansijske stabilnosti.

Ovo poglavlje obuhvata četiri potpoglavlja:

1. bankarstvo i finansijski konglomerati,
2. osiguranje i penzijsko osiguranje pod pokroviteljstvom poslodavca,
3. tržišta hartija od vrijednosti i investicione usluge i
4. infrastruktura finansijskih tržišta.

Za sprovođenje pravne tekovine EU u ovoj oblasti nadležne institucije su: Ministarstvo finansija, Centralna banka Crne Gore, Komisija za tržište kapitala, Agencija za nadzor osiguranja i Fond za zaštitu depozita.

Crna Gora će nastaviti sa daljim usklađivanjem i implementacijom EU *acquis*-a u oblasti finansijskih usluga u cilju dostizanja naprednog nivoa usklađenosti i pokazati čvrstinu i nezavisnost regulatornih i supervizorskih institucija sa adekvatnim administrativnim kapacitetima za njenu implementaciju i sprovođenje.

Poglavlje je otvoreno 22. juna 2015.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.1. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Bankarstvo i finansijski konglomerati						
1.	CBCG	Odluka o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija	2020/III	2021/I	32013L0036 [P] 32013R0575 [P] 32014R0523 [P] 32014R0524 [P] 32014R0526 [P] 32014R0528 [P] 32014R0530 [P] 32014R0591 [P] 32014R0602 [P] 32014R0625 [P] 32018R0634 [P] 32018R0728 [P] 32018R0815 [P] 32018R0959 [P] 32018R0630 [P]	
2.	CBCG	Odluka o kontnom okviru za kreditne institucije	2020/III	2021/I	31986L0635 [P] 32003L0051 [P] 32006L0046 [P]	
3.	CBCG	Odluka o upravljanju rizicima u kreditnim institucijama	2020/III	2021/I	32013L0036 [P] 32013R0575 [P]	
4.	CBCG	Odluka o velikim izloženostima kreditnih institucija	2020/III	2021/I	32013R0575 [P] 32018R0630 [P]	
5.	CBCG	Odluka o javnom objavljivanju podataka od strane kreditnih institucija	2020/III	2021/I	32013R0575 [P]	
6.	CBCG	Odluka o minimalnim standardima za poslovanje sa licima povezanim sa kreditnom institucijom	2020/III	2021/I	32013R0575 [P]	
7.	CBCG	Odluka o izvještajima koji se dostavljaju Centralnoj banci Crne Gore	2020/III	2021/I	32013L0036 [P] 32013R0575 [P]	
8.	CBCG	Odluka o primanjima zaposlenih u kreditnim institucijama	2020/III	2021/I	32014R0527 [P] 32014R0604 [P]	
9.	MIF	Zakon o dodatnom nadzoru finansijskih konglomerata	2021/IV	2022/III	32011L0089 [P] 32002L0087 [P] 32014R0342 [P]	
10.	FZD	Odluka o bližim uslovima, načinu i postupku isplate garantovanih depozita	2020/II	2020/II	32009L0014 [D] 31994L0019 [D]	

					32013R0575 [D] 32014L0049 [D]	
11.	FZD	Odluka o mjesečnim izvještajima koje banka dostavlja Fondu za zaštitu depozita	2020/II	2020/II	32009L0014 [D] 31994L0019 [D] 32013R0575 [D] 32014L0049 [D]	
12.	FZD	Pravilnik o obavještavanju deponenata i potencijalnih deponenata o sistemu zaštite depozita	2020/II	2020/II	32009L0014 [D] 31994L0019 [D] 32013R0575 [D] 32014L0049 [D]	
13.	FZD	Metodologija za obračun premije na bazi rizika	2020/II	2020/II	32009L0014 [D] 31994L0019 [D] 32013R0575 [D] 32014L0049 [D]	
B) Osiguranje i penzijsko osiguranje						
14.	MIF	Zakon o penzionim fondovima	2021/IV	Danom pristupanja	32003L0041 [D] 32013L0014 [P]	
15.	MIF	Zakon o osiguranju	2021/IV	Danom pristupanja	32009L0138 [D] 32016L0097 [D] 32011L0089 [P] 32014L0051 [P] 32018L0843 [P]	
C) Tržišta hartija od vrijednosti i investicione usluge						
16.	MIF	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu kapitala	2021/IV	2022/II	32017R1129 [D]	
17.	MIF	Zakon o investicionim fondovima	2021/IV	2022/II	32019L1160 [D] 32009L0065 [D] 32007L0016 [P] 32004H0384 [P] 32004H0383 [P] 31985H0612 [P] 32010R0584 [P] 32010L0043 [P] 32010R0583 [P] 32010L0044 [P] 32017R1131 [P] 32017R1147 [P] 32018R0708 [P] 32018R0064 [P] 32018R0065 [P] 32018R0067 [P] 32018R0990 [P]	

					32018R1557 [P]	
18.	MIF	Zakon o alternativnim investicionim fondovima	2021/IV	2022/II	32019R1156 [D] 32011L0061 [D] 32013R0231 [P] 32013R0448 [P] 32013R0447 [P] 32014R0694 [D]	
D) Infrastruktura finansijskih tržišta						
19.	MIF	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu kapitala	2021/IV	2022/II	32017R1129 [D]	

10. Informatičko društvo i mediji

UVOD

Poglavlje Informatičko društvo i mediji čini cjelinu od tri oblasti: elektronske komunikacije, usluge informatičkog društva i audiovizuelna politika. Ključna pitanja u okviru oblasti elektronskih komunikacija su: širokopojasni pristup Internetu, standardizacija, interkonekcija, tržište i analiza tržišta, univerzalne usluge i prava korisnika, pitanja privatnosti, digitalizacija i politika radio spektra. Ključna pitanja u okviru oblasti usluga informatičkog društva su: elektronska uprava, informatička bezbjednost, elektronsko zdravstvo, elektronski potpis, javni sektor, elektronska trgovina. Ključna pitanja u okviru oblasti audiovizuelne politike su: audiovizuelne medijske usluge, javni emiteri Crne Gore, zaštita maloljetnika, filmsko naslijeđe, kulturna raznolikost.

Institucije nadležne za rad u ovom poglavlju su: Ministarstvo javne uprave, Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo kulture, Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Fond za zdravstveno osiguranje, Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Agencija za elektronske medije, Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, Radio-difuzni centar i Radio i Televizija Crne Gore.

Poglavlje je otvoreno 31. marta 2014.

1. PLANovi I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Usluge informatičkog društva						
1.	MJU	Akcionni plan za sprovođenje Strategije sajber bezbjednosti Crne Gore 2018 - 2021, za 2020. godinu, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2019. godinu	2020/I	2020		
2.	MJU	Strategija digitalne transformacije 2021-2025, s Akcionim planom za 2021-2022.	2020/IV	2021-2025		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Usluge informatičkog društva						
1.	MJU	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskom dokumentu	2020/III	2021/I		
B) Elektronske komunikacije						
2.	MEK	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskim komunikacijama	2020/III	2020/IV	32014L0061 [P]	
3.	MEK	Plan namjene radio-frekvencijskog spektra	2020/IV	2021/I	32018D0637 [P] 32018D0661 [P]	
4.	MEK	Zakon o elektronskim komunikacijama	2021/IV	2022/I	32018L1972 [P]	
C) Audiovizuelna politika						
5.	MKU	Zakon o audio-vizuelnim medijskim uslugama	2020/III	2021/I	32018L1808 [P]	

11. Poljoprivreda i ruralni razvoj

UVOD

Pravna tekovina za poglavlje 11 - Poljoprivreda i ruralni razvoj obuhvata veliki broj obavezujućih pravila, od kojih su mnoga direktno primjenjiva. Njihova odgovarajuća primjena i efikasnost sprovođenja od strane efikasne administracije su neophodni za funkcionisanje Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP).

ZPP je podijeljena na dva stuba: direktna plaćanja i tržišne mjere (prvi stub) i ruralni razvoj (drugi stub). Osnovu prvog stuba čine različite mjere podrške koje direktno ili indirektno utiču na prihode poljoprivrednih proizvođača. Politika ruralnog razvoja, kroz podršku raznovrsnih ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima, ima za cilj poboljšanje kvaliteta života na selu, kako sa ekonomskog tako i sa društvenog aspekta. Mjere prvog stuba integralno se finansiraju iz zajedničkog budžeta EU, dok za drugi stub važi princip kofinansiranja iz nacionalnog budžeta. Jedna od osnovnih karakteristika ZPP je finansiranje u sedmogodišnjem periodu, s tačno utvrđenim iznosima podrške potencijalnim korisnicima.

Zemlja članica EU mora da bude spremna za primjenu pravne tekovine EU za šeme direktnih plaćanja i implementaciju politike zajedničkog uređenja tržišta, kao i sprovođenje mjera ruralnog razvoja.

Poglavlje 11 - Poljoprivreda i ruralni razvoj podijeljeno je na sljedeća potpoglavlja: direktna plaćanja, zajednička organizacija tržišta, državna pomoć, ruralni razvoj, politika kvaliteta i organska proizvodnja.

Crna Gora će danom pristupanja u EU primjenjivati Zajedničku poljoprivrednu politiku, što podrazumijeva uspostavljanje administrativnog i institucionalnog okvira za njeno sprovođenje. Pravilno sprovođenje Zajedničke poljoprivredne politike zahtjeva od Crne Gore jačanje postojećih i osnivanje novih odgovarajućih administrativnih struktura - Agencije za plaćanja, Upravljačkog tijela, kao i uspostavljanje određenih sistema kao što su Integrisani administrativni sistem kontrole i računovodstveni sistem na farmama.

Nadležna institucija nad politikama koje pripadaju ovom pregovaračkom poglavlju je Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja.

Pregovaračko poglavlje 11 - Poljoprivreda i ruralni razvoj je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji održanoj 13. decembra 2016.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Horizontalni dio						
1.	MPR	Strategija razvoja poljoprivrede i ruralnih područja 2022-2027	2021/IV	2022-2027		
2.	MPR	Akcioni plan za usaglašavanje sa pravnom tekovinom EU	2021/IV	2021-2026		
3.	MPR	Akcioni plan za uspostavljanje IAKS-a i Agencije za plaćanja	2020/IV	2020		
B) IPARD Program						
4.	MPR	Program razvoja poljoprivrede i ruralnog razvoja IPARD III 2021-2027	2021/II	2021-2027		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Opšti propisi						
1.	MPR	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju	2020/II	2020/III	32011R0543 [D] 32014R0640 [D] 32014D0825 [D] 32013R1305 [D] 32014R0807 [D] 32014R0178 [D] 32015R1366 [D] 32016R0232 [D] 32013R1307 [D] 32013R1308 [D] 32014R0231 [D] 32014R0236 [D] 32018R1046 [D] 32014R0447 [D] 32013R1306 [D] 32013R1305 [D] 32014R0907 [D] 32013R1308 [D] 32015R1366 [D]	
2.	MPR	Pravilnik o aromatizovanim proizvodima od vina	2021/III	2021/IV	32014R0251 [D]	
3.	MPR	Pravilnik o metodologiji prikupljanja podataka za sistem računovodstvenih podataka poljoprivrednih gazdinstava	2021/II	2021/III	32009R1217 [D] 32013R1318 [D] 32016R2129 [D]	
4.	MPR	Pravilnik o sprovođenju direktnih plaćanja i IAKS mjera ruralnog razvoja	2021/III	2022/I	32013R1306 [D]	

					32013R1307 [D] 32014R0639 [D] 32014R0640 [D] 32014R0641 [D] 32014R0809 [D]	
5.	MPR	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o obliku i načinu vođenja registra subjekata i registra poljoprivrednih gazdinstava	2020/II	2020/III	32013R1307 [D]	
6.	MPR	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o bližoj sadržini i načinu uspostavljanja evidencije parcela poljoprivrednog zemljišta	2020/III	2020/IV	32013R1307 [D]	
B) Horizontalna pitanja						
7.	MPR	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o maslinarstvu i maslinovom ulju	2021/III	2021/IV	32012R0029 [D] 31991R2568 [D] 32013R1308 [D] 32011R0061 [D] 32007R0702 [D] 32003R1989 [D] 32005D0800 [D]	
8.	MPR	Zakon o izmjeni Zakona o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda	2022/II	2022/IV	32013R1308 [D] 32008R1249 [D] 32012R0880 [D] 32012R0511 [D] 32003R0546 [D] 32016R0791 [D] 32016R1237 [D] 32016R1238 [D] 32014R0499 [D] 32008R0376 [D] 32018R0891 [D] 32018R0892 [D]	
9.	MPR	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o izvještavanju o cijenama određenih poljoprivrednih proizvoda	2022/I	2022/I	32003R0546 [D]	
10.	MPR	Pravilnik o sprovođenju Programa poboljšanja dostupnosti hrane - voće, povrće, mlijeko i mliječni proizvodi za škole	2020/IV	2020/IV	32013R1308 [D] 32016R0791 [D] 32018R0891 [D] 32018R0892 [D] 32017R0040 [D]	
11.	MPR	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o opštim i posebnim standardima za stavljanje na tržište voća i povrća	2022/II	2022/II	32019R0428 [P]	
12.	MPR	Nacionalni pčelarski program	2020/IV	2020/IV	32013R1308 [P]	
13.	MPR	Zakon o osnivanju agencije za plaćanja u poljoprivredi, ruralnom razvoju i ribarstvu	2022/II	2022/IV	32014R0908 [D]	

B.1) Alkoholna pića						
14.	MPR	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o jakim alkoholnim pićima	2021/III	2021/IV	32019R0787 [P]	
C) Organska proizvodnja						
15.	MPR	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o organskoj proizvodnji	2022/I	2022/II	32018R0848 [P]	

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR							
Mjerilo: DA Dokument koji naglašava potrebe administrativnih kapaciteta i izgradnju sistema za primjenu Zajedničke poljoprivredne politike EU: Detaljan implementacioni plan za uspostavljanje Integriranog administrativnog i kontrolnog sistema (IAKS), koji će biti u potpunosti operativan do dana pristupanja. Implementacioni plan za uspostavljanje Agencije za plaćanja, koja će biti u potpunosti operativna do datuma pristupanja.							
2.1. NOVE INSTITUCIJE							
Agencija za plaćanja - Crna Gora će postupno iz Direktorata za plaćanja uspostaviti Agenciju za plaćanja do pristupanja EU; Svi novo zaposleni u Direktoratu za plaćanja će preći u Agenciju za plaćanja.							
2.2. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI							
Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
MPR	Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju	Direktna plaćanja	Diplomirani inženjer poljoprivrede Diplomirani ekonomisti	DA			1
MPR	Zakon o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda	CMO Specifični standardi vezani za proizvodnju i stavljanje na tržište određenih proizvoda	Diplomirani inženjer poljoprivrede Diplomirani ekonomisti	DA			1
MPR	Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju	Agencija za plaćanja Odjeljenje interne revizije Sektor za opšte i pravne poslove Odjeljenje za informacione tehnologije Odjeljenje za bazu podataka Sektor za direktnu podršku Odjeljenje za strukturnu podršku Odjeljenje za CMO mjere Odjeljenje za kontrolu na licu mjesta Finansijski sektor Regionalni centri	Diplomirani inženjer poljoprivrede Diplomirani ekonomisti Diplomirani pravници Diplomirani inženjer informacione tehnologije	DA	15		
MPR	Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju	Računovodstvena mreža podataka poljoprivrednih gazdinstava (FADN)	Dipl. ekonomisti Dipl. inženjer informacione tehnologije	DA			1

2.3. POTREBNA JAČANJA INFRASTRUKTURE					
Inst.	Naziv akta	Opis infrastrukturne / tehničke podrške	2020	2021	2022
MPR	Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju	Uspostavljanje LPIS struktura – definisanje propisa LPIS	X	X	X
		Upostavljanje sistema za identifikaciju zemljišnih parcela (LPIS-a)	X	X	X
		Računarska baza podataka	X	X	X
		Uspostavljanje sistema za Geoprostorno podnošenje zahtjeva		X	
MPR	Zakon o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda	Uspostavljanje potpuno funkcionalnog sistema izvještavanja			X
MPR	Zakon o uređenju tržišta poljoprivrednih / Zakon o vinu	Uspostavljanje sistema za implementaciju određenih politika u okviru uređenja tržišta poljoprivrednih proizvoda i izgradnja IT infrastrukture za primjenu iste.			X
MPR	Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju	Uspostavljanje potpuno funkcionalnog FADN informacionog sistema za prikupljanje i obradu podataka, izvještavanje i komunikaciju sa EK u skladu sa pravnim tekovinom EU, kao i obuke zaposlenih u MPR i informisanje poljoprivrednih proizvođača	X		X
MPR	Zakon o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda	Obuka zaposlenih u MPR i inspeksijskih službi za primjenu odredaba vezanih za implementaciju politike koja se odnosi na uređenje tržišta	X	X	X

12. Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor

UVOD

Evropski pristup u oblasti bezbjednosti hrane, veterinarstva i fitosanitarnog nadzora podrazumijeva primjenu integralnog principa „od njive do trpeze“ koji pokriva sve segmente prehrambenog lanca: primarnu proizvodnju, preradu, skladištenje, transport i trgovinu.

Pravna tekovina za ovo poglavlje sastoji se od tri dijela koji se međusobno nadopunjuju:

1. Bezbjednost hrane sadrži: pravila za proizvodnju i stavljanje na tržište hrane, hrane za životinje i nus proizvoda životinjskog porijekla (higijenska pravila, specifična pravila za proizvode životinjskog porijekla, deklarisanje i reklamiranje, pravila za aditive, enzime, suplemente i boje, kao i materijale koji dolaze u kontakt sa hranom), pravila za zvanične kontrole i mehanizme za osiguranje bezbjednosti hrane, sa strogim pravilima za hranu životinjskog porijekla.
2. Veterinarska politika sadrži: pravila za unutrašnji promet životinja i životinjskih proizvoda, kontrolu i zdravstvene zahtjeve za uvoz životinja, proizvoda životinjskog porijekla i nus proizvoda, identifikaciju i registraciju životinja i praćenje njihovog kretanja, kontrolu i iskorjenjivanje bolesti životinja i zoonoza, promet živih životinja, sjemena, janih ćelija i embriona, kontrolu rezidua i drugih supstanci, zootehniku, kao i zahtjeve za dobrobit životinja.
3. Fitosanitarna politika sadrži: pravila za kontrolu štetnih organizama bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom, pravila za sredstava za zaštitu bilja, kvalitet i stavljanje na tržište sjemenskog i sadnog materijala i zaštitu novih biljnih sorti.

Takođe, ovo poglavlje sadrži pravila za genetski modifikovane organizme.

Institucije koje se bave pitanjem bezbjednosti hrane, veterine i fitosanitarnog nadzora u Crnoj Gori su Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove.

Polazeći od činjenice da Evropska unija u ovim oblastima postavlja stroge uslove koji do kraja moraju biti ispunjeni na putu pridruživanja, bitno je, između ostalog, ispuniti sledeće pretpostavke: usvojiti odgovarajuće propise (zakone i podzakonske akte), osigurati usvajanje propisanih normi od strane držaoca životinja, bilja i subjekata u poslovanju hranom, zaposliti stručne kadrove, obezbijediti adekvatan budžet, potrebnu tehničku opremu i sredstva za rad, laboratorije, inspekcije i adekvatne administrativne kapacitete.

Usklađivanjem zakonodavstva s pravnom tekovinom Evropske unije svi proizvodi na tržištu moraće zadovoljiti jednake zahtjeve. Time će se podići opšti nivo bezbjednosti hrane kao i povjerenja građana u proizvode koje kupuju.

Pregovaračko poglavlje 12 - Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji održanoj 30. juna 2016.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Horizontalne mjere						
1.	UBH	Nacionalni plan za održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja	2021/I	2021-2025	32019L0782 [P]	
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenj	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Bezbjednost hrane - opšti dio						
A.1) Bezbjednost hrane						
1.	UBH	Pravilnik o obukama za obavljanje službenih kontrola, odnosno fizičkih pregleda na graničnim kontrolnim mjestima	2020/III	2020/III	32019R1081 [P]	
2.	UBH	Smjernice o izmjenama i dopunama Smjernica za izradu izvještaja o sprovođenju višegodišnjeg plana službenih kontrola	2020/III	2020/III	32019R0723 [P]	
B) Veterina						
B.1) Proizvodi životinjskog porijekla						
3.	UBH	Pravilnik o zahtjevima za uvoz hrane biljnog i životinjskog porijekla (mješoviti proizvodi)	2021/II	2021/II	32019R0759 [P]	
B.2) Kontrolne mjere za bolesti životinja						
B.2.1) Slinavka i šap						
4.	UBH	Naredba o hitnim mjerama sprječavanja unošenja virusa slinavke i šapa	2020/III	2020/III	32019D0242 [P]	
B.2.3) Afrička kuga svinja						
5.	UBH	Naredba o izmjenama i dopunama Naredbe o zabrani uvoza i tranzita pošiljki živih domaćih i divljih svinja, mesa i proizvoda od svinja radi sprečavanja unošenja opasne zarazne bolesti afričke kuge svinja	2020/IV	2020/IV	32019D1351 [P] 32019D0609 [P] 32019D1373 [P]	
B.2.4) TSE						
6.	UBH	Pravilnik o kontroli TSE	2021/IV	2021/IV	32019R1091 [P] 32019R0319 [P]	
B.2.5) Zoonoze						
7.	UBH	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu i mjerama kontrole salmonele kod živine i drugih specifičnih uzročnika zoonoza koji se prenose hranom	2020/IV	2020/IV	32019R0268 [P]	
B.3) Druge životinje: sjeme, jajne ćelije i embrioni						
8.	UBH	Pravilnik o uslovima uvoza sjemena, jajnih ćelija i embriona u odnosu na zdravlje pasa, mačaka i feretki	2020/IV	2020/IV	32019D1206 [P] 32019D0294 [P] 32019R1293 [P]	

B.4) Zahtjevi za uvoz za žive životinje i proizvode životinjskog porijekla						
9.	UBH	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uslovima za uvoz i tranzit kopitara	2020/III	2020/III	32019R0628 [P] 32019R1162 [P]	
B.5) Stavljanje na tržište hrane, hrane za životinje i nusproizvoda životinjskog porijekla						
B.5.1) Pravila higijene						
10.	UBH	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o mikrobiološkim kriterijumima za bezbjednost hrane	2020/II	2020/II	32019R0229 [P]	
B.5.2) Posebna pravila za proizvode životinjskog porijekla						
11.	UBH	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o posebnim zahtjevima higijene za proizvode životinjskog porekla	2020/III	2020/III	32019R0624 [P] 32019R0978 [P] 32019R1139 [P] 32019R0649 [P]	
B.5.3) Posebna pravila kontrole za proizvode životinjskog porijekla						
12.	UBH	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o maksimalno dozvoljenim količinama rezidua farmakološki aktivnih supstanci veterinarskih lijekova u proizvodima životinjskog porijekla	2020/II	2020/II	32019R0238 [P]	
B.5.4) Pravila kontrole za nusproizvode životinjskog porijekla						
13.	UBH	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o higijenskim, veterinarsko-zdravstvenim i drugim uslovima za nus proizvode i objekte za preradu ili uništavanje nus proizvoda životinjskog porijekla	2020/I	2020/I	32019R1177 [P] 32019R1084 [P]	
B.6) Pravila bezbjednosti hrane						
B.6.1) Označavanje, reklamiranje i oglašavanje hrane, uključujući prehrambene i zdravstvene tvrdnje i nutritivno označavanje						
14.	UBH	Uredba o izmjenama Uredbe o korišćenju zdravstvenih i nutritivnih tvrdnji prilikom označavanja, reklamiranja i prezentacije hrane	2020/IV	2020/IV	32019R0651 [P] 32019R0343 [P]	
B.6.2) Materijali koji dolaze u kontakt sa hranom						
15.	UBH	Plan službenih kontrola utvrđivanje prevalenci supstanci koje migriraju iz materijala koji dolaze u kontakt sa hranom ili prisutnost u materijalu koji dolaze u kontakt sa hranom	2020/II	2020/II	32019H0794 [P]	
B.6.3) Dodaci hrani						
16.	UBH	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o vitaminima, mineralima i drugim supstancama koje se mogu dodavati hrani	2021/III	2021/III	32019R0650 [P]	
B.6.4) Nova hrana						
17.	UBH	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o novoj hrani koja se može koristiti i stavljati na tržište	2020/IV	2020/IV	32019R1294 [P] 32019R0387 [P] 32019R1314 [P] 32019R0760 [P] 32019R0506 [P]	

					32019R1272 [P]	
B.6.5) Ionizujuće zračenje						
18.	UBH	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o tretiranju hrane jonizujućim zračenjem	2020/II	2020/II	52019XC0130(01) [P]	
B.7) Specifična pravila za hranu za životinje						
B.7.1) Aditivi za hranu za životinje						
19.	UBH	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o dodacima hrani za životinje i premiksima koji se mogu stavljati na tržište	2020/IV	2020/IV	32019R1289 [P] 32019R1125 [P] 32019R0913 [P] 32019R0146 [P] 32019R0456 [P] 32019R0388 [P] 32019R0804 [P] 32019R0781 [P] 32019R0857 [P] 32019R0901 [P] 32019R0894 [P] 32019R0144 [P] 32019R0230 [P] 32019R1315 [P] 32019R1313 [P] 32019R0899 [P] 32019R0929 [P] 32019R0900 [P] 32019R0805 [P] 32019R0892 [P] 32019R0893 [P] 32019R0898 [P] 32019R0454 [P] 32019R1290 [P] 32019R0962 [P] 32019R0849 [P] 32019R0138 [P] 32019R0914 [P] 32019R0764 [P] 32019R0111 [P]	
C) Fitosanitarna politika						
C.1) Zdravlje bilja - štetni organizmi						
20.	UBH	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uslovima i načinu izdavanja dozvole za unošenje štetnih organizama, bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom za ogled, naučna istraživanja ili za rad u selekciji bilja	2020/II	2020/II	32019R0829 [P]	

21.	UBH	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu obavljanja fitosanitarnog pregleda i uslovima za izdavanje biljnog pasoša	2020/III	2020/III	32019R0827 [P]	
22.	UBH	Lista ovlašćenih laboratorija za ispitivanje štetnih organizama	2020/III	2020/III	32019R0530 [P]	
C.2) Zdravlje bilja - Sredstva za zaštitu bilja						
23.		Smjernice za zaštitu podataka pri registraciji sredstava za zaštitu bilja	2020/III	2020/III	52019XC0708 (01) [P]	
C.2.1) Stavljanje u promet - sredstva za zaštitu bilja						
24.	UBH	Lista aktivnih supstanci za 2020. godinu	2020/II	2020/II	32019R0147 [P] 32019R0151 [P] 32019R0139 [P] 32019R0158 [P] 32019R0149 [P] 32019R0481 [P] 32019R0337 [P] 32019R0089 [P] 32019R0706 [P] 32019R1085 [P] 32019R1101 [P] 32019R1137 [P] 32019R0717 [P] 32019R0677 [P] 32019R1100 [P] 32019R0344 [P] 32019R0148 [P] 32019R1090 [P] 32019R0676 [P] 32019R1138 [P] 32019R0707 [P] 32019R0336 [P] 32019R0724 [P] 32019R0716 [P] 32019R0291 [P] 32019R0324 [P] 32019R0989 [P] 32019R0168 [P]	
C.2.2) Rezidue pesticida						
25.	UBH	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o maksimalnom nivou rezidua sredstava za zaštitu bilja na ili u bilju, biljnim proizvodima, hrani ili hrani za životinje	2020/IV	2020/IV	32019R0977 [P] 32019R0091 [P] 32019R0091 [P] 32019R1015 [P] 32019R0088 [P]	

					32019R0090 [P] 32019R0088 [P] 32019R1176 [P] 32019R0973 [P] 32019R0552 [P] 32019R0090 [P] 32019R0089 [P]	
26.	UBH	Program monitoringa rezidua pesticida za 2020. godinu	2020/I	2020/I	32019R0533 [P]	
C.3) Kvalitet sjemena i sadnog materijala						
27.	UBH	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o proizvodnji i stavljanju u promet sjemenskog materijala povrća	2020/III	2020/III	32019L0990 [P]	
28.	UBH	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uslovima za proizvodnju i stavljanje u promet sadnog materijala voća	2020/II	2020/II	32019D0120 [P]	

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR

MJERILO: Nije, ali jeste obaveza jačanja administrativnih kapaciteta, sva tri mjerila u PP12.

Dokumenti koji naglašavaju potrebe administrativnih kapaciteta: Strategija za transpoziciju i implementaciju pravne tekovinu EU (koji se oslanja na PPCG), Izvještaj EK 2011 – 2019; Pregovaračka pozicija; Izvještaj o skriningu.

2.1. NOVE INSTITUCIJE

Neophodni kadrovi za sprovođenje pravne tekovine

2.2. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI

Neophodni kadrovi za sprovođenje pravne tekovine

Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
UBH	Zakon o bezbjednosti hrane, Zakon o genetički modificovanim organizmima	Stručni poslovi Hrana neživotinjskog porijekla Hrana životinjskog porijekla Hrana za životinje	Doktori veterinarske medicine, prehrambeni tehnolozi; poljoprivredni inženjeri, ljekari, sanitarni inženjeri	DA	2	2	2
		Inspekcija za hranu			3	3	4
UBH	Zakon o veterinarstvu, Zakon o dobrobiti životinja, Zakon o identifikaciji i registraciji životinja,	Stručni poslovi, zdravlje dobrobit životinja, I&R životinja, nus proizvodi životinjskog porijekla	Doktori veterinarske medicine, inženjeri poljoprivrede - stočarstva	DA	2	2	2

	Zakon o genetički modificiranim organizmima	Veterinarska inspekcija			2	2	2
UBH	Zakon o zdravstvenoj zaštiti bilja; Zakon o sredstvima za zaštitu bilja, Zakon o sadnom materijalu, Zakon o sjemenskom materijalu polj. bilja, Zakon o zaštiti biljnih sorti, Zakon o genetički modificiranim organizmima	Stručni poslovi	Inženjeri zaštite bilja; poljoprivredni inženjeri biljne proizvodnje; inženjeri zdravstvene zaštite bilja; poljoprivredni inženjeri - biljna proizvodnje	DA	2	2	2
		Fitosanitarna inspekcija			3	3	3
2.3 POTREBNA JAČANJA INFRASTRUKTURE							
Inst.	Naziv akta	Opis infrastrukture/ tehničke podrške			2020	2021	2022
UBH	Zakon o bezbjednosti hrane, Zakon o genetički modificiranim organizmima, Zakon o veterinarstvu, Zakon o dobrobiti životinja, Zakon o identifikaciji i registraciji životinja, Zakon o zdravstvenoj zaštiti bilja, Zakon o sredstvima za zaštitu bilja, Zakon o sadnom materijalu, Zakon o sjemenskom materijalu polj. bilja, Zakon o zaštiti biljnih sorti	TRACES (Sistem kontrole prometa pošiljaka)			X	X	X
		EUROPHYT			X	X	X
		BIP (Granična inspeksijska mjesta za protok robe biljnog i životinjskog porijekla)			X	X	X
		Postrojenje za upravljanje nusproizvodima			X	X	X

13. Ribarstvo

UVOD

Ribarstvo je važna privredna grana i, istorijski posmatrano, dugo prisutna djelatnost u zemljama EU. Racionalna eksploatacija obnovljivih ribljih resursa, pitanja uređenja tržišta proizvoda ribarstva i akvakulture, strukturne politike, nadzora i kontrole i međunarodne saradnje u ribarstvu uređena je Zajedničkom ribarskom politikom EU. Uspostavljanjem Zajedničke ribarske politike definisani su i njeni ciljevi: povećanje produktivnosti, poboljšanje životnog standarda zaposlenih u ribarstvu, stabilizacija tržišta, efikasnije snabdijevanje i obezbjeđivanje zaliha hrane po pristupačnim cijenama.

Pregovaračko poglavlje 13 je podijeljeno na šest potpoglavlja: resursi i upravljanje flotom, inspekcija i kontrola, strukturne mjere, državna pomoć, tržišne mjere i međunarodni sporazumi.

Institucije zadužene za sektor ribarstva su sljedeće: Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja - Direktorat za ribarstvo, Institut za biologiju mora, kao i sljedeće laboratorije: Specijalistička veterinarska laboratorija, Centar za ekotoksikološka ispitivanja i Institut za javno zdravlje Crne Gore.

Pregovaračko poglavlje 13 - Ribarstvo je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji, održanoj 30. juna 2016.

1. PLANOWI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Opšti propis						
1.	MPR	Revizija Strategije ribarstva Crne Gore 2015-2020 sa akcionim planom	2021/I	2021-2025	32019R1241 [D] 32013R1380 [D] 32009R1224 [D] 32011R0404 [D] 32017R0218 [D] 32006R1967 [D] 32008R1005 [D] 32017R1130 [D] 32017R1130 [D] 32018D1283 [D] 32019R0909 [D] 32019R0982 [D] 32006L0123 [D]	
B) Organizacija tržišta						
2.	MPR	Analiza stanja tržišta u ribarstvu	2021/I	2021	32013R1379 (D) 32013R1419 (D) 32013R1418 (D)	
C) Upravljanje resursima i ribolovnom flotom						
3.	MPR	Nacionalni plan upravljanja za ribolovne alate	2021/IV	2022-2027	32019R1241 [D] 32013R1380 [D] 32006R1967 [D]	
4.	MPR	Nacionalni plan upravljanja za određene ekonomski važne vrste	2021/IV	2022-2027	32019R1241 [D] 32013R1380 [D] 32006R1967 [D]	
D) Akvakultura						
5.	MPR	Višegodišnji nacionalni strateški plan za akvakulturu	2021/IV	2022-2027	32013R1380 [D]	
E) Sistem kontrole u ribarstvu						
6.	MPR	Standardne operativne procedure za inspekciju	2021/III	2021	32019R1241 [D]	
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Opšti principi						
1	MPR	Zakon o morskome ribarstvu i marikulturi	2020/IV	2021/II	32006L0123 [D] 32019R1241 [D] 32013R1380 [D] 32009R1224 [D]	EU-99 [P]

					32011R0404 [D] 32006R1967 [D] 32008R1005 [D] 32017R1130 [D] 32017R1130 [D] 32018D1283 [D] 32019R0909 [D] 32019R0982 [D]	
2.	MPR	Pravilnik o elektronskom dnevniku ulova	2021/III	2021/IV	32011R0404 [D] 32009R1224 [D]	
3.	MPR	Godišnji program prikupljanja podataka	2020/I	2020/II	32017R0104 [D] 32008R0665 [D]	
4.	MPR	Pravilnik o načinu i mjestu obilježavanja ribolovnog alata i opreme	2021/III	2021/IV	32009R1224 [D] 32006R1967 [D]	
5.	MPR	Pravilnik o kontroli i potvrđivanju snage motora	2021/III	2021/IV	32009R1224 [D]	
6.	MPR	Pravilnik o tehničkim uslovima i mjestu prve prodaje, uslovima i načinu prodaje na mjestu prve prodaje	2021/III	2021/IV	32011R0404 [D] 32009R1224 [D] 32006R1967 [D]	
7.	MPR	Pravilnik o tehničkim uslovima i mjestu za iskrcaj i prekrcaj	2021/III	2021/IV	32011R0404 [D] 32009R1224 [D] 32008R1005 [D]	
8.	MPR	Pravilnik o načinu vođenja Registra trgovaca ribom na veliko, obrascu i sadržini zahtjeva, lista trgovaca ribom na veliko	2021/III	2021/IV	32011R0404 [D] 32009R1224 [D] 32006R1967 [D]	
9.	MPR	Pravilnik o osnovnim konstruktivno-tehničkim karakteristikama, načinu upotrebe, vremenu, namjeni, količini i vrsti ribolovnih alata i opreme koja se smije upotrebljavati u velikom i malom privrednom ribolovu	2021/III	2021/IV	32011R0404 [D] 32009R1224 [D] 32010R0640 [D] 32007R0520 [D] 32003R1984 [D] 32007R1100 [D] 32019R1241 [D] 32006R1967 [D] 31984R3440 [D]	
B) Organizacija tržišta u ribarstvu i akvakulturi						
10.	MPR	Pravilnik o priznavanju organizacija proizvođača u sektoru ribarstva	2020/III	2020/IV	32013R1419 [D] 32013R1420 [D]	
11.	MPR	Pravilnik o tržišnim nazivima proizvoda ribarstva	2020/III	2020/IV	32013R1418 [D] 32013R1420 [D]	
12.	MPR	Pravilnik o označavanju proizvoda ribarstva	2020/III	2020/IV	32013R1418 [D] 32013R1420 [D]	
13.	MPR	Pravilnik o tržišnim standardima određenih proizvoda ribarstva i akvakulture	2020/III	2020/IV	31996R2406 [D]	

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR

MJERILO: DA

Dokumenti koji naglašavaju potrebe administrativnih kapaciteta: Akcioni plan za usaglašavanje s pravnom tekovinom EU koji je predmet početnog mjerila i završno mjerilo koje glasi: Crna Gora treba znatno da ojača administrativne i inspeksijske kapacitete koji se zahtijevaju Zajedničkom ribarskom politikom i osigura da će zahtjevi EU biti u potpunosti ispunjeni na dan pristupanja, posebno što se tiče inspekcije i kontrole.

2.1. NOVE INSTITUCIJE

Nije planirano

2.2. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI

Neophodni kadrovi za sprovođenje pravne tekovine

Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
MPR	Zakon o morskom ribarstvu i akvakulturi	Direktorat za ribarstvo Direkcija za upravljanje resursima i ribolovnom flotom	Prirodne, ekonomske, društvene ili humanističke nauke	DA		1	1
MPR	Zakon o morskom ribarstvu i akvakulturi	Direktorat za ribarstvo Odsjek za inspeksijski nadzor	Poljoprivredne, prirodne, društvene nauke, pravo ili pomorski fakultet;	DA	1	1	1
MPR	Zakon o organizaciji tržišta u ribarstvu i akvakulturi	Direktorat za ribarstvo Direkcija za strukturne mjere, tržište i državnu pomoć	Društvene, prirodne ili poljoprivredne nauke	DA		1	1

2.3 POTREBNA JAČANJA INFRASTRUKTURE

Inst.	Naziv akta	Opis infrastrukture/ tehničke podrške	2020	2021	2020
MPR	Zakon o morskom ribarstvu i marikulturi	Sistem elektronske evidencije i izvještavanja	X	X	X
MPR	Zakon o morskom ribarstvu i marikulturi	Uspostavljanje zaštićene baze podataka	X	X	X
MPR	Zakon o organizaciji tržišta u ribarstvu i akvakulturi	Formiranje organizacije proizvođača	X	X	X
MPR/lokalna uprava	Zakon o morskom ribarstvu i marikulturi	Određivanje lokacije za Ribarske luke	X	X	X

MPR/lokalna uprava	Zakon o morskom ribarstvu i marikulturi	Izgradnja i opremanje ribarskih luka u Baru i Herceg Novom	X	X	X
MPR/lokalna uprava	Zakon o morskom ribarstvu i marikulturi	Određivanje mjesta prvog iskrcaja i mjesta prve prodaje	X	X	X
MPR/lokalna uprava	Zakon o morskom ribarstvu i marikulturi	Izgradnja objekata za skladištenje, čuvanje i pakovanje ribe i obezbjeđenje neophodne infrastrukture (struja, voda, gorivo, led, internet i dr.)	X	X	X
MPR/lokalna uprava	Zakon o morskom ribarstvu i marikulturi	Izgradnja i opremanje jednog objekta za zbrinjavanje odbačenog ulova	X	X	X

14. Saobraćajna politika

UVOD

Saobraćajna politika ima za cilj poboljšanje funkcionisanja unutrašnjeg tržišta Evropske unije obezbjeđivanjem sigurnosti, djelotvornosti, dostupnosti i kvaliteta saobraćajnih usluga, zaštite interesa korisnika tih usluga i zaštite životne sredine.

Poglavlje Saobraćajna politika obuhvata:

- drumski saobraćaj,
- željeznički saobraćaj,
- satelitsku navigaciju,
- putnu infrastrukturu,
- kombinovani saobraćaj,
- vazdušni saobraćaj,
- pomorski saobraćaj i
- saobraćaj unutrašnjim plovnim putevima.

Instutucije nadležne za rad u ovom poglavlju su: Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Uprava pomorske sigurnosti i upravljanja lukama, Uprava policije, Lučka uprava, Upravaza saobraćaj, Uprava za željeznice, Lučka kapetanija Kotor, Lučka kapetanija Bar, AD ŽICG, AD Željeznički prevoz, AD Održavanje željezničkih vozni sredstava, Agencija za civilno vazduhoplovstvo, AD Aerodromi Crne Gore, AD Aerodrom Podgorica, AD Montenegro Airlines, AD Luka Bar.

Izazovi s kojima se Crna Gora suočava u ovoj oblasti jeste pitanje unutrašnjih plovnih puteva i prenošenje pravne tekovine koja se odnosi na tehničke uslove za čamce i izdavanje sertifikata kapetanima u unutrašnjoj plovidbi. S tim u vezi je potrebno, u skladu s Direktivom 2006/87/EZ, klasifikovati unutrašnje plovne puteve u nekoj od 4 zone voda koje su njom definisane. Potrebno je takođe obezbijediti potpunu nezavisnost regulatornog tijela u željezničkom saobraćaju, u skladu sa propisima EU, iako je za sada postignut stepen nezavisnosti od Ministarstva saobraćaja i pomorstva. Takođe, neophodno je raditi na jačanju administrativnih kapaciteta regulatornog organa i organa nadležnog za bezbjednost u željezničkom saobraćaju, kako bi isti zaista mogli da obavljaju svoju funkciju u punom kapacitetu, u cilju potpunog implementiranja propisa koji su usaglašeni sa propisima EU i u cilju podizanja nivoa bezbjednosti željezničkog saobraćaja i kvaliteta usluga prevoza u željezničkom saobraćaju. Osim navedenog, veliki izazov predstavlja jačanje kapaciteta tijela za istraživanje nezgoda u željezničkom saobraćaju, koje je formirano 2014, kako u administrativnom smislu, tako i u smislu tehničke opremljenosti. Poglavlje je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji u Briselu 21. decembra 2015.

1. PLANOWI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Drumski saobraćaj						
1.	MSP	Akcionni plan za sprovođenje Strategije razvoja saobraćaja 2019-2035, za 2021-2022. godinu, s Izvještajem o realizaciji Akcionnog plana, za 2019. godinu	2020/IV	2021-2022		
B) Željeznički saobraćaj						
2.	MSP	Nacionalni program željezničke infrastrukture 2021-2023	2020/IV	2021-2023		
C) Putna infrastruktura						
3.	MSP	Plan redovnog i investicionog održavanja, rekonstrukcije i izgradnje državnih puteva, za 2020. godinu, s Izvještajem o realizaciji Plana za 2019. godinu	2020/I	2020		
4.	MSP	Plan redovnog i investicionog održavanja, rekonstrukcije i izgradnje državnih puteva, za 2021. godinu, s Izvještajem o realizaciji Plana za 2020. godinu	2021/I	2021		
5.	MSP	Plan redovnog i investicionog održavanja, rekonstrukcije i izgradnje državnih puteva, za 2022. godinu, s Izvještajem o realizaciji Plana za 2021. godinu	2022/I	2022		
6.	MSP	Nacionalni program za razvoj i uvođenje ITS u drumski saobraćaj	2020/IV	2020	32010L0040 [P]	
D) Vazdušni saobraćaj						
7.	MSP	Nacionalni program o izmjenama i dopunama Programa za olakšice u vazdušnom saobraćaju	2020/III	2020		
8.	MSP	Nacionalni program o izmjenama i dopunama Nacionalnog programa sigurnosti vazdušnog saobraćaja	2020/II	2020		
E) Pomorski saobraćaj						
9.	MSP	Nacionalni plan o bezbjednosnoj zaštiti brodova i luka	2020/IV	2021/I	32004R0725 [D] 32005L0065 [D]	
2.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Drumski saobraćaj						
1.	MSP	Pravilnik o tehničkim i izvođačkim zahtjevima za tahografe, tahografske listiće i memorijske kartice	2020/IV	2020/IV	32014R0165 [P] 32014R1161 [P] 32016R0130 [P] 32016R0799 [P]	
2.	MSP	Pravilnik o uslovima u pogledu prostora, opreme i alata radionice za tahografe	2020/IV	2020/IV	32017R0548 [P]	

3.	MPS	Pravilnik o minimalnim uslovima koje mora da ispunjava vozilo za obuku kandidata za vozača	2020/II	2020/II	32006L0126 [P]	
B) Željeznički saobraćaj						
4.	MSP	Zakon o bezbjednosti i interoperabilnosti u željezničkom saobraćaju	2020/III	2021/I	32016L0797 [D] 32016L0798 [D] 32007L0059 [D] 32016R0424 [D] 32009L0149 [D] 32008L0057 [D] 32018R0762 [D]	
5.	MSP	Saobraćajni pravilnik	2020/IV	2021/I	32004L0049 [P]	
6.	MSP	Pravilnik o poslovima i nivou obrazovanja željezničkih radnika	2020/II	2020/IV	32004L0049 [P]	
7.	MSP	Pravilnik o programu stručnog osposobljavanja željezničkih radnika i uslovima i načinu obavljanja stručnog ispita	2020/III	2020/IV	32004L0049 [P]	
8.	MSP	Pravilnik o uslovima koje moraju ispunjavati organizatori obuke za mašinovođe	2020/III	2020/IV	32004L0049 [P]	
9.	MSP	Pravilnik o načinu vođenja i sadržaju registra licenci za mašinovođe	2020/III	2020/IV	32004L0049 [P]	
10.	MSP	Zakon o željeznici	2021/II	2021/III	32012L0034 [D]	
C) Putna infrastruktura						
11.	MSP	Pravilnik o minimalnim bezbjednosnim zahtjevima za tunele na Trans-evropskoj putnoj mreži duže od 500m	2020/IV	2020/IV	32004L0054 [P]	
12.	MSP	Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjava revizor za bezbjednost puteva, načinu osposobljavanja i provjere osposobljenosti, vođenju evidencije revizora za bezbjednost puteva i načinu i uslovima obavljanja poslova revizora	2020/IV	2020/IV	32008L0096 [P]	
13.	MSP	Odluka o utvrđivanju visine godišnje naknade za korišćenje puteva pri registraciji drumskih motornih vozila, traktora i priključnih vozila	2020/IV	2020/IV	31999L0062 [P]	
14.	MSP	Pravilnik o posebnim uslovima i tehničkim zahtjevima za elektronsku naplatu putarine i elementima interoperabilnosti	2020/IV	2020/IV	32004L0052 [P] 32009D0750 [P]	
15.	MSP	Pravilnik o određivanju putarine, odnosno infrastrukturne naknade i eksternih troškova, korisničke naknade i sadržaj izvještaja	2020/IV	2020/IV	31999L0062 [P] 32006L0038 [P] 32011L0076 [P]	
D) Vazdušni saobraćaj						
16.	MSP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ratifikaciji Multilateralnog Sporazuma između Evropske zajednice i njenih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih Nacija na Kosovu o uspostavljanju Zajedničkog evropskog vazduhoplovnog područja („ECAA Sporazum“)	2020/I	2020/I	22019D1343 [P]	

17.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o posadi vazduhoplova	2020/II	2020/II	32019R1747 [P]	
18.	ACV	Pravilnik o dopunama Pravilnika o interoperabilnosti evropske mreže za upravljanje vazдушnim saobraćajem i poboljšanju efikasnosti i održivosti evropskog vazduhoplovnog sistema	2020/I	2020/I	52019XC0125 (03) [P]	
19.	ACV	Pravilnik o dopunama Pravilnika o obavještanju, analiziranju i praćenju događaja u civilnom vazduhoplovstvu	2020/II	2020/II	32019D1128 [D]	
20.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o zahtjevima za koordinisano uvođenje data link usluga za Jedinствeno evropsko nebo	2020/II	2020/II	32019R1170 [P] 32019D2012 [P]	
21.	ACV	Pravilnik o uslovima za upotrebu sistema bespilotnih vazduhoplova i vazduhoplovnih modela	2020/IV	2020/IV	32019R0947 [P]	
22.	ACV	Pravilnik o utvrđivanju programa efikasnosti i mjerila za obračun naknada za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi u Jedinствenom evropskom nebu	2020/IV	2020/IV	32019D0903 [P] 32019R0317 [P]	
23.	ACV	Pravilnik o tehničkim zahtjevima koje mora da ispunjava proizvod – bespilotni vazduhoplov	2020/IV	2020/IV	32019R0945 [P]	
24.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o certifikaciji plovidbenosti i ekološkoj certifikaciji vazduhoplova i vazduhoplovnih proizvoda, djelova i uređaja i za certifikaciju projektnih i proizvodnih organizacija	2020/I	2020/I	32019R0897 [P]	
25.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o tehničkim zahtjevima i procedurama za obavljanje vazdušnih operacija	2020/II	2020/II	32019R1387 [P] 32019R1384 [P]	
26.	ACV	Pravilnik o detaljnim pravilima za implementaciju mrežnih funkcija u upravljanju vazdušnim saobraćajem	2020/II	2020/II	32019R0123 [P] 32019D0709 [P]	
27.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova i vazduhoplovnih proizvoda, djelova i uređaja i o odobravanju organizacija i osoblja koji obavljaju ove poslove	2020/II	2020/II	32019R1383 [P] 32019R1384 [P]	
28.	ACV	Pravilnik o zajedničkim zahtjevima za pružaoce usluga upravljanja vazdušnim saobraćajem/usluga u vazdušnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija u upravljanju vazdušnim saobraćajem i njihov nadzor	2020/IV	2020/IV	32017R0373 [P]	
E) Pomorski saobraćaj						
29.	MSP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe	2020/I	2020/II		

30.	MSP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe	2022/IV	2023/I	31999L0063 [D] 31996L0098 [D] 31998L0041 [D] 32002L0059 [D] 32009L0017 [D] 32009L0015 [D] 32009L0021 [D] 32009L0016 [D] 32012L0035 [D] 32009L0018 [D] 32009L0013 [D] 32009L0020 [D] 31996L0040 [D] 32010L0065 [D] 32011R1286 [D] 31999L0095 [D] 32008L0106 [D] 32014L0111 [D] 32014R1355 [D] 31992L0029 [D] 32014L0111 [D] 32014R1355 [D]	
31.	MSP	Pravilnik o najvećem dozvoljenom opterećenju broda i rasporedu tereta na brodu, uslovima i načinu utovara i istovara brodova za prevoz rasutog tereta i kontejnera	2020/IV	2020/IV	32001L0096 [P] 32002L0084 [D]	

32.	MSP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti mora od zagađivanja sa plovih objekata	2021/IV	2022/I	32014R1143 [D] 32019L0883 [D] 32005L0035 [D] 32009L0123 [D] 32014L0090 [D] 32013R1257 [D]	
F) Unutrašnja plovidba						
33.	MSP	Zakon o unutrašnjoj plovidbi	2021/IV	2022/I	32017L2397 [D] 32016L1629 [D] 32014R0546 [D] 32016R1628 [D]	

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR							
MJERILO: NE. Dokumenti koji naglašavaju potrebe administrativnih kapaciteta: Pregovaračka pozicija Crne Gore							
2.1. NOVE INSTITUCIJE							
Organ uprave nadležan za unutrašnju plovidbu.							
Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
MSP	Zakon o unutrašnjoj plovidbi	Upis plovih objekata u Upisnik plovih objekata unutrašnje plovidbe, vršenje tehničkog nadzora, vršenje inspeksijskog nadzora	VII nivo kvalifikacije obrazovanja, Fakultet društvenih nauka ili Fakultet tehničko-tehnoloških nauka ili V nivo kvalifikacije obrazovanja	NE			4
2.2. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI							
MSP	Zakon o prevozu u drumskom saobraćaju i Zakon o radnom i pauzama u toku radnog vremena i uređajima za evidentiranje u drumskom saobraćaju	Vršenje kontrole u skladu s Direktivom 2006/22 MSP/ Inspekcija za drumski saobraćaj	Inženjer saobraćaja (inspektor)	DA	1	1	
MSP	Zakon o prevozu u drumskom saobraćaju	MSP/Izdavanje licenci	Pravnik	DA	1		

Uprava za željeznice	Zakon o željeznici i Zakon o bezbjednosti, organizaciji i efikasnosti željezničkog prevoza	Jačanje administrativnih kapaciteta u željezničkom sektoru	Inženjer saobraćaja/ekonomista	DA	2		
MSP, Lučke kapetanije Bar i Kotor	Zakon o sigurnosti pomorske plovidbe	Jačanje administrativnih kapaciteta u pomorskom saobraćaju	VII nivo kvalifikacije obrazovanja, Fakultet društvenih nauka ili Fakultet tehničko-tehnoloških nauka, ili V nivo kvalifikacije obrazovanja	NE	7 inspekt ora sigurno sti plovidb e, 6 služben ika Lučkih kapetan ija		
Uprava pomorske sigurnosti i upravljanja lukama	Zakon o bezbjednosnoj zaštiti luka i brodova	Kontrola bezbjednosnih mjera u lukama od nacionalnog značaja	Pomorski fakultet	DA	1		

15. Energetika

UVOD

Energetika je jedna od najznačajnijih oblasti djelovanja Evropske unije. Upravljanje energetske sektorom predstavlja posebno važnu oblast djelovanja institucija Evropske unije.

Pregovaračko poglavlje otvoreno je 21. decembra 2015. na Međuvladinoj konferenciji u Briselu. Oblast energetike je podijeljena na sljedeće podoblasti: električna energija, gas, ugljovodoni, obnovljivi izvori energije, energetska efikasnost i nuklearna sigurnost i zaštita od zračenja.

Institucije nadležne za rad u ovom poglavlju su: Ministarstvo ekonomije, Uprava za inspekcijske poslove i Regulatorna agencija za energetiku, dok se pitanjem radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti i zaštite od jonizujućeg zračenja bave Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Agencija za zaštitu prirode i životne sredine i Uprava za inspekcijske poslove.

Od kompanija koje su uključene u sektor energetike, Elektroprivreda Crne Gore je preduzeće koje obavlja djelatnosti proizvodnje električne energije i snabdijevanja električnom energijom. Crnogorski elektroprenosni sistem je operator prenosnog sistema električne energije, Crnogorski elektrodistributivni sistem je operator distributivnog sistema električne energije, a Crnogorski operator tržišta električne energije je operator tržišta. U cilju daljeg razvoja tržišta električne energije, osnovana je crnogorska berza električne energije pod nazivom Berza električne energije DOO Podgorica. Velika kompanija koja posluje u oblasti rudarstva je Rudnik uglja AD Pljevlja. U sektoru nafte i gasa, gdje naftne derivate i tečni naftni gas (TNG) Crna Gora u potpunosti uvozi, glavni energetske subjekti su: Jugopetrol AD Podgorica - akcionarsko društvo za istraživanje, eksploataciju i promet nafte i naftnih derivata. Nakon privatizacije izvršene 2002, grčka kompanija Hellenic Petroleum International AG je postala vlasnik 54,5% akcija Društva; Montenegro Bonus d.o.o. Cetinje – državna kompanija koja se bavi prometom naftnih derivata na veliko, trgovinom i snabdijevanjem električnom energijom i Petrol CG MNE, INA Crna Gora i veliki broj drugih kompanija koje su licencirane za djelatnost trgovine na malo naftnim derivatima (42).

Nivo usklađenosti Crne Gore s pravnom tekovinom Evropske unije u ovoj oblasti potpomognut je članstvom Crne Gore i aktivnim učešćem u Energetskoj zajednici, koja nastoji da proširi unutrašnje energetske tržište Evropske unije na susjedne zemlje.

Analitički pregled je pokazao da je crnogorsko zakonodavstvo u velikoj mjeri usklađeno s pravnom tekovinom Evropske unije u ovoj oblasti. Međutim, tokom pregovora, posebna pažnja biće posvećena Direktivi 2009/119/EZ, koja nameće obavezu državama članicama da održavaju minimalne zalihe sirove nafte i/ili naftnih derivata.

1. PLANOWI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Električna energija						
1.	MEK	Akcionni plan za implementaciju Strategije razvoja energetike Crne Gore do 2030. godine za period 2021-2025.	2020/IV	2021-2025	52006DC105 [P]	
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Električna energija						
1.	MEK	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energetici	2020/I	2020/III	32015R1222 [D] 32009L0072 [P]	
2.	MEK	Zakon o nadzoru veleprodajnog tržišta električne energije i gasa	2020/III	2020/IV	32011R1227 [D]	
3.	MEK	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energetici	2022/IV	2022/IV	32015L1513 [P] 32014L0094 [D] 32019L0944 [D] 32019R0941 [D] 32019L0692 [D] 32019R0826 [D]	
4.	MEK	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa	2022/I	2022/II	32019R0943 [D]	
5.	MEK	Uredba o smjernicama za dodjelu prekograničnih prenosnih kapaciteta električne energije i upravljanje zagušenjima	2020/I	2020/I	32015R1222 [D]	
6.	MEK	Uredba o smjernicama za dugoročnu dodjelu prekograničnih prenosnih kapaciteta električne energije	2020/IV	2020/IV	32016R1719 [P]	
B) Ugljovodonici						
7.	MEK	Zakon o snabdijevanju naftnim derivatima u slučaju poremećaja u snabdijevanju	2020/IV	2021/II	32009L0119 [D]	
8.	MEK	Pravilnik o metodologiji obračunavanja prosječnog dnevnog neto uvoza i prosječne dnevne potrošnje naftnih derivata i količine formiranih strateških rezervi naftnih derivata	2022/II	2022/II	32009L0119 [P]	
9.	MEK	Pravilnik o metodologiji prikupljanja i obrade podataka o uvozu, izvozu, potrošnji i rezervama naftnih derivata	2022/II	2022/II	32009L0119 [P]	
10.	MEK	Uredba o uslovima skladištenja, tehničko-tehnološkim uslovima lokacije skladišnih kapaciteta, zahtjevima kvaliteta strateških rezervi, rokovima, načinu i uslovima kontrole kvaliteta i količina uskladištenih strateških rezervi i zahtjevima za akreditovano lice za kontrolu kvaliteta	2022/II	2022/II	32009L0119 [P]	
11.	MEK	Zakon o mjerama sigurnosti pri istraživanju i proizvodnji ugljovodonika u podmorju	2020/II	2020/IV	32013L0030 [P]	

12.	MEK	Pravilnik o bližem sadržaju planova i dokumentacije za potrebe sigurnosti operacija sa ugljovodonicima	2020/IV	2020/IV	32013L0030 [P]	
C) Gas						
13.	MEK	Uredba o utvrđivanju mrežnih pravila interoperabilnosti i razmjene podataka u prenosnim sistemima gasa	2022/IV	2022/IV	32015R0703 [P]	
14.	MEK	Uredba o smjernicama za dodjelu prekograničnih prenosnih kapaciteta gasa i upravljanje zagušenjima	2022/IV	2022/IV	32009R0715 [P]	
D) Obnovljivi izvori energije						
15.	MEK	Uredba o kriterijumima za određivanje sirovina s visokim rizikom od indirektnih promjena upotrebe zemljišta za koje je zabilježeno znatno širenje proizvodnog područja na zemljišta s velikim zalihama ugljenika i kriterijumima za sertifikovanje biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase sa niskim rizikom od indirektnih promjena upotrebe zemljišta	2022/IV	2022/IV	32019R0807 [P]	
E) Energetska efikasnost						
16.	MEK	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije	2020/IV	2020/IV	32018L0844 [P] 32018L2002 [P]	
17.	MEK	Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti ventilacionih jedinica	2020/II	2020/II	32017R1369 [P] 32014R1254 [P] 32017R0254 [P]	
18.	MEK	Pravilnik o zahtjevima za eko dizajn pećnica, ringli i aspiratora u domaćinstvima	2020/II	2020/II	32009L0125 [P] 32014R0066 [P] 32016R2282 [P]	
19.	MEK	Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti pećnica, ringli i aspiratora u domaćinstvima	2020/II	2020/II	32017R1369 [P] 32014R0065 [P] 32017R0254 [P]	
20.	MEK	Pravilnik o zahtjevima za eko dizajn profesionalnih rashladnih ormara, zamrzivača, kondenzacionih uređaja i procesnih rashladnih uređaja	2020/IV	2020/IV	32009L0125 [P] 32015R1095 [P]	
21.	MEK	Pravilnik o zahtjevima za eko dizajn uređaja za zagrijavanje vazduha, uređaja za hlađenje, visokotemperaturnih procesnih rashladnih uređaja i ventilatorskih konvektora	2020/IV	2020/IV	32009L0125 [P] 32016R2281 [P]	
22.	MEK	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o obaveznom označavanju energetske efikasnosti proizvoda koji utiču na potrošnju energije	2020/IV	2020/IV	32017R1369 [P]	
23.	MEK	Pravilnik o zahtjevima eko dizajna servera i proizvoda za skladištenje podataka	2021/IV	2021/IV	32009L0125 [P] 32019R0424 [P]	

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR

MJERILO: NE

Dokumenti koji naglašavaju potrebe administrativnih kapaciteta: Pregovaračka pozicija

2.1. NOVE INSTITUCIJE

Nije planirano

2.2. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI

Neophodni kadrovi za sprovođenje pravne tekovine

Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
MEK	Zakon o energetici	Sprovođenje Direktive 2009/28/EZ, Direktive 2009/72/EZ i Direktive 2009/73/EZ	VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja, Fakultet iz oblasti Tehničko-tehnoloških ili Društvenih nauka, najmanje pet godina radnog iskustva, znanje engleskog jezika nivoa B1, položen stručni ispit za rad u državnim organima, poznavanje rada na računaru VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja, Fakultet iz oblasti Tehničko-tehnoloških ili Društvenih nauka - Pravo, najmanje jedna godina radnog iskustva na poslovima u VII1 ili VI nivou kvalifikacije obrazovanja, položen stručni ispit za rad u državnim organima, poznavanje rada na računaru	DA NE	2	1	
MEK	Zakon o snabdijevanju naftnim derivatima u slučaju poremećaja u snabdijevanju	Sprovođenje Direktive 2009/119/EZ	VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja, Fakultet iz oblasti Prirodnih ili Tehničko-tehnoloških nauka ili Društvenih nauka - Ekonomija, najmanje jedna godina radnog iskustva na poslovima u VII1 ili VI nivou kvalifikacije obrazovanja, položen stručni ispit za rad u državnim organima, poznavanje rada na računaru	DA		1	
MEK	Zakon o efikasnom korišćenju energije	Sprovođenje pravnog okvira za energetske efikasnost i razvoj	VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja, Fakultet iz oblasti Tehničko-tehnoloških ili Društvenih nauka -	DA	1	1	

		sistema za praćenje potrošnje energije	Ekonomija, najmanje dvije godine radnog iskustva, znanje engleskog jezika nivoa B1, položen stručni ispit za rad u državnim organima, poznavanje rada na računaru.	NE			
MRT	Zakon o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti			NE			1
AZPŽS	Zakon o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti			DA Aktuelnim POS je sistematizovan o 6 mjesta, a u skladu sa Pregovaračkom pozicijom je potrebno sistematizovati još 2 radna mjesta. Trenutno su zaposlene 4 osobe na neodređeno			1
UIP	Zakon o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti i Zakon o nejonizujućem zračenju	Ekološka inspekcija	Fakultet iz oblasti Prirodnih nauka – Fizika; Fakultet iz oblasti Tehničko tehnoloških nauka - Elektrotehnika, elektronika Trenutno je na ovim poslovima zaposlen 1 inspektor za zaštitu od jonizujućeg zračenja. Sistematizovana su još tri mjesta.	DA	1	1	1
UIP	Zakon o istraživanju i proizvodnji ugljovodonika i Zakon o mjerama sigurnosti prilikom istraživanja i	Inspekcija za ugljovodonike	Inspektor III za ugljovodonike Visoko obrazovanje u obimu od 240 CSPK kredita - VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja - Prirodne nauke;	DA	2		

	proizvodnje ugljovodonika u podmorju		Tehničko-tehnološke nauke, najmanje 1 godina radnog iskustva, položen stručni ispit za rad u državnim organima, poznavanje rada na računaru				
Uprava za ugljovodonike	Zakon o istraživanju i proizvodnji ugljovodonika i Zakon o mjerama sigurnosti prilikom istraživanja i proizvodnje ugljovodonika u podmorju	Sprovođenje Direktive 1994/22/EZ i Direktive 2013/30/EU	Visoko obrazovanje u obimu od 240 (CSPK) kredita - VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja – Fakultet iz oblasti tehničko tehnoloških nauka ili prirodnih nauka, najmanje pet godina radnog iskustva, položen stručni ispit, znanje engleskog jezika nivoa B1 po CEF skali, poznavanje rada na računaru	DA	2	1	

16. Porezi

UVOD

Poreska politika Crne Gore zasniva se na: sveobuhvatnosti poreskih obveznika (fizičkih i pravnih lica), niskim i konkurentnim poreskim stopama i veoma selektivnim poreskim olakšicama. Poreski sistem Crne Gore sastoji se od više vrsta poreza i drugih fiskaliteta.

Direktne poreze, koji terete privrednu sposobnost obveznika neposredno pogađajući njihovu imovinu ili prihode, čine: porez na dobit pravnih lica; porez na dohodak fizičkih lica; porez na nepokretnost; porez na upotrebu putničkih motornih vozila, plovni objekata, vazduhoplova i letilica; porez na premije osiguranja; doprinosi; takse; koncesije i naknade.

Indirektni porezi, koji se naplaćuju u vezi s radnjama proizvodnje, potrošnje ili razmjene dobara, dijele se na: porez na dodatu vrijednost; akcize; carine; porez na promet nepokretnosti; porez na promet upotrebljavanih motornih vozila, plovni objekata, vazduhoplova i letilica.

U strukturi poreskih prihoda dominiraju indirektni porezi, i to porez na dodatu vrijednost i akcize, a slijede porez na dohodak fizičkih lica i porez na dobit.

Državni prihodi koji u potpunosti pripadaju državi su: porez na dodatu vrijednost, akcize i porez na dobit.

Zajednički prihod koji pripada budžetu države (77%) i budžetima opština (23%) su porez na dohodak fizičkih lica i koncesije.

Vlada Crne Gore i Ministarstvo finansija nadležni su za vođenje poreske politike, a u okviru Ministarstva Direktor za poreski i carinski sistem, odnosno Direkcija za poreski sistem i poresku politiku.

Za implementaciju poreske politike zadužena je Poreska uprava, koja je u sastavu Ministarstva finansija. Za implementaciju carinske politike zadužena je Uprava carina.

Poglavlje je otvoreno 30. marta 2015.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.1. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Direktno oporezivanje						
1.	MIF	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica	2020/II	2020/III	32003L0049 [P] 32011L0096 [P] 32015L0121 [P] 32014L0086 [P]	
2.	MIF	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica	2022/III	Danom pristupanja	32009L0133 [P]	
B) Indirektno oporezivanje						
3.	MIF	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama	2021/IV	2022/I	32003L0096 [D] 32008L0118 [D]	
4.	MIF	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost	2020/II	2020/III	32006L0112 [D]	
C) Administrativna saradnja i uzajamna pomoć						
5.	MIF	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poreskoj administraciji	2020/II	2020/IV	32011L0016 [P] 32014L0107 [P] 32016L0881 [P] 32016L2258 [P]	

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR							
Dokumenti koji naglašavaju potrebe administrativnih kapaciteta: Izvještaj EK 2011 – 2019; Pregovaračka pozicija; Izvještaj o skriningu.							
2.1. NOVE INSTITUCIJE / ORGANIZACIONE JEDINICE							
Neophodni kadrovi za sprovođenje pravne tekovine							
2.2. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI							
Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	UOS	2020	2021	2022
PU	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poreskoj administraciji	Sprovođenje nadležnosti definisanih Zakonom u okviru Sektora za velike poreske obveznike	Pravnik/ekonomista	DA	1		
		Sprovođenje nadležnosti definisanih Zakonom u okviru Odjeljenja za upravljanje rizicima	Pravnik/ekonomista	DA	2		

PU	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poreskoj administraciji	Sprovođenje nadležnosti definisanih Zakonom u okviru Odjeljenja za planiranje, izvještavanje i razvoj projekata	Pravnik/ekonomista	DA		1	1
		Sprovođenje nadležnosti definisanih Zakonom u okviru Sektora za međunarodnu saradnju	Pravnik/ekonomista	DA	1		
		Sprovođenje nadležnosti definisanih Zakonom u okviru Centralne kancelarija za vezu	Pravnik/ekonomista	DA	1		

17. Ekonomska i monetarna unija

UVOD

Pravna tekovina EU u oblasti ekonomske i monetarne unije odnosi se na posebna pravila kojima se zahtijeva nezavisnost centralnih banaka u državama članicama, zabranjuje se finansiranje javnog sektora od strane centralne banke, kao i privilegovan pristup javnog sektora finansijskim institucijama i poštovanje pravila u oblasti fiskalne politike i nadzora. Ovu tekovinu čine Ugovor o funkcionisanju EU, Protokol br. 4 o Statutu Evropskog sistema centralnih banaka i Evropske centralne banke, kao i određeni broj uredbi i odluka. Pored toga, potrebno je pridržavati se odredbi Pakta o stabilnosti i rastu, kao i pravila koja se odnose na fiskalni nadzor.

Poglavlje Ekonomska i monetarna unija podijeljeno je na dva potpoglavlja:

1. Monetarna politika obuhvata pravnu tekovinu u oblasti nezavisnosti centralne banke, zabrane finansiranje javnog sektora od strane centralne banke, zabrane privilegovanog pristupa javnog sektora finansijskim institucijama i standarda korišćenja eura;
2. Ekonomska politika obuhvata zakonodavni okvir u oblasti fiskalne politike i nadzora.

Crnogorski pravni okvir u oblasti monetarne politike je u visokom stepenu usklađen s principima i regulativom EU, koje se odnose na nezavisnost centralne banke, zabranu finansiranja javnog sektora od strane centralne banke, zabranu privilegovanog pristupa javnog sektora finansijskim institucijama i standarde korišćenja eura, dok je pravni okvir u oblasti fiskalne politike i nadzora većim dijelom usklađen s relevantnom direktivom EU.

Za sprovođenje pravne tekovine iz ovog poglavlja nadležne su sljedeće institucije: Centralna banka Crne Gore za monetarnu politiku, oblast nezavisnosti centralne banke, finansiranja javnog sektora od strane centralne banke, privilegovanog pristupa javnog sektora finansijskim institucijama (jednim dijelom i u nadležnosti Agencije za nadzor osiguranja i Komisije za tržište kapitala) i oblast standardi korišćenja eura; Ministarstvo finansija za ekonomsku politiku, odnosno oblast fiskalne politike i nadzora.

Poglavlje je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji 25. juna 2018.

1. PLANOWI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Politike						
1.	MIF	Smjernice makroekonomske i fiskalne politike 2020 – 2023.godine	2020/II	2020-2023	32011L0085 [D]	
2.	MIF	Smjernice makroekonomske i fiskalne politike 2021 – 2024.	2021/II	2021-2024	32011L0085 [D]	
3.	MIF	Smjernice makroekonomske i fiskalne politike 2022 - 2025	2022/II	2022-2025	32011L0085 [D]	
4.	MIF	Strategija upravljanja javnim dugom 2020-2022	2020/II	2020-2022	32011L0085 [D]	
5.	MIF	Fiskalna strategija Crne Gore za period 2021-2024	2021/I	2021-2024	32011L0085 [D]	
B) Programi						
6.	MIF	Program ekonomskih reformi za Crnu Goru za period 2021 - 2023. godine	2021/I	2021-2023	32011L0085 [D]	
7.	MIF	Program ekonomskih reformi za Crnu Goru za period 2022 - 2024. godine	2022/I	2022-2024	32011L0085 [D]	
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Privilegovani pristup javnog sektora finansijskim institucijama						
1.	MIF	Zakon o osiguranju	2021/IV	Danom pristupanja	31993R3604 [P]	

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR							
Dokumenti koji naglašavaju potrebe administrativnih kapaciteta: Izvještaj EK 2011 – 2019; Pregovaračka pozicija; Izvještaj o skriningu.							
2.1. NOVE INSTITUCIJE							
Nije planirano.							
2.2. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI							
Neophodni kadrovi za sprovođenje pravne tekovine							
Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
MIF	Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti	Sprovođenje nadležnosti definisanih Zakonom	<u>Viši/a savjetnik/ca III – jedan izvršilac</u> - VII-1 nivo kvalifikacije obrazovanja, Fakultet društvenih nauka –Ekonomija ili Pravo;	DA	5	2	

			<p>- najmanje 1 godina radnog iskustva na poslovima u VII1 ili VI nivou kvalifikacije obrazovanja;</p> <p>- položen stručni ispit za rad u državnim organima;</p> <p>-poznavanje rada na računaru.</p> <p><u>Viši/a savjetnik/ca III - jedan izvršilac</u></p> <p>-VII-1 nivo kvalifikacije obrazovanja, Fakultet iz oblasti tehničko-tehnoloških nauka;</p> <p>- najmanje 1 godina radnog iskustva na poslovima u VII1 ili VI nivou kvalifikacije obrazovanja;</p> <p>- položen stručni ispit za rad u državnim organima;</p> <p>-poznavanje rada na računaru.</p> <p><u>Viši/a savjetnik/ca III – jedan izvršilac</u></p> <p>- visoko obrazovanje u obimu od 240 kredita CSPK-a(VII-1 nivo kvalifikacije obrazovanja), Fakultet društvenih nauka – Ekonomija;</p> <p>- najmanje 1 godina radnog iskustva na poslovima u VII1 ili VI nivou kvalifikacije obrazovanja;</p> <p>- položen stručni ispit za rad u državnim organima.</p> <p><u>Viši/a savjetnik/ca III - jedan izvršilac</u></p> <p>- visoko obrazovanje u obimu od 240 kredita CSPK-a(VII-1 nivo kvalifikacije obrazovanja),</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--

			<p>Fakultet društvenih nauka Ekonomija;</p> <ul style="list-style-type: none"> - najmanje 1 godina radnog iskustva na poslovima u VII1 ili VI nivou kvalifikacije obrazovanja; - položen stručni ispit za rad u državnim organima. <p><u>Samostalni/a savjetnik/ca II- jedan izvršilac</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -visoko obrazovanje u obimu od 240 kredita CSPK-a(VII-1 nivo kvalifikacije obrazovanja), Fakultet društvenih nauka – Pravo ili Ekonomija, -najmanje 3 godine radnog iskustva, -položen stručni ispit za rad u državnim organima, -znanje engleskog jezika – nivo B 1 i -poznavanje rada na računaru. <p><u>Samostalni/a savjetnik/ca I – jedan izvršilac</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Visoko obrazovanje u obimu od 240 kredita CSPK-a (VII-1 nivo kvalifikacije obrazovanja), Fakultet društvenih nauka – Pravo ili Ekonomija, -najmanje 5 godina radnog iskustva, -položen stručni ispit za rad u državnim organima i -poznavanje rada na računaru. <p><u>Samostalni/a savjetnik/ca II- jedan izvršilac</u></p>				
--	--	--	---	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> -visoko obrazovanje u obimu od 240 kredita CSPK-a(VII-1 nivo kvalifikacije obrazovanja), Fakultet društvenih nauka – Pravo ili Ekonomija, -najmanje 3 godine radnog iskustva, -položen stručni ispit za rad u državnim organima				
--	--	--	---	--	--	--	--

UVOD

Poglavlje Statistika odnosi se na proizvodnju zvanične statistike statističkog sistema Crne Gore po sljedećim oblastima:

- demografija i socijalna statistika,
- makroekonomska statistika,
- kratkoročna statistika i cijene,
- statistika poljoprivrede, životne sredine i registri i
- koordinacija statističkog sistema, u skladu sa međunarodnom metodologijom i principima Kodeksa evropske prakse.

Ovo poglavlje je regulisano pravnom tekovinom Evropske unije, koju čini približno 350 regulativa, direktiva i preporuka.

Glavni koordinator statističkog sistema Crne Gore je Uprava za statistiku Crne Gore, dok značajnu ulogu u procesu usklađivanja s pravnom tekovinom Evropske unije imaju Ministarstvo finansija u oblasti statistike javnog duga i deficita i Centralna banka Crne Gore u oblasti finansijske i monetarne statistike.

Poglavlje je otvoreno 16. decembra 2014.

1. PLANOWI I POTREBE						
1.1. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošnje	Primjena	Pravna tekovina	
					Colex No	Ostalo
A) Demografska i socijalna statistika						
1.	MIF	Zakon o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova u 2021. godini	2020/IV	2021/I	32008R0763 [P]	
B) Statistika poljoprivrede						
2.	MIF	Zakon o Popisu poljoprivrede	2021/IV	2022/I	32018R1091 [P]	
C) Opšti principi zvanične statistike						
3.	MIF	Godišnji Plan zvanične statistike za 2021. godinu	2020/IV	2021/I	32019R0505 [D] 32019R0516 [D] 32019R0803 [D] 32019R0280 [D] 32017R0881 [D] 31995Y1207(01) [D] 32003D1608 [D] 32005R1552 [D] 32006R0198 [D] 32008R0452 [D] 32009R0540 [D] 32010R0822 [D] 32010R0823 [D] 32011R0088 [D] 22008A1119(02) [D] 31998D2179 [D] 32002R2150 [D] 32004R0574 [D] 32005R0782 [D] 32005R1445 [D] 32007L0030 [D] 32009R0221 [D] 32009R1185 [D] 32010R0849 [D] 32016R0172 [D] 31991H0141 [D] 31993D0704 [D] 31994Y1230(02) [D] 31996R2223 [D] 31996S2390 [D] 31998R0448 [D]	

						31998R0577 [D] 32000R1897 [D] 32002R1889 [D] 32002R1991 [D] 32002R2104 [D] 32003L0107 [D] 32003R1059 [D] 32006R0851 [D] 32007R0105 [D] 32007R0833 [D] 32007R1304 [D] 32007R1372 [D] 32007R1392 [D] 32008R0011 [D] 32008R0377 [D] 32008R1166 [D] 32009L0042 [D] 32009R0400 [D] 32009R0543 [D] 32009R1022 [D] 32009R1200 [D] 32010D0216 [D] 32010R0202 [D] 32010R0220 [D] 32010R0715 [D] 32011R0031 [D] 32012R1046 [D] 32015R1391 [D] 32015R1557 [D] 32016R2066 [D] 32004L0008 [D] 32007D0394 [D] 32008L0092 [D] 32008R1099 [D] 32013R0147 [D] 32014R1113 [D] 32015D1773 [D] 32016R1952 [D] 31991R3924 [D] 31994D0168 [D] 31995R2494 [D] 31996R1749 [D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						31996R2214 [D] 31998D0527 [D] 31998D0715 [D] 31998R0448 [D] 31998R1165 [D] 31998R1687 [D] 31998R1688 [D] 31998R2646 [D] 31999R1617 [D] 31999R1749 [D] 31999R2166 [D] 32000R1500 [D] 32000R2516 [D] 32000R2601 [D] 32000R2602 [D] 32001R0586 [D] 32001R0995 [D] 32001R1920 [D] 32001R1921 [D] 32001R2558 [D] 32002D0990 [D] 32002R0113 [D] 32002R1889 [D] 32003R1267 [D] 32003R1287 [D] 32004R0912 [D] 32005H0881 [D] 32005R0116 [D] 32005R0184 [D] 32005R1158 [D] 32005R1161 [D] 32005R1708 [D] 32005R1722 [D] 32006R0317 [D] 32006R0701 [D] 32006R1503 [D] 32007R0294 [D] 32007R0656 [D] 32007R0657 [D] 32007R1165 [D] 32007R1334 [D] 32008R0472 [D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						32008R1178 [D] 32009R0036 [D] 32009R0329 [D] 32009R0330 [D] 32009R0707 [D] 32010D0196 [D] 32010R0163 [D] 32010R0860 [D] 32010R1114 [D] 32012R0461 [D] 32012R0555 [D] 32013R0093 [D] 32013R0119 [D] 32015R2010 [D] 32016R1013 [D] 31993D0704 [D] 32001D0423 [D] 32001R2163 [D] 32003R0006 [D] 32003R0091 [D] 32003R0437 [D] 32003R1192 [D] 32003R1358 [D] 32004R0642 [D] 32005D0366 [D] 32005R0546 [D] 32007R0158 [D] 32007R0332 [D] 32007R0833 [D] 32007R1304 [D] 32008D0861 [D] 32009L0042 [D] 32010D0216 [D] 32010R0202 [D] 32012D0186 [D] 32012R0070 [D] 32016R2032 [D] 32010R0821 [D] 32011R0937 [D] 32012R1083 [D] 32015R2003 [D] 32016R2015 [D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						31998R0577 [D] 31999R0530 [D] 31999R1726 [D] 32000R1897 [D] 32000R1916 [D] 32002R1991 [D] 32002R2104 [D] 32003R0450 [D] 32003R1177 [D] 32003R1216 [D] 32003R1980 [D] 32003R1981 [D] 32003R1982 [D] 32003R1983 [D] 32003R2257 [D] 32004R0028 [D] 32005R1737 [D] 32006R0676 [D] 32006R0698 [D] 32007R0224 [D] 32008R0377 [D] 32009R1022 [D] 32010R0220 [D] 32012R0062 [D] 32013D0097 [D] 32013R0112 [D] 32013R0141 [D] 32014R1153 [D] 32015R0245 [D] 31986R2930 [D] 32004R0026 [D] 32006R1921 [D] 32008R0762 [D] 32009R0216 [D] 32009R0217 [D] 32009R0218 [D] 32010D0076 [D] 32011D0626 [D] 31996L0016 [D] 31997D0080 [D] 31998D0582 [D] 31998R0494 [D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						31999D0799 [D] 32000D2298 [D] 32000R1760 [D] 32000R1825 [D] 32001D0672 [D] 32002D1919 [D] 32002R0178 [D] 32003L0107 [D] 32003R1082 [D] 32004R0021 [D] 32004R0138 [D] 32004R0882 [D] 32004R0911 [D] 32005D0288 [D] 32005R0306 [D] 32006D0717 [D] 32006R0776 [D] 32006R0909 [D] 32006R1505 [D] 32007R0275 [D] 32007R0333 [D] 32007R1396 [D] 32008R0301 [D] 32008R0933 [D] 32008R1029 [D] 32008R1165 [D] 32008R1166 [D] 32009R0543 [D] 32009R0669 [D] 32009R0759 [D] 32009R1200 [D] 32010R0178 [D] 32010R0506 [D] 32010R0605 [D] 32010R0878 [D] 32010R1033 [D] 32010R1034 [D] 32010R1053 [D] 32010R1099 [D] 32011D0142 [D] 32011R1337 [D] 32014R0887 [D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						32015R1391 [D] 32015R1557 [D] 32017R0949 [D] 31987R2658 [D] 32009R0707 [D] 32011R0312 [D] 32011R0313 [D] 32011R0314 [D] 32011R0315 [D] 32011R0316 [D] 32011R0428 [D] 32011R0447 [D] 32016R1013 [D] 32016R1253 [D] 31992R2913 [D] 31993R0696 [D] 31997R0322 [D] 31998R1232 [D] 32001R0045 [D] 32001R1049 [D] 32002R0204 [D] 32002R0831 [D] 32004D0452 [D] 32006R1104 [D] 32007D1578 [D] 32007R1000 [D] 32008D0876 [D] 32008R0451 [D] 32008R0763 [D] 32009D0411 [D] 32009R1201 [D] 32010D0373 [D] 32010R0177 [D] 32010R0197 [D] 32010R0430 [D] 32010R0519 [D] 32011R0428 [D] 32013R0099 [D] 32017R0543 [D] 32017R0712 [D] 32017R0881 [D] 32015R1330 [D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

					32015R1390 [D] 32015R1473 [D] 32015R1517 [D] 32015R1740 [D] 32015R1815 [D] 32015R2420 [D] 32016D1136 [D] 32016D1711 [D] 32016R1969 [D]	
4.	MIF	Godišnji Plan zvanične statistike za 2022. Godinu	2021/IV	2022/I	32019R0505[D] 32019R0516[D] 32019R0803[D] 32019R0280[D] 32017R0881[D] 31995Y1207(01) [D] 32003D1608[D] 32005R1552[D] 32006R0198[D] 32008R0452[D] 32009R0540[D] 32010R0822[D] 32010R0823[D] 32011R0088[D] 22008A1119(02)[D] 31998D2179[D] 32002R2150[D] 32004R0574[D] 32005R0782[D] 32005R1445[D] 32007L0030[D] 32009R0221[D] 32009R1185[D] 32010R0849[D] 32016R0172[D] 31991H0141[D] 31993D0704[D] 31994Y1230(02)(D 31996R2223[D] 31996S2390[D] 31998R0448[D] 31998R0577[D] 32000R1897[D]	

						32002R1889[D] 32002R1991[D] 32002R2104[D] 32003L0107[D] 32003R1059[D] 32006R0851[D] 32007R0105[D] 32007R0833[D] 32007R1304[D] 32007R1372[D] 32007R1392[D] 32008R0011[D] 32008R0377[D] 32008R1166[D] 32009L0042[D] 32009R0400[D] 32009R0543[D] 32009R1022[D] 32009R1200[D] 32010D0216[D] 32010R0202[D] 32010R0220[D] 32010R0715[D] 32011R0031[D] 32012R1046[D] 32015R1391[D] 32015R1557[D] 32016R2066[D] 32004L0008[D] 32007D0394[D] 32008L0092[D] 32008R1099[D] 32013R0147[D] 32014R1113[D] 32015D1773[D] 32016R1952[D] 31991R3924[D] 31994D0168[D] 31995R2494[D] 31996R1749[D] 31996R2214[D] 31998D0527[D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						31998D0715[D] 31998R0448[D] 31998R1165[D] 31998R1687[D] 31998R1688[D] 31998R2646[D] 31999R1617[D] 31999R1749[D] 31999R2166[D] 32000R1500[D] 32000R2516[D] 32000R2601[D] 32000R2602[D] 32001R0586[D] 32001R0995[D] 32001R1920[D] 32001R1921[D] 32001R2558[D] 32002D0990[D] 32002R0113[D] 32002R1889[D] 32003R1267[D] 32003R1287[D] 32004R0912[D] 32005H0881[D] 32005R0116[D] 32005R0184[D] 32005R1158[D] 32005R1161[D] 32005R1708[D] 32005R1722[D] 32006R0317[D] 32006R0701[D] 32006R1503[D] 32007R0294[D] 32007R0656[D] 32007R0657[D] 32007R1165[D] 32007R1334[D] 32008R0472[D] 32008R1178[D] 32009R0036[D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						32009R0329[D] 32009R0330[D] 32009R0707[D] 32010D0196[D] 32010R0163[D] 32010R0860[D] 32010R1114[D] 32012R0461[D] 32012R0555[D] 32013R0093[D] 32013R0119[D] 32015R2010[D] 32016R1013[D] 31993D0704[D] 32001D0423[D] 32001R2163[D] 32003R0006[D] 32003R0091[D] 32003R0437[D] 32003R1192[D] 32003R1358[D] 32004R0642[D] 32005D0366[D] 32005R0546[D] 32007R0158[D] 32007R0332[D] 32007R0833[D] 32007R1304[D] 32008D0861[D] 32009L0042[D] 32010D0216[D] 32010R0202[D] 32012D0186[D] 32012R0070[D] 32016R2032[D] 32010R0821[D] 32011R0937[D] 32012R1083[D] 32015R2003[D] 32016R2015[D] 31998R0577[D] 31999R0530[D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						31999R1726[D] 32000R1897[D] 32000R1916[D] 32002R1991[D] 32002R2104[D] 32003R0450[D] 32003R1177[D] 32003R1216[D] 32003R1980[D] 32003R1981[D] 32003R1982[D] 32003R1983[D] 32003R2257[D] 32004R0028[D] 32005R1737[D] 32006R0676[D] 32006R0698[D] 32007R0224[D] 32008R0377[D] 32009R1022[D] 32010R0220[D] 32012R0062[D] 32013D0097[D] 32013R0112[D] 32013R0141[D] 32014R1153[D] 32015R0245[D] 31986R2930[D] 32004R0026[D] 32006R1921[D] 32008R0762[D] 32009R0216[D] 32009R0217[D] 32009R0218[D] 32010D0076[D] 32011D0626[D] 31996L0016[D] 31997D0080[D] 31998D0582[D] 31998R0494[D] 31999D0799[D] 32000D2298[D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						32000R1760[D] 32000R1825[D] 32001D0672[D] 32002D1919[D] 32002R0178[D] 32003L0107[D] 32003R1082[D] 32004R0021[D] 32004R0138[D] 32004R0882[D] 32004R0911[D] 32005D0288[D] 32005R0306[D] 32006D0717[D] 32006R0776[D] 32006R0909[D] 32006R1505[D] 32007R0275[D] 32007R0333[D] 32007R1396[D] 32008R0301[D] 32008R0933[D] 32008R1029[D] 32008R1165[D] 32008R1166[D] 32009R0543[D] 32009R0669[D] 32009R0759[D] 32009R1200[D] 32010R0178[D] 32010R0506[D] 32010R0605[D] 32010R0878[D] 32010R1033[D] 32010R1034[D] 32010R1053[D] 32010R1099[D] 32011D0142[D] 32011R1337[D] 32014R0887[D] 32015R1391[D] 32015R1557[D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						32017R0949[D] 31987R2658[D] 32009R0707[D] 32011R0312[D] 32011R0313[D] 32011R0314[D] 32011R0315[D] 32011R0316[D] 32011R0428[D] 32011R0447[D] 32016R1013[D] 32016R1253[D] 31992R2913[D] 31993R0696[D] 31997R0322[D] 31998R1232[D] 32001R0045[D] 32001R1049[D] 32002R0204[D] 32002R0831[D] 32004D0452[D] 32006R1104[D] 32007D1578[D] 32007R1000[D] 32008D0876[D] 32008R0451[D] 32008R0763[D] 32009D0411[D] 32009R1201[D] 32010D0373[D] 32010R0177[D] 32010R0197[D] 32010R0430[D] 32010R0519[D] 32011R0428[D] 32013R0099[D] 32017R0543[D] 32017R0712[D] 32017R0881[D] 32015R1330[D] 32015R1390[D] 32015R1473[D]
--	--	--	--	--	--	--

					32015R1517[D] 32015R1740[D] 32015R1815[D] 32015R2420[D] 32016D1136[D] 32016D1711[D] 32016R1969[D]	
5.	MIF	Godišnji Plan zvanične statistike za 2023. godinu	2022/IV	2023/I	32019R0505[D] 32019R0516[D] 32019R0803[D] 32019R0280[D] 32017R0881[D] 31995Y1207(01)[D] 32003D1608[D] 32005R1552[D] 32006R0198[D] 32008R0452[D] 32009R0540[D] 32010R0822[D] 32010R0823[D] 32011R0088[D] 22008A1119(02)[D] 31998D2179[D] 32002R2150[D] 32004R0574[D] 32005R0782[D] 32005R1445[D] 32007L0030[D] 32009R0221[D] 32009R1185[D] 32010R0849[D] 32016R0172[D] 31991H0141[D] 31993D0704[D] 31994Y1230(02)(D 31996R2223[D] 31996S2390[D] 31998R0448[D] 31998R0577[D] 32000R1897[D] 32002R1889[D] 32002R1991[D]	

						32002R2104[D] 32003L0107[D] 32003R1059[D] 32006R0851[D] 32007R0105[D] 32007R0833[D] 32007R1304[D] 32007R1372[D] 32007R1392[D] 32008R0011[D] 32008R0377[D] 32008R1166[D] 32009L0042[D] 32009R0400[D] 32009R0543[D] 32009R1022[D] 32009R1200[D] 32010D0216[D] 32010R0202[D] 32010R0220[D] 32010R0715[D] 32011R0031[D] 32012R1046[D] 32015R1391[D] 32015R1557[D] 32016R2066[D] 32004L0008[D] 32007D0394[D] 32008L0092[D] 32008R1099[D] 32013R0147[D] 32014R1113[D] 32015D1773[D] 32016R1952[D] 31991R3924[D] 31994D0168[D] 31995R2494[D] 31996R1749[D] 31996R2214[D] 31998D0527[D] 31998D0715[D] 31998R0448[D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						31998R1165[D] 31998R1687[D] 31998R1688[D] 31998R2646[D] 31999R1617[D] 31999R1749[D] 31999R2166[D] 32000R1500[D] 32000R2516[D] 32000R2601[D] 32000R2602[D] 32001R0586[D] 32001R0995[D] 32001R1920[D] 32001R1921[D] 32001R2558[D] 32002D0990[D] 32002R0113[D] 32002R1889[D] 32003R1267[D] 32003R1287[D] 32004R0912[D] 32005H0881[D] 32005R0116[D] 32005R0184[D] 32005R1158[D] 32005R1161[D] 32005R1708[D] 32005R1722[D] 32006R0317[D] 32006R0701[D] 32006R1503[D] 32007R0294[D] 32007R0656[D] 32007R0657[D] 32007R1165[D] 32007R1334[D] 32008R0472[D] 32008R1178[D] 32009R0036[D] 32009R0329[D] 32009R0330[D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						32009R0707[D] 32010D0196[D] 32010R0163[D] 32010R0860[D] 32010R1114[D] 32012R0461[D] 32012R0555[D] 32013R0093[D] 32013R0119[D] 32015R2010[D] 32016R1013[D] 31993D0704[D] 32001D0423[D] 32001R2163[D] 32003R0006[D] 32003R0091[D] 32003R0437[D] 32003R1192[D] 32003R1358[D] 32004R0642[D] 32005D0366[D] 32005R0546[D] 32007R0158[D] 32007R0332[D] 32007R0833[D] 32007R1304[D] 32008D0861[D] 32009L0042[D] 32010D0216[D] 32010R0202[D] 32012D0186[D] 32012R0070[D] 32016R2032[D] 32010R0821[D] 32011R0937[D] 32012R1083[D] 32015R2003[D] 32016R2015[D] 31998R0577[D] 31999R0530[D] 31999R1726[D] 32000R1897[D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						32000R1916[D] 32002R1991[D] 32002R2104[D] 32003R0450[D] 32003R1177[D] 32003R1216[D] 32003R1980[D] 32003R1981[D] 32003R1982[D] 32003R1983[D] 32003R2257[D] 32004R0028[D] 32005R1737[D] 32006R0676[D] 32006R0698[D] 32007R0224[D] 32008R0377[D] 32009R1022[D] 32010R0220[D] 32012R0062[D] 32013D0097[D] 32013R0112[D] 32013R0141[D] 32014R1153[D] 32015R0245[D] 31986R2930[D] 32004R0026[D] 32006R1921[D] 32008R0762[D] 32009R0216[D] 32009R0217[D] 32009R0218[D] 32010D0076[D] 32011D0626[D] 31996L0016[D] 31997D0080[D] 31998D0582[D] 31998R0494[D] 31999D0799[D] 32000D2298[D] 32000R1760[D] 32000R1825[D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						32001D0672[D] 32002D1919[D] 32002R0178[D] 32003L0107[D] 32003R1082[D] 32004R0021[D] 32004R0138[D] 32004R0882[D] 32004R0911[D] 32005D0288[D] 32005R0306[D] 32006D0717[D] 32006R0776[D] 32006R0909[D] 32006R1505[D] 32007R0275[D] 32007R0333[D] 32007R1396[D] 32008R0301[D] 32008R0933[D] 32008R1029[D] 32008R1165[D] 32008R1166[D] 32009R0543[D] 32009R0669[D] 32009R0759[D] 32009R1200[D] 32010R0178[D] 32010R0506[D] 32010R0605[D] 32010R0878[D] 32010R1033[D] 32010R1034[D] 32010R1053[D] 32010R1099[D] 32011D0142[D] 32011R1337[D] 32014R0887[D] 32015R1391[D] 32015R1557[D] 32017R0949[D] 31987R2658[D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						32009R0707[D] 32011R0312[D] 32011R0313[D] 32011R0314[D] 32011R0315[D] 32011R0316[D] 32011R0428[D] 32011R0447[D] 32016R1013[D] 32016R1253[D] 31992R2913[D] 31993R0696[D] 31997R0322[D] 31998R1232[D] 32001R0045[D] 32001R1049[D] 32002R0204[D] 32002R0831[D] 32004D0452[D] 32006R1104[D] 32007D1578[D] 32007R1000[D] 32008D0876[D] 32008R0451[D] 32008R0763[D] 32009D0411[D] 32009R1201[D] 32010D0373[D] 32010R0177[D] 32010R0197[D] 32010R0430[D] 32010R0519[D] 32011R0428[D] 32013R0099[D] 32017R0543[D] 32017R0712[D] 32017R0881[D] 32015R1330[D] 32015R1390[D] 32015R1473[D] 32015R1517[D] 32015R1740[D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						32015R1815[D] 32015R2420[D] 32016D1136[D] 32016D1711[D] 32016R1969[D]	
--	--	--	--	--	--	---	--

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR

Dokumenti koji naglašavaju potrebe administrativnih kapaciteta: Zajednička pozicija Evropske unije za poglavlje 18 – Statistika, Pregovaračka pozicija Crne Gore za Međuvladinu konferenciju o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za poglavlje 18 – Statistika, Izvještaj o analitičkom pregledu usklađenosti zakonodavstva za Crnu Goru za poglavlje 18 – Statistika, Izvještaj Evropske komisije o napretku Crne Gore 2011-2019, Godišnji plan zvanične statistike za 2020. Godinu, Program zvanične statistike 2019-2023, Strategija razvoja zvanične statistike 2019-2023

2.1. NOVE INSTITUCIJE

Nije planirano

2.2. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI

Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
Uprava za statistiku (MONST AT)	Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike	Rad na prikupljanju, obradi i diseminaciji međunarodno udoredivih, pouzdanih i pravovremenih dodataka u skladu s potrebama korisnika na nacionalnom i međunarodnom nivou.	Fakultet društvenih nauka	DA	3	4	5
			Fakultet prirodnih nauka	DA	2	2	3
			Fakultet tehničko-tehnoloških nauka	DA	2	3	2
			Fakultet poljoprivrednih nauka	DA	2		3
			Fakultet humanističkih nauka	DA		1	2

2.3. POTREBNA JAČANJA INFRASTRUKTURE

Inst.	Naziv akta	Opis infrastrukturne / tehničke podrške	2020	2021	2022
Uprava za statistiku (MONST AT)	Program zvanične statistike 2019 -2023 i Strategija razvoja zvanične statistike 2019-2023	Obezbeđivanje adekvatnog poslovnog prostora koji zadovoljava tehničke i bezbjednosne standarde za proizvodnju zvanične statistike	x		
		Modernizacija IT opreme i IT infrastrukture (računari, serveri i prateća hardverska oprema, instalacija i konfiguracija opreme, softveri, instalacija softvera i neophodnih servisa, modernizacija lokalne računarske mreže)	x		
		Unapređenje postojećih metoda prikupljanja podataka i razvoj novih u skladu sa tehničkim i prostornim mogućnostima			x
		Povećanje kapaciteta iznajmljene linije		x	
		Kreiranje neophodnih web servisa i aplikacija za preuzimanje podataka iz administrativnih izvora, neophodnih za proizvodnju zvanične statistike		x	

		Uvođenje internog komunikacionog portala – Intranet			x
		Unapređenje veb sajta u cilju dinamičkog prikaza podataka kao i razvoj metadata Sistema			x

19. Socijalna politika i zapošljavanje

UVOD

Pravna tekovina Evropske unije u oblasti socijalne politike i zapošljavanja tiče se područja radnog prava, zaštite i zdravlja na radu, jednakog tretiranja muškaraca i žena po pitanjima zapošljavanja, socijalne zaštite, socijalne inkluzije, politike zapošljavanja, socijalnog dijaloga. Osim toga, postoje posebna obavezujuća pravila za sve države članice Evropske unije u pogledu zabrane diskriminacije po osnovu rasne i etničke pripadnosti, religije i vjere, invaliditeta, starosne dobi i seksualne orijentacije. Najbitniji ciljevi socijalne politike Evropske unije jesu postizanje jedinstvenog i pravednog pristupa osnovnim socijalnim uslugama, unapređenje sistema socijalne zaštite, visok obrazovni stepen radne snage, visoka stopa zaposlenosti uz posebnu brigu za grupe koje su manje prisutne na tržištu rada, postizanje sigurnih i održivih prihoda, kao i dostojnih uslova rada za žene i muškarce.

Podoblasti u okviru poglavlja 19 su: 1) Radno pravo, 2) Zaštita i zdravlje na radu, 3) Socijalni dijalog, 4) Politika zapošljavanja, 5) Evropski socijalni fond, 6) Socijalna inkluzija i zaštita, 7) Deinstitutionalizacija, 8) Zabrana diskriminacije u zapošljavanju i socijalnoj politici i 9) Ravnopravnost između žena i muškaraca u zapošljavanju i socijalnoj politici.

Crna Gora je izradom Akcionog plana za postepeno usklađivanje zakonodavstva i izgradnju neophodnih kapaciteta za implementaciju i sprovođenje evropske pravne tekovine ispunila uslov za otvaranje ovog poglavlja, što je i realizovano na Međuvladinoj konferenciji koja je održana 13. decembra 2016.

Koordinator za ovo poglavlje je Ministarstvo rada i socijalnog staranja, dok su u rad poglavlja uključene i sljedeće institucije: Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo prosvjete, Kancelarija za evropske integracije, Uprava za inspekcijske poslove, Zavod za zapošljavanje Crne Gore, Uprava za statistiku, Agencija za mirno rješavanje radnih sporova, Agencija za zaštitu prirode i životne sredine, Fond rada, Fond PIO, Skupština Crne Gore, Zajednica opština, Univerzitet Crne Gore, Privredna komora, Unija poslodavaca, Savez sindikata, Unija slobodnih sindikata, NVO Udruženje mladih sa hendikepom, NVO Juventas i NVO Asocijacija za demokratski prosperitet - ZID.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex (veza)	Ostalo
A) Politika zapošljavanja						
1.	MRS	Nacionalna strategija zapošljavanja 2021-2024. godina, s Akcionim planom zapošljavanja, za 2021.	2020/IV	2021-2024		
2.	MRS	Akcionni plan zapošljavanja za 2022.	2021/IV	2022		
3.	MRS	Akcionni plan zapošljavanja za 2023.	2022/IV	2023		
B) Socijalna inkluzija						
4.	MRS	Strategija razvoja sistema socijalne zaštite starijih lica za period od 2023-2027.	2022/IV	2023-2027		
5.	MRS	Akcionni plan za sprovođenje Strategije razvoja sistema socijalne zaštite starijih za period od 2018. do 2022. godine, za 2021. godinu, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije za 2020. godinu	2020/IV	2021		
6.	MRS	Strategija razvoja sistema socijalne i dječije zaštite za period 2023. do 2027. godine	2022/IV	2023-2027		
7.	MRS	Akcionni plan za sprovođenje Strategije razvoja sistema socijalne zaštite starijih lica za period od 2018. do 2022. godine, za 2022. godinu, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije za 2021. godinu	2021/IV	2022		
8.	MRS	Akcionni plan za sprovođenje Strategije razvoja sistema socijalne i dječije zaštite za period 2018. do 2022. godine, za 2021.godinu, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije, za 2020. godinu	2020/IV	2021		
9.	MRS	Akcionni plan za sprovođenje Strategije razvoja sistema socijalne i dječije zaštite za period 2018. do 2022. godine, za 2022.godinu, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije, za 2021. godinu	2021/IV	2022		
10.	MRS	Akcionni plan za realizaciju preporuka UN Komiteta za prava osoba sa invaliditetom, za 2020. i 2021.	2020/II	2020-2021		
C) Antidiskriminacija i jednake mogućnosti						
11.	MLJMP	Akcionni plan za sprovođenje Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori 2019 – 2023, 2020. godinu, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2019.godinu	2020/I	2020		
12.	MLJMP	Plan aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti za period 2021-2025 - PAPRR	2021/I	2025/I		
13.	MLJMP	Program sprovođenja PAPRR-a za period 2021-2022.	2021/I	2023/I		
14.	MLJMP	Akcionni plan za sprovođenje Strategije za inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016-2020, za 2020. godinu, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana, za 2019. godinu	2020/I	2021		
15.	MLJMP	Strategija za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2021-2024	2021/I	2024		

16.	MLJMP	Akциони plan za 2021. za sprovođenje Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2021-2024.	2021/I	2022/I		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Radno pravo						
1.	MRS	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o radu	2022/III	2022/IV	32019L1158 [P] 32019L1152 [P]	
2.	MRS	Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova	2020/I	2020/II		
3.	MRS	Pravilnik o načinu i postupku registrovanja kolektivnih ugovora	2020/II	2020/II		
4.	MRS	Pravilnik o radnoj knjižici	2020/IV	2020/IV		
5.	MRS	Pravilnik o načinu i postupku vođenja evidencije udruženja poslodavaca i bližim kriterijumima za utvrđivanje reprezentativnosti ovlašćenih udruženja poslodavaca	2020/IV	2020/IV		
6.	MRS	Pravilnik o bližim uslovima, načinu i postupku izdavanja i oduzimanja dozvole za rad i vođenje evidencije izdatih i oduzetih dozvola za rad	2020/I	2020/I		
B) Zaštita i zdravlje na radu						
7.	MRS	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o mjerama zaštite i zdravlja na radu od rizika izloženosti kancerogenim ili mutagenim materijama	2020/I	2020/I	32019L0130 [P] 32019L0983 [P]	
8.	MRS	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o zaštiti i zdravlju na radnom mjestu	2020/III	2020/III	31992L0085 [P]	
9.	MRS	Pravilnik o načinu i postupku procjene rizika na radnom mjestu	2020/III	2020/III	31992L0085 [P]	
C) Politika zapošljavanja						
10.	MRS	Pravilnik o uslovima za obavljanje poslova u vezi sa zapošljavanjem u agencijama za zapošljavanje	2020/II	2020/II		
11.	MRS	Pravilnik o odgovarajućem smještaju	2020/I	2020/I		
12.	MRS	Pravilnik o načinu ostvarivanja jednokratne novčane pomoći i naknade putnih i selidbenih troškova za nezaposlena lica	2020/I	2021/I		
D) Socijalna inkluzija						
13.	MRS	Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom	2020/III	2021/II	32000L0078 [D]	
E) Antidiskriminacija i jednake mogućnosti						
14.	MLJMP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije	2020/II	2021/I	32004L0113 [P] 32000L0078 [P] 32000L0043 [P] 31979L0007 [P] 32006L0054 [P]	
F) Socijalna zaštita						
15.	MRS	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju	2020/II	2020/III		

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR							
<p>ZAVRŠNA MJERILA:</p> <p>Donošenje novog Zakona o radu i izmjena Zakona o zaštiti i zdravlju na radu u cilju usklađivanja zakonodavstva u oblasti radnog prava i zaštite i zdravlja na radu sa pravnom tekovinom EU i da pokaže (Crna Gora) da će odgovarajuće administrativne strukture i kapaciteti za sprovođenje biti na snazi do vremena pristupanja u cilju pravilnog sprovođenja pravne tekovine EU u oblasti radnog prava i zaštite i zdravlja na radu, posebno kroz jačanje sistema inspekcije rada.</p> <p>Izmjena Zakona o antidiskriminaciji i Zakona o ravnopravnosti između žena i muškaraca u oblasti zapošljavanja i socijalne politike u cilju usklađivanja zakonodavstva u ovim oblastima sa pravnom tekovinom EU i da pokaže (Crna Gora) da će adekvatne administrativne strukture, naročito potrebno tijelo za jednakost, tj. Ombudsman, administrativni i kapaciteti za sprovođenje biti na snazi do vremena pristupanja.</p> <p>Jačanje administrativnih kapaciteta kako bi se osigurala efikasna primjena i sprovođenje zakona i okvira politike u oblasti zapošljavanja i socijalne politike, uključujući planiranje i operativne kapacitete, kao i obezbjeđenje budućeg upravljanja Evropskim socijalnim fondom.</p>							
2.1. NOVE INSTITUCIJE							
Nije planirano							
2.2. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI							
Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
MRS	Zakon o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti	Direktorat za tržište rada i zapošljavanje - Direkciji za obrazovanje odraslih	Fakultet društvenih nauka ili prirodno-matematički fakultet	DA	1		
MRS	Zakon o radu	Direktorat za rad Direkcija za radne odnose	Fakultet iz oblasti društvenih nauka	DA	1		
MRS	Zakon o radu	Direktorat za rad Direkcija za radne odnose	Fakultet iz oblasti društvenih nauka-pravo	DA	1		
MRS	Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti	Direkciji za drugostepeni postupak	Fakultet pravnih nauka	DA	1		
MRS	Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti	Direkciji za zaštitu djece i mladih	Fakultet iz oblasti društvenih nauka	DA	1		
MRS	Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti	Direktorat za socijalno staranje i dječju zaštitu	Fakultet iz oblasti društvenih nauka	DA	1	3	
ZZZCG	Zakon o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti	Zavod za zapošljavanje Crne Gore	IV nivoom kvalifikacije obrazovanja,	DA	3		
ZZZCG	Zakon o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti	Zavod za zapošljavanje Crne Gore	VII i VI nivo kvalifikacije obrazovanja, pravni, ekonomski ili dr fakultet društvenih nauka,	DA	11		

MRS	Zakon o zaštiti i zdravlju na radu	Direktorat za rad Direkcija za zaštitu i zdravlje na radu	Fakultet Pravnih nauka	DA	1	1	
MLJMP	Strategija za socijalnu inkluziju Roma/Romkinja i Egipćana/Egipćanki u Crnoj Gori 2016-2020	Odjeljenje za unapređenje i zaštitu prava Roma i Egipćana	III ili IV 1 nivo kvalifikacija obrazovanja,	DA	1		
MLJMP	Zakon o zabrani diskriminacije	Direktorat za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda	Fakultet iz oblasti društvenih ili humanističkih nauka,	DA	1		

20. Preduzetništvo i industrijska politika

UVOD

Evropska unija ističe preduzetništvo i industriju kao jedan od prioriteta za budućnost evropske privrede i postavlja tri osnovna stuba kojima definiše ovo poglavlje: preduzetnička politika, industrijska politika, i sektorske politike koje imaju za cilj podizanje konkurentnosti na tržištu. Glavni cilj poglavlja je, unapređenje preduzetničkog i inovativnog duha preduzeća, konkurentnosti crnogorske industrije, kapaciteta i konkurentne sposobnosti privrednih subjekata na tržištu, uz nužne procese tržišnog, tehnološko-tehničkog, finansijskog, kadrovske i organizacijskog prilagođavanja, i sveukupnog prilagođavanja strukturnim promjenama, kao i stvaranje povoljnog poslovnog okruženja unutar EU. Prema smjernicama strategije Evropa 2020 za rast i zapošljavanje, navedeni principi imaju za cilj stvaranje adekvatnog ambijenta za poslovanje, povećanje domaćih i stranih investicija, unapređenje poslovanja malih i srednjih preduzeća, povećanje industrijske proizvodnje i dalje jačanje konkurentnosti. Evropska unija putem mnogobrojnih programa finansijske pomoći za podsticaj preduzetništva, inovacija i industrije ima za cilj promovisanje programa putem kojih će biti olakšan proces pokretanja sopstvenih biznisa i unapređenje poslovanja već postojećih, kao i mogućnosti za otvaranje novih mjesta za zapošljavanje. Potpoglavlja poglavlja 20 - Preduzetništvo i industrijska politika su sljedeća: industrijska politika, mala i srednja preduzeća, politika inovacija, unapređenje poslovnog ambijenta i Direktiva o odloženom plaćanju u komercijalnim transakcijama, turizam, građevinarstvo i vazдушna i pomorska industrija.

Sljedeće institucije su uključene u rad Radne grupe za poglavlje 20: Ministarstvo ekonomije, Kancelarija za evropske integracije, Ministarstvo nauke, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo finansija, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo zdravlja, Skupština Crne Gore, Centralna banka Crne Gore, Privredna komora Crne Gore, Investiciono-razvojni fond Crne Gore, Institut za preduzetništvo i ekonomski razvoj, Uprava za statistiku, Inženjerska komora, Ekonomski fakultet Univerziteta Crne Gore, Unija poslodavaca Crne Gore, Savez sindikata Crne Gore, Unija slobodnih sindikata Crne Gore i Montenegrobiznis alijansa.

Poglavlje 20 – Preduzetništvo i industrijska politika je otvoreno 18. decembra 2013. na Međuvladinoj konferenciji koja je održana u Briselu.

1. PLANOWI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex (veza)	Ostalo
A) Industrijska politika						
1.	MEK	Akcioni plan za sprovođenje Industrijske politike Crne Gore 2019-2023, za period 2021-2022	2021/I	2021-2022		
2.	MEK	Program za održivi ekonomski rast Crne Gore kroz razvoj klastera 2020-2022	2020/II	2020-2022		
3.	MEK	Program za unapređenje konkurentnosti privrede, za 2020.	2020/I	2020		
B) Mala i srednja preduzeća						
4.	MEK	Akcioni plan Strategije za razvoj mikro, malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori za period 2018-2022, za 2020.	2020/I	2020		
5.	MEK	Akcioni plan Strategije za razvoj mikro, malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori za period 2018-2022, za 2021.	2021/I	2021		
6.	MEK	Akcioni plan Strategije za razvoj mikro, malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori za period 2018-2022, za 2022.	2022/I	2022		
7.	MEK	Akcioni plan Strategije razvoja ženskog preduzetništva 2015 - 2020, za 2020.	2020/I	2020		
8.	MEK	Strategija razvoja ženskog preduzetništva 2021-2025	2021/I	2021-2025		
9.	MEK	Akcioni plan Strategije razvoja ženskog preduzetništva 2021 - 2025, za 2021-2022	2021/I	2021-2022		
10.	MEK	Strategija za cjeloživotno preduzetničko učenje 2020-2024, s Akcionim planom za sprovođenje Strategije, za 2020-2021.	2020/I	2020-2024		
11.	MEK	Akcioni plan Strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje, za 2022-2023	2022/I	2022-2023		
C) Politika inovacija						
12.	MNA, MEK	Akcioni plan za sprovođenje Strategije pametne specijalizacije 2019-2024, za 2021. i 2022.	2021/IV	2021-2022		EU-40 [P]
13.	MNA	Mapa puta za istraživačku infrastrukturu (2021-2026)	2021/IV	2021-2026		EU-30 [P]
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Turizam						
1.	MRT	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o turizmu i ugostiteljstvu	2020/IV	2021/I	32015L2302 [P]	
B) Politika inovacija						
2.	MNA, MEK	Zakon o inovacionoj djelatnosti	2020/III	2020/IV		EU-30 [D]

3.	MIF, MNA	Zakon o podsticajnim mjerama za razvoj istraživanja i inovacija	2020/III	2020/IV		EU-30 [D]
C) Direktiva o odloženom plaćanju u komercijalnim transakcijama						
4.	MIF	Zakon o rokovima izmirenja novčanih obaveza	2021/II	2021/III	32011L0007 [P]	

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR							
MJERILO: NE Dokumenti koji naglašavaju potrebe administrativnih kapaciteta: Izvještaj EK 2018, 2019							
2.1. NOVE INSTITUCIJE							
Nije planirano							
2.2. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI							
Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
MEK – Direktorat za investicije, razvoj MSP i upravljanje EU fondovima	Implementacija Akta o malim preduzećima kroz jačanje administrativnih kapaciteta PIU jedinice	Poslovi koji se odnose na kontinuirano praćenje i savjetovanje o mogućnostima EU fondova, priprema projekata i koordinacija obuka u funkciji njihove bolje iskorišćenosti	1. <u>Samostalni savjetnik II</u> Visoko obrazovanje u obimu od 240 (CSPK) kredita, VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja, fakultet iz oblasti društvenih nauka – Ekonomija, najmanje tri godine radnog iskustva, znanje engleskog jezika nivoa B1 po CEF skali, položen stručni ispit, poznavanje rada na računaru.	DA	1		1
MRT	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o turizmu i ugostiteljstvu	Sprovođenje Direktive 2015/2302	1. <u>Šef Odsjeka za standarde</u> VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja, fakultet iz oblasti društvenih nauka ili fakultet iz oblasti prirodnih nauka; - najmanje pet godina radnog iskustva - položen stručni ispit za rad u državnim organima	DA	3		

			<p>- poznavanje rada na računaru (Word, Internet)</p> <p>2. <u>Samostalni savjetnik/ca I</u></p> <p>VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja, fakultet iz oblasti društvenih nauka - pravo; - najmanje pet godina radnog iskustva - položen stručni ispit za rad u državnim organima - poznavanje rada na računaru (Word, Internet);</p> <p>3. <u>Samostalni savjetnik/ca II</u></p> <p>VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja, fakultet iz oblasti društvenih nauka - pravo; - najmanje tri godina radnog iskustva - položen stručni ispit za rad u državnim organima - poznavanje rada na računaru (Word, Internet)</p>				
--	--	--	---	--	--	--	--

21. Trans-evropske mreže

UVOD

Primjenom pravne tekovine za poglavlje Trans-evropske mreže Evropska unija obezbjeđuje finansijsku pomoć na planu izgradnje trans-evropskih saobraćajnih, energetske i telekomunikacijskih mreža, tako što će se određena sredstva obezbijediti kroz kohezione fondove i druge finansijske instrumente. Cilj uspostavljanja i razvoja trans-evropskih mreža i unapređenja odgovarajuće povezanosti i interoperabilnosti nacionalnih mreža jeste da se u potpunosti iskoristi unutrašnje tržište i doprinese ekonomskom rastu i stvaranju radnih mjesta u Evropskoj uniji.

Trans-evropske mreže uključuju:

- trans-evropsku saobraćajnu mrežu (TEN-T), koja pokriva drumski i intermodalni saobraćaj, plovne puteve i pomorske luke, vazdušni saobraćaj, kao i mrežu evropskih brzih željeznica;
- trans-evropsku energetske mrežu (TEN-E), koja pokriva sektor električne energije i gasa i
- trans-evropsku telekomunikacijsku mrežu (eTEN), koja pokriva telekomunikacijske mreže uspostavljene kao uslužne djelatnosti.

Crna Gora je potpisnica Ugovora o uspostavljanju transportne zajednice, koji je sukcesor Memoranduma o razumijevanju za razvoj osnovne regionalne transportne mreže u Jugoistočnoj Evropi (*SEETO Memorandum*). Ugovor promoviše stvaranje transportne zajednice u oblasti drumskog, željezničkog, saobraćaja unutrašnjim plovnim putevima i pomorskog saobraćaja, kao i razvoj transportne mreže između Evropske unije i strana ugovornica (zemlje Zapadnog Balkana). Transportna zajednica će se temeljiti na progresivnoj integraciji transportnog tržišta Zapadnog Balkana u transportno tržište Evropske unije na osnovu relevantne pravne tekovine Evropske unije uključujući oblasti tehničkih standarda, interoperabilnosti, sigurnosti, bezbjednosti, upravljanja saobraćajem, socijalne politike, javnih nabavki i životne sredine, za sve vrste saobraćaja, izuzev vazdušnog saobraćaja. Pored jačanja regionalne saradnje u oblasti saobraćajne politike i saobraćajne infrastrukture, od Ugovora se očekuje da održava socijalnu dimenziju kao prioritet: socijalni forum, koji će biti uspostavljen, trebalo bi da postane efikasan instrument za poboljšani sektorski socijalni dijalog na regionalnom nivou, da poboljša upravljanje granicama, poveća kapacitet graničnih prelaza kako bi se ubrzao i poboljšao kvalitet transporta na regionalnom nivou, kao i da poveća transparentnost javnih nabavki u zemljama Zapadnog Balkana.

Značajnije pozicioniranje *Ugovora* omogućeno je i kroz primjenu Protokola IV o kopnenom saobraćaju u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih Zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Republike Crne Gore, s druge strane.

Ugovor je za Crnu Goru posebno značajan sa aspekta otvorenih poglavlja za oblast saobraćaja: 14- Saobraćajna politika i 21-Trans-evropske mreže, jer predstavlja dodatnu platformu za pružanje podrške na putu usklađivanja sa pravnom tekovinom EU, a sve sa ciljevima dostizanja nivoa razvoja infrastrukture, tehničkih standarda, standarda sigurnosti i bezbjednosti, te onih koji se primjenjuju za oblast zaštite životne sredine i socijalnih aspektata, kao i otvaranje tržišta na način kako je to regulisano u Trans-evropskoj transportnoj mreži (mreži EU). Crna Gora je članica Energetske zajednice i učestvovala je u donošenju Energetske strategije Energetske zajednice, koja je usvojena 18. oktobra 2012. Ciljevi Strategije obuhvataju: privlačenje investicija u energetiku, stvaranje integrisanog i konkurentnog energetskeg tržišta i obezbjeđivanje sigurnog i održivog snabdijevanja potrošača energijom. Crna Gora je učestvovala u procesu predlaganja i odobravanja projekata od interesa za EZ (PECI) i projekata od uzajamnog interesa između ugovornih strana Energetske zajednice i država članica Evropske unije (PMI). Na sastanku Savjeta ministara Energetske zajednice održanom 29. novembra 2018, usvojena je lista PECI na kojoj se nalazi Projekat izgradnje elektroprenosne mreže kao dijela Transbalkanskog elektroenergetskog koridora, kao i lista projekata od zajedničkog interesa (PMI) na kojoj se nalazi Projekat izgradnje gasne interkonekcije između Albanije, Crne Gore i Hrvatske (Jonsko-jadranski gasovod).

Instrument za povezivanje Evrope (Connecting Europe Facility – CEF) je višegodišnji finansijski okvir za razdoblje 2014-2020. Evropska komisija je predložila stvaranje novog integrisanog instrumenta za ulaganje u infrastrukturne prioritete Evropske unije za saobraćaj, energetiku i telekomunikacije, koji je važan uslov za završetak jedinstvenog evropskog tržišta. Osim toga, ulaganja u ključne infrastrukture s jakom podrškom EU će osnažiti evropsku konkurentnost u trenutnom ekonomskom kontekstu, obilježenom sporim rastom i ograničenim javnim budžetima.

Savjet Evropske unije je usvojio Regulativu o olakšanoj povezanosti Evrope (CEF) koja je budući finansijski instrument za trans-evropske mreže u oblasti saobraćaja, energetike i telekomunikacija. Regulativa o uspostavljanju CEF-a precizira uslove, metode i procedure za kontribuciju od strane Evropske unije, u cilju podrške TEN projektima. Glavni cilj CEF regulative je da pomogne u kreiranju kvalitetne i ekološki održive mreže širom Evrope, čime bi se doprinijelo ekonomskom rastu i socijalnoj i teritorijalnoj koheziji u Evropskoj uniji.

Potrebno je da Crna Gora kroz strategijsko planiranje pripremi zakonodavni okvir i ojača administrativne kapacitete kako bi danom pristupanja EU bila spremna za primjenu pravne tekovine koja se odnosi na 21. poglavlje. Sadašnji prioritet predstavlja unapređenje puteva i željezničkih veza uključenih u SEETO Glavnu mrežu i unapređenje energetskeg prenosnog sistema.

Institucije nadležne za rad u ovom poglavlju su: Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo ekonomije, Crnogorski elektroprenosni sistem a.d, Regulatorna agencija za energetiku i Montenegro Bonus d.o.o.

Poglavlje je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji u Luksemburgu 22. juna 2015.

1. PLANOWI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex (veza)	Ostalo
A) Trans-evropska saobraćajna mreža						
1.	MSP	Akcionni plan za sprovođenje Strategije razvoja saobraćaja 2019-2035, za 2021-2022. godinu	2020/IV	2021-2022		
2.	MSP	Plan redovnog i investicionog održavanja, rekonstrukcije i izgradnje državnih puteva za 2020. godinu, s Izvještajem o realizaciji Plana za 2019. godinu	2020/I	2020		
3.	MSP	Nacionalni program za razvoj i uvođenje ITS u drumski saobraćaj	2020/IV	2020/IV	32010L0040 [P]	
4.	MSP	Nacionalni program željezničke infrastrukture 2021-2023.	2020/IV	2021/2023		
B) Trans-evropska energetska mreža						
5.	MEK	Akcionni plan za implementaciju Strategije razvoja energetike Crne Gore do 2030. godine za period 2021-2025.	2020/IV	2021-2025		EU-35 [P]
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Trans-evropska saobraćajna mreža						
1.	MSP	Pravilnik o minimalnim bezbjednosnim zahtjevima za tunele na Trans-evropskoj putnoj mreži dužoj od 500m	2020/IV	2020/IV	32004L0054 [P]	
2.	MSP	Odluka o utvrđivanju visine godišnje naknade za korišćenje puteva pri registraciji drumskih motornih vozila, traktora i priključnih vozila	2020/IV	2020/IV	31999L0062 [P]	
3.	MSP	Pravilnik o posebnim uslovima i tehničkim zahtjevima za elektronsku naplatu putarine i elementima interoperabilnosti	2020/IV	2020/IV	32004L0052 [P] 32009D0750 [P]	
4.	MSP	Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjava revizor za bezbjednost puteva, načinu osposobljavanja i provjere osposobljenosti, vođenju evidencije revizora za bezbjednost puteva i načinu i uslovima obavljanja poslova revizora	2020/IV	2020/IV	32008L0096 [P]	
5.	MSP	Zakon o željeznici	2021/II	2021/III	32012L0034 [D]	
B) Trans-evropska energetska mreža						
6.	MEK	Zakon o prekograničnim energetskim infrastrukturnim projektima	2020/II	2020/II	32013R0347 [P]	

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR							
<p>MJERILO: Crna Gora pokazuje institucionalne i administrativne kapacitete koji su potrebni za preuzimanje odgovornosti koje proizilaze iz Regulative (EU) br. 1316/2013 o uspostavljanju Instrumenata za povezivanje Evrope. Dokumenti koji naglašavaju potrebe administrativnih kapaciteta: Pregovaračka pozicija; Zajednička pozicija EU.</p>							
2.1. NOVE INSTITUCIJE							
Nije planirano.							
2.2. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI							
Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
MSP	Regulativa 1316/2013 o uspostavljanju Instrumenata za povezivanje Evrope (Direktorat za međunarodnu saradnju i EU fondove)	Preuzimanje odgovornosti koje proizilaze iz Regulative 1316/2013	Ekonomista i inženjer saobraćaja	DA	2		
MEK	Regulativa 1316/2013 o uspostavljanju Instrumenata za povezivanje Evrope	Preuzimanje odgovornosti koje proizilaze iz Regulative 1316/2013	VIII1 nivo kvalifikacije obrazovanja, fakultet iz oblasti tehničko-tehnoloških ili društvenih nauka, najmanje 1 godina radnog iskustva na poslovima u VIII1 ili VI nivou kvalifikacije obrazovanja, znanje engleskog jezika nivoa B1, položen stručni ispit za rad u državnim organima, poznavanje rada na računaru.	DA	1		

22. Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata

UVOD

Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata predstavlja dio politike EU koja se odnosi na pitanja finansijske podrške državama i regionima Evropske unije. Cilj ove politike je usmjeren na obezbjeđivanje podrške za finansiranje projekata čiji je cilj razvoj infrastrukture, pružanje podsticaja razvoju industrije i zapošljavanju, a sve u cilju daljeg ekonomskog razvoja slabije razvijenih regiona u EU, ujednačavanja razvijenosti po regionima i jačanja regionalne konkurentnosti. Programi regionalne politike se finansiraju iz sredstava Evropskih strukturnih i investicionih fondova (ESI fondovi), u prvom redu iz Evropskog fonda za regionalni razvoj i Evropskog socijalnog fonda i (za neke države članice) iz programa Kohezionog fonda. Evropski fond za regionalni razvoj predstavlja glavni instrument EU za sprovođenje mjera regionalne politike. Sredstva iz ovog fonda usmjerena su na projekte čiji je cilj smanjivanje razlika između ekonomske razvijenosti regiona EU u cilju jačanja ekonomske i društvene kohezije. Evropski socijalni fond predstavlja instrument za sprovođenje politike EU u oblasti zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa. Kohezioni fond pruža finansijsku podršku za realizaciju projekata iz oblasti zaštite životne sredine i projekte koji su usmjereni na razvoj Trans-evropskih mreža u oblasti saobraćaja i energetike.

Pravna tekovina EU i praksa u sprovođenju u oblasti poglavlja 22 definiše šest ključnih oblasti: (1) Zakonodavni okvir; 2) Institucionalni okvir; 3) Administrativni kapaciteti; 4) Programiranje; 5) Praćenje i evaluacija i 6) Finansijska kontrola i upravljanje. Pravna tekovina EU koja se odnosi na ovo poglavlje sastoji se od okvirnih propisa i propisa za sprovođenje, koji ne zahtijevaju prenošenje u domaće zakonodavstvo. Zakonodavnim okvirom se definiše neophodnost postojanja višegodišnjeg programiranja na nacionalnom i lokalnom nivou, višegodišnjeg budžeta, kao i stvaranja preduslova koji će omogućiti kofinansiranje na nacionalnom i lokalnom nivou. Korištenje ESI fondova zahtijeva uspostavljanje odgovarajućeg institucionalnog okvira, uz jasno određivanje nadležnosti i međusobnih odnosa svih elemenata strukture na nacionalnom i lokalnom nivou. Važan preduslov za efikasno korišćenje ESI fondova zahtijeva postojanje i kontinuirani razvoj administrativnih kapaciteta, koji moraju postojati u svim relevantnim strukturama. Proces programiranja obuhvata pripremu stratejskih dokumenata (Sporazum o partnerstvu u oblasti ESI fondova i Operativni programi), uključujući ex-ante procjene. Efikasno funkcionisanje cjelokupnog sistema podrazumijeva i uspostavljanje odgovarajućeg sistema za nadgledanje i ocjenjivanje, što zahtijeva uspostavljanje struktura i postupaka za ocjenjivanje u različitim institucijama/organima, kao i izradu sveobuhvatnog elektronskog sistema za upravljanje informacijama. Pored toga, neophodno je uspostaviti poseban okvir za finansijsko upravljanje i kontrolu, uključujući i reviziju. Pregovačko poglavlje 22 - Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata je zvanično otvoreno 20. juna 2017. godine.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Programiranje						
1.	MEK	Akcioni plan za sprovođenje Strategije regionalnog razvoja Crne Gore za period 2014-2020, za 2020. godinu	2020/II	2020		
2.	MEK	Strategija regionalnog razvoja Crne Gore 2021-2025	2021/III	2021-2025		
3.	KEI	Sporazum o partnerstvu između Crne Gore i EU o korištenju Evropskih strukturnih i investicijskih fondova	2021/IV	2022-2027		
4.	MIF	Pravci razvoja Crne Gore 2021 – 2024	2020/IV	2021-2024		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Finansijsko upravljanje						
1.	KEI	Zakon o Evropskim strukturnim i investicionim fondovima	2021/IV	Danom pristupanja	32013R1303 [D]	

23. Pravosuđe i temeljna prava

UVOD

Pregovaračko poglavlje 23 posvećeno je pravosuđu i temeljnim pravima. Propisi i standardi vezani za ovo poglavlje odnose se na jačanje nezavisnosti, nepristrasnosti i profesionalnosti u pravosuđu, borbu protiv korupcije, kao i očuvanje i jačanje ostvarivanja temeljnih prava. U skladu s ovom podjelom standarda, učinjena je i podjela po podoblastima. Tako je poglavlje 23 podijeljeno na sljedeće podoblasti: pravosuđe, borba protiv korupcije (prevencija i represija) i temeljna prava.

U skladu s novim pristupom u pregovorima o pristupanju EU, Crnoj Gori je kao prvo početno mjerilo u odnosu na ovo poglavlje određena izrada Akcionog plana. Vlada Crne Gore je usvojila Akcioni plan 27. juna 2013. i potom ga adaptirala 19. februara 2015. Akcioni plan je izrađen u skladu sa preporukama iz Izvještaja o analitičkom pregledu, na način što su preporuke određene kao ciljevi, koji će se ostvariti kroz realizaciju konkretnih mjera. Akcioni plan i njegova struktura prate gore navedenu podjelu poglavlja po podoblastima. Kao aneks adaptiranog Akcionog plana za poglavlje 23, u julu 2016. donijet je Operativni dokument za sprečavanje korupcije u oblastima od posebnog rizika. Većina mjera iz Akcionog plana i pratećeg aneksa odnosi se na uspostavljanje zakonodavnog i institucionalnog okvira i one su do danas u najvećem dijelu realizovane.

Kada je riječ o pravosuđu, sljedeće institucije su relevantne za realizaciju mjera iz Akcionog plana: Ministarstvo pravde, Državno tužilaštvo, sudovi, Sudski savjet, Tužilački savjet, Skupština, Advokatska komora, Centar za obuku u sudstvu i Državnom tužilaštvu. U oblasti borbe protiv korupcije, ključne institucije i tijela, pored Državnog tužilaštva i sudova su: Agencija za sprječavanje korupcije, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo finansija, Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo javne uprave, Uprava policije, Uprava za imovinu, Državna revizorska institucija, Savjet za privatizaciju. Kada je riječ o temeljnim pravima, ključne institucije su: Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Ministarstvo kulture, Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, te Komisija za praćenje postupanja nadležnih organa u istragama slučajeva prijetnji nasilja nad novinarima, ubistava novinara i napada na imovinu medija. Podršku u svim navedenim podoblastima poglavlja 23 pruža osam predstavnika NVO sektora u Radnoj grupi za poglavlje 23.

Poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava zvanično je otvoreno 18. decembra 2013. na Međuvladinoj konferenciji u Briselu.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležn a inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Pravosuđe						
1.	MPA	Akcioni plan za sprovođenje Strategije reforme pravosuđa za period 2021-2022.	2021/II	2021-2022		
2.	MJU	Strategija reforme javne uprave za period 2021 – 2025. s Akcionim planom za period 2021 – 2022.	2020/IV	2021-2025		
B) Temeljna prava						
3.	MRS	Akcioni plan za realizaciju preporuka UN Komiteta za prava osoba sa invaliditetom, za 2020. i 2021. godinu	2020/II	2020-2021		
4.	MRS	Akcioni plan za nadgledanje implementacije preporuka izvještaja GREVIO Komiteta o procjeni zakonodavstva i drugih mjera kojima se primjenjuju odredbe Konvencije Savjeta Evrope o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Istanbulska konvencija)	2020/I	2020-2023		
5.	MLJMP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2017-2021, za period 2019-2020.	2020/I	2019-2020		
6.	MLJMP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori 2019-2023, za 2020. godinu, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2019. godinu	2020/I	2020		
C) Saradnja s NVO						
7.	MJU	Program saradnje organa državne uprave i NVO za period 2021 - 2023 s Akcionim planom za period 2021 -2023.	2020/IV	2021-2023		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležn a inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Pravosuđe						
1.	MPA	Zakon o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku	2021/IV	2022/II	32016L0343 [P]	
B) Temeljna prava						
2.	MUP	Zakon o unutrašnjim poslovima	2020/II	2021/I		
3.	MJU	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama	2020/I			
4.	MUP	Zakon o zaštiti podataka o ličnosti	2020/III	6 mjeseci od dana stupanja na snagu	32016R0679 [P] 32016L0680 [P]	
5.	MRS	Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom	2020/III	2021/II	32000L0078 [D]	

6.	MLJMP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije	2020/II	2021/I	32004L0113 [P] 32000L0078 [P] 32000L0043 [P] 31979L0007 [P] 32006L0054 [P]	CoE-10 [P] CoE-37 [P] UN-20 [P] CoE-38 [P] CoE-39 [P] CoE-40 [P] UN-31 [P] UN-25 [P] UN-26 [P] UN-24 [P]
7.	MLJMP	Zakon o pravnom prepoznavanju roda	2022/IV	2022/IV		
8.	MKU	Zakon o audio-vizuelnim medijskim uslugama	2020/III	2021/I	32018L1808 [P]	

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR

MJERILO:

- 7) Jačati administrativne kapacitete Sudskog i Tužilačkog savjeta omogućavajući njihovo profesionalno, odgovorno, transparentno i nepristrasno funkcionisanje.
26) Crna Gora mijenja trenutno zakonodavstvo koje reguliše finansiranje političkih partija, obezbjeđuje da je ono u potpunosti usklađeno s GRECO preporukama i jača administrativni kapacitet i nezavisnost nadzornih organa. Crna Gora obezbjeđuje inicijalni bilans ostvarenih rezultata u korektnoj primjeni zakona, uključujući primjenu odvratajućih sankcija kada je to potrebno.

Dokumenti u kojima se naglašava potreba jačanja administrativnih kapaciteta: Izvještaji EK o Crnoj Gori; Nezvanični radni dokumenti EK o stanju u poglavljima 23 i 24 u Crnoj Gori; Akcioni plan za pregovaračko poglavlje 23; Pregovaračka pozicija; Izvještaj o skriningu.

2.1. NOVE INSTITUCIJE

Nije planirano.

2.2. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI

Neophodni kadar za sprovođenje pravne tekovine.

Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
MLJMP	Zakon o zabrani diskriminacije	Direktorat za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda	Generalni direktor – VII-1	DA	1		
			Samostalni savjetnik III	DA	1		
		Direktorat za unapređenje i zaštitu prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica	Generalni direktor – VII-1	DA	1		
			Direktorat za odnose sa vjerskim zajednicama	Generalni direktor – VII-1	DA	1	
			Samostalni savjetnik III	DA	1		

		Odjeljenje za unapređenje i zaštitu prava Roma i Egipćana	Referent	DA	1		
		Služba za opšte poslove	Samostalni savjetnik III	DA	1		
		Služba za finansijske poslove	Samostalni referent	DA	1		
MPA	Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji	Direktorat za organizaciju pravosuđa, krivično zakonodavstvo i nadzor	VSS – VII-1	DA	4	2	
		Direktorat za građansko zakonodavstvo	VSS – VII-1	DA	2		
		Direktorat za izvršenje krivičnih sankcija	VSS – VII-1	DA	3	1	1
		Direktorat za informaciono-komunikacione tehnologije pravosuđa i bezbjednost podataka	VSS-VII-1	DA	2	3	2
Zaštitnik ljudskih prava i sloboda	Zakon o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda, Zakon o zabrani diskriminacije	Poslovi u kabinetu Zaštitnika / sistemski normativno - pravni poslovi; oblast međunarodne saradnje	Visoka VII-1	DA	1	1	
		Zaštita prava djeteta	Visoka VII-1	DA	1		
		Opšta oblast zaštite	Visoka VII-1	DA		1	
		Zaštita od diskriminacije	Visoka VII-1	DA	1	1	
		Rad sudova/pravo na suđenje u razumnom roku	Visoka VII-1	DA	1		
TS	Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Tužilačkog savjeta	Informatička služba	VSS-VII-1	DA	1		
		Odjeljenje za statusna pitanja državnih tužilaca, rukovodilaca državnih tužilaštava i njihovu edukaciju	VSS-VII-1	DA	1		
		Služba za opšte i kadrovske poslove	VSS-VII-1	DA	1		
SSS	DA		1				

ASK	Zakon o sprječavanju korupcije	Van organizacionih jedinica	Direktor Agencije	DA	1		
		Sektor za prevenciju korupcije, integritet, lobiranje i primjenu međunarodnih standarda	Pomoćnik direktora – VII - 1	DA	1		
		Van organizacionih jedinica	Viši namještenik – IV	DA	1		
		Služba za informacione tehnologije	Samostalni savjetnik I	DA	1		
		Služba za informacione tehnologije	Samostalni savjetnik II	DA	1		
		Služba za ljudske resurse i pravna pitanja	Samostalni savjetnik I	DA	1		
COSDT	Zakon o Centru za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu	Odjeljenje za inicijalnu obuka	Savjetnik/ca III	DA	1		
		Odjeljenje za međunarodnu saradnju	Samostalni/a savjetnik/ca III	DA		1	
		Služba za opšte poslove i finansije	Savjetnik/ca III	DA		1	
			Samostalni/a referent/kinja-blagajnik/ca	DA	1		

24. Pravda, sloboda i bezbjednost

UVOD

Osnovni cilj realizacije svih aktivnosti prepoznatih u okviru pregovaračkog poglavlja 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost je da se omogući slobodno kretanje ljudi, uz garantovanje njihove bezbjednosti. Tako široko postavljen okvir obuhvata spektar većeg broja pitanja koja se dijele na sljedeće podoblasti: migracije, azil, vizna politika, vanjske granice i Šengen, pravosudna saradnja u građanskim i krivičnim stvarima, policijska saradnja i borba protiv organizovanog kriminala, borba protiv terorizma, saradnja u oblasti droga, carinska saradnja i falsifikovanje eura.

U skladu s novim pristupom u pregovorima o pristupanju EU, koji podrazumjeva da se 23. i 24. poglavlje otvaraju među prvima, a zatvaraju posljednja, Crnoj Gori je kao prvo početno mjerilo u odnosu na ovo poglavlje određena izrada Akcionog plana. Vlada Crne Gore je usvojila Akcioni plan 27. juna 2013. i potom ga adaptirala 19. februara 2015. Akcioni plan je izrađen u skladu sa preporukama iz Izvještaja o analitičkom pregledu, na način što su preporuke određene kao ciljevi, koji će se ostvariti kroz propisivanje konkretnih mjera. Akcioni plan i njegova struktura prate gore navedenu podjelu poglavlja po podoblastima.

Institucije koje su nosioci aktivnosti u 24. poglavlju su: Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo pravde, Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo finansija, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Uprava policije, Uprava za inspekcijske poslove, Uprava za imovinu, Uprava carina, Vrhovni sud Crne Gore i Državno tužilaštvo. Podršku u svim navedenim podoblastima poglavlja 24 pružaju četiri predstavnika NVO sektora u Radnoj grupi za poglavlje 24, izabраниh posredstvom javnog poziva.

Poglavlje 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost zvanično je otvoreno 18. decembra 2013. na Međuvladinoj konferenciji u Briselu.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležn a inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Migracije						
1.	MUP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije reintegracije lica vraćenih na osnovu sporazuma o readmisiji za period 2016-2020, za 2020, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana, za 2019.	2020/I	2020		
2.	MUP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za integrisano upravljanje migracijama u Crnoj Gori za period 2017-2020, za 2020. s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana, za 2019. godinu	2020/I	2020		
3.	MUP	Strategija o migracijama i reintegraciji povratnika u Crnoj Gori, za period 2021-2025, s Okvirnim akcionim planom 2021-2025. i Akcionim planom za 2021.	2020/IV	2021-2025		
4.	MUP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije o migracijama i reintegraciji povratnika za period 2021-2025, za 2022.	2022/I	2022		
B) Vanjske granice i Šengen						
5.	MUP	Akcioni plan za sprovođenje Šengenskog akcionog plana, za 2020. s Izvještajem o realizaciji Šengenskog akcionog plana, za 2019. godinu	2020/I	2020		
6.	MUP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom za period 2020-2024, za 2021.	2021/I	2021		
7.	MUP	Akcioni plan za sprovođenje Šengenskog akcionog plana, za 2021.	2021/I	2021		
C) Policijska saradnja i borba protiv organizovanog kriminala						
8.	MUP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2019-2024, za 2021.	2020/IV	2021		
9.	MUP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2020-2024, za 2022.	2021/IV	2022		
D) Borba protiv terorizma						
10.	NOT	Strategija za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2020-2024, s pratećim Akcionim planom za period 2020 – 2021.	2020/II	2020-2024		
11.	MUP	Strategija prevencije i suzbijanja radikalizacije i nasilnog ekstremizma za period 2020-2024. s Akcionim planom za 2020.	2020/I	2020-2024		
12.	MUP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije prevencije i suzbijanja radikalizacije i nasilnog ekstremizma za period 2020-2024, za 2021.	2021/I	2021		
13.	MUP	Nacionalna procjena rizika od pranja novca i finansiranja terorizma	2020/II	2020/II	32015L0849 [D] 32018L0843 [D]	
E) Saradnja u oblasti droga						
14.	MZD	Strategija Crne Gore za sprečavanje zloupotrebe droga 2021-2025.	2021/I	2021-2025		

1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Pravosudna saradnja u građanskim i krivičnim stvarima						
1.	MPA	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku	2021/IV	2022/II	32016L0800 [P]	
2.	MPA	Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore	2021/IV	2022/II	32002F0584 [P]	
3.	MPA	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravosudnoj saradnji u krivičnim stvarima sa državama članicama EU	2021/IV	Danom pristupanja	32018R1727 [P] 32017R1939 [P] 32002F0465 [P] 32009F0315 [P] 32009D0316 [P] 32019L0884 [P] 32018R1726 [P] 32019R0816 [P] 32018R1805 [P]	
B) Policijska saradnja i borba protiv organizovanog kriminala						
4.	MUP	Zakon o unutrašnjim poslovima	2020/II	2021/I		
5.	MUP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o oružju	2020/IV	2021/I	31991L0477 [P] 32008L0051 [P] 32017L0853 [P] 32015R2403 [P]	
6.	MUP	Zakon o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma	2021/II	2021/III	32018L0843 [P]	
7.	UP	Pravilnik o indikatorima za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija	2020/IV	2020/IV	32018L0843 [D]	
8.	UP	Pravilnik o smjernicama za izradu analize i faktorima rizika radi sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma	2020/IV	2020/IV	32018L0843 [D]	
9.	UP	Pravilnik o načinu vođenja registra stvarnih vlasnika, prikupljanju, unosu i rokovima unosa i ažuriranju podataka koji se vode u registru i načinu pristupa tim podacima	2020/IV	2020/IV	32018L0843 [D]	
10.	UP	Smjernice o izradi analize rizika radi sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma	2020/IV	2020/IV	32018L0843 [D]	
11.	UP	Pravilnik o indikatorima za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija	2020/IV	2020/IV		
12.	UP	Pravilnik o načinu rada ovlašćenog lica, načinu sprovođenja unutrašnje kontrole, čuvanju i zaštiti podataka, načinu vođenja evidencija i osposobljavanju	2020/IV	2020/IV	32018L0843 [D]	
13.	UP	Pravilnik o sadržaju i vrsti podataka o uplatiocu koji prate elektronski prenos novčanih sredstava, o obavezama pružaoca usluga platnog prometa ili prenosa novca i o izuzecima od obaveze prikupljanja podataka pri prenosu novčanih sredstava	2020/IV	2020/IV	32018L0843 [D]	
C) Borba protiv terorizma						
14.	MUP	Uredba o sektorskim kriterijumima za određivanje kritične infrastrukture	2020/IV	2020/IV	32008L0114 [P]	

D) Saradnja u oblasti droga						
15.	MZD	Pravilnik o dopuni Pravilnika o utvrđivanju spiska droga, psihotropnih supstanci i bilja koje se može koristiti za proizvodnju droga	2022/IV	2022/IV	32019L0369 [P]	

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR

MJERILO:

- 4) Crna Gora sprovodi studiju izvodljivosti, koja rezultira jasnim preporukama u odnosu na korake koje treba preduzeti kako bi se ojačao kapacitet za smještaj, zaštitu i rehabilitaciju ugroženih maloljetnih lica i drugih ranjivih grupa migranata.
- 18) Crna Gora sprovodi analizu administrativnih kapaciteta, budžeta i potreba za obukom koji su neophodni za sprovođenje pravne tekovine na polju pravosudne saradnje u krivičnim stvarima, kako u okviru Ministarstva pravde, tako i u sudovima i tužilaštvima, te precizno definiše buduće korake u cilju potpunog usklađivanja s pravnom tekovinom u ovoj oblasti, između ostalog i u pogledu Evropskog naloga za hapšenje.
- 27) Crna Gora revidira svoj Zakonik o krivičnom postupku kako bi pretkrivični postupak postao djelotvorniji. Crna Gora uspostavlja novo specijalno tužilaštvo te značajno ojačava kapacitet policije za vođenje istraga o finansijskim krivičnim djelima. Crna Gora osigurava da su oba tijela dobro povezana s ostalim relevantnim organima, a u značajnoj mjeri je poboljšana razmjena obavještajnih podataka i međuinstitucionalna saradnja.
- 35) Crna Gora uspješno sprovodi Nacionalnu strategiju za sprječavanje zloupotrebe droga.
- 36) Crna Gora preduzima mjere u cilju povećanja operativnog kapaciteta i saradnje između organa uključenih u borbu protiv trgovine drogom.

Dokumenti u kojima se naglašava potreba jačanja administrativnih kapaciteta: Izvještaji EK o Crnoj Gori; Nezvanični radni dokumenti EK o stanju u poglavljima 23 i 24 u Crnoj Gori; Akcioni plan za pregovaračko poglavlje 24; Pregovaračka pozicija; Izvještaj o skriningu.

2.1. NOVE INSTITUCIJE

Nije planirano.

2.2. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI

Neophodni kadar za sprovođenje pravne tekovine.

Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
MUP	Zakon o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca	Direkcija za prihvrat (dosadašnji Centar za tražioce azila)	Diplomirani pravnici - 2	DA	2		
MPA	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima	Direktorat za međunarodnu saradnju - Direkcija za međunarodnu pomoć	VSS-VII-1	DA	1	2	
MPA	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima	Direktorat za međunarodnu saradnju - Direkcija za pravosudnu saradnju	VSS-VII-1	DA			1

SDT	Zakon o Specijalnom državnom tužilaštvu	Odjeljenje za finansijske istrage; Odjeljenje za analitiku i istraživanje; Odjeljenje za međunarodnu saradnju	Specijalni tužilac – 1; Savjetnici - diplomirani pravnici – 6; Stručni saradnik ekonomske struke – 1; Samostalni savjetnik I za odnose sa javnošću – 1; Viši savjetnik III za slobodan pristup informacijama – 1.	DA	10		
MZD	Zakon o sprječavanju zloupotrebe droga	Odjeljenje za politike sprječavanja zloupotrebe droga - poslovi koji se odnose na saradnju sa Evropskom agencijom za monitoring droga i zavisnosti od droga (EMCDDA)	Diplomirani pravnik – 1; Doktor medicine, farmacije ili psiholog – 1; Doktor medicine, farmacije – 1.	DA	3		
UP	Zakon o krivičnom postupku/Zakon o unutrašnjim poslovima	Sektor kriminalističke policije	Mlađi policijski inspektor: 1 (VSS)	DA	1		
UP	Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma	Sektor za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma	Samostalni referent: 2 (SSS); Glavni policijski savjetnik: 1 (VSS); Viši policijski savjetnik: 1 (VSS); Samostalni policijski savjetnik: 1 (VSS); Policijski savjetnik: 2 (VSS).	DA	7		
UP	Zakon o unutrašnjim poslovima	Sektor granične policije	Visokorukovodni kadar – pomoćnik direktora (VII 1)	DA	1		

25. Nauka i istraživanje

UVOD

Crna Gora je u oblasti nauke i istraživanja uskladila pravni sistem s Lisabonskim sporazumom i prihvatila ciljeve, smjernice i prioritete Evropske unije u ovoj oblasti. Prioritetna aktivnost Crne Gore u ovoj djelatnosti odnosi se na pozicioniranje crnogorske istraživačke zajednice u okviru Evropskog istraživačkog prostora – ERA, otvaranje mogućnosti za pristup savremenim tehnologijama i velikim međunarodnim infrastrukturama, kao i dalje uključivanje u međunarodne programe u nauci. Ovo poglavlje je otvoreno i privremeno zatvoreno 18. decembra 2012. na Međuvladinoj konferenciji u Briselu.

Institucionalni okvir i naučnoistraživačka zajednica omogućavaju realizaciju istraživačke i inovacione politike u Crnoj Gori.

Institucije nadležne za primjenu zakonodavstva i sprovođenje politika iz ove oblasti su: Ministarstvo nauke, Savjet za naučnoistraživačku djelatnost, naučnoistraživačka zajednica i inovativne organizacije (Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, tri centra izvrsnosti, Inovaciono-preduzetnički centar „Tehnopolis“, Naučno-tehnološki park Crne Gore, 46 licenciranih naučnoistraživačkih ustanova, kao i 81 inovativna organizacija, upisanih u registre Ministarstva nauke – univerziteti, instituti, fakulteti i preduzeća).

Dostignuti nivo razvoja naučnoistraživačke djelatnosti u Crnoj Gori, omogućio je uspostavljanje novih instrumenata u naučni i inovacioni sistem Crne Gore: tri centra izvrsnosti, Inovaciono-preduzetničkog centra „Tehnopolis“ i Naučno-tehnološkog parka Crne Gore, kojima će se posebno podsticati naučna izvrsnost i inovativnost u privrednom sektoru.

1. PLANOWI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Istraživanje i inovacije						
1.	MNA, MEK	Akcioni plan za sprovođenje Strategije pametne specijalizacije (2019-2024), za 2021. i 2022.	2021/III	2021-2022		EU-40 [P]
2.	MNA	Mapa puta za istraživačku infrastrukturu (2021-2026)	2021/IV	2021-2026		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Istraživanje i inovacije						
1.	MNA, MEK	Zakon o inovacionoj djelatnosti	2020/III	2020/IV		EU-30 [D]
2.	MIF, MNA	Zakon o podsticajnim mjerama za razvoj istraživanja i inovacija	2020/III	2020/IV		EU-30 [D]
3.	MNA	Međunarodni sporazum između Evropske unije i Crne Gore o učešću Crne Gore u programu Unije "Horizont Evropa" - Okvirni program za istraživanje i inovacije (2021-2027)	2021/II	2021/I		
4.	MNA	Okvirni program za saradnju Crne Gore sa Međunarodnom agencijom za atomsku energiju - IAEA (2021-2027)	2021/II	2021/IV		

26: Obrazovanje i kultura

UVOD

Oblasti obrazovanja i kulture su u nadležnosti zemalja članica. Evropska unija raspoloživim mehanizmima doprinosi razvoju obrazovanja i mobilnosti, preduzima potrebne mjere kako bi obrazovanje postalo dio strategije zapošljavanja i kako bi Evropska unija postala svjetski centar znanja.

Evropska unija promoviše očuvanje kulturnih dobara s evropskim vrijednostima, podstiče rad u oblasti kulture u državama članicama Evropske unije osoba koje se bave djelatnošću iz oblasti kulture van svoje matične zemlje, kao i slobodnu cirkulaciju kulturnih djela širom Evropske unije i dijalog među različitim kulturama. Evropska unija teži obezbjeđivanju jednakih uslova za sticanje znanja neophodnih za uključivanje u društvene procese, istovremeno vodeći računa o nacionalnoj, regionalnoj, kulturnoj i jezičkoj raznolikosti, suverenitetu obrazovne politike država članica, kao i podsticanju saradnje između država članica.

Oblasti koje ovo poglavlje obuhvata su:

- obrazovanje i osposobljavanje,
- mladi i sport,
- kultura,
- pristup obrazovanju,
- programi i drugi EU instrumenti.

Institucije nadležne za rad u ovom poglavlju su: Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo kulture, Ministarstvo sporta i mladih, Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje, Ispitni centar, Agencija za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, nacionalne i lokalne javne ustanove kulture.

Poglavlje je otvoreno i privremeno zatvoreno 15. aprila 2013. na Međuvladinoj konferenciji u Briselu.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Obrazovanje i osposobljavanje						
1.	MPS	Strategija razvoja visokog obrazovanja u Crnoj Gori za period 2020-2024, s Akcionim planom 2020-2024.	2020/I	2020-2024	52010DC2020 [P] 52003AE0406 [P]	
2.	MPS	Strategija ranog i predškolskog vaspitanja i obrazovanja 2021-2025, s Akcionim planom 2021-2025.	2020/IV	2021-2025	32019H0605(01) [P]	
3.	MPS	Strategija razvoja opšteg srednjeg obrazovanja u Crnoj Gori (2021-2024) s Akcionim planom za 2021-2022. godinu	2020/IV	2021-2022	52003AE0406 [P]	
4.	MPS	Program cjeloživotnog karijernog vođenja i savjetovanja 2021 -2023, s Akcionim planom za 2021-2023.	2020/IV	2021-2023	52003AE0406 [P] 32008R0452 [P] 32006H0962 [P] 32008H0506(01) [P]	
B) Kultura						
5.	MKU	Akциони plan za sprovođenje Programa „Kreativna Crna Gora: Identitet, imidž, promocija 2017-2020“, za 2020. godinu, s izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2019. godinu	2020/I	2020	32006D0515 [P] 52014XG1223(02) [P] 52018DC0267 [D]	
6.	MKU	Nacionalni program razvoja kulture 2021-2025, s Izvještajem o realizaciji Programa razvoja kulture 2016 – 2020.	2020/IV	2021-2025	32006D0515 [P] 32013R1295 [P] 32014R0390 [P] 32007G1129(01) [P] 52014XG1223(02) [P] 52018DC0267 [P]	
7.	MKU	Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2021. godinu, s Izvještajem o sprovođenju Programa u 2020. godini	2020/IV	2021	32006D0515 [P] 32007G1129(01) [P] 52018DC0267 [P]	
8.	MKU	Akциони plan za realizaciju Programa razvoja kulture 2021-2025 za 2022. godinu, s izvještajem za 2021. godinu	2021/IV	2022	32006D0515 [P] 32013R1295 [P] 32014R0390 [P] 32007G1129(01) [P] 52014XG1223(02) [P] 52018DC0267 [P]	
9.	MKU	Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2022. godinu s Izvještajem o sprovođenju Programa u 2021. godini	2021/IV	2022	32006D0515 [P] 32007G1129(01) [P]	

					52014XG1223(02) [P] 52018DC0267 [D]	
10.	MKU	Akcioni plan za realizaciju Programa razvoja kulture 2021-2025 za 2023. godinu, s izvještajem za 2022. godinu	2022/IV	2023	32006D0515 [P] 32013R1295 [P] 32014R0390 [P] 32007G1129(01) [P] 52014XG1223(02) [P] 52018DC0267 [D]	
11.	MKU	Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2023. godinu s Izvještajem o sprovođenju Programa u 2022. godini	2022/IV	2023	32006D0515 [P] 32007G1129(01) [P] 52014XG1223(02) [P] 52018DC0267 [D]	
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Obrazovanje i osposobljavanje						
1.	MPS	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija	2020/II	2020/IV	32008H0506(01) [P] 42005X1124(02) [P]	

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR							
2.1. NOVE INSTITUCIJE							
Nije planirano.							
2.2. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI							
Neophodni kadrovi za sprovođenje pravne tekovine							
Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
MKU	Međunarodna saradnja i evropske integracije	Samostalni savjetnik	Visoko obrazovanje u obimu od 240 kredita CPSK-a	DA		1	

27. Životna sredina i klimatske promjene

UVOD

Vlada je 28. jula 2016. usvojila Nacionalnu strategiju za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena s Akcionim planom za period 2016-2020. koja predstavlja sveobuhvatan strategijski okvir za poglavlje 27 - Životna sredina i klimatske promjene, kao i početno mjerilo koje je Crna Gora ispunila za otvaranje ovog poglavlja za pregovore sa Evropskom komisijom. Shodno dinamici pregovaračkog procesa, nakon usvajanja Pregovaračke pozicije za poglavlje 27 revidovan je Akcioni plan Strategije, te je Akcioni plan Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena za period 2018-2020. donešen na sjednici Vlade 21. juna 2018. čime su rokovi za realizaciju obaveza u potpunosti usklađeni sa navedenim dokumentom i prilagođeni trenutnom stanju i postignutom napretku u oblasti životne sredine i klimatskih promjena.

Poglavlje je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji koja je održana 10. decembra 2018. u Briselu, a Zajedničkom pozicijom EU za poglavlje 27 definisano je 8 završnih mjerila koje je potrebno ispuniti u narednom periodu kako bi se postigla interna spremnost za privremeno zatvaranje pregovora u okviru poglavlja 27. Radna grupa za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine EU koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 27 - Životna sredina i klimatske promjene je tokom 2019. detaljno analizirala zahtjeve EU u okviru svih 10 oblasti koje su obuhvaćene ovim poglavljem i pripremila Nacrt Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila u poglavlju 27 - Životna sredina i klimatske promjene, koji je u decembru 2019. dostavljen Evropskoj komisiji.

Zakon o životnoj sredini („Sl. list CG”, br. 52/16) je krovni zakon u ovoj oblasti i njime se uređuju principi zaštite životne sredine i održivog razvoja, subjekti, instrumenti i mjere zaštite životne sredine, pristup informacijama, učešće javnosti, pristup pravosuđu u pitanjima životne sredine, finansiranje u životnoj sredini i druga pitanja od značaja za životnu sredinu. Pored njega, izuzetno veliki broj ostalih zakona i podzakonskih akata reguliše posebna pitanja u ovoj oblasti. Uz navedeno, donesen je i veliki broj sektorskih strategija koje pojedinačno i detaljno regulišu određene podoblasti u okviru poglavlja 27.

Crna Gora ima uspostavljene osnovne institucionalne strukture za primjenu zahtijeva iz oblasti životne sredine i klimatskih promjena. Uspostavljen je složen institucionalni sistem sa naglašenom podjelom nadležnosti između institucija uključenih u kreiranje i sprovođenje politike životne sredine i klimatskih promjena (33 institucije imaju određeni vid nadležnosti).

Kada je riječ o kreiranju politike životne sredine i klimatskih promjena, uključujući i harmonizaciju s pravnom tekovinom EU, najveći obim nadležnosti dodijeljen je Ministarstvu održivog razvoja i turizma (MRT). MRT, pored konkretnih nadležnosti u većini sektora (horizontalno zakonodavstvo, kvalitet vazduha, upravljanja otpadom, otpadne vode, zaštita i planiranje morske sredine i integralno upravljanje obalnim

područjem, zaštita prirode, industrijsko zagađenje, hemikalije, buka i klimatske promjene), ima ulogu vodeće institucije u procesu EU integracija, odnosno, koordinatora aktivnosti svih ostalih institucija koje čine sastavni dio procesa pristupanja u oblasti životne sredine. MRT predstavlja i prvonadležnu instituciju za sprovođenje obaveza proisteklih iz većine međunarodnih sporazuma u oblasti životne sredine i praćenje investicija iz oblasti životne sredine, kao i saradnju sa međunarodnim finansijskim institucijama i fondovima EU oko realizacije projekata iz oblasti životne sredine i komunalnih djelatnosti. Kancelarija za evropske integracije je zadužena za koordinaciju procesa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

S druge strane, uže specifične obaveze imaju ostala ministarstva u konkretnim djelovima politike životne sredine i klimatskih promjena, i to: Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja (kvalitet voda, šumarstvo, lovstvo, ribarstvo, fitosanitarna oblast, veterinarstvo), Ministarstvo saobraćaja i pomorstva (brodska goriva, emisije CO₂ iz vozila, korišćenje supstanci koje oštećuju ozonski omotač i F gasova u rashladnim uređajima za vozila), Ministarstvo zdravlja (medicinski otpad, voda za piće), Ministarstvo finansija (politika finansiranja, katastarski podaci i carinski poslovi), Ministarstvo unutrašnjih poslova (civilna zaštita, registracija vozila i kontrola graničnih prelaza), Ministarstvo pravde (krivično-pravna zaštita u oblasti životne sredine), Ministarstvo ekonomije (kontrola kvaliteta goriva i biogoriva, energetika, energetska efikasnost, rudarstvo) i Ministarstvo nauke (naučno-istraživačka djelatnost).

Agencija za zaštitu prirode i životne sredine ima preovladavajuće nadležnosti nad implementacijom propisa, uključujući i monitoring i uspostavljanje sistema izvještavanja, izdavanje dozvola i saglasnosti, vođenje registra i inventara i razmjenu podataka s međunarodnim institucijama. Važnu ulogu u oblasti praćenja i ocjena klime, analize ekstremnih vremenskih i klimatskih događaja, uključujući i praćenje kvaliteta vazduha u okviru EMEP programa, kao i monitoringa kvaliteta i kvantiteta površinskih i podzemnih voda, prognoze poplava i praćenja hidrološke situacije ima Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju. Uprava za vode nadležna je za izdavanje dozvola korišćenje voda, izradu planova, programa i bilansa u oblasti vodoprivrede, određivanje zona sanitarne zaštite. i sl. Uprava za šume nadležna je za pitanja upravljanja i zaštite šuma. Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, između ostalog, odgovorna je za implementaciju propisa koji se odnose na zaštitu dobrobiti životinja. Institut za javno zdravlje vrši fizičko-hemijske analize vode, mikrobiološko testiranje vode za piće i prati uticaj kvaliteta vazduha na zdravlje ljudi. Uprava za nekretnine zadužena je za poslove katastra, a Uprava pomorske sigurnosti za uspostavljanje mehanizama za kontrolu goriva za pomorsku upotrebu. Uprava carina prati kontrolu uvoza i izvoza, a Uprava policije graničnih prelaza. Uprava za statistiku nadležna je za prikupljanje statističkih podataka u skladu sa metodologijama EUROSTAT-a, uključujući i statistiku životne sredine.

Značajnu ulogu u implementaciji imaju javna preduzeća i privredna društva osnovana od strane države, i to: Javno preduzeće Nacionalni parkovi Crne Gore nadležno za upravljanje, korišćenje, zaštitu, razvoj i unaprijeđenje nacionalnih parkova, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore koje upravlja svim zaštićenim prirodnim dobrima u zoni morskog dobra, „Project-Consulting” d.o.o. koji se bavi strateškim i finansijskim planiranjem projekata iz oblasti vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama i otpadom finansiranih iz kredita međunarodnih finansijskih institucija, kao i koordinacijom realizacije tih projekata, JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje” koje vrši kontinuiranu isporuku vode u vodovodne sisteme opština Crnogorskog primorja i DOO „Vodacom“ zaduženo za vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda za Crnogorsko primorje i Prijestonicu Cetinje i pružanje stručne pomoći na realizaciji projekata iz oblasti komunalnih djelatnosti. Vlada je na

sjednici od 22. novembra 2018. donijela Odluku o osnivanju Fonda za zaštitu životne sredine („Sl. list CG” br. 81/18), čije uspostavljanje je predviđeno Zakonom o životnoj sredini, a u toku je rad na stvaranju uslova za njegovo operativno funkcionisanje.

Laboratorijska ispitivanja i druge stručne poslove obavljaju D.O.O. Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore i Institut za javno zdravlje kao akreditovane laboratorije. Stručne i istraživačke poslove vrši Univerzitet Crne Gore, posebno Institut za biologiju mora kao njegova organizaciona jedinica u oblasti morskog biodiverziteta, kao i Prirodnjački muzej.

Inspekcijski nadzor vrši jedinstveni inspekcijski organ - Uprava za inspekcijske poslove. Ekološka inspekcija, kao primarna u ovoj oblasti zadužena je za kontrole: sprovođenja monitoringa i izvještavanja u životnoj sredini, zaštite vazduha od zagađenja, primjene propisanih tehnologija i praćenja tehnoloških zahtjeva (npr. ispuštanje tehnoloških otpadnih voda), sprovođenje propisa iz oblasti upravljanja otpadom, prometa i korišćenja supstanci koje oštećuju ozonski omotač, primjene mjera zaštite prirode, propisa iz oblasti zaštite od buke, primjene propisa iz oblasti upravljanja hemikalijama, industrijskog zagađenja i sl. Pored ekološke inspekcije, relevantne su sljedeće inspekcije: vodoprivredna, veterinarska, fitosanitarna, sanitarna, šumska i lovna, tržišna i rudarska. Takođe, Lučka kapetanija zadužena je za nadzor zagađenja mora s plovila (inspekcija sigurnosti plovidbe Bar i Kotor).

U skladu sa vertikalnom podjelom vlasti, nadležnost nad primjenom propisa iz oblasti životne sredine i klimatskih promjena imaju i jedinice lokalne samouprave (JLS). Inspekcijski nadzor u okviru JLS u oblasti upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom vrši komunalna inspekcija i komunalna policija. Komunalna inspekcija i komunalna policija nadležna je i za oblast buke u životnoj sredini za projekte koji se realizuju na lokalnom nivou.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Horizontalno zakonodavstvo						
1.	MRT	Akcionni plan za ispunjenje završnih mjerila u Poglavlju 27 – Životna sredina i klimatske promjene	2020/IV	2020-2025		
B) Upravljanje otpadom						
2.	MRT	Državni plan upravljanja otpadom za period 2022-2025.	2021/IV	2022-2026		
C) Kvalitet voda						
3.	MPR	Planovi upravljanja vodama na vodnom području Dunavskog i Jadranskog sliva	2021/IV	2021-2027	32000L0060 [P]	
D) Zaštita prirode						
4.	MRT	Nacionalna Strategija biodiverziteta sa akcionim planom 2022-2026.	2022/I	2022-2027	31993D0626 [P] 32014R0511 [D]	
5.	MRT	Nacionalni Akcioni plan za borbu protiv dezertifikacije	2022/II	2022-2030	21998A0319 (01) [P] 31998D0216 [P]	
E) Civilna zaštita						
6.	MUP	Akcionni plan za sprovođenje Strategije za smanjenje rizika od katastrofa za period 2020-2021	2020/I	2020-2021		
7.	MUP	Nacionalna procjena rizika od elementarnih nepogoda, tehničko-tehnoloških nesreća i drugih nesreća	2021/IV	2022 -2030		
F) Klimatske promjene						
8.	MRT	Strategija niskokarbonskog razvoja	2020/IV	2020-2030		
9.	MRT	Nacionalni plan adaptacije na klimatske promjene	2020/IV	2020-2030		
10.	MRT	Nacionalni doprinos smanjenju emisija GHG (NDC) do 2030. godine	2021/IV	2021-2030		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Horizontalno zakonodavstvo						
1.	MRT	Pravilnik o izvještavanju i monitoringu	2021/IV	2021/IV	32019D1372 [P]	
B) Kvalitet vazduha						
2.	MRT	Uredba o graničnim vrijednostima emisija iz postrojenja za sagorijevanje	2021/I	2021/I	32015L2193 [P]	
C) Upravljanje otpadom						
3.	MRT	Zakon o upravljanju otpadom	2020/III	2020/IV	31994L0062 [P] 32006R1013 [P] 32010L0075 [P] 31987L0217 [P]	

					31999L0031 [P] 31996L0059 [P] 32006L0066 [P] 32012L0019 [P] 32000L0053 [P] 32008L0098 [P] 32019R1021 [D] 32006L0123 [D] 32019L0904 [D]	
4.	MRT	Uredba o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih baterija i akumulatora, detaljniji sadržaj podataka koji se vode u registru proizvođača baterija i akumulatora i način vođenja tog registra, detaljniji sadržaj zahtjeva za upis u registar organizovanih sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih baterija i akumulatora i rada tog sistema, godišnje količine otpadnih baterija i akumulatora koje se moraju preuzeti radi obrade, prerade i recikliranja i način izračunavanja prosječne mase preuzetih otpadnih baterija i akumulatora	2021/I	2021/I	32006L0066 [P]	
5.	MRT	Uredba o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpada od električnih i elektronskih proizvoda detaljniji sadržaj podataka koji se vode u registru proizvođača električne i elektronske opreme i način vođenja tog registra, detaljniji sadržaj zahtjeva za upis u registar organizovanih sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpada od električne i elektronske opreme i rada tog sistema i godišnje količine otpada od električne i elektronske opreme koje se moraju preraditi i reciklirati, uključujući i otpad od električne i elektronske opreme koja se isporučuje iz drugih država putem internet prodaje	2020/III	2020/III	32012L0019 [P] 32017R0699 [P] 32019R0290 [D]	
6.	MRT	Uredba o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih guma i detaljniji sadržaj zahtjeva za upis u registar organizovanih sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih guma i rada tog sistema, uključujući i obaveze o godišnjim količinama otpadnih guma koje se moraju preuzeti, obraditi, preraditi i reciklirati	2020/III	2020/III	32008L0098 [P]	
7.	MRT	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o graničnim vrijednostima prisustva opasnih materija u električnim i elektronskim proizvodima	2021/III	2021/III	32019L0178 [P] 32019L0169 [P] 32019L0177 [P] 32019L0171 [P] 32019L0174 [P] 32019L0175 [P] 32019L0170 [P] 32019L0173 [P] 32019L0176 [P] 32019L0172 [P]	
D) Kvalitet voda						
8.	MRT	Pravilnik kojim će se urediti analiza osnovnih svojstava i karakteristika trenutnog stanja morske sredine, a naročito hidrografskih, fizičkih i hemijskih svojstva, stanišnih tipova,	2020/IV	2020/IV	32008L0056 [P] 32017L0845 [P]	

		bioloških svojstava i hidromorfologije, kao i listu karakteristika trenutnog stanja i uticaja na morsku sredinu, uključujući i ljudske aktivnosti.			32017D0848 [P]	
9.	MRT	Pravilnik kojim će se urediti kvalitativni pokazatelji, kriterijumi i metodološki standardi za određivanje dobrog ekološkog stanja morske sredine	2020/IV	2020/IV	32008L0056 [P] 32017L0845 [P] 32017D0848 [P]	
10.	MRT	Pravilnik kojim će se urediti način određivanja ciljeva i indikatora za ostvarivanje i održavanje dobrog ekološkog stanja morske sredine	2020/IV	2020/IV	32008L0056 [P] 32017L0845 [P] 32017D0848 [P]	
11.	MRT	Pravilnik kojim će se urediti bliži sadržaj programa monitoringa morske sredine, kao i način sprovođenja tog monitoringa	2020/IV	2020/IV	32008L0056 [P] 32017L0845 [P] 32017D0848 [P]	
12.	MRT	Pravilnik kojim će se urediti bliži sadržaj programa mjera koje se sprovode radi ostvarivanja i/ili održavanja dobrog ekološkog stanja morske sredine i ostvarivanja ciljeva zaštite morske sredine i obalnog područja	2020/IV	2020/IV	32008L0056 [P] 32017L0845 [P] 32017D0848 [P]	
13.	MZD	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o parametrima, provjeri usaglašenosti, metodama, načinu, obimu analiza i sprovođenju monitoringa zdravstvene ispravnosti vode za ljudsku upotrebu	2021/I	2021/II	32015L1787 [P]	
E) Zaštita prirode						
14.	MPR	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o šumama	2020/IV	2021/II	32010R0995 [D]	
15.	MRT	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode	2021/IV	2022/I	32014R0511 [P]	
16.	MRT	Pravilnik o bližim uslovima i obrascu dozvole za korišćenje invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji	2020/IV	2020/IV	32014R1143 [P] 32016R0145 [P]	
17.	MRT	Pravilnik o bližim uslovima za pravno lice koje sprovodi hitne mjere i mjere iskorjenjivanja	2020/IV	2020/IV	32014R1143 [P]	
18.	MRT	Pravilnik o listi dozvoljenih stranih vrsta i način ažuriranja liste i način izrade procjene rizika	2021/II	2021/II	32014R1143 [P]	
19.	MRT	Pravilnik o listi invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji i način ažuriranja liste	2021/II	2021/II	32014R1143 [P] 32017R1263 [P] 32019R1262 [P]	
20.	MPR	Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o lovnim sezonama	2022/IV	2022/IV	31991R3254 [P] 32009L0147 [D]	
F) Kontrola industrijskog zagađenja						
21.	MRT	Pravilnik o postrojenjima koja koriste organska isparljiva jedinjenja	2020/I	2020/I	32010L0075 [D]	
22.	MRT	Pravilnik o graničnim vrijednostima emisija, tehničke mjere za izuzeće od primjene graničnih vrijednosti i način monitoringa	2020/II	2020/II	32010L0075 [D]	
23.	MRT	Pravilnik o sadržini, obliku i načinu popunjavanja zahtjeva za izdavanje integrisane dozvole	2020/II	2020/II	32010L0075 [D]	
24.	MRT	Pravilnik o načinu vršenja monitoringa emisija iz postrojenja koja proizvode titanijum dioksid u vodu i vazduh	2020/III	2020/III	32010L0075 [D]	

G) Hemikalije						
25.	MRT	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o bližem sadržaju Izvještaja o bezjednosti hemikalije	2020/I	2020/I	32018R1881 [P]	
26.	MRT	Pravilnik o izmjenama i dopunama Liste klasifikovanih supstanci	2020/II	2020/II	32017R0776 [P] 32018R0669 [P] 32018R1480 [P]	
27.	MRT	Pravilnik o kriterijumima za identifikaciju supstance kao persistentne, bioakumulativne, toksične i veoma perzistentne i bioakumulativne	2020/II	2020/II	32011R0253 [P]	
28.	MRT	Pravilnik o izmjenama i dopunama Lista opasnih hemikalija i proizvoda čiji je izvoz zabranjen	2020/III	2020/III	32018R0172 [P] 32019R0330 [P]	
29.	MRT	Pravilnik o bližem sadržaju dosijea i registra hemikalija	2020/III	2020/III	32018R1881 [P]	
30.	MRT	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o bližem sadržaju prethodnog obavještanja za izvoz hemikalija	2020/IV	2020/IV	32018R0172 [P] 32019R0330 [P]	
31.	MRT	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o zabranjenim odnosno dozvoljenim načinima upotrebe, proizvodnje i stavljanja na tržište hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu	2020/IV	2020/IV	32019R0957 [P]	
32.	MRT	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o listi supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost	2021/I	2021/I	32019R1194 [P]	
33.	MRT	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu klasifikacije, pakovanja i označavanja hemikalije u skladu sa globalno harmonizovanim sistemom UN	2021/IV	2021/IV	32019R052 [P]	
H) Civilna zaštita						
34.	MUP	Zakon o zaštiti od požara	2021/IV	2022/I		
I) Klimatske promjene						
35.	MRT	Pravilnik o načinu utvrđivanja dozvoljenih odstupanja za postizanje obaveznih ciljeva smanjenja emisija gasova sa efektom staklene bašte, način obračuna emisija iz sektora šumarstva, korišćenja zemljišta i promjene namjene zemljišta	2021/I	2021/I	32018R0842 [D] 32018R0841 [D]	
36.	MRT	Pravilnik o načinu izrade, sadržaju inventara i izvještaj o inventaru, lista gasova sa efektom staklene bašte i način proračuna emisija gasova sa efektom staklene bašte prema sektorima	2021/I	2021/I	32018R1999 [D]	
37.	MRT	Pravilnik o sadržaju oznaka, vodiča, postera, displeja i drugog promotivnog materijala o potrošnji goriva i emisijama ugljendioksida	2021/I	2021/I	31999L0094 [P]	
38.	MRT	Pravilnik o bližim uslovima pristupa transportnoj mreži, postupku i kriterijumima za prihvatanje tokova ugljendioksida	2021/I	Danom pristupanja		
39.	MRT	Pravilnik o načinu i dokumentaciji za izdavanje dozvole za stavljanje u promet, proizvodnju, upotrebu, izvoz/uvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač, kao i djelatnost ugradnje, održavanja i popravke opreme i proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač	2021/I	2021/I	32014R0517 [P] 32009R1005 [P]	

40.	MRT	Pravilnik o stručnom osposobljavanju lica koja vrše djelatnost ugradnje, održavanja i popravke i isključivanje iz upotrebe opreme i proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač	2021/I	2021/I	32014R0517 [P] 32009R1005 [D]	
-----	-----	--	--------	--------	----------------------------------	--

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR

ZAVRŠNA MJERILA:

Crna Gora nastavlja da se usklađuje sa horizontalnim direktivama i pokazuje da će u potpunosti biti spremna osigurati njihovo djelotvorno sprovođenje i primjenu na dan pristupanja.

Što se tiče kvaliteta vazduha, Crna Gora se u potpunosti usklađuje sa revidiranom Direktivom o smanjenju nacionalnih emisija određenih atmosferskih zagađujućih materija (Direktiva NEC 2016/2284 / EU). Crna Gora predstavlja analizu troškova i efekata strategije kontrole emisija za 2020 i 2030, koja će poslužiti kao osnova za konačni sporazum između EU i Crne Gore o njenim obavezama smanjenja prema NEC direktivi. Crna Gora godišnje izvještava o svojim emisijama u skladu sa Direktivom i Konvencijom o prekograničnom zagađenju vazduha na velike daljine i razvija nacionalni program za kontrolu zagađenosti vazduha. Osim toga, Crna Gora unapređuje pripremu za implementaciju pravne tekovine EU u ovoj oblasti redovnim preduzimanjem mjera za smanjenje zagađenja vazduha u Crnoj Gori, posebno u područjima gdje su prekoračene granične vrijednosti EU za kvalitet vazduha, te razvijanjem ili ažuriranjem planova za kvalitet vazduha, kako je predviđeno Direktivom o kvalitetu vazduha i čistijem vazduhu u Evropi (Direktiva 2008/50/EC).

Crna Gora odlučuje o svom sistemu upravljanja otpadom i posvećuje adekvatna sredstva za investicije u infrastrukturu, u skladu sa relevantnim propisima EU, uključujući hijerarhiju otpada. Crna Gora uspostavlja programe prevencije otpada, priprema planove upravljanja otpadom (WMP) i usvaja mjere za odvojeno sakupljanje otpada za papir, metal, plastiku i staklo.

Crna Gora ostvaruje značajan napredak u pogledu usklađivanja sa pravnom tekovinom u sektoru voda, uključujući zakonodavstvo o vodi za piće i Direktivu 2008/56/EC kojom se uspostavlja okvir za djelovanje Zajednice u oblasti politike zaštite morske sredine. Crna Gora imenuje nadležne organe za vodu za piće i razvija planove upravljanja riječnim slivovima za svaki riječni sliv, koji u potpunosti leži na svojoj teritoriji, uključujući dijelove međunarodnih područja riječnog sliva koji pripadaju njenoj teritoriji.

U oblasti zaštite prirode, Crna Gora dostavlja Komisiji liste predloženih lokacija Natura 2000, koja u dovoljnoj mjeri pokriva tipove staništa i vrste u skladu sa zahtjevima direktiva o pticama i staništima. Crna Gora pokazuje sposobnost upravljanja mrežom Natura 2000, uključujući davanje odgovarajućeg statusa zaštite Ulcinjskoj solani i efikasno sprovođenje neophodnih mjera zaštite, što vodi poboljšanju njenog statusa očuvanja.

Crna Gora nastavlja usklađivanje sa pravnom tekovinom EU u sektoru hemikalija, buke i civilne zaštite, i pokazuje da će u potpunosti biti spremna osigurati primjenu i sprovođenje zahtjeva EU danom pristupanja.

O klimatskim promjenama Crna Gora nastavlja usklađivanje sa pravnom tekovinom EU, posebno usvajanjem zakonodavstva o funkcionisanju Evropskog sistema trgovanja emisijama gasova staklene bašte (EU ETS), u skladu sa EU ETS direktivom 2003/87/EC i njenim sukcesivnim amandmanima. Crna Gora se dalje usklađuje sa relevantnim sekundarnim propisima o praćenju i izvještavanju, akreditaciji i verifikaciji, Registru Unije, besplatnim izdvajanjima i aukciji. Crna Gora osigurava da postoji odgovarajući okvir za implementaciju EU ETS direktive u cjelini u vezi sa praćenjem, izvještavanjem i verifikacijom emisije gasova sa efektom staklene bašte.

Crna Gora, u skladu sa Akcionim planom za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena - značajno povećava kapacitete administrativnih tijela na svim nivoima, uključujući inspeksijske službe, dodatno poboljšava koordinaciju rada i demonstrira da će sve adekvatne administrativne strukture i adekvatna obuka biti na snazi u pravo vrijeme prije pristupanja, kako bi se omogućilo sprovođenje i primjena pravne tekovine EU u svim sektorima ovog poglavlja.

2.1. NOVE INSTITUCIJE

Nije planirano

2.2. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI

Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
MRT	Horizontalno zakonodavstvo	Vrši najsloženije poslove koji se odnose na učestvovanje u pripremi nacrtu predloga zakona i ostalih podzakonskih akata u oblastima horizontalnog zakonodavstva, kvaliteta voda, zaštite morske sredine, upravljanja otpadom, zaštita prirode, kontrola industrijskog zagađenja, upravljanja hemikalijama i klimatske promjene.	VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja	NE		1	1
	Upravljanje otpadom			DA	1		
	Kontrola industrijskog zagađenja			DA			1
	Upravljanje hemikalijama			DA			1
MPR	Zakon o šumama Zakon o divljači i lovstvu	Izvršava poslove na monitoringu i kontroli postupaka izrade strateških planskih dokumenta i izrade Programa gazdovanja šuma; vrši kontrolu i nadzor nad procedurama izrade operativnih planova u oblasti šumarstva i lovstva; vrši praćenje i kontrolu primjene EU standarda u gazdovanju šumama i prati primjenu pravne tekovine EU i vođenje upravnih postupaka u oblasti zaštite šuma.	Obrazovanje šumarske i pravne struke sa poznavanjem rada na računaru i poznavanje engleskog jezika	DA	4	4	4
AZPŽS	Zakon o zaštiti vazduha	Vrši poslove izrade inventara emisija zagađujućih materija u vazduh i izradu projekcija, kao i poslove modeliranja kvaliteta vazduha.	VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja	NE	1	2	
	Zakon o zaštiti prirode	AZPŽS je nadležna za pitanja koja se odnose na praćenje stanja prirodnih staništa i vrsta, izradu studija zaštite prirode u procesu uspostavljanja zaštićenih područja, pripremu i realizaciju programa monitoringa, pripremu	Dipl biolozi specijalizovani za GIS, ihtiologiju, botaniku, beskičmenjake, mamologiju, herpetologiju i ornitologiju.	NE	2	3	3

		i održavanje baze podataka o životnoj sredini (uključujući podatke o biodiverzitetu) i izdavanje svih vrsta dozvola u oblasti zaštite prirode. AZPŽS, takođe, prikuplja podatke i priprema dokumentaciju za uspostavljanje ekološke mreže.				
	Strateška procjena uticaja na životnu sredinu (SEA)	Vrši poslove koji se odnose na davanje saglasnosti na izvještaje o strateškoj procjeni uticaja na planove i programe; izdaje mišljenje na izvještaje o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za planove i programe na nivou lokalne uprave; pripremanje i izradu međunarodnih projekata koji se odnose na zaštitu životne sredine; saradnja sa međunarodnim organizacijama; učestvovanje u realizaciji projekata iz oblasti životne sredine; vrši i druge poslove po nalogu pretpostavljenog	Visoko obrazovanje u obimu 240 kredita CSPK (VII1nivo kvalifikacije obrazovanja), - Fakulteti iz oblasti prirodnih nauka ili tehničko-tehnoloških nauka -najmanje 5 godina radnog iskustva -Položen stručni ispit za rad u državnim organima -Poznavanje rada na računaru (Word, Internet) -Znanje engleskog jezika-A2 nivo	DA	1	
	Procjena uticaja projekata na životnu sredinu	Vrši poslove koji se odnose na sprovođenje postupka procjene uticaja; učestvuje u javnim tribinama o elaboratima procjene uticaja na životnu sredinu; učestvuje u davanju saglasnosti na elaborat procjene uticaja; učestvuje u realizaciji projekata iz oblasti životne sredine, vrši i druge poslove po nalogu pretpostavljenog.	Visoko obrazovanje VII1nivo kvalifikacije obrazovanja), - Fakulteti iz oblasti prirodnih nauka ili tehničko-tehnoloških nauka -najmanje 1 godina radnog iskustva -Položen stručni ispit za rad u državnim organima -Poznavanje rada na računaru (Word, Internet) -Znanje engleskog jezika-A1 nivo	DA	1	
	Kontrola industrijskog zagađenja	Vrši poslove koji se odnose na: upravni postupak i donosi rješenja u upravnom postupku; učestvovanje u implementaciji IPPC/IED, LCP i Seveso sistema; učestvovanje u Izradi nacrtu IPPC dozvola i izdavanje	Visoko obrazovanje u obimu 240 kredita CSPK (VII1nivo kvalifikacije obrazovanja),	DA	1	

		<p>dozvola ili odobrenja za izgradnju i početak rada postrojenja; učestvovanje u reviziji IPPC dozvole po službenoj dužnosti ili na zahtjev operatera; vođenje registra izdatih IPPC dozvola; učestvovanje u praćenju i usaglašavanju pravnog sistema; pripremanje i izradu međunarodnih projekata koji se odnose na zaštitu životne sredine; saradnju sa međunarodnim organizacijama, učestvovanje u realizaciji projekata iz oblasti životne sredine, vrši i druge poslove po nalogu pretpostavljenog.</p>	<p>- Fakulteti iz oblasti prirodnih nauka ili tehničko-tehnoloških nauka - najmanje 5 godina radnog iskustva - Položen stručni ispit za rad u državnim organima - Poznavanje rada na računaru (Word, Internet) - Znanje engleskog jezika-A1 nivo</p>				
	<p>Zakon o hemikalijama Zakon o biocidnim proizvodima</p>	<p>Imajući u vidu obim posla u dijelu bezbjednog upravljanja hemikalijama kao i davanje mišljenja na zakonska i podzakonska akta neophodno je zaposliti još 1 službenika. Kako je oblast bezbjednog upravljanja biocidnim proizvodima po prvi put uređena u Crnoj Gori, neophodno je zaposliti 1 službenika koji će se baviti implementacijom domaćih propisa kojima se uređuju biocidni proizvodi. Imajući u vidu obim posla koji si stalno povećava trebalo bi zaposliti još 1 službenika za: vođenje Privremene liste biocidnih proizvoda, procjenu tehničkog dosjea, Registar biocida, promjenu efikasnosti biocida, klasifikaciju, pakovanje i označavanje biocida.</p>	<p>Visoko obrazovanje (nivo VII1, 240 kredita CSPK) iz oblasti prirodnih nauka (hemija) ili tehničko-tehnoloških nauka</p>	NE	1		1
MPR-UV	<p>Upravljanje vodama Zakon o vodama Zakon o finansiranju upravljanja vodama</p>	<p>Učestvuje u izradi predloga godišnjeg programa upotrebe sredstava za upravljanje vodnim resursima; daje stručnu osnovu za donošenje zakona, podzakonskih akata, planova i programa u oblasti vodoprivrede; vodi upravni postupak i donosi rješenja za izdavanje vodnih akata; učestvuje u pripremi potrebne dokumentacije za davanje koncesija iz nadležnosti uprave; učestvuje na izradi</p>	<p>Obrazovanje iz oblasti hidro struke, građevinskih, geoloških, tehničkih, poljoprivrednih, šumarskih, pravnih ekonomskih, društvenih, prirodnih nauka</p>	DA	3	3	3

		ugovora o dodjeli koncesije; donosi rješenja o naknadama za korišćenje i zaštitu voda od zagađivanja; pripremu dokumentaciju za određivanje izvorišta za regionalno vodosnabdijevanje i vodosnabdijevanje gradova, za utvrđivanje zona sanitarne zaštite tih izvorišta; učestvuje u vođenju vodnog informacionog sistema; prati EU i međunarodno zakonodavstvo; prati i proučava stanje u oblasti voda i predlaže mjere za poboljšanje stanja.					
MIF - UN	Zakon o infrastrukturi prostornih podataka Zakon o premjeru i katastru	Infrastruktura podataka	VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja	DA	2	1	1
MPR - UŠ	Zakon o šumama Zakon o divljači i lovstvu	Vrši poslove vezane za praćenje i primjenu EU standarda u oblasti gazdovanja šumama; primjenu pravne tekovine EU i vođenje upravnih postupaka u oblasti zaštite šuma. Kordinira aktivnosti na izradi Programa gazdovanja u dijelu obezbjeđenja mjera zaštite životne sredine	Šumarske ili pravne nauke sa poznavanjem rada na računaru i engleskog jezika	DA	2	2	2
UIP- Ekološka inspekcija	Zakon o hemikalijama Zakon o biocidnim proizvodima Zakon o životnoj sredini Zakon o odgovornosti za štetu u životnoj sredini	Ekološki inspektor III	VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja - Fakultet iz oblasti Prirodnih nauka - Biologija, najmanje dvije godine radnog iskustva , položen stručni ispit za rad u državnim organima, poznavanje rada na računaru.	DA	2	1	2
UIP- Inspekcija za vode	Zakon o strateškoj i procjeni uticaja na životnu sredinu Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu Zakon o integrisanom sprječavanju i kontroli zagađivanja životne sredine	Šumarski inspektor III	VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja - Fakultet iz oblasti poljoprivrednih nauka, najmanje dvije godine radnog iskustva, položen stručni ispit za rad u državnim organima; poznavanje rada na računaru.		1		1
UIP – Inspekcija za šumarstvo,	Zakon o životnoj sredini	Inspektor III za vode sa mjestom rada u Baru	VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja - Fakultet iz oblasti društvenih nauka – pravo;		1		1

lovstvo i zaštitu bilja			fakultet iz oblasti tehničko- tehnoloških nauka; fakultet iz oblasti prirodnih nauka, najmanje dvije godine radnog iskustva, položen stručni ispit za rad u državnim organima; poznavanje rada na računaru.				
----------------------------	--	--	---	--	--	--	--

28. Zaštita potrošača i zdravlja

UVOD

Poglavlje Zaštita potrošača i zdravlja razmatra teme i pitanja podijeljena u dvije cjeline: zaštita potrošača i javno zdravlje. Zaštita potrošača obuhvata oblast bezbjednosti proizvoda i oblast zaštite ekonomskih interesa potrošača. Ključna pitanja u oblasti bezbjednosti proizvoda su: opšta bezbjednost proizvoda, obmanjujući proizvodi i brza razmjena informacija o opasnim proizvodima. Ključna pitanja u oblasti zaštita ekonomskih interesa potrošača su: sklapanje ugovora na daljinu; ugovori sklopljeni van poslovnih prostorija; odredbe koje se protive načelima savjesnosti i poštenja (nepravične odredbe u potrošačkim ugovorima); prodaja robe široke potrošnje i prateće garancije; isticanje cijena proizvoda ponuđenih potrošačima; obmanjujuće i komparativno oglašavanje; nepoštena komercijalna praksa; vremenski podijeljeno korišćenje nepokretnosti (timesharing), dugoročni proizvodi za odmor, preprodaja i razmjena; putovanja u paket aranžmanima i povezanim putnim aranžmanima; odgovornost za neispravne proizvode; sudska i upravna zabrana; potrošački krediti; vansudsko rješavanje potrošačkih sporova; saradnja između organa nadležnih za zaštitu potrošača.

Javno zdravlje obuhvata: kontrola duvana, zarazne bolesti, krv, tkiva, ćelije i organi, prava pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj zaštiti, mentalno zdravlje, prevencija zloupotrebe droga, zdravstvene nejednakosti, ishrana, smanjivanje štetnih posljedica uzrokovanih upotrebom alkohola, skriningi karcinoma, zdrava okruženja, promociju bezbjednosti uključujući prevenciju povreda, rijetke bolesti.

Nadležna ministarstva zadužena za ovo poglavlje su: Ministarstvo ekonomije i Ministarstvo zdravlja, dok je Uprava za inspekcijske poslove organ koji preko nadležnih inspekcija u svom sastavu sprovodi nadzor nad primjenom zakona koji uređuju politike zaštite potrošača i zdravlja. Ostale institucije koje se bave pitanjima ovih oblasti su: Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Agencija za elektronske medije, Agencija za energetiku, Agencija za nadzor osiguranja, Centralna banka, Fond za zdravstveno osiguranje, Institut za javno zdravlje, Agencija za lijekove i medicinska sredstva, Zavod za transfuziju krvi, Zavod za hitnu medicinsku pomoć, Apotekarska ustanova „Montefarm“, Ljekarska komora, Farmaceutska komora, Komora fizioterapeuta, Privredna komora, Zanatska komora i druge javne i privatne zdravstvene ustanove. U sprovođenju politike zaštite potrošača učestvuje i lokalna samouprava. Posebno mjesto u ovoj oblasti ima NVO sektor preko organizacija zaštite potrošača, u okviru kojih se najbolje artikuliraju interesi potrošača, a nadležni organi ostvaruju saradnju i s asocijacijama trgovaca i pružalaca usluga.

Poglavlje je otvoreno 16. decembra 2014.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Zaštita potrošača						
1.	MEK	Akcionni plan za sprovođenje Nacionalnog programa zaštite potrošača 2019-2021, za 2021.	2020/IV	2021		
2.	UIP KTNT	Opšti program tržišnog nadzora za 2021.	2020/IV	2021	32008R0765 [P]	
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Zaštita potrošača						
1.	MEK	Pravilnik o sadržaju obavještenja o pravu na jednostrani raskid ugovora sklopljenih na daljinu i izvan poslovnih prostorija i obavještenja o jednostranom raskidu ugovora	2020/II	2020/II	32011L0083 [P]	
2.	MEK	Pravilnik o Odboru za vansudsko rješavanje potrošačkih sporova	2020/II	2020/II		
3.	MEK	Uredba o kriterijumima za utvrđivanje naknade za članove Odbora za vansudsko rješavanje potrošačkih sporova	2020/II	2020/II		
4.	MEK	Program i način polaganja stručnog ispita za lica zadužena za sprovođenje postupka vansudskog rješavanja potrošačkih sporova	2020/II	2020/II	32013L0011 [P]	
5.	MEK	Odluka o organima nadležnim za sprovođenje zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača	2020/II	2020/II	32017R2394 [P]	
6.	MEK CBCG	Zakon o potrošačkim kreditima	2020/IV	2021/II	32008L0048 [P] 32014L0017 [P]	
7.	MRT	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o turizmu i ugostiteljstvu	2020/IV	2021/I	32015L2302 [P]	
B) Zdravlje						
8.	MZD	Slikovni prikaz upozorenja i druga pitanja od značaja za isticanje kombinovanih zdravstvenih upozorenja	2020/II	2020/III	32015D1842 [P] 32014L0109 [P]	
9.	MZD	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o obimu i vrsti podataka i informacija, načinu i uslovima za procjenu podobnosti i odabiru, obimu i vrsti laboratorijskih testiranja, kao i načinu praćenja zdravstvenog stanja živog davaoca organa	2020/IV	2021/I	32012L0025 [P]	
10.	MZD	Pravilnik o izmjeni Pravilnika o bližim uslovima u pogledu prostora, kadra i opreme koje moraju da ispunjavaju ovlaštene zdravstvene ustanove i pravna lica koja obavljaju pojedine poslove u vezi uzimanja i presađivanja tkiva i ćelija, kao i mjerama i aktivnostima za uspostavljanje i održavanje sistema kvaliteta	2020/IV	2021/I	32006L0017 [P] 32006L0086 [D]	

11.	MZD	Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o načinu i uslovima za procjenu podobnosti i odabir davaoca, obimu i vrsti laboratorijskih testiranja živog davaoca i načinu praćenja zdravstvenog stanja davaoca	2020/IV	2021/I	32006L0017 [P]	
12.	MZD	Pravilnik o izmjeni Pravilnika o sadržini dokumentacije i uslovima prijema tkiva i ćelija u ovlaštenim zdravstvenim ustanovama koje vrše postupke obrade, očuvanja, skladištenja ili distribucije, odnosno presađivanja tkiva i ćelija	2020/IV	2021/I	32006L0017 [P]	
13.	MZD	Pravilnik o izmjeni Pravilnika o bližim uslovima i načinu obilježavanja, identifikacije i pakovanja tkiva i ćelija u postupku uzimanja i prijema u ovlaštenim zdravstvenim ustanovama, kao i sadržini jedinstvenog identifikacionog broja	2020/IV	2021/I	32006L0017 [P]	
14.	MZD	Pravilnik o izmjeni Pravilnika o bližim uslovima i načinu vršenja transporta i obrade, prijemu tkiva i ćelija za skladištenje, kao i distribuciji tkiva i ćelija	2020/IV	2021/I	32006L0017 [P]	
15.	MZD	Pravilnik o bližim uslovima za obezbjeđivanje sljedljivosti tkiva i ćelija, kao i načinu i postupku praćenja ozbiljnih neželjenih pojava i ozbiljnih neželjenih reakcija	2020/IV	2021/I	32006L0086 [D]	
16.	MZD	Pravilnik o načinu i uslovima za ocjenu podobnosti i izbora davalaca polnih ćelija, polnih tkiva i embriona, vrsti laboratorijskih testiranja, kao i drugim pitanjima od značaja za procjenu podobnosti i izbora davalaca	2020/IV	2021/I	32006L0017 [P]	
17.	MZD	Pravilnik o sadržini pisane saglasnosti i njenom opozivu, kao i načinu identifikacije lica koja su dala pisanu saglasnost i izjave o njenom opozivu	2020/IV	2021/I	32006L0017 [P]	
18.	MZD	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja	2021/III	2022/II	32012L0025 [P]	
19.	MZD	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih tkiva i ćelija u svrhu liječenja	2021/III	2022/II	32006L0017 [P] 32006L0086 [D]	

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR

MJERILO: Uspostaviti adekvatne administrativne kapacitete u oblasti zaštite potrošača i javnog zdravlja.

Dokumenti koji naglašavaju potrebe administrativnih kapaciteta: Izvještaj EK 2011 – 2019; Pregovaračka pozicija; Izvještaj o skriningu

2.1. NOVE INSTITUCIJE

Nije planirano

2.2. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI

Neophodni kadrovi za sprovođenje pravne tekovine

Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
UIP	Zakoni iz oblasti materija ljudskog porijekla (Zakon o	Ojačati kapacitete za nadzor nad sprovođenjem ovih zakona	Dr medicine VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja - Fakultet iz oblasti medicinskih nauka,	DA	1		

	uzimanju i presađivanju ljudskih tkiva i ćelija u svrhu liječenja, Zakon o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja, Zakon o obezbjeđivanju krvi)		najmanje dvije godine radnog iskustva, položen stručni ispit za rad u državnim organima, poznavanje rada na računaru.				
--	--	--	---	--	--	--	--

2.3. POTREBNA JAČANJA INFRASTRUKTURE

Inst.	Naziv akta	Opis infrastrukturne/tehničke podrške	2020	2021	2022
UIP, svi organi nadležni za sprovođenje propisa za zaštitu potrošača	Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda i drugi zakoni koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača (od nebezbednih proizvoda i zaštita ekonomskih interesa)	Jačanje i dalji razvoj Sistema za zaštitu potrošača	x		

29. Carinska unija

UVOD

Osnovni ciljevi prepoznati u okviru ovog poglavlja odnose se na jačanje ekonomskih odnosa među državama članicama, razvoj trgovinskih aktivnosti, zaštitu i sigurnost društva. Carinske uprave su odgovorne za nadzor nad unutrašnjim tržištem Unije, zaštitu finansijskih i ekonomskih interesa Unije i država članica, borbu protiv prevara i zaštitu prava intelektualne svojine, jačanje bezbjednosti i sigurnosti, zaštitu građana i životne sredine, unapređenje administrativnih kapaciteta carinskih uprava i jačanje konkurencije. Navedeni ciljevi će biti postignuti harmonizovanim pristupom carinskim procedurama i efikasnim i efektivnim kontrolama, kompjuterizacijom i unaprijeđenjem funkcionisanja carinske službe kroz jačanje administrativnih kapaciteta za efikasno sprovođenje pravne tekovine u ovom poglavlju.

Ključni izazov za Crnu Goru u ovom poglavlju odnosi se na obavezu implementacije EU projekata čija IT realizacija treba da obezbijedi interoperabilnost i interkonektivnost sa EU sistemima država članica. Pored navedenog Crna Gora je u obavezi da izvrši modernizaciju postojećih i implementaciju novih projekata na nacionalnom nivou.

EU upravo radi na izmjenama postojećih i implementaciji novih projekata (Implementacija novog Carinskog zakona EU – Union Customs Code) što će dovesti do scenarija (iskustvo pojedinih država članica) da se određeni IT sistemi implementiraju/ modifikuju nekoliko puta.

Poglavlje je otvoreno 16. decembra 2014.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadlež na inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No.	Ostalo
A) Opšta carinska pravila i procedure						
1.	UC	Poslovna strategija Uprave carina	2021/IV	2022-2024		
2.	UC	Strategija poboljšanja i modernizacije infrastrukture i tehničke opremljenosti	2021/IV	2022-2024		
3.	UC	Strategija upravljanja ljudskim resursima	2021/IV	2022-2024		
4.	UC	Strategija obuka za zaposlene u Upravi carina	2021/IV	2022-2024		
5.	UC	IT Strategija Uprave carina 2014-2020	2020/III	2021-2024		
6.	UC	Strategija razvoja odnosa sa javnošću	2021/IV	2022-2024		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadlež na inst.	Naziv	Donoš en je	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Opšta carinska pravila i procedure						
1.	MIF	Carinski zakon	2020/IV	2021/II	32013R0952 [P] 32019R0474 [P]	
2.	MIF	Uredba za sprovođenje Carinskog zakona	2021/I	2021/II	32015R2446 [P] 32018R1063 [P] 32018R1118 [P] 32019R1143 [P] 32015R2447 [P] 32017R0989 [P] 32018R0604 [P] 32019R1394 [P]	
3.	MIF	Uredba o postupanju carinskog organa sa robom za koju postoji osnovana sumnja da povrjeđuje prava intelektualne svojine	2021/III	2021/IV	32013R0608 [P]	
B) Carinska klasifikacija i tarifa						
4.	MIF	Uredba o carinskoj tarifi za 2021. godinu	2020/IV	2021/I	32019R1776 [P]	
5.	MIF	Uredba o carinskoj tarifi za 2022. godinu	2021/IV	2022/I	32019R1776 [P]	
6.	MIF	Uredba o carinskoj tarifi za 2023. godinu	2022/IV	2023/I	32019R1776 [P]	
C) Carinski status robe i tranzit						
7.	MIF	Zakon o ratifikaciji Konvencije o zajedničkom tranzitu	2022/I	2022/I	21988D0629(01) [P] 21989D0713(02) [P] 21990D428(01) [P] 21991D0321(01) [P]	

					21992D1231(01) [P] 21993A0202(01) [P] 21994D0115(02) [P] 21994D1231(19) [P] 21994D1231(21) [P] 21996D0214(01) [P] 21996D0214(02) [P] 21996D0514(02) [P] 21997D0214(01) [P] 21997D0214(02) [P] 21997A0405(01) [P] 21997D0829(02) [P] 21998D0109801) [P] 21999D0312801) [P] 21999D0507(01) [P] 22001D0112(02) [P] 22001D0442 [P] 22003D0004 [P] 22005d0558 [P] 22005D0559 [P] 22005D0560 [P] 22005D0632 [P] 22005D0882 [P] 22007D0388 [P] 22008d0786 [P] 22009D0606 [P] 22012D0379 [P] 22012D0663 [P] 22013d0510 [P] 22013D0675 [P] 22015D1069 [P] 22015D2467 [P] 22016D0858 [P] 22018D0029 [P]	
8.	MIF	Zakon o ratifikaciji Konvencije o olakšicama u trgovini robom	2022/I	2022/I	21989D0713(01) [P] 21996D0214(01) [P] 21996D0514(05) [P] 22001D0112(02) [P] 22006D0919 [P] 21996D0514(04) [P] 22005D0711[P] 22012D0221[P]	

					22012D0223[P] 32015D0836[P] 22015D2465[P]	
9.	MIF	Zakon o ratifikaciji Konvencije o carinskom tretmanu zajedničkih kontejnera koji se koriste u međunarodnom prevozu	2022/IV	Danom pristupanja	21995A0422(02) [P] 31995D0137 [P]	
10.	MIF	Zakon o ratifikaciji izmjena i dopuna Carinske konvencije o međunarodnom prevozu robe na osnovu karneta TIR	2021/IV	Danom pristupanja	22016A1129(02) [P]	
D) Prekursori za droge						
11.	MZD	Zakon o kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci	2020/III	2021/I	32002R1232 [D] 32002R0988 [D] 32001R1116 [D] 32000R1610 [D] 31992R0900 [D] 32004R0273 [D] 32005R0111 [D] 32009R0219 [D] 32013R1258 [D] 32013R1259 [D] 32015R1011 [D] 32015R1013 [D] 32016R1443 [D]	

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR

MJERILO: Crna Gora treba da postigne dovoljan napredak u razvoju svih neophodnih međusobno povezanih IT sistema, posebno Novog kompjuterizovanog tranzitnog sistema (NCTS), Sistema za upravljanje integrisanom tarifom (ITMS), Sistema kontrole izvoza (ECS) i Sistema kontrole uvoza (ICS)
Dokumenti koji naglašavaju potrebe administrativnih kapaciteta: Pregovaračka pozicija, Zajednička pozicija EU, Informacija o planu ispunjenja završnih mjerila.

2.1. NOVE INSTITUCIJE

Nove organizacione jedinice

Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
UC	Poslovna strategija Uprave carina 2019-2021	Sprovođenje nadležnosti definisanih Poslovnim strategijom UC u okviru Grupe za tranzitni postupak i NCTS	Ekonomista/Pravnik/Inženjer	DA	1	2	
		Sprovođenje nadležnosti definisanih Poslovnim strategijom UC u okviru Grupe za pomoć korisnicima	Ekonomista/Pravnik/Inženjer	NE	1	2	1
		Sprovođenje nadležnosti definisanih Poslovnim strategijom UC u okviru Odsjeka za carinsku tarifu i TARICG	Ekonomista/Pravnik/Inženjer	DA	2		

		Sprovođenje nadležnosti definisanih Poslovnom strategijom UC u okviru Grupe za bezbjednost i standardizaciju	Inženjer/IT stručnjak	DA		1	
		Sprovođenje nadležnosti definisanih Poslovnom strategijom UC u okviru Grupe za tehničku podršku krajnjim korisnicima i kontrolu računarskog inventara)	Inženjer/IT stručnjak	DA	1	1	
		Sprovođenje nadležnosti definisanih Poslovnom strategijom UC u okviru Odsjeka za projektovanje, razvoj i održavanje aplikativnog softwera	Inženjer/IT stručnjak	DA	3	1	
		Sprovođenje nadležnosti definisanih Poslovnom strategijom UC u okviru Centralne kancelarije za razmjenu podataka u oblasti akciza	Ekonomista/Pravnik/Inženjer	NE			1
2.2. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI							
Neophodni kadrovi za sprovođenje pravne tekovine							
Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
UC	Poslovna strategija Uprave carina 2019-2021	Sprovođenje nadležnosti definisanih Poslovnom strategijom UC u okviru Odsjeka za poreze i akcize	Ekonomista/Pravnik/Inženjer	DA			1
		Sprovođenje nadležnosti definisanih Poslovnom strategijom UC u okviru Odsjeka za naknadnu kontrolu	Ekonomista/Pravnik	DA	1	1	2
		Sprovođenje nadležnosti definisanih Poslovnom strategijom UC u okviru Odsjeka za carinske istrage	Ekonomista/Pravnik	DA		1	1
		Sprovođenje nadležnosti definisanih Poslovnom strategijom UC u okviru Odsjeka za suzbijanje krijumčarenja	Ekonomista/Pravnik	DA			1
		Sprovođenje nadležnosti definisanih Poslovnom strategijom UC u okviru Odsjeka za analizu rizika i obavještajni rad	Ekonomista/Pravnik	DA			1
		Sprovođenje nadležnosti definisanih Poslovnom strategijom UC u okviru Grupe za operativno tehničke poslove	VSS/SSS	DA			1

		Sprovođenje nadležnosti definisanih Poslovnom strategijom UC u okviru Odsjeka za zaštitu prava intelektualne svojine i praćenje zabrana i ograničenja	Ekonomista/Pravnik/Inženjer	DA	1			
2.3. POTREBNA JAČANJA INFRASTRUKTURE								
Inst	Naziv akta	Opis infrastrukturne / tehničke podrške			2020	2021	2022	
UC	Poslovna strategija Uprave carina 2019 – 2021/ IT Strategija Uprave carina 2014-2020	Zajednička komunikaciona mreža/Zajedničko sistemsko okruženje (CCN2)			x	x		
UC	Poslovna strategija Uprave carina 2019 – 2021/ IT Strategija Uprave carina 2014-2020	Novi kompjuterizovani tranzitni sistem (NCTS) ² – kroz podršku IPA 2014			x	x		
		Integrirani sistem upravljanja tarifom (ITMS) ³					x	
		Sistem kontrole kretanja akcizne robe (EMCS) ⁴						x
		Carinske odluke (CDS)						x
		Automatizovani izvozni sistem(AES)						x
		OSTALI PROJEKTI ⁵ (implementacija novih Serverskih i komunikacionih platformi za podršku EU projektima i modernizaciju postojećih)						

2 Realizacijom projekta "Podrška Upravi carina" IPA 2014 će se ispuniti uslovi za pristupanje Konvenciji o zajedničkom tranzitu i Konvenciji o olakšicama trgovine robom, do 2021. godine.

3 Obzirom da su ostala sredstva u okviru Sektora „Demokratija i upravljanje“ raspoređena na druge prioritete u okviru Sektora, ITMS projekat je odložen, isti će se pokušati finansirati kroz buduću EU podršku iz IPA III ili iz nacionalnih sredstava.

4. Obzirom da je u toku implementacija novog akciznog sistema na nacionalnom nivou iz sredstava EUIF 2017, Uprava carina će u narednom periodu pripremati Projektni zadatak za implementaciju EMCS-a, kako bi isti kandidovala za podršku u okviru IPA ili iz nacionalnih sredstava.

5 Prije ulaska Crne Gore u EU, u skladu sa Carinskom zakonom Unije(UCC) i podzakonskim propisima koji prate Carinski zakon Unije kao i MASP-om će biti iskazane potrebe Uprave carine u okviru IPA sredstava u cilju implementacije projekata koji su mandatorni.

Prije ulaska u EU, saglasno sa MASP-om mora biti implementirano 30 projekata.

30. Vanjski odnosi

UVOD

Poglavlje 30 – Vanjski odnosi obuhvata zajedničku trgovinsku politiku EU, bilateralne sporazume s trećim zemljama, razvojnu politiku, kao i humanitarnu pomoć. Pravna tekovina za predmetno poglavlje se najvećim dijelom sastoji od direktno primjenjivog zakonodavstva EU, ali neke direktive iz područja izvoznih kredita i roba dvostruke namjene zahtijevaju prenošenje u nacionalno zakonodavstvo.

Ključni izazov za Crnu Goru u ovom poglavlju, odnosi se na jačanje administrativnih kapaciteta u okviru poglavlja 30 (oko 1/4 od ukupne pravne tekovine EU je u okviru ovog poglavlja). Crna Gora mora jačati kapacitete za učestvovanje u razvojnoj i humanitarnoj pomoći namijenjenim zemljama u razvoju i najmanje razvijenim zemljama, kao i iz područja izvoznih kredita i roba dvostruke namjene. Takođe, od zemalja kandidata se zahtijeva da postepeno usklade svoju politiku prema trećim zemljama i njihovu poziciju u međunarodnim organizacijama s politikom i pozicijama koje je usvojila EU.

Na Međuvladinoj konferenciji koja je 30. marta 2015. održana u Briselu otvoreni su pregovori u poglavlju 30 – Vanjski odnosi. Crna Gora je za predmetno poglavlje dobila jedno završno mjerilo koje je ispunjeno: Akcioni plan za preostale pripreme u pogledu usklađivanja zakonodavstva, kao i usklađivanja međunarodnih sporazuma s pravnom tekovinom i poboljšanje administrativnih i kontrolnih kapaciteta da bi se obezbijedila potpuna primjena i sprovođenje pravne tekovine u poglavlju 30, koji je Vlada usvojila 20. oktobra 2016.

Crna Gora je 20. juna 2017. privremeno zatvorila poglavlje 30 – Vanjski odnosi.

Institucije nadležne za sprovođenje obaveza u okviru ovog poglavlja su: Ministarstvo ekonomije, Kancelarija za evropske integracije, Ministarstvo finansija/Uprava carina, Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Investiciono razvojni fond Crne Gore.

1. PLANOWI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Horizontalne mjere						
1.	MUP	Nacionalna procjena rizika od elementarnih nepogoda, tehničko-tehnoloških nesreća i drugih nesreća	2021/IV	2021/IV	32019D0420 [D]	
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Zajednička trgovinska politika						
1.	MIF	Zakon o ratifikaciji izmjena i dopuna Carinske konvencije o međunarodnom prevozu robe na osnovu karneta TIR	2021/IV	Danom pristupanja	22016A1129 (02) [P]	
2.	MUP	Zakon o potvrđivanju Sporazuma o statusu između Crne Gore i Evropske unije o aktivnostima koje sprovodi Evropska agencija za graničnu i obalsku stražu u Crnoj Gori	2020/I	2020/I	32019D0453 [P]	
3.	MEK	Zakon o kontroli izvoza roba dvostruke namjene	2020/I	2020/III	32009R0428 [D] 32011R1232 [D] 32003E0468 [D] 32008E0944 [D] 32000E0401 [D] 52016PC0616 [D]	
4.	MEK	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o spoljnoj trgovini robom i uslugama koje mogu da se koriste za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, neljudsko ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje	2020/IV	2021/II	32019R0125 [P]	
5.	MIF	Carinski zakon	2020/IV	2021/II	32013R0952 [P] 32019R0474 [P]	
6.	MEK	Odluka o utvrđivanju nacionalne kontrolne liste robe dvostruke namjene	2020/II	2020/II	32019D2199 [P]	
7.	MIF	Uredba za sprovođenje Carinskog zakona	2021/I	2021/II	32015R2446 [P] 32018R1063 [P] 32018R1118 [P] 32019R1143 [P] 32015R2447 [P] 32017R0989 [P] 32018R0604 [P] 32019R1394 [P]	
8.	MIF	Uredba o carinskoj tarifi za 2021. godinu	2020/IV	2021/I	32019R1776 [P]	

9.	MIF	Uredba o carinskoj tarifi za 2022. godinu	2021/IV	2022/I	32019R1776 [P]	
10.	MIF	Uredba o carinskoj tarifi za 2023. godinu	2022/IV	2023/I	32019R1776 [P]	
12.	MEK	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o uslovima za spoljnotrgovinski promet neobrađenih dijamanta	2020/III	2020/III	32019R1189 [D]	
13.	MIF / IRF	Uredba o osiguranju izvoza od netržišnih rizika	2020/IV	2021/I	32011R1233 [D] 32018R0179 [D]	
14.	MRT	Pravilnik o izmjenama i dopunama Liste opasnih hemikalija i proizvoda čiji je izvoz zabranjen	2020/III	2020/III	32018R0172 [P] 32019R0330 [P]	
15.	MRT	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o bližem sadržaju prethodnog obavještanja za izvoz hemikalija	2020/IV	2020/IV	32018R0172 [P] 32019R0330 [P]	
B) Razvojna politika						
16.	MVP	Pravilnik o sprovođenju međunarodne razvojne saradnje	2022/II	2022/III	42017Y0630(01) [D]	
17.	MVP	Pravilnik o upućivanju međunarodne humanitarne pomoći	2022/II	2022/III	31996R1257 [D] 42008X0130(01) [D]	
18.	MVP	Pravilnik o sadržaju i načinu prikupljanja podataka i vođenju evidencije o međunarodnoj razvojnoj saradnji i humanitarnoj pomoći	2022/II	2022/III		
C) Humanitarna pomoć						
19.	MVP	Pravilnik o sprovođenju međunarodne razvojne saradnje	2022/II	2022/III	42017Y0630(01) [D]	
20.	MVP	Pravilnik o upućivanju međunarodne humanitarne pomoći	2022/II	2022/III	31996R1257 [D] 42008X0130(01) [D]	
21.	MVP	Pravilnik o sadržaju i načinu prikupljanja podataka i vođenju evidencije o međunarodnoj razvojnoj saradnji i humanitarnoj pomoći	2022/II	2022/III		

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR							
MJERILO: NE							
2.1. NOVE INSTITUCIJE							
Nije planirano.							
2.2. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI							
Neophodni kadrovi za sprovođenje pravne tekovine							
Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
MIF / IRF	Uredba o osiguranju izvoza od netržišnih rizika	Službenik će raditi na pripremi i sprovođenju relevantnih propisa iz oblasti izvoznih kredita	Pravnik/Ekonomista	NE	1		
MVP	Donošenje podzakonskih akata za sprovođenje Zakona o međunarodnoj razvojnoj	Službenici koji će raditi na pripremi i sprovođenju relevantnih propisa iz oblasti razvojne saradnje i humanitarne pomoći	Pravnik/Ekonomista	DA	1		

	saradnji i upućivanju međunarodne humanitarne pomoći					2	
MEK	Zakon o kontroli izvoza roba dvostruke namjene	Službenik će raditi na pripremi i sprovođenju relevantnih propisa iz oblasti izvoza roba dvostruke namjene	Društvene nauke	NE	1		
MEK	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o spoljnoj trgovini robom i uslugama koje mogu da se koriste za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, neljudsko ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje	Službenik će raditi na pripremi i sprovođenju relevantnih propisa iz oblasti spoljne trgovine robom i uslugama koje mogu da se koriste za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, neljudsko ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje	Društvene nauke	NE	1		
2.3. POTREBNA JAČANJA INFRASTRUKTURE							
Inst.	Naziv akta	Opis infrastrukture	2020	2021	2022		
MIF - UC	Implementacija Strategije trgovinskih olakšica 2019-2022. i Akcioni plan za sprovođenje Strategije (Strategija TFA)	Podrška u oblastima: Studija vremena puštanja (TRS) ⁶ ; Implementacija pojednostavljenih postupaka na osnovu knjigovodstvenog upisa ⁷ , Implementacija AEO ⁸	x	x			
		Ispunjavanje uslova za pristupanje EU iz poglavlja 29 - pristupanje Konvenciji o zajedničkom tranzitu i Konvenciji o olakšicama u trgovini robom prije pristupanja EU ⁹ . Isto se odnosi na STO Sporazum o trgovinskim olakšicama u kontekstu poglavlja 30.	x	x			
MIF - UC	Poslovna strategija Uprave carina 2019 – 2021./IT Strategija Uprave carina 2014 – 2020	Glavni rezultati IT komponente projekta SEED + biće IT alati koji će podržati implementaciju	x				

6 Prva studija mjerenja prosječnog vremena carinjenja robe sprovedena je krajem 2016. Studija je usvojena i objavljena tokom 2017. Druga Studija mjerenja prosječnog vremena carinjenja robe biće sprovedena tokom 2020.

7 Sredinom 2017. otpočela je implementacija pojednostavljenih postupaka na osnovu knjigovodstvenog upisa koji se sprovode na osnovu elektronske carinske deklaracije, bez podnošenja dokumentacije u papirnom obliku, slijede aktivnosti na poboljšanju informatičkog praćenja ovih postupaka i promocije kod privrednih subjekata koji su prepoznati kao pouzdani partneri UC. - realizovano

8 Sredinom 2018. otpočele su pripremne aktivnosti za punu implementaciju programa Ovlašćenih privrednih subjekata (AEO). Početkom 2019. otpočeće se sa pilot projektom, a puna implementacija i stvaranje uslova za međusobno priznavanje ovih programa na CEFTA nivou planirano je do kraja 2019. - realizovano

9 Tenderski postupci su okončani i krajem 2018. počinje implementacija projekta koji će trajati 36 mjeseci. Planirano je da Crna Gora pristupi konvencijama tokom 2021.

		CEFTA Dodatnog protokola 5, kako je definisano u Aneksu I dodatnog protokola 5 - Elektronska razmjena podataka			
--	--	--	--	--	--

31. Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika

UVOD

Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika temelje se na pravnim aktima, uključujući pravno obavezujuće međunarodne sporazume, te na političkim dokumentima. Pravnu tekovinu sačinjavaju političke deklaracije, aktivnosti i sporazumi. Usklađenost Crne Gore sa izjavama Savjeta za vanjske poslove EU je 100%. Poglavlje 31 obuhvata: politički dijalog s EU, pitanja odnosa države kandidata s EU i njenim institucijama, saradnju s međunarodnim organizacijama, posebno s UN, OEBS i SE, razvijen sistem kontrole naoružanja, EBOP, saradnju s NATO-om i borbu protiv terorizma.

Prioriteti vanjske politike Crne Gore vezani su u prvom redu za punopravno članstvo u EU i NATO.

Među prioritetima, poseban značaj se daje jačanju odnosa sa susjednim državama čiji su temelji konstruktivan dijalog, razvoj povjerenja i široke regionalne saradnje. Politika dobrosusjedskih odnosa predstavlja jedan od vodećih spoljno političkih ciljeva Crne Gore.

Trajan doprinos razvoju regionalne saradnje Crna Gora daje kroz aktivno učešće u regionalnim inicijativama i organizacijama poput Centralno-evropske inicijative, Procesu saradnje u Jugoistočnoj Evropi, Jadransko-jonske inicijative, Berlinski proces, Savjeta za regionalnu saradnju, Regionalne inicijative za azil, migracije i raseljena lica i brojnih drugih.

Multilateralizam je jedan od tri utvrđena vanjskopolitička prioriteta Crne Gore. Kroz aktivnosti u međunarodnim organizacijama, Crna Gora štiti i promovira svoje interese, učestvuje u definisanju globalnih političkih tokova i zajedno sa zemljama regiona i šireg okruženja afirmira saradnju i zajednički nastup na međunarodnoj sceni.

Pregovaračko poglavlje 31 otvoreno je na Međuvladinoj konferenciji u Luksemburgu 24. juna 2014.

Institucije nadležne za sprovođenje obaveza u okviru ovog poglavlja su: Ministarstvo vanjskih poslova, Kancelarija za evropske integracije, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Uprava policije – Sektor za sprječavanje pranja novca i finansiranje terorizma.

1. PLANOV I POTREBE						
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenj	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Opšti principi						
1.	MEK	Zakon o kontroli izvoza roba dvostruke namjene	2020/I	2020/III	32009R0428 [D] 32011R1232 [D] 32003E0468 [D] 32008E0944 [D] 32000E0401 [D] 52016PC0616 [D]	
2.	MUP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o oružju	2020/IV	2021/I	31991L0477 [P] 32008L0051 [P] 32017L0853 [P] 32015R2403 [P] 32018R0337 [P]	
3.	MVP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama	2020/I	2020/I		
4.	MVP	Odluka o izmjenama Odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije 2014/145/ZVBP od 17. marta 2014. godine, 2014/151/ZVBP od 21. marta 2014. godine, 2014/238/ZVBP od 28. aprila 2014. godine, 2014/265/ZVBP od 12. maja 2014. godine, 2014/308/ZVBP od 28. maja 2014. godine, 2014/455/ZVBP od 11. jula 2014. godine, 2014/475/ZVBP od 18. jula 2014. godine, 2014/499/ZVBP od 25. jula 2014. godine, 2014/508/ZVBP od 30. jula 2014. godine, 2014/658/ZVBP od 8. septembra 2014. godine, 2014/801/ZVBP od 17. novembra 2014. godine, 2014/855/ZVBP od 28. novembra 2014. godine, 2015/241/ZVBP od 9. februara 2015. godine, 2015/432/ZVBP od 13. marta 2015. godine, 2015/1524/ZVBP od 14. septembra 2015. godine, 2016/359/ZVBP od 10. marta 2016. godine, 2016/1671/ZVBP od 15. septembra 2016. godine, 2016/1961/ZVBP od 8. novembra 2016. godine i 2017/445/ZVBP od 13. marta 2017. godine, 2017/1386/ZVBP od 25. jula 2017. godine i 2017/1418/ZVBP od 4. avgusta 2017. godine, 2017/1561/ZVBP od 14. septembra 2017. godine, 2017/2163/ZVBP od 20. novembra 2017. godine, 2018/392/ZVBP od 12. marta 2018. godine, 2018/706/ZVBP od 14. maja 2018. godine, 2018/1085/ZVBP od 30. jula 2018. godine, 2018/1237/ZVBP od 12. septembra 2018. godine, 2018/1930/ZVBP od 10. decembra 2018. godine, 2019/95/ZVBP od 21. januara 2019. godine, 2019/415/ZVBP od 14. marta 2019. godine i 2019/416/ZVBP od 14. marta 2019. godine u odnosu na djelovanja koja podrivaju ili ugrožavaju teritorijalni integritet, suverenitet i nezavisnost Ukrajine	2020/I	2020/I	32019D1405 [P] 32019R1403 [P]	

5.	MVP	Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije 2014/119/ZVBP od 5. marta 2014. godine, 2015/143/ZVBP od 29. januara 2015. godine, 2015/364/ZVBP od 5. marta 2015. godine, 2015/876/ZVBP od 5. juna 2015. godine i 2015/1781/ZVBP od 5. oktobra 2015. godine i 2016/318/ZVBP od 4. marta 2016. godine i 2017/381/ZVBP od 3. marta 2017. godine i 2018/333/ZVBP od 5. marta 2018. godine povodom situacije u Ukrajini	2020/I	2020/I	32019D0354 [P]	
6.	MEK	Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o utvrđivanju nacionalne kontrolne liste robe dvostruke namjene	2020/II	2020/II	32019D1560 [P]	
7.	MEK	Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o utvrđivanju nacionalne kontrolne liste naoružanja i vojne opreme	2020/II	2020/II	52019XG0312 (01) [P]	

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR

Mjerilo: NE

2.1. NOVE INSTITUCIJE

Nije planirano.

2.2. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI

Neophodni kadrovi za sprovođenje pravne tekovine

Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
MEK	Zakon o kontroli izvoza roba dvostruke namjene	Službenik će raditi na pripremi i sprovođenju relevantnih propisa iz oblasti izvoza roba dvostruke namjene	Društvene nauke	NE	1		

32. Finansijski nadzor

UVOD

Poglavlje 32 – Finansijski nadzor obuhvata četiri glavne oblasti: javna unutrašnja finansijska kontrola, eksterna revizija, zaštita finansijskih interesa EU i zaštita eura od falsifikovanja.

U skladu sa međunarodno prihvaćenim standardima i preporukama EU, pojam javne unutrašnje finansijske kontrole podrazumijeva sveobuhvatni sistem koji se uspostavlja radi upravljanja, kontrole, revidiranja i izvještavanja o korišćenju sredstava nacionalnog budžeta i sredstava EU. Za zakonito i uspješno funkcionisanje javnog sektora od posebne važnosti je postojanje institucionalne, stručne i nezavisne eksterne kontrole raspolaganja javnim finansijama i državnom imovinom. Kako bi se obezbjedila zaštita finansijskih interesa Evropske unije, osnovana je Evropska kancelarija za borbu protiv prevara, čiji je cilj borba protiv korupcije i drugih nezakonitih aktivnosti koje izazivaju finansijske posljedice. Kazne za zloupotrebu finansijskih sredstava iz budžeta podrazumijevaju gonjenje od strane državnih vlasti, disciplinske postupke, administrativne ili finansijske sankcije. U skladu sa zahtjevima Evropske komisije, u svim zemljama članicama i kandidatima uspostavlja se Sistem za borbu protiv prevara (AFCOS) koji je odgovoran za suzbijanje nepravilnosti i prevara koje mogu nastati korišćenjem sredstava Evropske unije (EU), kao i za pružanje efikasne i kvalitetne zaštite njenih finansijskih interesa. U cilju zaštite integriteta euro novčanica i kovanog novca od falsifikovanja, usvojeni su pravni akti kojima se definišu sumnjive i falsifikovane euro novčanice i kovani novac, utvrđuje se postupanje sa sumnjivim i falsifikovanim primjercima euro novčanica i kovanog novca, razmjena informacija i saradnja sa domaćim i međunarodnim institucijama.

Poglavlje je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji, 24. juna 2014.

Institucionalni okvir: Javna unutrašnja finansijska kontrola – Ministarstvo finansija i drugi subjekti javnog sektora na centralnom i lokalnom nivou; Eksterna revizija – Skupština Crne Gore i Državna revizorska institucija; Zaštita finansijskih interesa EU - AFCOS – Ministarstvo finansija i članovi AFCOS mreže (Ministarstvo pravde, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Poreska uprava, Uprava carina, Državna revizorska institucija, Vrhovni državni tužilac, Agencija za spriječavanje korupcije); Zaštita eura od falsifikovanja – Centralna banka Crne Gore, Ministarstvo pravde i Uprava policije.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Eksterna revizija						
1.	DRI	Komunikaciona strategija Državne revizorske institucije za period 2020 - 2023	2020/II	2020-2023		INTOSAI P - 12 INTOSAI P - 20
2.	DRI	Akcionni plan za sprovođenje Komunikacione strategije Državne revizorske institucije za period 2020 - 2023	2020/III	2020-2023		INTOSAI P - 12 INTOSAI P - 20
3.	DRI	Strategija upravljanja ljudskim resursima DRI	2020/II	2020-2023		INTOSAI P - 10
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) PIFC						
1.	MIF	Uredba o prenošenju poslova i zadataka finansijskog upravljanja i unutrašnjih kontrola u javnom sektoru	2020/I	2020/I		
2.	MIF	Metodologija za prenošenje ovlaštenja	2020/I	2020/I		
B) Eksterna revizija						
3.	DRI	Smjernice za predlaganje i izbor finansijskih revizija i revizija pravilnosti za Godišnji plan revizije	2020/II	2020/III		
4.	DRI	Priručnik za vršenje finansijske revizije i revizije pravilnosti	2020/II	2020/III		ISSAI 100 ISSAI 400 ISSAI 2000-2899
5.	DRI	Smjernice za praćenje realizacije preporuka iz pojedinačnih revizija	2020/III	2020/IV		ISSAI P - 1 ISSAI P - 10
C) Zaštita finansijskih interesa EU						
6.	MIF	Uredba o institucionalnom okviru funkcionisanja sistema za upravljanje nepravilnosti i prevara (AFCOS sistema) u Crnoj Gori	2020/IV	2020/IV	32018R1046 [P] 32014R0231 [P] 32014R0236 [P]	
7.	MIF	Odluka o obrazovanju AFCOS savjetodavnog tijela	2020/IV	2020/IV	32018R1046 [P] 32014R0231 [P] 32014R0236 [P]	

2. ADMINISTRATIVNI OKVIR

MJERILA:

1. Crna Gora sprovodi zakonodavstvo u oblasti unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru (PIFC) i osnovne politike, te osigurava adekvatne administrativne kapacitete na centralnom i lokalnom nivou, u fondovima socijalne sigurnosti i državnim preduzećima. Crna Gora dalje osigurava da je centralizovana inspeksijska funkcija budžeta u skladu s zahtjevima PIFC.

2. Državna revizorska institucija (DRI) Crne Gore usklađuje rad sa standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizorskih institucija (INTOSAI), uključujući obezbjeđenje finansijske, funkcionalne i institucionalne nezavisnosti, sprovođenje finansijskih i revizija uspjeha, i obezbjeđuje dovoljne administrativne kapacitete.

Dokumenti koji naglašavaju potrebe administrativnih kapaciteta: Izvještaj EK 2011 – 2019; Pregovaračka pozicija; Izvještaj o skriningu.

2.1. NOVE INSTITUCIJE

Nije planirano.

2.2. ADMINISTRATIVNI KAPACITETI

Neophodni kadrovi za sprovođenje pravne tekovine

Inst.	Naziv akta	Opis	Kvalifikacija	PUOS	2020	2021	2022
DRI	Zakon o Državnoj revizorskoj instituciji	Sprovođenje nadležnosti definisanih Zakonom	<p><u>Sekretar Institucije</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Visoko obrazovanje u obimu od 240 kredita CSPK-a (VII - 1 nivo kvalifikacije obrazovanja); - Društvene nauke - Pravo ili Ekonomija; - 5 godina radnog iskustva; - Položen stručni ispit. <p><u>Državni revizor – načelnik u sektoru – 1 izvršilac</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Visoko obrazovanje u obimu od 240 kredita CSPK-a (VII -1 nivo kvalifikacije obrazovanja); - 8 godina radnog iskustva u struci; - Položen stručni ispit; - Položen ispit za državnog revizora <p><u>Državni revizor – 3 izvršioca</u></p>	DA	15		

			<ul style="list-style-type: none"> - Visoko obrazovanje u obimu od 240 kredita CSPK-a (VII -1 nivo kvalifikacije obrazovanja); - 5 godina radnog iskustva u struci; - Položen stručni ispit; - Položen ispit za državnog revizora. <p><u>Stariji saradnik državnog revizora – 2 izvršioca</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Visoko obrazovanje u obimu od 240 kredita CSPK-a (VII -1 nivo kvalifikacije obrazovanja); - Društvene nauke - Pravo ili Ekonomija; - 3 godine radnog iskustva; - Položen stručni ispit; - Položen ispit za državnog revizora. <p><u>Saradnik državnog revizora – 3 izvršioca</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Visoko obrazovanje u obimu od 240 kredita CSPK-a (VII -1 nivo kvalifikacije obrazovanja); - Društvene nauke - Pravo ili Ekonomija; - 1 godina radnog iskustva; - Položen stručni ispit. <p><u>Samostalni savjetnik II – 1 izvršilac</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Visoko obrazovanje u obimu od 240 kredita CSPK-a (VII- 				
--	--	--	--	--	--	--	--

			<p>1nivo kvalifikacije obrazovanja);</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fakultet iz oblasti društvenih, političkih ili organizacionih nauka; - 3 godine radnog iskustva; - Položen stručni ispit; - Znanje engleskog jezika – B1, B2 nivo. <p><u>Samostalni savjetnik III – 1 izvršilac:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Visoko obrazovanje u obimu od 240 kredita CSPK-a (VII -1 nivo kvalifikacije obrazovanja); - Društvene nauke - Pravo; - najmanje 2 godine radnog iskustva; - Položen stručni ispit. <p><u>Rukovodilac Jedinice za unutrašnju reviziju – 1 izvršilac</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Visoko obrazovanje u obimu od 240 kredita CSPK-a (VII -1 nivo kvalifikacije obrazovanja); - Društvene nauke - Pravo ili Ekonomija; - 5 godina radnog iskustva od čega dvije godine na poslovima revizije; - Položen stručni ispit; - Položen ispit za ovlaštenog unutrašnjeg revizora. <p><u>Samostalni referent – 1 izvršilac</u></p>				
--	--	--	---	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> - Srednje obrazovanje u obimu od 240 kredita CSPK-a (IV - 1 nivo kvalifikacije obrazovanja); - najmanje 3 godine radnog iskustva; Položen stručni ispit; - Poznavanje rada na računaru. <p><u>Referent – 1 izvršilac</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Srednje obrazovanje u obimu od 180 kredita CSPK-a ili 240 kredita CSPK-a (III ili IV - 1 nivo kvalifikacije obrazovanja); - najmanje 1 godina radnog iskustva na poslovima u IV1 ili III nivou kvalifikacije obrazovanja; - Položen stručni ispit. 				
MIF	Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru	Sprovođenje nadležnosti definisanih Zakonom	<p><u>Viši savjetnik III u Direkciji za harmonizaciju upravljanja i kontrola – 1 izvršilac</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Visoko obrazovanje u obimu od 240 kredita CSPK-a (VII-1 nivo kvalifikacije obrazovanja, Fakultet društvenih nauka); - najmanje 1 godina radnog iskustva na poslovima u VII1 ili VI nivou kvalifikacije obrazovanja; - položen stručni ispit za rad u državnim organima. <p><u>Samostalni/a savjetnik/ca III u Direkciji za harmonizaciju unutrašnje revizije – 1 izvršilac</u></p>	DA	2		

			<ul style="list-style-type: none"> - Visoko obrazovanje u obimu od 240 kredita CSPK-a (VII-1 nivo kvalifikacije obrazovanja, Fakultet društvenih nauka); - najmanje 2 godine radnog iskustva; - položen stručni ispit za rad u državnim organima.				
--	--	--	--	--	--	--	--

33. Finansijske i budžetske odredbe

UVOD

Sistem sopstvenih sredstava Evropske unije može se definisati kao jednostrano nepovratno alociranje sredstava Uniji u cilju finansiranja budžeta Evropske unije, koje se sprovodi automatski bez potrebe donošenja posebnih odluka nacionalnih vlasti. Sopstvena sredstva EU se utvrđuju, prikupljaju, plaćaju i kontrolišu u skladu s pravilima sistema sopstvenih sredstava.

Sistem sopstvenih sredstava EU je trenutno baziran na Odluci Savjeta broj 2007/436/EZ, Euratom („ORD 2007“) i dvije regulative: Regulativa Savjeta (EZ, Euratom) broj 1150/2000 i Regulativa Savjeta (EEZ, Euratom) broj 1553/89.

Sopstvena sredstva EU sastoje se od:

- 1) Tradicionalnih sopstvenih sredstava (TOR), tj. uglavnom carina i dažbina na šećer (uključujući dažbine na poljoprivredne proizvode) na osnovu primjene carinskih propisa EU. Dažbine na šećer su nametnute proizvođačima šećera i služe namirivanju troškova EU za taj sektor, što u slučaju Crne Gore nije relevantno, jer ne posjeduje proizvodnju šećera. TOR se smatraju osnovnim oblikom prihoda EU, koji proizilazi direktno iz zakonodavstva EU. Međutim, na zemljama članicama je da prikupljaju ovaj prihod, a od ukupnog iznosa prikupljenih sredstava po ovoj osnovi država članica zadržava 25% kao kompezaciju za troškove proistekle naplatom.
- 2) Sredstva zasnovana na osnovici PDV-a koja proizilaze iz primjene jedinstvene stope za sve zemlje članice. Međutim, ograničenje je utvrđeno na iznos od 50% GNI preko koga procijenjena vrijednost osnovice PDV-a ne može da pređe.
- 3) Sredstva bazirana na BND-u koja služe za finansiranje troškova kada su svi ostali prihodi iskorišćeni. Utvrđuje se primjenom jedinstvene stope na ukupnu vrijednosti BND svih zemalja članica.

Imajući u vidu da pravna tekovina EU u ovom poglavlju ne zahtjeva direktnu izmjenu nacionalnog zakonodavstva, tj. njena primjena se odnosi na zemlje članice, te i na Crnu Goru tek po pristupanju u EU, Crna Gora će nastaviti usklađivanje pravnih propisa u vezanim oblastima, koja se odnose na oblasti poglavlja 16 – Porezi, 18 – Statistika, 29 – Carinska unija i 32 – Finansijski nadzor. Države članice neophodno je da ispune administrativne uslove u oblasti sopstvenih sredstava EU prije pristupanja Evropskoj uniji.

Poglavlje je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji, 16. decembra 2014.

Institucije koje su uključene u radu na oblasti finansijske i budžetske odredbe su: Ministarstvo finansija, Uprava carina, Poreska uprava, Uprava za statistiku i Centralna banka Crne Gore.

1. PLANOV I POTREBE						
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn .	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Tradicionalna sopstvena sredstva						
1.	MIF	Zakon o budžetu Crne Gore za 2021. godinu	2020/IV	2021/I		
2.	MIF	Zakon o budžetu Crne Gore za 2022. godinu	2021/IV	2022/I		
3.	MIF	Zakon o budžetu Crne Gore za 2023. godinu	2022/IV	2023/I		

Aneks 1. Pretpristupna podrška IPA II

Tabela br. 1. Indikativne alokacije pretpristupne podrške IPA II 2014-2018 (nakon revizije 2018. godine)

Country	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2014-2020	IPA II (2018) - IPA II (2014)	% od ukupne nacionalne IPA II po zemljama	Stanovništvo (2018 est, Eurostat, mil.)	Stanov. %	IPA II /per capita
Albanija	68,7	91,9	82,4	80,2	115,6	99,0	101,7	639,5	-10,0	8,2%	2,87	3%	222,80
BiH	75,7	39,7	47,0	74,8	102,5	104,8	107,6	552,1	104,20	7,1%	3,50	4%	157,63
Makedonija	81,7	67,2	64,6	82,2	107,7	121,4	84,0	608,7	-55,50	7,9%	2,08	2%	293,31
Kosovo	66,8	82,1	73,9	78,2	100,7	98,9	101,7	602,1	-43,40	7,8%	1,80	2%	334,78
Crna Gora	39,5	36,4	35,4	41,3	46,8	45,6	34,1	279,1	8,60	3,6%	0,62	1%	448,45
Srbija	179,0	223,1	202,8	212,2	255,9	229,4	236,9	1.539,1	31,10	19,9%	7,00	7%	219,83
Turska	614,0	626,0	620,0	493,0	387,0	395,0	399,0	3.533,0	-920,90	45,6%	80,81	82%	43,72
Višekorisnička IPA	242,3	346,7	435,3	403,4	389,6	578,5	584,4	2.980,2	21,5	7.753,6	98,68	100%	30,20
UKUPNO	1.367,7	1.513,1	1.561,4	1.465,3	1.505,8	1.672,6	1.649,4	10.733,8	-582,3				

Napomena: Revidirana alokacija za Tursku znatno je smanjena, tj. ne obuhvata Program za izbjeglice (Facility for Refugees in Turkey); Alokacije su povećane za Crnu Goru, BiH i Srbiju; Izvor: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/instruments/overview_en (Indikativni strateški dokumenti, 2018, obrada);

U skladu sa indikativnim strateškim dokumentima za IPA zemlje revidiranim 2018. godine, Crna Gora ima projektovanu alokaciju od **279,1 miliona €** bespovratnih sredstava EU za programe u finansijskoj perspektivi 2014-2020. To je uvećanje za **8,6 miliona €** u odnosu na indikativnu alokaciju iz 2014. godine.

Crnogorska alokacija IPA II sredstava čini **3,6%** ukupnih nacionalnih alokacija zemalja proširenja, a indikator IPA II/per capita je i u ovoj finansijskoj perspektivi najveći za Crnu Goru i iznosi **448 eura** po stanovniku za programski period, odnosno za Crnu Goru je alocirano **64 eura** pretpristupne podrške EU po stanovniku na godišnjem nivou.

Tabela br. 2. Indikativne alokacije po oblastima i sektorima (rev. 2018)

Oblasti i sektori	AL	BA	MK	KS	ME	RS	TR	UKUPNO
DEMOKRATIJA I VLADAVINA PRAVA	54%	40%	31%	44%	39%	45%	41%	42%
1. Demokratija i upravljanje	32,6%	19,3%	21,5%	20,3%	23,4%	29,0%	25,9%	25,7%
2. Vladavina prava i temeljna prava	20,9%	21,1%	9,3%	11,7%	15,2%	16,0%	14,6%	15,2%
KONKURENTNOST I RAST	46%	60%	69%	56%	61%	55%	60%	58%
3. Životna sredina, klimatske promjene i energetika	4,7%	20,7%	20,3%	23,9%	12,6%	20,9%	12,4%	15,6%
4. Saobraćaj	3,8%	7,6%	18,9%	0,0%	10,6%	4,2%	10,5%	8,3%
5. Konkurentnost, inovacije, poljoprivreda i ruralni razvoj	28,6%	18,0%	22,3%	20,7%	25,7%	21,9%	27,6%	24,8%
6. Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna politika	9,4%	13,4%	7,7%	11,7%	12,5%	8,0%	9,0%	9,4%
UKUPNO	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Zemlje proširenja u prosjeku 42% alokacija programiraju u oblasti **Demokratija i vladavina prava** (najviše u Albaniji- 54%, a najmanje u Makedoniji – 31%), dok je za ovu oblast u Crnoj Gori alocirano 39% sredstava nacionalne IPA II. Za sektor Demokratija i upravljanje, opredijeljeno je 23% ukupne alokacije, dok je za Vladavinu prava i temeljna prava opredijeljeno 15% sredstava, koliko je i prosječna alokacija.

Za oblast **Konkurentnost i rast** u prosjeku se alocira 58% sredstava, najviše u Makedoniji (69%) a najmanje u Albaniji (46%). Crna Gora opredjeljuje za ove namjene oko 61% ukupno alociranih IPA II sredstava. U okviru ove oblasti, najviše se alocira za poljoprivredu – 15,9%, zatim za životnu sredinu, klimatske promjene i energetiku – 12,6%, za obrazovanje, zapošljavanje i socijalnu politiku – 12,5%, za saobraćaj – 10,6% i za konkurentnost i inovacije – 9,7%.

Tabela br. 3. Višekorisički prioriteti IPA II

	Ukupno 2014-2020	%	(Revidirano 1.05.2018.)	Ukupno 2014-2020	%
A. Horizontalna podrška	964,1	32%	B. Regionalne strukture i mreže	186,3	6%
TAIEX i Statistika	133,2	4%	C. Regionalna podrška investicionim projektima	1.438,2	48%
Savjetodavna funkcija međunarodnih organizacija	225,7	8%	WBIF, EDIF, GGF i drugi instrumenti	1.413,2	47%
Civilno društvo i mediji	120,5	4%	Regionalni program za stanovanje	25,0	1%
Erasmus+, uključujući dimenziju za mlade	312,2	10%	D. Teritorijalna saradnja (iz ERDF-a)	391,6	13%
Horizontalne mjere	172,5	6%	UKUPNO	2.980,2	100%

Kada je riječ o višekorisičkim prioritetima, za **regionalnu podršku investicionim projektima** opredijeljeno je najviše sredstava - 48%, 32% alocirano je na horizontalnu podršku, 6% na regionalne strukture i mreže, dok se za projekte evropske teritorijalne saradnje alocira 13% sredstava.

Tabela br 4. IPA II – Pregled indikativnih alokacija 2014-2020.

CRNA GORA - IPA II	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Ukupno 2014- 2020
DEMOKRATIJA I VLADAVINA PRAVA	19,47	25,14		18,9	18,67	1,72	7,05	90,95
1. Demokracija i upravljanje	14,43	4,14		18,9	5,17	1,72	4,55	48,91
2. Vladavina prava i temeljna prava	5,04	21			13,5		2,5	42,04
KONKURENTNOST I RAST	16,3	5	28	15,65	16,5	36,3	12	129,75
3. Životna sredina, klimatske promjene i energetika	2,85		16			14,8		33,65
4. Saobraćaj	5,2			9,65		13,5		28,35
5. Konkurentnost, inovacije, poljoprivreda i ruralni razvoj	8,25	5	12	6	16,5	8,0	12	67,75
a) Konkurentnost, inovacije	5,35		7				4	16,35
b) Poljoprivreda i ruralni razvoj	2,9				9,5			12,4
c) IPARD II		5	5	6	7	8	8	39
OBRAZOVANJE, ZAPOSŁJAVANJE I SOCIJALNE POLITIKE		5	5	5,3	8		10,8	34,1
6. Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike		5	5	5,3	8		10,8	34,1
UKUPNO	35,77	35,14	33	39,85	43,17	38,02	29,85	254,8
Izdvajanja za regionalne programe:								
Civil society and Media (Civil Society Facility)	2,25	1,25	2,5	1,5	1	4,3	1,6	14,4
RHP (Regional Housing programme)	1,5							1,5
Izdvajanje za izbjegličku krizu			2,1	3,2	3,1			8,4
UKUPNO	39,52	36,39	37,60	44,45	47,27	42,32	31,45	279,10

U narednim tabelama, dat je detaljniji pregled po IPA programskim godinama, i vezama sa pojedinim pregovaračkim poglavljima:

Tabela br 5. IPA 2014 – sektori, akcije, modeli upravljanja, podrška pregovaračkim poglavljima

Sektori i akcije	KONTRIBUCIJA EU (mil €)	Ko-finansiranje (mil €)	Ukupno (mil €)	Model upravljanja	Veza - poglavlja
Sektor 1 - DEMOKRATIJA I UPRAVLJANJE	14,43	1,78	16,21		
Akcija 1 - Podrška Poreskoj upravi	0,90	0,10	1,00	IM*	16
Akcija 2 - Podrška politici upravljanja javnim finansijama	3,60	0,40	4,00	IM	5, 8, 32, 33
Akcija 3 - Podrška Upravi carina	2,97	0,33	3,30	IM	1, 7, 16, 24, 29, 30 , 32,33
Akcija 4 - Sprovođenje sistema elektronskih javnih nabavki	1,50	0,15	1,65	IM	5
Akcija 5 - Učešće u programima Unije (za 2014. i 2015. godinu)	0,86	0,80	1,66	IM	Memorandumi
Akcija 6 - Instrument za evropsku integraciju	4,60	0,00	4,60	DM**	Po potrebi
Sektor 2 - VLADAVINA PRAVA I TEMELJNA PRAVA	5,04	0,29	5,33		
Akcija 7 - Podrška za sprovođenje AP za poglavlja 23 i 24	3,60	0,00	3,60	DM	23,24
Akcija 8 - Podrška za antidiskriminacionu i politiku rodne ravnopravnosti	1,44	0,29	1,73	DM	23, 19
Sektor 3 - ŽIVOTNA SREDINA I KLIMATSKE AKCIJE	2,84	0,17	3,00		
Akcija 9 - Jačanje kapaciteta za upravljanje kvalitetom vazduha	0,94	0,17	1,10	IM	27
Akcija 10 - Sprovođenje Direktive o vodama	1,90	0,00	1,90	DM	27
Sektor 4 - SAOBRAĆAJ	5,18	0,64	5,82		
Akcija 11 - Razvoj baze podataka o putnoj mreži i Program bezbjednosne procjene	1,04	0,18	1,22	IM	14, 21
Akcija 12 - Rehabilitacija željezničke pruge, sekcija Kos-Trebešica	4,14	0,46	4,60	IM	14
Sektor 5 - KONKURENTNOST I INOVACIJE	5,35	0,64	5,99		
Akcija 13 - Unapređenje biznis ambijenta i konkurentnosti za privatni sektor	1,50	0,16	1,66	IM	20, sva ek. pogl.
Akcija 14 - Podrška regulaciji finansijskih usluga	1,70	0,20	1,90	IM	4, 9, 17
Akcija 15 - Usaglašavanje i sprovođenje pravne tekovine EU u oblasti unutrašnjeg tržišta	2,15	0,28	2,43	IM	1, 28
Sektor 7 - POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ	2,88	0,00	2,88		
Akcija 16 - Unapređenje upravljanja i kontrole u sektoru ribarstva	0,55	0,00	0,55	DM	13
Akcija 17 - Podrška veterinarskom sektoru	2,33	0,00	2,33	DM	12
UKUPNO IPA 2014	35,72	3,52	39,24		
PROPORCIJA KOFINASIRANJA:	91%	9%			

Dio koji se realizuje kroz reg. instrum.: Instrument podrške civilnom društvu (6% kontribucije EU)	2,25			DM	10,23
Regionalni stambeni program (4% kontribucije EU)	1,50			DM	19
KONTRIBUCIJA EU SA REGIONALNIM KOMPONENTAMA	39,46				

*IM – indirektno upravljanje (indirect management), koje podrazumijeva da su za ugovaranje projekata zadužena akreditovana tijela Crne Gore – Ministarstvo finansija i Uprava javnih radova

**DM – direktno upravljanje (direct management), koje podrazumijeva da je za ugovaranje zadužena Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori

Tabela br. 6. IPA 2015 – sektori, akcije, modeli upravljanja, podrška pregovaračkim poglavljima

Sektori i akcije	KONTRIBUCIJA EU (mil €)	Ko- finansiranje (mil €)	Ukupno (mil €)	Model upravljanja	Podrška poglavljima
Sektor 1 - DEMOKRATIJA I UPRAVLJANJE	4,14	1,59	5,72		
Akcija 1 - Instrument za evropsku integraciju	2,45		2,45	DM	Po potrebi
Akcija 2 -Podrška učešću u programima i agencijama Unije (za 2016. i 2017. godinu)	1,68	1,59	3,27	IM	Memorandumi
Sektor 2 - VLADAVINA PRAVA I TEMELJNA PRAVA	21,00		21,00		
Akcija 3 - Podrška sprovođenju strategije integrisanog upravljanja granicom (direktna, sektorska budžetska podrška - SBS)	20,00		20,00	SBS	24
Akcija 4 - Promocija i zaštita prava Roma i Egipćana	1,00		1,00	DM	19, 23
Sektor 8 - POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ (kroz IPARD, za 2015, uz nacionalnu kontribuciju od 25%)	5,00	1,67	6,67	IM	11
Budžet - nacionalna IPA 2015	30,14	3,26	33,39		
PROPORCIJA KOFINASIRANJA:	89%	11%			
Dio koji se realizuje kroz regionalne instrumente : Instrument podrške civilnom društvu i program za medije (3% ukupne kontribucije)	1,25			DM	
EU KONTRIBUCIJA SA REGIONALNIM KOMPONENTAMA	31,39				

Tabela br. 7. IPARD II (poglavlja 11, 12 i 13)

Mjere po programskim godinama (indikativne alokacije, mil EUR)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Ukupna EU kontribucija		Nacionalna kontribucija		Ukupno	
							iznos	%	iznos	%	Iznos	%
Ulaganja u fizičku imovinu poljoprivrednih gazdinstava	2,000	1,900	2,040	2,100	2,240	1,600	11,880	75%	3,960	25%	15,840	31%
Ulaganja u fizičku imovinu za preradu i marketing poljoprivrednih proizvoda i proizvoda ribarstva	3,000	2,900	3,120	3,150	3,200	2,400	17,770	75%	5,923	25%	23,693	46%
Agro-ekološko-klimatske mjere i mjere organskog uzgoja				0,700	1,360	1,440	3,500	85%	0,618	15%	4,118	8%
Implementacija lokalnih razvojnih strategija - LEADER pristup				0,210	0,240	0,240	0,690	90%	0,077	10%	0,767	2%
„Investicije u ruralnu infrastrukturu						1,600	1,600	75%	0,533	25%	2,133	4%
Diverzifikacija farmi i poslovni razvoj			0,600	0,560	0,640	0,400	2,200	75%	0,733	25%	2,933	6%
Tehnička pomoć		0,200	0,240	0,280	0,320	0,320	1,360	85%	0,240	15%	1,600	3%
UKUPNO							39,000	76%	12,084	24%	51,084	100%

Napomena: IPARD-Like, grant šeme po osnovu pravila IPARD-a (IPA 2011-2012) u iznosu od 4,1 mil €, od 2015.godine, u ovoj finansijskoj perspektivi;
Kao i 5 mil € iz IPA 2012, komponenta I, ulaganja u fizički kapital vezano za preradu i marketing poljoprivrednih i proizvoda ribarstva;

Tabela br. 8. SEKTORSKI OPERATIVNI PROGRAM za Crnu Goru za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu politiku 2015-2017. (pogl. 2,19,23,26)

Akcije za programski period 2015-2020		Ukupno (mil €)	Kontribucija EU (mil €)	Ko- finansir anje (mil €)	Model upravljanja	Podrška poglavljima
Akcija 1	Unapređenje tržišta rada i rast zapošljivosti	8,7	7,4	1,306	IM	2,19
	Aktivnost 1.1. Aktivne mjere tržišta rada (direktni grant)	3,5	2,975	0,525	IM	2,19
	Aktivnost 1.1. Aktivne mjere tržišta rada (usluge)	0,3	0,255	0,045	IM	2,19
	Aktivnost 1.1. Aktivne mjere tržišta rada (grant šema deficitarna zanimanja i RE)	1,65	1,4	0,25	IM	2,19
	Aktivnost 1.1. Aktivne mjere tržišta rada (grant šema za posloavce na sjeveru CG)	2,75	2,35	0,4	IM	2,19
	Aktivnost 1.2. Lokalne inicijative za zapošljavanje (usluge)	0,5	0,43	0,07	IM	2,19
Akcija 2	Unapređenje obrazovnog sistema	4,35	3,7	0,65	IM	26
	Aktivnost 2.1. Unapređenje kvaliteta obrazovanja (usluge)	1	0,85	0,15	IM	26
	Aktivnost 2.1. Unapređenje kvaliteta obrazovanja (oprema)	0,05	0,04	0,01	IM	26
	Aktivnost 2.2. Razvoj obrazovnih programa u skladu sa NOK (NQF) (usluge)	0,45	0,38	0,07	IM	26
	Aktivnost 2.2. Razvoj obrazovnih programa u skladu sa NOK (NQF) (oprema)	0,33	0,3	0,03	IM	26
	Aktivnost 2.3. Uključivanje marginalnih grupa u obrazovni system (radovi)	0,8	0,7	0,1	IM	26
	Aktivnost 2.3. Uključivanje marginalnih grupa u obrazovni system (usluge)	0,42	0,36	0,07	IM	26
	Aktivnost 2.3. Uključivanje marginalnih grupa u obrazovni system (oprema)	0,2	0,18	0,02	IM	26
	Aktivnost 2.4. Zapošljavanje doktora nauka u akademskom i ekonomskom sektoru (usluge)	0,1	0,08	0,02	IM	26
	Aktivnost 2.4. Zapošljavanje doktora nauka u akademskom i ekonomskom sektoru (grant šema)	1	0,8	0,2	IM	26
Akcija 3	Unapređenje socijalne inkluzije i sistema socijalne i dječje zaštite	4,118	3,5	0,618	IM	19
	Aktivnost 3.1. Dalje reforme socijalne i dječje zaštite	0,47	0,4	0,07	IM	19
	Aktivnost 3.2. Razvoj i promocija usluga socijalne i dječje zaštite na lokalnom nivou	2,9	2,5	0,4	IM	19

	Aktivnost 3.3. Uključivanje marginalnih grupa u zajednicu (usluge)	0,28	0,23	0,05	IM	19
	Aktivnost 3.3. Uključivanje marginalnih grupa u zajednicu (grant šema)	0,45	0,37	0,08	IM	19
Akcija 4	Tehnička podrška	0,824	0,7	0,124		
	UKUPNO	18	15,30	2,7		

Tabela br. 9. IPA 2016

IPA 2016	Ukupno	Kontribucija EU	Ko-finansiranje	Model upravljanja	Podrška poglavljima
Sektor 3 - Životna sredina i klimatske akcije	18.823.530	16.000.000	2.823.530		
Akcija 1 - Jačanje kapaciteta i aktivnosti u vezi sa pravnom tekovinom u sektoru životne sredine i klimatskih akcija, i u skladu sa Nacionalnom strategijom aproksimacije u oblasti ŽS - NEAS. Direkcija javnih radova i Ministarstvo održivog razvoja i turizma.	18.823.530	16.000.000	2.823.530	IM	27
Sektor 5 - Konkurentnost i inovacije	7.721.000	6.948.900	772.100		
Akcija 2 - Jačanje konkurentnosti i inovacija u Crnoj Gori - da se pruži podrška razvoju privatnog sektora i privrede utemeljene na znanju. Pored toga, akcija podržava usklađivanje nacionalnog zakonodavstva i strategija sa pravnom tekovinom EU u ovom sektoru i pružanje naprednih savjetodavnih usluga privatnom sektoru, kao i internacionalizaciju crnogorske privrede. Ova akcija će poboljšati i istraživačku i inovacijsku infrastrukturu dostupnu za mala i srednja preduzeća, kako bi podržala njihov razvoj u tom pogledu. Najzad, u pogledu administrativnih kapaciteta, podrška Ipe će se koristiti za pružanje horizontalne pomoći za razvoj kapaciteta relevantnih institucija uključenih u upravljanje konkurentnošću i inovacijama. Ovom akcijom će kroz indirektno upravljanje upravljati Direktorat za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći u Ministarstvu finansija, zajedno s Ministarstvom ekonomije.	7.721.000	6.948.900	772.100	IM	1,3,6,7,8,9, 20,25,28
UKUPNO 2016	26.544.530	22.948.900	3.595.630		
Dio koji se realizuje kroz regionalne instrumente : Instrument podrške civilnom društvu i program za medije	2.500.000	2.500.000		DM	
Izdvajanje za izbjegličku krizu	2.100.000	2.100.000			
EU KONTRIBUCIJA SA REGIONALNIM KOMPONENTAMA		37.600.000			

Tabela br. 10. IPA 2017

IPA 2017 - prvi dio (indirektno upravljanje)	Ukupno	EU IPA	Ko-finansiranje	Model upravljanja	Podrška poglavljima
Sektor 1 - Demokratija i upravljanje	4.812.705	3.868.853	943.852		
Akcija 1 Instrument za evropsku integraciju	2.898.000	2.898.000	0	IM	Po potrebi
Akcija 2 Podrška učešću u Programima Unije (2018)	1.914.705	970.853	943.852	IM	Memorandumi
Sektor 4 - Saobraćaj	11.343.824	9.642.250	1.701.574		
Akcija 3 Podrška EU za razvoj saobraćaja	11.343.824	9.642.250	1.701.574	IM	14, 21
UKUPNO	16.156.529	13.511.103	2.645.426		
IPA 2017 - drugi dio (sektorska budžetska podrška i tehnička podrška)		Reforma javne uprave (PAR) i upravljanje javnim finansijama (PFM)			
<p>Osnovni cilj Sektorske budžetske podrške za RJU je da doprinese održivom razvoju i unapređenju konkurentnosti Crne Gore kroz kreiranje transparentnije, efikasnije i servisno orjentisane javne uprave. Ova podrška ostvariće se sprovođenjem Strategije reforme javne uprave 2016-2020. Specifični ciljevi ove budžetske podrške su:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. optimizacija broja zaposlenih u javnoj upravi 2. unaprjeđenje upravljanja ljudskim resursima 3. unaprjeđenje kvaliteta i dostupnosti pruženih javnih usluga 4. unaprjeđenje transparentnosti javnih usluga <p>Direktna budžetska podrška podrazumijeva transfer 15 mil € u periodu 2018-2020. godine, i to 12 mil € kao budžetska podrška raspoređena u prvu, fiksnu i druge dvije, varijabilne tranše (svaka 4 mil €, po godinama - 2018, 2018 i 2020) i 3 mil € za tehničku podršku sprovođenju RJU. Za razliku od fiksne tranše, varijabilne se vezuju za realizaciju dogovorenih specifičnih ciljeva po indikatorima i treba da podstaknu političkih dijaloga o reformi javne uprave u zemlji.</p>					
Dio koji se realizuje kroz regionalne instrumente : Instrument podrške civilnom društvu i program za medije	1.500.000	1.500.000		DM	
Izdvajanje za izbjegličku krizu	3.200.000	3.200.000			
EU KONTRIBUCIJA SA REGIONALNIM KOMPONENTAMA		44.550.000			

Tabela br. 11. IPA 2018

IPA II - 2018 – SEKTORI I AKCIJE	Ukupno	EU IPA	Ko-finansiranje	Model upravljanja	Podrška poglavljima
Sektor 1. DEMOKRATIJA I UPRAVLJANJE	7.231.130	5.170.244	2.060.886		
Akcija 1 "EU Integration Facility" - Instrument za evropsku integraciju	3.100.000	3.100.000		IM	Po potrebi
Akcija 2. "Podrška učešću u Programima Unije" (2019-20)	4.131.130	2.070.244	2.060.886	IM	Memorandumi
Sektor 2. VLADAVINA PRAVA I TEMELJNA PRAVA	13.516.733	13.516.733			
Komponenta 1: PRAVOSUĐE	9.366.733	9.366.733			
Rezultat 1:Rekonstrukcija sudova	7.038.893	7.038.893		IM	23,24
Rezultat 2: Pravosudni informacijski sistem	2.327.840	2.327.840		DM	23,24
Komponenta 2: PODRŠKA ORGANIMA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA	2.650.000	2.650.000			
R3: Povećani su kapaciteti organa za sprovođenje zakona i obezbijeđeni smještajni kapaciteti u Centru za migracije	2.650.000	2.650.000		IM	23,24
Komponenta3: TEMELJNA PRAVA	1.500.000	1.500.000			
R4: Unaprijeđeni kapaciteti ključnih nosioca aktivnosti u oblasti zaštite ljudskih i manjinskih prava	850.000	850.000		DM	23,24
R5: Unaprijeđena dostupnost javnih objekata	650.000	650.000		DM	23,24
Sektor 3. POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ	9.500.000	9.500.000			
Komponenta 1. Poljoprivreda i ruralni razvoj	3.600.000	3.600.000			
Rezultat 1. Administrativni kapaciteti Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja dalje ojačani kako bi kreirali i programirali poljoprivrednu politiku u oblasti zajedničkih tržišnih organizacija, usklađenosti, direktnih plaćanja i drugih ključnih oblasti	1.900.000	1.900.000		DM	11
Rezultat 2. Doprinos razvoju administrativnih kapaciteta Direktorata za plaćanja / Platne agencije/ kako bi izvršavao svoje dužnosti u skladu sa zahtjevima EU i preuzeo obaveze pristupanja	1.300.000	1.300.000		DM	11
Rezultat 3. Osigurano je prikupljanje i razmjena podataka na svim nivoima potrebnim za planiranje održivog upravljanja šumama	400.000	400.000		DM	11
Komponenta 2. Bezbjednost hrane, veterinarski i fitosanitarni poslovi	4.390.000	4.390.000			
R2.1. Administrativni kapaciteti nadležnih institucija u oblasti BHVFSP dalje ojačani	500.000	500.000		IM	12
R2.2. Unaprijeđena kontrola uvoza	1.500.000	1.500.000		IM	12

R2.3. Osigurano uspostavljanje sistema upravljanja i kontrole koji omogućava široku lepezu sigurnih, vizuelnih provjera i analiza na karantinskom biljnom materijalu	200.000	200.000		IM	12
R2.4. Unaprijeđen sistem kontrole bezbjednosti hrane, i veterinarske i fitosanitarne oblasti, za robe koje su proizvedene ili uvezene u Crnu Goru	200.000	200.000		IM	12
R2.5. Obezbiježena akreditacija laboratorija	700.000	700.000		IM	12
R2.6. Obezbiježeno je sakupljanje životinjskih nusproizvoda iz klanica širom Crne Gore	1.290.000	1.290.000		IM	12
Komponenta 3. Ribarstvo	1.510.000	1.510.000			
R3.1. Unaprijeđeni administrativni i inspekcijski kapaciteti Direkcije za ribarstvo	1.000.000	1.000.000		DM	13
R3.2. Informacioni sistem za ribarstvo u potpunosti usklađen sa zahtjevima EU	260.000	260.000		DM	13
R3.3. Obezbiježena efektivna kontrola, inspekcijski nadzor i sprovođenje pravila Zaj. politike ribarstva	250.000	250.000		DM	13
Sektor 6. OBRAZOVANJE, ZAPOŠLJAVANJE I SOCIJALNA POLITIKA¹⁰	8.529.411,8	8.000.000	529.411,8		
JAČANJE KVALITETA I PRISTUP ZDRAVSTVENIM I SOCIJALNIM USLUGAMA					
Rezultat 1. Poboljšana zaštita stanovništva od zaraznih bolesti izgradnjom novog objekta za dvije klinike (Klinika za infektivne bolesti i Klinika za dermato-venerologiju) u "Kliničkom centru" Podgorica (IM - Uprava za javne radove)	5.029.411,80	4.500.000	529.411,80		
Revizija glavnog projekta za izgradnju nove Zdravstvene ustanove u Podgorici	100.000	100.000		IM	28
Građevinski radovi na novoj zdravstvenoj ustanovi za obje klinike	4.879.411,80	4.350.000	529.411,80	IM	28
Nadzor nad izvođenjem radova na novoj zdravstvenoj ustanovi	50.000	50.000		IM	28
Rezultat 2. Kvalitet usluga mikrobioloških laboratorija poboljšan kroz pružanje adekvatne opreme za mikrobiološke laboratorije, na osnovu kvantifikovane procjene potreba i analize troškova i koristi (DM/EUD)	1.500.000	1.500.000			
Nabavka, kupovina, isporuka, instalacija i trening za mikrobiološku opremu	1.500.000	1.500.000		DM	28
Rezultat 3. Procijenjeni ECD sistem (Rani razvoj djece) i razvijen adekvatan strateški okvir, uključujući Nacionalni akcioni plan za rani razvoj djece i povezane pravilnike					
UNICEF	1.000.000	1.000.000		DM	19

¹⁰ Podrška ovom sektoru se finansira iz nagrade za ostvareni učinak, dodijeljene prilikom srednjoročne revizije ISDCG u iznosu od 8 miliona eura.

Rezultat 4. Nacionalni sistem za utvrđivanje invalidnosti reformisan na način da se osobama sa invaliditetom obezbijedi odgovarajući pristup uslugama i novčanim transferima, kao i poboljšan kvalitet života					
UNDP	1.000.000	1.000.000		DM	19
UKUPNO sektor 6.	8.529.411,80	8.000.000	529.411,80		
UKUPNO - indikativna alokacija za 2018. godinu	38.839.423,80	36.186.977	2.652.446,80		
Dio koji se realizuje kroz regionalne instrumente : Instrument podrške civilnom društvu i program za medije	1.000.000	1.000.000		DM	
Izdvajanje za izbjegličku krizu	3.100.000	3.100.000			
EU KONTRIBUCIJA SA REGIONALNIM KOMPONENTAMA		37.600.000			

Tabela br. 12. Zapadnobalkanski investicioni okvir 2015-2019. godina: odobreni projekti u okviru Berlinskog procesa

Međun. fin. institucija	PRIORITETNE OBLASTI	Investicija mil €	EU grant		EU grant za pripremu	Kredit, mil €		CG	Završetak investicije	Godine povrata kredita
	PROJEKTI U OBLASTI ENERGETIKE		mil €	%		KfW	EBRD			
KfW & EBRD	Trans-Balkanski elektroenergetski koridor: Visokonaponski dalekovod u u CG, koji povezuje RS, BA i ME ¹¹	127	25	20%	3,5	25	60	17,2	2020	12
	SAOBRAĆAJ									
EIB	Orient/East-Med Koridor (R4): ME-RS, Željeznička interkonekcija ¹²	40	20	50%	4,5	20		0	2019	15
KfW	Orient/East-Med Koridor (R4): ME-RS, Željeznička interkonekcija ¹³	40	16,3	40%	-	23,7		0	2023	N/A
KfW	Izgradnja obilaznice Budva u okviru priobalne varijante Jadransko-jonskog autoputa ¹⁴	187,4	42,1	22,5%	5	kredit KfW	ostali izvori	29	2024	N/A
						30	87			
ŽIVOTNA SREDINA										
KfW	Postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda, Podgorica ¹⁵	50,3	9	20,2%	1,146	35		5,2 ¹⁶	2023	15 i 30 ¹⁷
EIB	Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda - I faza, Bijelo Polje,	6,7	3,05	45,5%	0,3	3,1		0,55	2023	N/A

¹¹ Interkonekcija prenosnih sistema Crne Gore - Srbije - Bosne i Hercegovine 400kV dalekovodom.

¹² Signalizacija i rekonstrukcija mostova i kosina na željezničkoj pruzi Bar-Vrbnica.

¹³ Projektom aktivnostima biće: (1) rekonstruisano 20 km pruge na dionici Lutovo – Bratonožići – Bioče; (2) kupljena tri nova elektromotorna voza i (3) rekonstruisane i opremljene radionice i depoi za održavanje vozova.

¹⁴ U okviru projekta biće izgrađeno 8,5 kilometara obilaznice na dionici Bratešići – Budva, s pripadajućih 4 kilometra pristupnih puteva i dvije petlje

¹⁵ U okviru ovog projekta sprovode se sljedeće komponente: (1) Izgradnja PPOV kapaciteta 187.600 ekvivalent stanovnika; (2) Izgradnja postrojenja za tretman kanalizacionog mulja kapaciteta 10.100 t/god i (3) Izgradnja glavnog kolektora, izmještanje postojećeg kolektora i proširenje dijela sekundarne mreže

¹⁶ Sredstva će obezbijediti Glavni grad.

¹⁷ 30 mil € se ugovara na rok od 15 god. sa pet godina grejs perioda i KS od 2,8%, a kredit od 5 mil se ugovara na rok od 30 god. sa 10 godina grejs perioda i KS od 2%

KfW	Izgradnja infrastrukture za vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda na Jadranskoj obali - Bokokotorski zaliv, (Risan i Perast), I i II faza	25,10	9,06	36,1%	-	14,04	0	2023	N/A
------------	---	-------	------	-------	---	-------	---	------	-----

Aneks 2. Pregled mjerila za zatvaranje pregovaračkih poglavlja

	Poglavlje	Mjerila za zatvaranje poglavlja (ZM/CB)
1	Sloboda kretanja robe 20.6.2017.	<p>1. Crna Gora usvaja i primjenjuje zakonodavstvo kojim se prenosi Direktiva 2001/83/EZ o Kodeksu Zajednice koji se odnosi na medicinske proizvode za ljudsku upotrebu koja je izmijenjena i dopunjena Direktivom 2004/27/EZ i zakonodavstvo kojim se prenosi Direktiva 2001/82/EZ koja se odnosi na medicinske proizvode za veterinarsku upotrebu - što uključuje uspostavljanje postupka odobravanja lijekova u obje oblasti, kao i Direktivu 89/105/EEZ koja se odnosi na određivanje cijena i nadoknada farmaceutskih proizvoda, u skladu s načelima sudske prakse Suda pravde EU.</p> <p>2. Crna Gora nastavlja napredovati u usklađivanju horizontalnog zakonodavstva s pravnom tekovinom EU i pokazuje dobar napredak u prenošenju pravne tekovine za proizvode Novog, Globalnog i Starog pristupa, naročito u onim sektorima u kojima je dosadašnja usaglašenost nedovoljna ili ograničena.</p> <p>3. Crna Gora nastavlja napredovati ka završavanju uvođenja klauzula o međusobnom priznavanju i neophodnih izmjena i dopuna domaćeg zakonodavstva i administrativnih praksi s ciljem usaglašavanja s članovima 34-36 UFEU.</p> <p>4. Crna Gora pokazuje da ima odgovarajuće administrativne kapacitete za pravilnu primjenu zakonodavstva u svim horizontalnim oblastima koje utiču na slobodu kretanja robe (regulatorna, standardizacija, akreditacija, metrologija, ocjena usaglašenosti i tržišni nadzor), kao i zakonodavstva za proizvode Novog, Globalnog i Starog pristupa do dana pristupanja.</p>
2	Sloboda kretanja radnika 11.12.2017.	<p>1. Crna Gora pokazuje da će postojati adekvatne strukture i implementacioni kapaciteti za pravilno provođenje pravne tekovine o slobodi kretanja radnika do trenutka pristupanja.</p>
3	Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga 11.12.2017.	<p>1. Crna Gora usvaja i dostavlja Evropskoj komisiji listu regulisanih profesija u skladu s relevantnom pravnom tekovinom, precizirajući aktivnosti pokrivene svakom od profesija, kao i objašnjenje regulative.</p> <p>2. Crna Gora usklađuje sve studentske programe na kojima se stiču kvalifikacije za regulisane profesije u CG s zahtjevima Direktive 2005/36/EZ i njenim relevantnim izmjenama.</p> <p>3. Crna Gora usvaja horizontalni zakon o uslugama kojim će se prenijeti Direktiva o uslugama 2006/123/EZ i da pokazuje dalji napredak u usklađivanju sektorskih propisa.</p> <p>4. Crna Gora donosi izmjene nacionalnog zakonodavstva u cilju ukidanja svih zahtjeva za državljanstvom za pristup i uživanje slobode pružanja usluga, izuzev zahtjeva za državljanstvom opravdanim i proporcionalnim sa članom 51 UFEU. Ove izmjene treba da budu primjenjive najkasnije datumom pristupanja.</p>
4	Sloboda kretanja kapitala	<p>1. Kad je u pitanju kretanje kapitala i plaćanja, Crna Gora dovršava usklađivanje zakonodavstva s pravnom tekovinom EU i pokazuje da će biti u mogućnosti da ga u potpunosti sprovodi danom pristupanja, osiguravajući otklanjanje preostalih ograničenja kretanja kapitala.</p>

	23.4.2016.	<p>2. Crna Gora usklađuje podzakonske akte Zakona o platnom sistemu s pravnom tekovinom EU i pokazuje da će biti u mogućnosti da u potpunosti sprovodi Regulativu (EC) 924/2009 i Regulativu (EU) 260/2012 od dana pristupanja.</p> <p>3. U vezi s oblastima sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma, Crna Gora dovršava neophodno usklađivanje s pravnom tekovinom EU i pokazuje kroz bilans ostvarenih rezultata da ima adekvatne administrativne kapacitete da implementira i sprovodi relevantno zakonodavstvo na zadovoljavajući način.</p>
5	Javne nabavke 18.12.2013.	<p>1. Crna Gora usklađuje svoj nacionalni zakonodavni okvir s pravnom tekovinom u svim oblastima javnih nabavki s posebnim naglaskom na koncesije, privatno-javno partnerstvo i nabavke u oblasti odbrane, u skladu sa zakonodavstvom EU iz oblasti javnih nabavki, UFEU i drugim relevantnim odredbama pravne tekovine.</p> <p>2. Crna Gora uspostavlja adekvatne administrativne i institucionalne kapacitete na svim nivoima i preuzima adekvatne mjere kako bi osigurala primjenu i sprovođenje nacionalnog zakonodavstva u ovoj oblasti dovoljno prije pristupanja EU. Ovo naročito podrazumijeva:</p> <p>a) Sprovođenje crnogorske Strategije razvoja sistema javnih nabavki 2011-2015 i AP za njeno sprovođenje, u cilju jačanja administrativnih kapaciteta, uključujući adekvatne obuke na svim nivoima za sve nosioce aktivnosti;</p> <p>b) Priprema praktičnih sredstava za sprovođenje i nadgledanje (uključujući administrativna pravila, instrukcije, priručnike i standardna dokumenta za ugovore)</p> <p>c) Jačanje kontrolnih mehanizama koji su neophodni kako bi se osiguralo da sistem bude u potpunosti pouzdan, uključujući dobar nadzor i pojačanu transparentnost faze izvršenja javnih ugovora zasnovanih na sistematičnoj procjeni rizika s prioritetom kontrole ranjivih sektora i procedura;</p> <p>d) Efikasano funkcionisanje sistema pravne zaštite, uključujući i u oblasti koncesija, privatno-javnih partnerstava i nabavki u oblasti odbrane;</p> <p>e) Mjere/aktivnosti vezane za prevenciju i borbu protiv korupcije, i konflikta interesa u oblasti javnih nabavki, kako na državnom, tako i na lokalnom nivou;</p> <p>3. Crna Gora će predstaviti bilans ostvarenih rezultata (track record) fer i transparentnog sistema javnih nabavki koji obezbjeđuje vrijednost novca, konkurenciju i stroge mjere protiv korupcije.</p>
6	Privredno pravo 18.12.2013.	<p>1. Crna Gora usvaja Zakon o tržištu kapitala i relevantne podzakonske akte, kojima će se naročito uskladiti sa Direktivom o transparentnosti</p> <p>2. Crna Gora usvaja novi Zakon o privrednim društvima i relevantne podzakonske akte, usklađujući se s pravnom tekovinom iz oblasti privrednog prava, naročito uvodeći odredbe o prekograničnim spajanjima.</p> <p>3. Crna Gora dovršava usklađivanje s Direktivom o ponudama o preuzimanju.</p> <p>4. Crna Gora u potpunosti usklađuje zakonodavstvo u oblasti računovodstva i statutarne revizije, uključujući podzakonske akte, s pravnom tekovinom EU. Crna Gora uspostavlja nezavisno tijelo za javni nadzor, koje će se finansirati na adekvatan način i imati dovoljno zaposlenih, i sistem kontrole (osiguranja), kako bi se uskladili s pravilima o statutarnoj reviziji.</p>
7	Zaštita intelektualne svojine 31.3.2014.	<p>1. Crna Gora izvršava sve neophodne zakonodavne izmjene u cilju obezbjeđivanja primjene principa Unijskog iscrpljenja prava na teritoriji čitave EU danom pristupanja.</p> <p>2. Crna Gora usvaja izmjene i dopuna Zakona o autorskim i srodnim pravima, u cilju punog usklađivanja sa pravnom tekovinom EU.</p> <p>3. Crna Gora usvaja novi Zakon o patentima kako bi kompletirala usklađivanje sa pravnom tekovinom, s posebnim naglaskom na dodatne sertifikate zaštite.</p>

		4. Crna Gora obezbjeđuje dovoljno administrativnih kapaciteta za registraciju i primjenu prava intelektualne svojine i obezbjeđuje bilans rezultata istraga od strane carinske službe, i efektivnu prinudnu primjenu kroz građanske, a gdje je potrebno i krivične sudske postupke za prekršioce prava.
8	Konkurencija	Poglavlje nije otvoreno.
9	Finansijske usluge 22.6.2015.	<p>1. Crna Gora pokazuje napredni nivo usklađenosti s pravnom tekovinom EU u oblasti bankarstva i finansijskih konglomerata, posebno u vezi s kapitalnim zahtjevima, nadzorom nad finansijskim konglomeratima, zaštitom depozita, reorganizacijom i likvidacijom kreditnih institucija i pokazuje spremnost za sprovođenje pravne tekovine od dana pristupanja.</p> <p>2. Crna Gora pokazuje napredni nivo usklađenosti s pravnom tekovinom EU u oblasti osiguranja i profesionalnih penzija, posebno u vezi životnog osiguranja, reosiguranja, posredovanja u osiguranju, osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, direktivama Solventnost II i Direktivnom o djelatnostima i nadzoru institucija za profesionalno penziono osiguranje (IORPs) i pokazuje spremnost za sprovođenje pravne tekovine od dana pristupanja.</p> <p>3. Crna Gora pokazuje napredni nivo usklađenosti s pravnom tekovinu EU u oblasti infrastrukture finansijskog tržišta, posebno u pogledu finalnog saldiranja i aranžmana finansijskih kolaterala i pokazuje da će biti spremna za sprovođenje pravne tekovine od dana pristupanja.</p> <p>4. Crna Gora pokazuje napredni nivo usklađenosti s pravnom tekovinom EU u oblasti tržišta hartija od vrijednosti i investicionih usluga, posebno u pogledu Direktive o tržištu finansijskih instrumenata (MiFID), prospekta, transparentnosti i tržišnih zloupotreba i pokazuje da će biti spremna za sprovođenje pravne tekovine od dana pristupanja.</p> <p>5. Crna Gora pokazuje stabilnost i nezavisnost regulatornih i nadzornih institucija, s adekvatnim administrativnim kapacitetima za primjenu pravne tekovine u oblasti finansijskih usluga od dana pristupanja.</p>
10	Informatičko društvo i mediji 31.3.2014.	<p>1. Crna Gora usklađuje svoje zakonodavstvo sa pravnom tekovinom EU kada je riječ o odredbama o nezavisnosti nacionalne regulatorne institucije za elektronske komunikacije, kao i sa pravnom tekovinom EU u oblasti audiovizuelnih medijskih usluga.</p> <p>2. Crna Gora pokazuje da će imati dovoljno administrativnih kapaciteta za sprovođenje pravne tekovine EU u oblasti elektronskih komunikacija, usluga informacionog društva i audiovizuelnih medijskih usluga, kao i pravne tekovine koja se odnosi na nezavisnost regulatora, do dana pristupanja.</p> <p><i>Napomena: U ovom poglavlju, iako nije definisano kao posebno mjerila, Komisija ističe da će posebno pratiti stanje u oblasti slobode medija i medijskog pluralizma (The Council of the European Union, Second meeting of the Accession conference of the Deputy level, 31. March 2014, Brussels, 8375/14, Presse 196);</i></p>
11	Poljoprivreda i ruralni razvoj 13.12.2016.	<p>1. Crna Gora predstavlja implementacioni plan za uspostavljanje Integrisanog sistema administracije i kontrole (IACS) koji će biti u potpunosti operativan do dana pristupanja. Plan mora obuhvatiti sve buduće akcije neophodne za puno sprovođenje svakog pojedinog dijela sistema i njihovu međusobnu integraciju, uključujući prezentaciju trenutnog stanja pripreme, buduće ciljeve s vremenskim rokovima realizacije, plan donošenja zakonodavstva koji još treba da se usvoji, precizne proračune neophodnih budžetskih sredstava i ljudskih resursa, kao i identifikaciju mogućih nedostataka, s predlozima odgovarajućih rješenja. Crna Gora pokazuje zadovoljavajući napredak prema osnivanju IACS-a, uključujući i uspostavljanje sistema identifikacije zemljišnih parcela (LPIS).</p> <p>2. Crna Gora predstavlja implementacioni plan za uspostavljanje Agencije za plaćanje koja će biti u potpunosti operativna danom pristupanja. Uzimajući u obzir standarde u pogledu nezavisnosti, pouzdanosti, odgovornost i ispravnog finansijskog poslovanja, Plan treba da sadrži prikaz trenutnog stanja pripreme, buduće ciljeve s vremenskim rokovima realizacije, plan donošenja zakonodavstva koje</p>

		nedostaje, precizne proračune neophodnih budžetskih sredstava i ljudskih resursa, uključujući i planove zapošljavanja, kao i identifikaciju mogućih nedostataka, s predlozima odgovarajućih rješenja. Crna Gora pokazuje zadovoljavajući napredak u osnivanju ove Agencije za plaćanja.
12	Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor 28.6.2016.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Crna Gora podnosi Komisiji odobreni Nacionalni program za unapređenje objekata za proizvode životinjskog porijekla, uključujući i objekte za nusproizvode životinjskog porijekla. Što se tiče sektora mliekarstva, nacionalni program takođe treba da uključi strategiju za upotrebu sirovog mlijeka koje ne ispunjava zahtjeve (svježe sirovo mlijeko). 2. Crna Gora daje garancije Komisiji za uspostavljanje sistema za službene kontrole živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla (usklađenog sa EU sistemom), uključujući i njegovo finansiranje. 3. Crna Gora nastavlja da uspostavlja i razvija, u skladu sa pravnom tekovinom EU, odgovarajuće administrativne strukture, posebno u pogledu kontrole bezbjednosti hrane, te dalje razvija svoje administrativne kapacitete i infrastrukturu. Crna Gora pokazuje da će imati dovoljne administrativne kapacitete za pravilno sprovođenje i primjenjivanje ukupne pravne tekovine obuhvaćene ovim poglavljem nakon pristupanja.
13	Ribarstvo 28.6.2016.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Crna Gora usvaja propise koji se obezbjeđuje značajan stepen usklađenosti s pravnom tekovinom EU u oblasti ribarstva, i osigurava da će biti u mogućnosti da u potpunosti primjeni Zajedničku politiku ribarstva, nakon pristupanja. 2. Crna Gora značajno jača administrativne, inspeksijske i kontrolne kapacitete potrebne za Zajedničku politiku ribarstva i osigurava da zahtjevi EU budu u potpunosti ispunjeni danom pristupanja, naročito u pogledu inspekcije i kontrole.
14	Saobraćajna politika 21.12.2015.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Crna Gora postiže usklađenost s EU pravnom tekovinom koja se odnosi na naplatu putarine, socijalnu pravnu tekovinu u drumskom saobraćaju, nova pravila o težini i dimezijama vozila za prevoz teške robe i vozila za prevoz putnika, kao i na zajednička pravila za pristup profesiji drumskog prevoznika, za pristup tržištu međunarodnog drumskog prevoza tereta i za pristup međunarodnom tržištu usluga prevoza običnim i turističkim autobusima. 2. Crna Gora obezbjeđuje kompetentno, nezavisno i efikasno regulatorno tijelo i tijelo za bezbjednost u željezničkom saobraćaju, i usklađivanje sa standardima EU o bezbjednosti i interoperabilnosti. 3. Crna Gora se usklađuje sa pravnom tekovinom EU o pravima putnika u svim vidovima saobraćaja. 4. Crna Gora treba da se u potpunosti uskladi s pravnom tekovinom EU u oblasti upravljanja vazдушnim saobraćajem.
15	Energetika 21.12.2015.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Crna Gora dovršava zakonodavno usklađivanje s pravnom tekovinom EU o obaveznim naftnim rezervama, uspostavlja administrativnu strukturu da upravljanju tim rezervama i započinje s uspostavljanjem rezervi u skladu s Akcionim planom (za EU ovaj rok je do 2023.g.). 2. Crna Gora usklađuje svoje propise sa pravnom tekovinom EU u oblasti unutrašnjeg energetskeg tržišta, uključujući razdvajanje svih energetskeg subjekata u skladu s nekim od modela definisanih pravnom tekovinom. 3. Crna Gora se usklađuje s pravnom tekovinom EU u oblasti energetske efikasnosti.
16	Porezi 29.3.2015.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Crna Gora usvaja zakone u oblastima koje zahtijevaju daljnje usklađivanje. Trebalo bi, prije svega, ostvariti značajan napredak u smjeru usklađivanja u oblasti PDV-a, akciza i direktnih poreza. Crna Gora će Komisiji podnijeti detaljan plan za postizanje pune usklađenosti s pravnom tekovinom EU do datuma pristupanja. 2. Crna Gora ima adekvatan administrativni kapacitet i potrebnu infrastrukturu u svom centralnom, ali i lokalnim poreskim ispostavama u cilju sprovođenja i primjene poreskog zakonodavstva i efikasne naplate poreza, kao i kontrole poreskih obveznika. Osim toga, Crna Gora osigurava da će Centralna kancelarija za vezu i Centralna kancelarija za saradnju u oblasti akciza, imati dovoljno zaposlenih i biti adekvatno operativne nakon pristupanja.

		3. Crna Gora pokazuje dovoljan napredak u razvoju svih IT sistema poreske uprave, uključujući i one koji se odnose na međusobno povezivanje. Naročito za PDV (VIES), akcize (EMCS) i IT sisteme potrebne za poresku saradnju i razmjenu informacija u području direktnog oporezivanja.
17	Ekonomska i monetarna unija 25.6.2018.	<p>1. Crna Gora uskla svoj pravni okvir sa <i>acquis-om</i> kako bi osigurala punu nezavisnost centralne banke, zabranu monetarnog finansiranja javnog sektora, zabranu privilegovanog pristupa od strane javnih vlasti finansijskim institucijama i potpunu integraciju CBCG u Evropski sistem centralnih banaka.</p> <p>2. Crna Gora je usvojila neophodne ustavne promjene kako bi se osiguralo da se primarni cilj stabilnosti cijena definiše u skladu sa članom 127 (1) i 282 (2) Ugovora o funkcionisanju Evropske unije. (Član 143. Ustava)</p> <p>3. Crna Gora je uskladila svoj pravni okvir da bi se pridržavala uslova za nacionalne budžetske okvire, kako je predviđeno Direktivom Savjeta 2011/85/ EU.</p> <p>4. Crna Gora ispunjava kriterijume funkcionalne tržišne ekonomije.</p> <p>5. Crna Gora je pristala na RJEŠENJE koje je Evropska unija razvila o tome kako da primjenjuje okvir EU za usvajanje eura.</p>
18	Statistika 16.12.2014.	<p>1. Crna Gora dostavlja ključne podatke o nacionalnim računima u skladu sa evropskim sistemom nacionalnih i regionalnih računa (ESA) 2010 i drugim relevantnim zahtjevima, zajedno s neophodnim detaljnim opisom korišćenih metodologija.</p> <p>2. Crna Gora predstavlja Komisiji mapu puta za prenos preostalih tabela iz Programa prenosa podataka ESA 2010 i preostalih metodoloških pitanja.</p>
19	Socijalna politika i zapošljavanje 13.12.2016.	<p>1. Crna Gora usvaja izmjene i dopune Zakona o radu i Zakona o bezbjednosti i zdravlju na radu kako bi uskladila svoje zakonodavstvo u oblasti radnog prava i zaštite zdravlja i sigurnosti na radu s pravnom tekovinom EU, te pokazuje da će, do pristupanja, imati odgovarajuće administrativne strukture i kapacitete za pravilno sprovođenje pravne tekovine u oblasti rada i zdravlja i bezbjednosti na radu, naročito kroz jačanje inspekcije rada.</p> <p>2. Crna Gora mijenja i dopunjava Zakon o zaštiti od diskriminacije i ravnopravnosti žena i muškaraca u oblasti zapošljavanja i socijalnoj politici, kako bi uskladila svoje zakonodavstvo u tim područjima s pravnom tekovinom EU, te pokazuje da će imati odgovarajuće administrativne strukture, a naročito posebno tijelo za ravnopravnost, Ombudsmena, administrativne i sprovedbene kapacitete do pristupanja.</p> <p>3. Crna Gora osnažuje administrativne kapacitete kako bi osigurala efektivno sprovođenje i efektivnu primjenu svih propisa i okvira politike u oblasti zapošljavanja i socijalne politike, uključujući kapacitete za planiranje i operativne kapacitete, obezbjeđivanje djelotvornog dijaloga između organizacija socijalnih partnera, kao i osiguranja daljeg upravljanja Evropskim socijalnim fondom (ESF).</p>
20	Preduzetništvo i industrijska politika 18.12.2013.	1. Crna Gora izrađuje i počinje da sprovodi sveobuhvatnu strategiju konkurentnosti industrije, koja je podržana sistemom evaluacionih indikatora i mjerilima, kao što se sugeriše u EU integrisanoj industrijskoj politici.
21	Trans-evropske mreže 22.6.2015.	<p>1. Crna Gora i Evropska komisija usaglasile su se o budućim TEN-T mrežama koje se tiču Crne Gore, u skladu sa Regulativom (EU) broj 1315/2013 o smjernicama Unije za razvoj trans-evropske transportne mreže.</p> <p>2. Crna Gora i Evropska komisija usaglasile su se o Listi prioritetnih projekata u saobraćajnom sektoru u skladu sa Regulativom (EU) broj 1316/2013 kojom je uspostavljen Instrument za povezivanje Evrope (Connecting Europe Facility).</p> <p>3. Crna Gora pokazuje institucionalne i administrativne kapacitete potrebne za preuzimanje obaveza navedenih u Regulativi (EU) broj 1316/2013 kojom je ustanovljen Instrument za povezivanje Evrope (Connecting Europe Facility).</p>

22	Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata 20.6.2017.	1. Crna Gora je pokazala zadovoljavajući nivo implementacije sredstava pretprijetne podrške EU u Crnoj Gori odobrenih za indirektno upravljanje, naročito za komponente i oblasti relevantne za buduće sprovođenje fondova ESI (Evropskih strukturnih i investicionih fondova).
		2. Crna Gora dostavlja Komisiji napredni i sveobuhvatni Nacrt sporazuma o partnerstvu (Partnership Agreement, PA) koji sadrži definisane načine na koji Crna Gora planira da obezbijedi usaglašenost sa strategijom EU za pametan, održiv i inkluzivni rast. odabrane tematske ciljeve i glavne očekivane rezultate za svaki od ESI fondova. Nacrt PA će sadržavati okvirne pokazatelje planiranog Operativnog programa, uključujući i izvore finansiranja, kao i izvještaj o procjeni ispunjenosti primjenljivih ex-ante preduslova.
		3. Crna Gora priprema i dostavlja detaljan plan i raspored aktivnosti za završetak Sporazuma o partnerstvu i za pripremu i završetak operativnih programa. Ovaj plan treba sadržavati informacije o tome kako i na kom nivou Crna Gora namjerava organizovati proces programiranja, kao i precizan opis uloga i zadataka svih uključenih institucija na nacionalnom i na lokalnom nivou.
		4. Crna Gora uspostavlja institucionalni okvir za sprovođenje kohezione politike EU, uključujući i formalno određivanje institucionalnih struktura (s definisanim zadacima i odgovornostima) za upravljanje operativnim programom. Ovo se odnosi na upravljačko tijelo, tijelo ovlašćeno za ovjeravanje i revizorsko tijelo, kao i na posrednička tijela gdje je to prikladno i već identifikovano. Potrebno je obezbijediti adekvatno odvajanje funkcija između relevantnih institucija.
		5. Crna Gora usvaja pojedinačne strategije razvoja za ključna tijela koja će biti uključena u upravljanje/sprovođenje sredstava iz ESI fondova (uključujući analize prednosti, slabosti, mogućnosti i prijetnji, procjene potreba za obukama, planove zapošljavanja i sprovođenja obuka za jačanje kapaciteta), kao i sveobuhvatnu strategiju institucionalnog razvoja i izgradnje kapaciteta, na osnovu adekvatne procjene rizika za sva uključena tijela (uključujući i korisnike gdje su već identifikovani).
		6. Crna Gora dostavlja Komisiji detaljan plan i raspored u vezi s uspostavljanjem sistema za nadgledanje i ocjenjivanje, uključujući uspostavljanje elektronskog informacionog sistema za upravljanje i nadgledanje (MIS).
23	Pravosuđe i temeljna prava 18.12.2013.	45 privremenih mjerila, pregovori u toku (Detaljno praćenje preko posebnog Akcionog plana za ovo poglavlje)
24	Pravda, sloboda i bezbjednost 18.12.2013.	38 privremenih mjerila, pregovori u toku (Detaljno praćenje preko posebnog Akcionog plana za ovo poglavlje)
25	Nauka i istraživanje 18.12.2012.	Privremeno zatvoreno pregovaračko poglavlje
26	Obrazovanje i kultura 15.4.2013.	Privremeno zatvoreno pregovaračko poglavlje
27	Životna sredina i klimatske promjene 10.12.2018.	1. Crna Gora nastavlja da se usklađuje sa horizontalnim direktivama i pokazuje da će u potpunosti biti spremna osigurati njihovo djelotvorno sprovođenje i primjenu na dan pristupanja.
		2. Što se tiče kvaliteta vazduha, Crna Gora se u potpunosti usklađuje sa revidiranom Direktivom o smanjenju nacionalnih emisija određenih atmosferskih zagađujućih materija (Direktiva NEC 2016/2284 / EU). Crna Gora predstavlja analizu troškova i efekata strategije kontrole emisija za 2020 i 2030, koja će poslužiti kao osnova za konačni sporazum između EU i Crne Gore o njenim obavezama smanjenja prema

		<p>NEC direktivi. Crna Gora godišnje izvještava o svojim emisijama u skladu sa Direktivom i Konvencijom o prekograničnom zagađenju vazduha na velike daljine i razvija nacionalni program za kontrolu zagađenosti vazduha. Osim toga, Crna Gora unapređuje pripremu za implementaciju pravne tekovine EU u ovoj oblasti redovnim preduzimanjem mjera za smanjenje zagađenja vazduha u Crnoj Gori, posebno u područjima gdje su prekoračene granične vrijednosti EU za kvalitet vazduha, te razvijanjem ili ažuriranjem planova za kvalitet vazduha, kako je predviđeno Direktivom o kvalitetu vazduha i čistijem vazduhu u Evropi (Direktiva 2008/50/EC).</p> <p>3. Crna Gora odlučuje o svom sistemu upravljanja otpadom i posvećuje adekvatna sredstva za investicije u infrastrukturu, u skladu sa relevantnim propisima EU, uključujući hijerarhiju otpada. Crna Gora uspostavlja programe prevencije otpada, priprema planove upravljanja otpadom (WMP) i usvaja mjere za odvojeno sakupljanje otpada za papir, metal, plastiku i staklo.</p> <p>4. Crna Gora ostvaruje značajan napredak u pogledu usklađivanja sa pravnom tekovinom u sektoru voda, uključujući zakonodavstvo o vodi za piće i Direktivu 2008/56/EC kojom se uspostavlja okvir za djelovanje Zajednice u oblasti politike zaštite morske sredine. Crna Gora imenuje nadležne organe za vodu za piće i razvija planove upravljanja riječnim slivovima za svaki riječni sliv, koji u potpunosti leži na svojoj teritoriji, uključujući dijelove međunarodnih područja riječnog sliva koji pripadaju njenoj teritoriji.</p> <p>5. U oblasti zaštite prirode, Crna Gora dostavlja Komisiji liste predloženih lokacija Natura 2000, koja u dovoljnoj mjeri pokriva tipove staništa i vrste u skladu sa zahtjevima direktiva o pticama i staništima. Crna Gora pokazuje sposobnost upravljanja mrežom Natura 2000, uključujući davanje odgovarajućeg statusa zaštite Ulcinjskoj solani i efikasno sprovođenje neophodnih mjera zaštite, što vodi poboljšanju njenog statusa očuvanja.</p> <p>6. Crna Gora nastavlja usklađivanje sa pravnom tekovinom EU u sektoru hemikalija, buke i civilne zaštite, i pokazuje da će u potpunosti biti spremna osigurati primjenu i sprovođenje zahtjeva EU danom pristupanja.</p> <p>7. O klimatskim promjenama Crna Gora nastavlja usklađivanje sa pravnom tekovinom EU, posebno usvajanjem zakonodavstva o funkcionisanju Evropskog sistema trgovanja emisijama gasova staklene bašte (EU ETS), u skladu sa EU ETS direktivom 2003/87/EC i njenim sukcesivnim amandmanima. Crna Gora se dalje usklađuje sa relevantnim sekundarnim propisima o praćenju i izvještavanju, akreditaciji i verifikaciji, Registru Unije, besplatnim izdvajanjima i aukciji. Crna Gora osigurava da postoji odgovarajući okvir za implementaciju EU ETS direktive u cjelini u vezi sa praćenjem, izvještavanjem i verifikacijom emisije gasova sa efektom staklene bašte.</p> <p>8. Crna Gora, u skladu sa Akcionim planom za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena - značajno povećava kapacitete administrativnih tijela na svim nivoima, uključujući inspeksijske službe, dodatno poboljšava koordinaciju rada i demonstrira da će sve adekvatne administrativne strukture i adekvatna obuka biti na snazi u pravo vrijeme prije pristupanja, kako bi se omogućilo sprovođenje i primjena pravne tekovine EU u svim sektorima ovog poglavlja.</p>
28	<p>Zaštita potrošača i zdravlja</p> <p>16.12.2014.</p>	<p>1. Crna Gora mijenja i dopunjuje Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda i Zakon o zaštiti potrošača u cilju daljeg usklađivanja zakonodavstva u oblasti zaštite potrošača sa EU propisima, posebno sa Direktivom 2011/83/EU o pravima potrošača, i pokazuje da će biti uspostavljene adekvatne administrativne strukture i kapaciteti za sprovođenje, radi pravilnog sprovođenja zakonodavstva do dana pristupanja.</p> <p>2. Crna Gora pokazuje usklađenost s pravnom tekovinom EU u oblasti zaraznih bolesti i obezbjeđuje adekvatne institucionalne, tehničke i administrativne kapacitete do dana pristupanja da bi se ta pravna tekovina sprovela i ispunile obaveze izvještavanja i koordinacije s EU u cilju rješavanja ozbiljnih prekograničnih prijetnji zdravlju.</p> <p>3. Crna Gora usvaja zakonodavstvo sa kojim se postiže usklađenost s pravnom tekovinom EU koja se odnosi na materije ljudskog porijekla, naročito u pogledu organa, reproduktivnih ćelija i izvještavanja o ozbiljnim neželjenim događajima i reakcijama. Crna Gora pokazuje da će imati adekvatne administrativne kapacitete da pravilno sprovodi i obezbjeđuje "prinudno" sprovođenje legislative u oblasti krvi, tkiva, ćelija i organa – do dana pristupanja</p>

29	Carinska unija 16.12.2014.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Crna Gora nastavlja da usvaja zakonodavstvo u preostalim oblastima koje zahtijevaju dalje usklađivanje, prije svega da uskladi svoje zakonodavstvo u oblastima: carinskog statusa i tranzita, upravljanja carinskim rizicima i bezbjednosnim aspektima, uključujući Program ovlašćenog privrednog subjekta (AEO), pravu intelektualne svojine i prekursorima za droge. 2. Crna Gora dosljedno i efikasno primjenjuje svoje carinske propise u svim svojim carinskim ispostavama, naročito u oblastima: procesuiranja deklaracija, porijekla, pojednostavljenih procedura, prava intelektualne svojine, selektivnih kontrola i analize rizika (uključujući automatsku analizu rizika prije dolaska/otpremanja robe usvim vidovima prevoza). 3. Crna Gora ostvaruje dovoljan napredak u razvoju svih neophodnih međusobno povezanih IT sistema, posebno Novog kompjuterizovanog tranzitnog sistema (NCTS), Sistema za upravljanje integrisanom tarifom (ITMS), Sistema kontrole izvoza (ECS) i Sistema kontrole uvoza (ICS).
30	Vanjski odnosi 29.3.2015.	Privremeno zatvoreno pregovaračko poglavlje
31	Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika 23.4.2016.	1. Crna Gora, kao potpisnica Rimskog statuta o uspostavljanju Međunarodnog krivičnog suda (ICC), u potpunosti usklađuje svoju poziciju sa Odlukom Savjeta 2011/168/CFSP od 21. marta 2011. godine i Vodećim principima EU u vezi sa sporazumima zemalja potpisnica Rimskog statuta o ICC-u i Sjedinjenih Američkih Država u vezi sa uslovima za izručivanje lica Sudu, kojim se dopunjuju Zaključci Savjeta o Međunarodnom krivičnom sudu od 30. septembra 2002. godine.
32	Finansijski nadzor 24.6.2014.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Crna Gora sprovodi zakonodavstvo u oblasti unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru (PIFC, Public Internal Financial Control) i osnovne politike, te osigurava adekvatne administrativne kapacitete na centralnom i lokalnom nivou, u fondovima socijalne sigurnosti i državnim preduzećima. Crna Gora dalje osigurava da je centralizovana inspekcijaska funkcija budžeta u skladu s zahtjevima PIFC. 2. Državna revizorska institucija (DRI) Crne Gore usklađuje rad sa standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizorskih institucija (INTOSAI), uključujući obezbjeđenje fiinansijske, funkcionalne i institucionalne nezavisnosti, sprovođenje finansijskih i revizija uspjeha, i obezbjeđuje dovoljne administrativne kapacitete. 3. Crna Gora obezbjeđuje efikasnu koordinaciju aktivnosti usmjerenih protiv prevara kako bi obezbjedila ispunjenje budućih obaveza koje proizilaze iz člana 325(3) UFEU, kao i primjene odredbi Regulative (EC) 2185/96 u vezi s pružanjem podrške inspektorima EK pri provjerama na mjestu i inspekcijama koje izvršava EK. Crna Gora obezbjeđuje bilans rezultata o saradnji s Evropskom komisijom o prijavljenim nepravilnostima i slučajevima istraga koje se odnose na fondove EU. 4. Crna Gora ratifikuje i sprovodi Ženevsku međunarodnu konvenciju iz 1929. godine o sprečavanju krivotvorenja novca (falsifikovanja valute), usklađuje svoje zakonodavstvo sa tekovinom EU u oblasti medaljona i žetona sličnih euro kovanicama i osigurava adekvatne administrativne kapacitete centra za tehničku analizu.
33	Finansijske i budžetske odredbe 16.12.2014.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Crna Gora povećava svoje administrativne kapacitete i u tom cilju usvaja Akcioni plan kako bi u dovoljnoj mjeri pripremila i uvela proceduralna pravila, kojima će osigurati da će od pristupanja biti spremna da ispravno obračunava, predviđa, obrazlaže, naplaćuje, isplaćuje, kontroliše i izvještava EU o sopstvenim sredstvima u skladu s pravnom tekovinom. <p><i><u>Napomena:</u> Ovo poglavlje može biti privremeno zatvoreno tek kada se postigne sporazum sa EU na osnovu zahtjeva Crne Gore za „tranzicioniom finansijskom kompenzacijom i pomoći“ (Transitional financial compensation and assistance), (Council of the EU, Fifth</i></p>

		<i>meeting of the Accession Conference with Montenegro at Ministerial level, Press release, ST 16963/14, PRESSE 657, Brussels, 16 December 2014);</i>
34	Saradnja sa institucijama	
35	Ostalo	

Aneks 3. UN agenda 2030, EU agenda i sektori IPA II

CILJEVI ODRŽIVOG RAZVOJA UN AGENDA 2030		EU AGENDA PREGOVARAČKA POGLAVLJA	IPA SEKTORI (PRETPRISTUPNA PODRŠKA)	CILJEVI ODRŽIVOG RAZVOJA UN AGENDA 2030		EU AGENDA PREGOVARAČKA POGLAVLJA	IPA SEKTORI (PRETPRISTUPNA PODRŠKA)
1	OKONČATI SIROMAŠTVO ZA SVE	19*, 23*	Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna politika (19)	10	SMANJENJE NEJEDNAKOSTI	19*, 23*	Pravosuđe i temeljna prava (23), plus fondovi za jačanje kapaciteta civilnog društva; Obrazovanje, zapošljavanje i soc. politika (19)
2	OKONČATI GLAD (uključujući održivu poljoprivredu)	11*, 12, 19*, 25*, 28*	Poljoprivreda i ruralni razvoj (11,12); Konkurentnost i inovacije (25);	11	ODRŽIVI GRADOVI I NASELJA	27*	Životna sredina i klimatske akcije (27)
3	ZDRAVLJE I BLAGOSTANJE	12*, 23*, 25*, 28*	Pravosuđe i temeljna prava (23), Fondovi za jačanje civilnog društva u ovoj oblasti; Poljoprivreda i ruralni razvoj (12); Konkurentnost i inovacije (25); Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna politika (28)	12	ODRŽIVA POTROŠNJA I PROZVODNJA	27*	Životna sredina i klimatske akcije (27)
4	PRISTUP I KVALITET OBRAZOVANJU ZA SVE	19*, 25*, 26	Competitiveness and innovation (25); Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna politika (26); Plus programi za Medije i Kulturu; Programi za obrazovanje i nauku (25, 26);	13	AKCIJA ZA KLIMATSKE PROMJENE	27*	Životna sredina i klimatske akcije (27)
5	RODNA RAVNOPRAVNOST	19*, 23*, 24*	Pravosuđe i temeljna prava (23), plus fondovi za jačanje kapaciteta civilnog društva	14	ODRŽIVO KORIŠĆENJE OKEANA I MORA	13, 27*	Poljoprivreda i ruralni razvoj (13)
6	ČISTA VODA I KANALIZACIJA ZA SVE	11*, 27*	Environment and climate changes (27)	15	ODRŽIVI EKOSISTEMI	27*	Životna sredina i klimatske akcije (27)
7	PRIUŠTIVA I ODRŽIVA ENERGIJA ZA SVE	15, 25*	Konkurentnost i inovacije (25, 15); Napomena: U inoviranom strateškom dokumentu za Crnu Goru uključena je i energetika (2018);	16	MIR, PRAVDA I JAKE INSTITUCIJE	8, 22*, 23*, 24*, 31	Pravosuđe i temeljna prava (23,24, 31); Obrazovanje, zapošljavanje i soc. politika (22); Životna sredina i klimatske akcije (22); Konkurentnost i inovacije (8, 22); Plus fondovi za jačanje kapaciteta civilnog društva (23);
8	DOSTOJANSTVEN RAD I PRIVREDNI RAZVOJ (kroz sva tzv. ekonomska pregovaračka poglavlja)	1,2,3,4,5,6,7, 9, 17*, 19*, 25*, 29*	Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna politika (2, 19); Competitiveness and Innovation (1, 3, 4, 6, 7, 25); Demokratija i upravljanje (5, 9);	17	GLOBALNO PARTNERSTVO ZA OSTVARIVANJE CILJEVA	16, 17*, 18, 22*, 24*, 30, 32	Pravosuđe i temeljna prava (30); Demokratija i upravljanje (16, 17, 18, 22, 24, 29, 32, 33, 34)
9	INOVACIJE, INDUSTRIJALIZACIJA I INFRASTRUKTURA	10, 14, 20, 21, 25	Konkurentnost i inovacije (10, 20, 25); Transport (14,21); Demokratija i upravljanje (10); Plus plus fondovi za jačanje kapaciteta civilnog društva u ovoj oblasti (10);	Napomena: * označava da je neko poglavlje povezano sa više ciljeva održivog razvoja;			

Akronimi

AFCOS	<i>Anti-Fraud Coordination Service</i> - Sistem za borbu protiv prevara
ANO	Agencija za nadzor osiguranja
ASK	Agencija za sprječavanje korupcije
AZK	Agencija za zaštitu konkurencije
AZPŽS	Agencija za zaštitu prirode i životne sredine
BIP	<i>Border Inspection Point</i> - Granična inspeksijska mjesta za protok robe biljnog i životinjskog porijekla
CALIMS	(Crnogorska) Agencija za lijekove i medicinska sredstva
CBCG	Centralna banka Crne Gore
CEPT	<i>European Conference of Postal and Telecommunications Administrations</i> - Evropska konferencija poštanskih i telekomunik. uprava
CoE	<i>Council of Europe</i> - Savjet Evrope
CMO	<i>Common Market Organisation</i> - Zajednička organizacija tržišta
COSDT	Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu
CRPS	Centralni registar privrednih subjekata
DKKPJN	Državna komisija za kontrolu postupaka javnih nabavki
DRI	Državna revizorska institucija
ECS	<i>Export Control System</i> - Sistem kontrole izvoza
EKIP	Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost
EMCDDA	<i>European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction</i> - EU agencija za monitoring droga
EMCS	<i>The Excise Movement Control System</i> - Sistem kontrole kretanja akcizne robe
EURES	<i>European Employment Services</i> - Evropska mreža za zapošljavanje
EUROPHYT	Sistem EU o notifikovanim pošiljkama bilja
FADN	<i>The Farm Accountancy Data Network</i> - Sistem računovodstvenih podataka na poljoprivrednim gazdinstvima
Fond PIO	Fond za penziona i invalidsko osiguranje
FZD	Fond za zaštitu depozita
FZO	Fond za zdravstveno osiguranje
IACS	<i>Integrated Administration and Control System</i> - Integrisani administrativni i kontrolni sistem

IAEA	<i>International Atomic Energy Agency</i> - Međunarodna agencija za atomsku energiju
ICS	<i>Import Control System</i> - Sistem kontrole uvoza
INTOSAI	<i>The International Organisation of Supreme Audit Institutions</i> - Međunarodna organizacija vrhovnih revizorskih institucija
IPA	<i>Instrument for pre-accession</i> - Instrument pretpristupne podrške
IPARD	Instrument pretpristupne podrške za ruralni razvoj
IRF	Investiciono-razvojni fond Crne Gore
ISME	Institut za standardizaciju
ITMS	<i>Integrated Tariff Management System</i> - Integrisani sistem upravljanja tarifom
JLS	Jedinice lokalne samouprave
KEI	Kancelarija za evropske integracije
KTNT	Koordinaciono tijelo za nadzor na tržištu - UIP
LPIS	<i>Land parcel identification system</i> - Sistem identifikacije zemljišnih parcela
MEK	Ministarstvo ekonomije
MIF	Ministarstvo finansija
MIF - UC	Uprava carina
MIF - UN	Uprava za nekretnine
MJU	Ministarstvo javne uprave
MKU	Ministarstvo kulture
MLJMP	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava
MNA	Ministarstvo nauke
MOD	Ministarstvo odbrane
MONSTAT	Uprava za statistiku
MPA	Ministarstvo pravde
MPR	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
MPR - UV	Uprava za vode
MPR- UŠ	Uprava za šume
MPS	Ministarstvo prosvjete
MRS	Ministarstvo rada i socijalnog staranja

MRT	Ministarstvo održivog razvoja i turizma
MSP	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva
MSP - LU	Lučka uprava
MSP -UPS	Uprava pomorske sigurnosti
MUP	Ministarstvo unutrašnjih poslova
UP	Uprava policije
MVP	Ministarstvo vansjkih poslova
MZD	Ministarstvo zdravlja
NCTS	Novi kompjuterizovani tranzitni sistem
NOT	Nacionalni međuresorski operativni tim za implementaciju Akcionog plana za sprovođenje Strategije suzbijanja nasilnog ekstremizma
SDT	Specijalno državno tužilaštvo
TRACES	<i>Trade Control and Expert System</i> - Ekspertski sistem za trgovinu i kontrolu
TSE	Transmisivne spongiformne encefalopatija
UBH	Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove
UIP	Uprava za inspekcijske poslove
ZM	Zavod za metrologiju
ZZZCG	Zavod za zapošljavanje Crne Gore

OZNAKE ZA DOKUMENTE UN I DRUGIH MEĐUNARODNIH ORGANIZACIJA

IAEA	Zajednički protokol o primjeni Bečke konvencije i Pariske konvencije / IAEA - Joint Protocol Relating to the Application of the Vienna Convention and the Paris Convention (1992)
UN-20	Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima (UN, 1948 godine) / Universal Declaration of Human Right (UN, 1948)
UN-24	Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima (UN, 1966 godine) / International Covenant on Civil and Political Rights (UN, 1966)
UN-25	Konvencija o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena (CEDAW) (UN, 1979 godine) / Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW) (UN, 1979)
UN-26	Međunarodna konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije (UN, 1966 godine) / International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (UN, 1966)
UN-31	Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (UN, 1966 godine) / International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (UN, 1966)
EU 30	Evropa 2020 (EU, 2010 godine)
EU-35	Zelena knjiga-Evropska strategija za održivu, konkurentnu i sigurnu energiju (EU, 2006 godine)
EU-40	Evropa 2020 (EU, 2010 godine)
EU-99	Zajednička ribarska politika (EU, 2013 godine) / Common Fisheries Policy
INTOSAI	Međunarodna organizacija vrhovnih revizorskih institucija
ISSAI	Međunarodni standardi vrhovnih revizorskih institucija

OZNAKE ZA DOKUMENTE SAVJETA EVROPE (Council of Europe, CoE)

CoE-10	CoE, ETS 005 - Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (CoE, 1950) / European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (CoE, 1950)
CoE-37	CoE, ETS 177 - Protocol No. 12 to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms / Protokol br. 12 uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (CoE, 2000.)
CoE-38	Preporuka 1134 (1990) o pravima manjina (CoE, 1990 godine)
CoE-39	Preporuka 1177 (1992) o pravima manjina (CoE, 1992 godine)
CoE-40	Preporuka 1201 (1993) o pravima manjina (CoE, 1993 godine)